ಶ್ರೀಮನ್ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕ ಪ್ರಣೀತ

ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ

ಪರಿಕರವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರ ಏಕಾದಶಃ

ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರೋ ದ್ವಾದಶಃ

ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖಾ ರಿಟೈರ್ಡ್ ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರು

ಸಿ. ಯಂ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್ಯರಿಂದ

ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಆಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ

ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ

ಮುದ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ

ಗಿರಿಜಾ ವಿಲಾಸ ಪ್ರೆಸ್, ಅವಿನ್ಯೂರೋಡ್

೧೯೩೨.

ಕ್ರಯ ೧೧ ಆಣೆಗಳು.

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ
ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

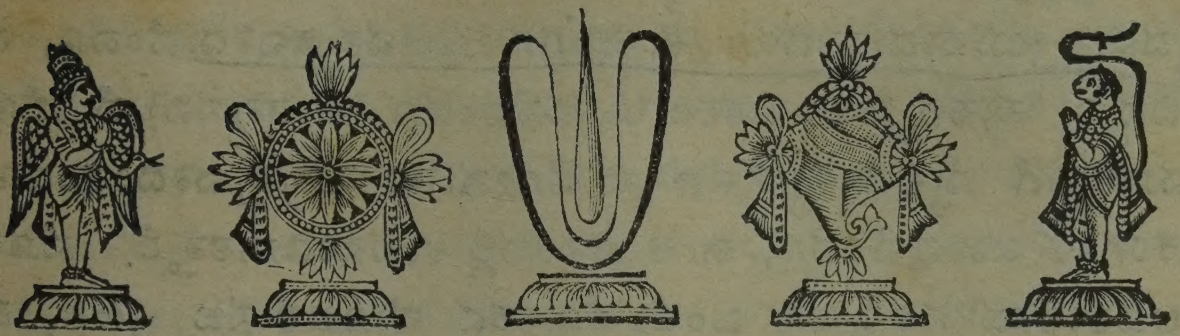

ಪರಿಕರವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಃ ೧೧

**ಇಯಾನಿತ್ಥಂ ಭೂತಸ್ಸಕೃದಯ ಮವಶ್ಯಂ ಭವನರ್ವಾ
ದಯಾ ದಿವ್ಯಾಂಭೋಧೌ ಜಗದಖಿಲಮನ್ತರ್ಯಮಯತಿ ।**

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ **ಪ್ರಪತ್ತಿಯ** ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷಗಳು ಆಕಿಂಚನ್ಯವೂ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವವೂ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೊರಟಾಗ, “**ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯೆಯಿಲೆ ಇಳಿಯು ಮವನಕ್ಕು ಅಧಿಕಾರವಿಶೇಷಮ್ ಮುದಲಾನವೈ ಇರುಕ್ಕುಮ್‌ಪಡಿ ಯರಿಯವೇಣುಮ್**” ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ **ಮುದಲಾನವೈ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಪರಿಕರ ಮೊದಲಾದವು ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟುದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈಗ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಚರಮಶ್ಲೋಕವನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ನೋಡಿದುದಾದರೆ “**ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂವ್ರಜ**” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಯಾವುದರಪೇಕ್ಷೆಯು ಇರುವಹಾಗೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲವು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ “**ನಹಿತತ್ಕರಣಂಲೋಕೇ ವೇದೇಷ್ವಾ ಕಿಂಚಿದೀರಿತಂ । ಇತಿಕರ್ತ್ತವ್ಯತಾಸಾಧ್ಯೇ ಯಸ್ಯ ನಾನುಗ್ರಹೇರ್ಥಿತೇ**” ಹೀಗೆ ಈ ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಸಾಧನೋಪಾಯವಿಲ್ಲವೆಂದು **ಕಂಠೋಕ್ತ**ವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಯಾವುದಕ

ಭವಧ್ವಂಸೋದ್ಯುಕ್ತೇ ಭಗವತಿ ಭರನ್ಯಾಸವಪುಷಃ।
ಪ್ರಪತ್ತೇರಾದಿಷ್ಟಃ ಪರಿಕರ ವಿಶೇಷಶ್ಶ್ರುತಿಮುಖೈಃ ॥

ಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲವು ಎಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಆಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವವರಾಗಿ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯೂ ಒಂದು ವಿದ್ಯೆಯೆಂಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಪರಿಕರಗಳುಂಟೆಂದೂ, ಸಕೃದನುಷ್ಠೇಯವಾದುದಾದರೂ ಈ ಅಂಗಗಳು ಆವಶ್ಯಕವಾದುವೆಂದೂ, ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೂ ಇತರರಿಗೂ ಏನೊಂದೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿ, ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ವೈಷಮ್ಯನೈರ್ಘೃಣ್ಯಾದಿ ದೋಷಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೀತೆಂದೂ, ಆ ಪರಿಕರಗಳು ಯಾವುವೆಂದೂ, ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕಾರಾರ್ಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಸಙ್ಗ್ರಹಿಸಿ, ಶ್ರುತಿ ಭಗವಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣರೀತ್ಯಾ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನವೇ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ—**ದಯಾದಿವ್ಯಾಂಭೋಧೌ** - ದಯೆಗೆ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಸಮುದ್ರಪ್ರಾಯನಾಗಿರುವ, ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಜಗದಖಿಲಮನ್ತರ್ಯಮಯತಿ** - ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ, ಅವುಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಾವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವನಿಯಾಮಕನಾಗಿರುವ, **ಭಗವತಿ**-ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತ್ಯಾದಿಷಾಡ್ಗುಣ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ ಹೇಯಪ್ರತ್ಯನೀಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು, **ಭವಧ್ವಂಸೋದ್ಯುಕ್ತೇಸತಿ**- ಚೇತನರ ಸಂಸಾರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶವುಳ್ಳವನಾಗಲಾಗಿ, **ಭರನ್ಯಾಸವಪುಷಃ**-ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಶರೀರವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, **ಪ್ರಪತ್ತೇಃ** - ಪ್ರಪದನದ, **ಪರಿಕರವಿಶೇಷಃ** - ಅಂಗವಿಶೇಷವಾದ (ಜಾತ್ಯೇಕವಚನ), **ಅಯಂ** - ಈ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪಾದಿ ಅಂಗಸಮುದಾಯವು, **ಇಯಾ೯ನ್** - ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ, **ಇತ್ಥಂಭೂತಃ** - ಇಂತಹ ಸ್ವರೂಪ ಉಳ್ಳವುಗಳು ಅಥವಾ ಹೀಗೆ ಉಪಕಾರಕಗಳು, **ಸಕೃತ್** - ಒಂದಾವರ್ತಿ ಮಾತ್ರವೇ ಕರ್ತವ್ಯವಾದುದು, ಮತ್ತು **ಅವಶ್ಯಂ ಭವನವಾನ್** - ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಶರಣಾಗತಿಯನುಷ್ಠಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕವುಗಳು, ಎಂದು **ಶ್ರುತಿಮುಖೈಃ** - ಶ್ರುತಿ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಎಂದರೆ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ಭಗಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಾದಿ ವಚನಗಳಿಂದ, **ಆದಿಷ್ಟಃ** - ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ—ಶರಣಾಗತಿಯು ಜ್ಞಾನರೂಪವಾದುದಾಗಿ ಒಂದು ವಿದ್ಯೆಯು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಪರಿಕರಗಳುಂಟು. ಇದನ್ನೇ **ಪ್ರಪತ್ತೇಃ ಪರಿಕರ ವಿಶೇಷಃ ಆದಿಷ್ಟಃ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ಆದಿಷ್ಟಃ** - ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಭಿಪ್ರಾಯವು, ಇದು ತಮ್ಮ ಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲವು, ಶಾಸ್ತ್ರ

ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟದುದು ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ **ಶ್ರುತಿಮುಖ್ಯೈಃ** - ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರದಲ್ಲಿ "ಮುಮುಕ್ಷುರ್ವೈಶರಣಮಹಂಪ್ರಪದ್ಯೇ'' ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವು. ಇಲ್ಲಿ **ಪರಿಕರವಿಶೇಷ**ವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿನ ಪರಿಕರಗಳು ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಪರಿಕರಗಳ ಹಾಗಲ್ಲದೆ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುವೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. ಶ್ರುತಿ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳು ಈ ಪರಿಕರ ವಿಶೇಷಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನೇನ್ನನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದವು ಎಂದರೆ; **ಇಯರ್ಾ** - ಈಪರಿಕರ ವಿಶೇಷಗಳು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದೂ, **ಇತ್ಥಂಭೂತಃ** - ಇಂತಹ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವೂ ಎಂದೂ, ಉಪದೇಶಿಸಿದವು; ಸಂಖ್ಯೆಯು ಇಷ್ಟು ಎಂದು ಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಇಯರ್ಾ ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಎಂದರೆ, ಕೆಲವರು **ನ್ಯಾಸಃಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ** ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣರೀತ್ಯಾ ಐದು ಅಂಗಗಳೆಂದೂ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು **ಷಡ್ವಿಧಾಶರಣಾಗತಿಃ**, ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರ ಆರು ಅಂಶಗಳುಳ್ಳದೆಂದೂ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಇವೆರಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ಏನೊಂದೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂದೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಪ್ರಯೋಗವು. ಈ ಆರರಲ್ಲಿ, **ನ್ಯಾಸ** ಅಥವಾ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಅಙ್ಗಿಯು, ಮಿಕ್ಕ ಐದು ಅಙ್ಗವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ನ್ಯಾಸಃಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಐದು ಅಂಗಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದುದೂ ಕೂಡ ಸಾಧುವಾದುದೇ, ವಿರೋಧವಾಕ್ಕಲ್ಲವು. ಅ ಕಾರಣದಿಂದ ಐದೆಂದೂ ಆರೆಂದೂ ಸಹ ಹೇಳಲಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ, **ಇಯರ್ಾ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಸವು ಅಂಗಿಯೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು **ಭರನ್ಯಾಸವಪುಷಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ; ಮುಖ್ಯವಾದ ಶರೀರವೇ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು, ಆದುದರಿಂದ "**ನಿಕ್ಷೇಪಾಪರ ಪರ್ಯಾಯೋನ್ಯಾಸಃ ಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ**'' ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯವು ನ್ಯಾಸಶಬ್ದದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ನ್ಯಾಸವೆಂಬ ಅಂಗಿಗೆ ಐದು ಅಂಗಗಳೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ **ಭರನ್ಯಾಸವಪುಷಃ** ಎಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. **ಭರನ್ಯಾಸ** ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭರವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯ ತಿರುವಡಿಯಲ್ಲಿಡುವದು ಎಂಬರ್ಥವು. ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ಯಾವಾಗಇಟ್ಟೆವೋ ಆಗ ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವನ್ನೂ ಆತನ ತಿರುವಡಿಯಲ್ಲೇ ಇಡಬೇಕಾದುದು ಆವಶ್ಯಕವು. ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಅಂಗಿಯೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ **ಭರನ್ಯಾಸವಪುಷಃ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳು, **ಇತ್ಥಂಭೂತಾಃ** ಈ ಪರಿಕರಗಳು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದವು, ಅವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವೆಂಥಾದ್ದು, ಅವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದವುಗಳೆಂಬುದನ್ನೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನುಪದೇಶಿಸುವ ಚರಮಶ್ಲೋಕವು **"ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂವ್ರಜ"** ಎಂದು ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಹೇಳಿರುವಾಗ ಪರಿಕರಸಾಪೇಕ್ಷೆಯು ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಏಕೆ ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ, ಅದು ಆವಶ್ಯಕವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ "**ಅವಶ್ಯಂಭವನರ್ಹಃ**" ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ; ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಇಂತಹ ಅನುಷ್ಠಾನವು ಸಕೃತ್, ಒಂದಾವರ್ತಿಯೇ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಏಕೆ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕದ ಚೇತನರೂ ೧ "**ನಿರ್ದೋಷಃ ಕ ಇಹ ಜಗತಿ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ದೋಷಿಗಳೇ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯಾಜವಿರಬೇಕು. ಅದುದರಿಂದ ಸಪರಿಕರ ವಾದ ಪ್ರಪತ್ಯನುಷ್ಠಾನವನ್ನೇ ಒಂದು ವ್ಯಾಜವನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ರಕ್ಷಿಸುವದರಿಂದ ಶ್ರೀಶನಿಗೆ ಪಕ್ಷಪಾತ ಮಾಡಿದನೆಂಬ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವಿಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಮಹಾಪಾಪರಾಶಿಗಳಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಈ ಚೇತನನು ಗುರಿಯಾಗಿರುವನು. ಈ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವತ್ತು. ಅದು ತನ್ನದು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಾಪಹಾರಿಯಾದ ಚೋರನಾಗಿರು ತ್ತಾನೆ. ಇಂಥಾವನು ಹೋಗಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಸಕೃದನುಷ್ಠಿಸಿಬಿಟ್ಟು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಮಾಡು ಎಂದು ಬೇಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದು ವನೇ ? ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ರಾಜನ ಮುಖ್ಯ ಸ್ವತ್ತುಗ ಳನ್ನು ಕದ್ದುಕೊಂಡು ಬಂದು, ಅನಂತರ ಆತನನ್ನು ದಂಡನೆಗೆ ಗುರಿಮಾಡಿ ದಾಗ ಕಾಲಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು, ನಾನು ನಿನಗೆ ದಾಸ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವೆನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದುದು ಹೇಗೆ ಅಪಹಾಸ್ಯರೂಪವಾದುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲವೇ ? ಎಂದರೆ, ಹಾಗಲ್ಲವೆಂದೂ ಐಹಿಕರಾಜರಹಾಗೆ ಈ ರಾಜಾಧಿರಾಜನಲ್ಲವು ಎಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮೂರು ವಿಶೇ ಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಈತನು **ದಯಾದಿವ್ಯಾಂಭೋಧಿಯು**, ದಯೆಗೆ ಒಂದು ದಿವ್ಯವಾದ ಸಾಗರರೂಪನು. ಸಾಧಾರಣ ಸಮುದ್ರವು ತುಂಬಾ ಬಿಸಲು ತಾಪದಿಂದ ಶೋಷಿಸಬಹುದು. ಈ ಕೃಪಾಸಮುದ್ರವಾದರೋ, ಚೇತನನ ಪಾಪಗಳ ತಾಪವು ಎಷ್ಟೇಯಾಗಿರಲಿ, ಶರಣಾಗತನಾದನಂತರ, ಆ ತಾಪದಿಂದ ಕೃಪೆಯು ಶೋಷಿಸಿ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ದಿವ್ಯವಾದ ಅಂಭೋ ಧಿಯು. ಅಥವಾ ಸಾಧಾರಣ ಸಮುದ್ರವು ಚಂಚಲವು, ಹಾಗೆ ಈ ಕೃಪಾಸಮು

(೧) ಶ್ರೀಗುಣ

ದ್ರವು ಚೇತನನ ಅಪರಾಧಸಹಸ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಎಂದಿಗೂ ಚಂಚಲತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲವು. " **ದೋಷೋ ಯದ್ಯಪಿ ತಸ್ಯಸ್ಯಾತ್** " ದೋಷವಿದ್ದರೆ ಪ್ರತ್ಯವಾಯವೇನು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪರಮಕೃಪಾಸಾಗರನು. ಐಹಿಕರಾಜನು ಹಾಗಲ್ಲವು.

ಈ ರಾಜಾಧಿರಾಜನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ ಉಂಟು. "**ಜಗದಖಿಲ ಮನ್ತ್ರರ್ಯಾಮಿ**" ಯು. ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಾವಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಹೃದಯಾಯತನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, ನಮಗೆ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿರುವನು. "**ಕಥಂಚಿದುಪಕಾರೇಣ ಕೃತೇ ನೈಕೇನತುಷ್ಯತಿ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಸುಕೃತವನ್ನು ಮುಂದುಮಾಡಿಕ್ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷವೀಕ್ಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಸಾತ್ವಿಕಸಂಭಾಷಣೆ, ಜ್ಞಾನಪ್ರದಾನ, ಗುರೂಪಸದನ, ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಂಥಾವನು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಲೌಕಿಕರಾಜನು ಮಾಡಲಾರನು.

ರಾಜಾಧಿರಾಜನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೇನೆಂದರೆ :—ಈತನು ಜಗದಖಿಲಮನ್ತ್ರರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ, **ಭವಧ್ವಂಸೋದ್ಯುಕ್ತನು.** ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಆತನ ಅನಾದಿ ಕರ್ಮಪ್ರವಾಹಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಂದ ಪ್ರಕೃತಿಸಂಬಂಧರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡಿ ಆತನನ್ನು ಈ ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲೇ ಇರುವಂಥಾವನು. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಸುಕೃತಮಾಡಿದರೆ ಸಾಕು, ಆತನು ಯಾವಾಗ ಮಾಡಿಯಾನೋ ಎಂದು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವವನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಚೇತನನಿಗೆ ಕರಣಕಳೇಬರಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಯಮಾಲಿಸಿ, ಗುರುಗಳುಪದೇಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ, ತನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗ ಆಶ್ರಯಿಸುವನೋ ಎಂದು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಾ, ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಒಡನೆಯೇ ಈ ಕಾರಾಗೃಹದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಾದಿರುವವನು. ಐಹಿಕರಾಜನಾದರೋ ಕಳ್ಳನು ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು, ಕಾರಾಗೃಹದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳಿಬಿಡೋಣವೆಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಚೇತನನು ಎಷ್ಟು ಪಾಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನುರಕ್ಷಿಸುವನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಈಷದಪಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು. ದಯಾದಿವ್ಯಾಂಭೋಧಿಯಾಗಿ ಅಖಿಲಜಗದಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಭವಧ್ವಂಸೋದ್ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವು. ಆತನು ಭಗವಾನ್ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀ ಪರಾಶರ ಮಹರ್ಷಿಯು ಭಗವಚ್ಛಬ್ದಕ್ಕೆ

ಪ್ರಪತ್ತೇಃ ಪರಿಕರ ನಿರೂಪಣಂ

ಈ ವಿದ್ಯೈಕ್ಕು ಪರಿಕರವಾವುದು ? ಆನುಕೂಲ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಮುದಲ್,

ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಬಲೈಶ್ವರ್ಯ ವೀರ್ಯತೇಜಾಂ ಸ್ಯಶೇಷತಃ ।
ಭಗವಚ್ಛಬ್ದವಾಚ್ಯಾನಿ ವಿನಾಹೇಯೈರ್ಗುಣಾದಿಭಿಃ

ಎಂದು ನಿರುಕ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಇಂತಹ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನು ಸಕೃದನುಷ್ಠಿಸುವ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬಂಧವನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಆನಂದವನ್ನೀಯುವನೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಈಷದಪಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಆತನು ರಕ್ಷಿಸಿಯೇ ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವಿರತಕ್ಕದೆಂದು ಮುಂದೆ **ಭರನ್ಯಾಸವಪುಷಃ**, ಎಂಬಲ್ಲಿ **ಭರ** ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ **ಜಗದಖಿಲಮನ್ತರ್ಯಾಮೀ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಸರ್ವಶರೀರಿಯಾಗಿಯೂ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾಗಿರುವ ಭಾರವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಜೀವನೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶರೀರವಾಯಿತು. ಅಂತಹ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಮಲಾದಿದೋಷಗಳಿದ್ದರೆ, ಜೀವನು ಅತ್ಯಂತ ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಪ್ರಯತ್ನವು ಶರೀರಿಯೇ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವಾಗ, ಚೇತನನು ಏತಕ್ಕೆ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ? ಹೀಗಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಪರಿಕರಗಳ ಚಿಂತನೆ ಏತಕ್ಕೆ ಎಂದಾಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಚೇತನನಿಗೂ ಕರ್ತೃತ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಕಾರ ಆತನು ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿ, ಮಲಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ದಿವ್ಯಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕದ್ದು.

ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಾದಿ ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಸಕೃತ್ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಅದರಿಂದ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವನೆಂದೂ, ಶ್ರುತಿ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಪರಿಕರಗಳ ನಿರೂಪಣವು.

"ಪ್ರಪತ್ತೇಃ ಕ್ವಚಿದಪ್ಯೇವಂ ಪರಾಪೇಕ್ಷಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಯಾವುದರಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದರಭಿಪ್ರಾಯವು ಪರಿಕರಗಳೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಕರಗಳಾವುವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಪರಾಪೇಕ್ಷಾ**

ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಮುಮ್' ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮುಮ್, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಮುಮ್ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಮುಮ್ ?

"ಷಡ್ವಿಧಾಶರಣಾಗತಿ" ರಿತಿ ಪ್ರಮಾಣಸ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ

ಇನ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ "ಆನುಕೂಲ್ಯಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಃ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಸ್ಯ

ನ ವಿದ್ಯತೇ ಎಂದರೆ ಈ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದೂ ಸಾಧನ ಬೇಕಿಲ್ಲ ವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಈ ವಿದ್ಯೈಕ್ಕು-ಈ ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯೆಗೆ, ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮೂವತ್ತೆರಡು ವಿಧ ಉಪಾಸನೆಗಳೂ ಹೇಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ ಎನಿಸುವವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೂ ಒಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು, ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಹೀಗೆ ವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಹೇಳಿರುವವರಿಂದ, ಭಕ್ತಿಯೋಗದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪರಿಕರಗಳುಂಟೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯೆಗೂ ಪರಿಕರಗಳುಂಟು. **ಮತ್ತು** ಇದು ವಿದ್ಯೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಅವರ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೂ ಜ್ಞಾನ ರೂಪವಾದುದೇ ಎಂದೂ ತಿಳಿಸಿದಂತಾಯಿತು. **ಪರಿಕರಮಾವತು** - ಪರಿಕರಗಳಾವುವು? **ಆನುಕೂಲ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಮುಮ್** - ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯವರೇ ವಿಶದವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ದಾಸನಾಗಿ ಪರತನ್ತ್ರನಾದುದರಿಂದ ಆತನ ಆಜ್ಞಾರೂಪಗಳಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವೆನೆಂಬ ಸಙ್ಕಲ್ಪವು. **ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಮ್** - ಆಜ್ಞಾರೂಪಗಳಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿರುವುವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವಿಕೆ, **ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮ್** - ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೂ, ತನಗಿನ್ನಾವ ಉಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ದೀನನಾಗಿರುವದು, **ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಮ್** - ಆ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ರಕ್ಷಿಸೇ ಬಿಡುವನೆಂಬ ಪೂರ್ಣನಂಬಿಕೆಯು, **ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಮ್** - ತನ್ನ ಅಭೀಷ್ಟವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಹೀಗೆ ಐದು ಪರಿಕರಗಳು ಎಂದರೆ ಅಂಗಗಳು

ಷಡ್ವಿಧಾ ಶರಣಾಗತಿಃ ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು

ಮೇಲೆ ಅಙ್ಗಗಳು ಐದು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. **"ಷಡ್ವಿಧಾ ಶರಣಾಗತಿಃ"** ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ಶರಣಾಗತಿಯು **ಷಡ್ವಿಧಾ** - ಆರು ಪರಿಕರಗಳುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ, ಅದರ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವರ್ಜನಂ। ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸೋ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ತಥಾ। ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕಾರ್ಪಣ್ಯೇ ಷಡ್ವಿಧಾ ಶರಣಾಗತಿಃ" (೧) ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್ ಶೊಲ್ಲುಗಿರ ಷಾಡ್ವಿಧ್ಯಂ, ಅಷ್ಟಾಙ್ಗಯೋಗಮೆನ್ನುಮಾಪ್ಪೋಲೆ ಅಂಗಾಂಗಿ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ತಾಲೆ ಯಾಕಕ್ಕಡುವದೆನ್ನುಮಿಡಮುಮ್, ಇವಱ್ಱಿ**ಲ್ ಇನ್ನ**

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ - ಈ ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯಾ ಪರಿಕರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "**ಆನುಕೂಲ್ಯಸ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಃ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಸ್ಯವರ್ಜನಂ** " - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞಾಗಳಾದ ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವ ಸಂಕಲ್ಪವೂ, ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದುದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸೋಣವೂ, **ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿವಿಶ್ವಾಸಃ** - ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ಸರ್ವಥಾ ರಕ್ಷಿಸುವನು ಎಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯೂ, **ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ತಥಾ** - ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಪಾಡು ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ, **ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಕಾರ್ಪಣ್ಯೇ** - ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ವೆಂದರೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮನನ್ನು ಇಡುವದು ಎಂದರೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವದು, ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆಂದರೆ ನನಗೆ ಇನ್ನಾ್ಯರೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವು, ನೀನೇ ಗತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವದು, ಹೀಗೆ **ಶರಣಾಗತಿಃ** - ಪ್ರಪತ್ತಿಯು, **ಷಡ್ವಿಧಾ** - ಆರು ಅಂಶಗಳುಳ್ಳದು, "**ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಲ್** - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ, **ಶೊಲ್ಲ ಗಿರ ಷಾಡ್ವಿಧ್ಯಂ** - ಹೇಳುವ ಆರು ವಿಧಗಳುಳ್ಳ **ಭಾವವು, ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗಮ್** - ಯಮ, ನಿಯಮ, ಆಸನ, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಧಾರಣ, ಧ್ಯಾನ, ಸಮಾಧಿ ಎಂಬ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳುಳ್ಳ ಯೋಗವು, **ಎನ್ನುಮಾಪ್ಪೋಲೆ** -- ಎಂದು ಹೇಳುವಹಾಗೆ, ಎಂದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿ ಅಂಗಿಯು, ಇನ್ನು ಏಳೂ ಅಂಗಗಳೂ, ಅಂಗಿ ಅಂಗಗಳು ಸೇರಿ ಹೇಗೆ ಎಂಟಾದವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಪರಿಕರಗಳಲ್ಲೂ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಅಂಗಿ, ಮಿಕ್ಕ ಐದು ಅಂಗಗಳು, ಇವೆರಡೂ ಸೇರಿ ಆರು ಅಂಗಗಳೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಂದು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಅಂಗಾಂಗಿಸಮುಚ್ಚಯತ್ತಿಲೆ** - ಅಂಗಗಳೂ ಅಂಗಿಯೂ ಸೇರಿ, **ಆಗಕ್ಕಡವದು** - ಆಗುತ್ತದೆಂಬುವದು, ಎಂದರೆ ಆರಾಗುತ್ತದೆಂಬುವದು **ಎನ್ನುಮಿಡಂ** - ಎಂಬ ವಿಷಯವೂ, ಮತ್ತು **ಇವತ್ತಿಲ್** - ಈ ಆರರಲ್ಲಿ, **ಇನ್ನುವೊನ್ರುಮೇ ಅಂಗಿ** - ಇದೊಂದೇ ಅಂಗಿಯು, **ಇತರಂಗಳ್ ಅಙ್ಗಙ್ಗಳೆನ್ನುಮಿಡಮುಮ್**- ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲಾ ಅಂಗಗಳು ಎಂಬ ವಿಷಯವೂ ಸಹ, **ನಿಕ್ಷೇಪಾಪರಪರ್ಯಾಯಃ** - ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಈ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮ

(೧) ಅಹಿ. ೩೭—೨, ೨೭, ೨೮.

ದೊನ್ರುಮೇ ಅಙ್ಗೀ, ಇತ್ತರಙ್ಗಳ್ ಅಙ್ಗಙ್ಗಳೆನ್ನುಮಿಡಮುಮ್, "ನಿಕ್ಷೇಪಾಪರಪರ್ಯಾಯೋನ್ಯಾಸಃ ಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ । ಸನ್ಯಾಸಸ್ತ್ಯಾಗ ಇತ್ಯುಕ್ತಶ್ಕರಣಾಗತಿರಿತ್ಯಪಿ" । ಎಙ್ಗರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲೆ ನ್ಯಾಯನಿರಪೇಕ್ಷಮಾಕ ಸಿದ್ಧಮ್.

ವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವಿಕೆ, ಇದರ, **ಅಪರಪರ್ಯಾಯಃ**-ಬೇರೇ ಹೆಸರಾದ, **ನ್ಯಾಸಃ**-ಪ್ರಪತ್ತಿಯು, **ಪಂಚಾಙ್ಗಸಂಯುತಃ** – ಐದು ಅಂಗಗಳುಳ್ಳದ್ದು, ಅದಕ್ಕೆ ಸನ್ಯಾಸವೆಂದೂ, ತ್ಯಾಗವೆಂದೂ, **ಶರಣಾಗತಿರಿತ್ಯಪಿ** – ಶರಣಾಗತಿ ಎಂದೂ ಸಹ, **ಉಕ್ತಃ**-ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ", **ಎಙ್ಗರಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲೆ** – ಎಂಬುವ ಶ್ಲೋಕಮೂಲಕವಾಗಿ, **ನ್ಯಾಯನಿರಪೇಕ್ಷಮಾಕ** – ಯುಕ್ತಿವಾದದ ಅವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲದೇನೇ, **ಸಿದ್ಧಂ** – ಸಿದ್ಧವಾದುದು, ಎಂದರೆ ಪ್ರಮಾಣಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಸಿದ್ಧವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯ ವಾಕ್ಯವಾದ "**ಷಡ್ವಿಧಾಶರಣಾಗತಿಃ**" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೂ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರವಾಕ್ಯವಾದ "**ನ್ಯಾಸಃಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ**" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೂ ಏನೂ ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. "**ಸ್ನಾನಂಸಪ್ತವಿಧಂ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವು ಸ್ವರೂಪಭೇದದಿಂದ ಏಳು ವಿಧವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, "**ಷಡ್ವಿಧಾಶರಣಾಗತಿಃ**" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಷಡ್ವಿಧಾ ಎಂದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯು ಆರುವಿಧವಾದುದು ಎಂಬರ್ಥವಲ್ಲವು ಆರು ವಿಧವಾದವುಗಳನ್ನುಳ್ಳದ್ದು ಎಂಬ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಅರ್ಥವು. ಆ ಆರರಲ್ಲಿ ಐದು ಅಂಗಗಳು ಒಂದು ಅಂಗಿಯು, ಎರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಆರೆಂದು ಸಂಹಿತಾವಾಕ್ಯವು ಹೇಳಿತು ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರವು ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವಾದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಿ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಐದು ಅಂಗಗಳೆಂದು ಹೇಳಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಸಂಹಿತೆಯು, **ಅಂಗಾಂಗಿ ಸಮುಚ್ಚಯತ್ತಾಲೆ**-ಅಂಗಾಂಗಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಏನೊಂದೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಅಂಗಿ, ಅಂಗಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸಮುಚ್ಚಯ ಮೂಲಕ ಹೇಳುವದುಂಟೋ ಎಂದರೆ, ಹೇಳುವದುಂಟು ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಯೋಗವು ಅಷ್ಟಾಂಗವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವ ವಾಡಿಕೆಯುಂಟು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯೇ ಅಂಗಿಯು, ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಯಮ ನಿಯಮಾದಿಗಳು ಏಳೂ ಅಂಗಗಳು. ಅಂಗಿ ಅಂಗಗಳು ಸೇರಿ ಹೇಗೆ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಉಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳು ಸೇರಿ **ಷಡ್ವಿಧಾ** ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು, ಈ "**ನಿಕ್ಷೇಪಾಪರಪರ್ಯಾಯಃ**"

ಇನ್ನಿಡತ್ತಿಲ್ "ಶಾಶ್ವತೀಮನು ಸಂಸಿದ್ಧಿರಿಯಂ ಪ್ರಹ್ವೀಭವಾ

ಎಂಬ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರಪ್ರಮಾಣವು ಎರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ೧. ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟು ಅನಂತರ ಶರಣಾಗತಿಯು ಐದು ಅಂಗಗಳುಳ್ಳದೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೇ ಅಂಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ೨. ಇನ್ನು ಮಿಕ್ಕ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದಿ ಐದೂ ಅಂಗಗಳೂ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಯುಕ್ತಿವಾದಗಳಾವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲದೇನೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಇವೆರಡು ವಿಷಯಗಳೂ ಸಿದ್ಧವು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೆ ಯುಕ್ತಿಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಯಾವುವು ಅಂಗಗಳು, ಯಾವುದು ಅಂಗಿಯು ಎಂಬುವದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವೂ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನೆಯೂ, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೂ, ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೂ ಸಹ ಅಂಗಿಯಾಗಲಾರದಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಅಂಗಿಯು ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೇ ಸರಿ ಎಂಬದಾಗಿ ವಾದಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ತಾವು ಪ್ರಮಾಣಶರಣರಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ತಮಗೆ ವಾದ ನಿರಪೇಕ್ಷವೆಂದೂ ಪ್ರಮಾಣವೇ ಮುಖ್ಯವೆಂದೂ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. **ನಿಕ್ಷೇಪಾಪರಪರ್ಯಾಯಃ ನ್ಯಾಸಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಅಂಗಿಯನ್ನು ತಾನೇ ನ್ಯಾಸ, ಶರಣಾಗತಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಪರ್ಯಾಯ ಪದವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂಗಗಳಿಗೆ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲವು, ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೇ ಶರಣಾಗತಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ಕೂಡ ಆ ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯದಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲೇ ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೇ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಗ ಉಂಟೆಂದೂ, ಅದು ಯಾವುವೆಂದರೆ ಫಲತ್ಯಾಗರೂಪವಾದುದೆಂದೂ **"ಇತ್ಯಂಗಮುದಿತಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಫಲೇಪ್ಸಾತದ್ವಿರೋಧಿನೀ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಅಂಗಿಯಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೂ ಬೇರೆ ಆರು ಅಂಗಗಳಾಯಿತಲ್ಲಾ, **"ನ್ಯಾಸಃಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ"** ಎಂಬ ವಾಕ್ಯಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಗತಿ ಏನು ಎಂದರೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಈ ಫಲತ್ಯಾಗ ರೂಪ ಅಂಗವೂ ಕೂಡ ಆ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂಬ ಅಂಗಿಯಲ್ಲೇ ಸೇರಿ ಅಂಗಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ, ಫಲತ್ಯಾಗಯುಕ್ತ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೇ ಅಂಗಿಯು, ಮಿಕ್ಕ ಐದೂ ಅಂಗಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು **"ಇನ್ನಿಡತ್ತಿಲ್"** ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನಿಡತ್ತಿಲ್ - ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಅಂಗಿಯೂ, ಐದು ಅಂಗಗಳೆಂದು

ಮಿಯುತ್ । ಪುರುಷಂಪರಮುದ್ದಿಶ್ಯ ನಮೇಸಿದ್ಧಿರಿತೋಽನ್ಯಥಾ । ಇತ್ಯಂಗಮುದಿತಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಫಲೇಪ್ಸಾಸ್ತದ್ವಿರೋಧಿನೀ" (೧) ಎಸ್ಪ್ರ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯೋಕ್ತಮಾನ ಫಲತ್ಯಾಗರೂಪಾಂಗಾಂತರವುಳ್ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಮಾನ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪತ್ತಿಲೇ ನಿಯತಂ.

ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, "**ಪರಂಪುರುಷಂ**" ಪುರುಷೋತ್ತಮನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು, **ಉದ್ದಿಶ್ಯ** - ಕುರಿತು, **ಪ್ರಪನ್ನೋಭವಾಮಿಯುತ್** - ಶರಣಾಗತನಾಗುತ್ತೇನೆಂಬುವದು ಯಾವುದೋ, ಇಯಂ - ಇದೇ, **ಮಮಶಾಶ್ವತೀಸಂಸಿದ್ಧಿಃ** - ನನಗೆ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಪುರುಷಾರ್ಥವು, **ಇತಃ** - ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ **ಅನ್ಯಥಾ** - ಬೇರೆಯಾದುದು ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಐಶ್ವರ್ಯ ಸ್ವರ್ಗ ಕೈವಲ್ಯಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗಳು, **ನಮೇಸಿದ್ಧಿಃ** - ನನಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥವಿಲ್ಲವು, **ಇತಿ** - ಎಂಬ, ಅಂಗವು, **ಶ್ರೇಷ್ಠಂ** - ತುಂಬಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದಾಗಿ, **ಉದಿತಂ** - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, **ಫಲೇಪ್ಸಾ** - ಅಂತಹ ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಾದಿಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯಾದರೋ, **ತದ್ವಿರೋಧಿನೀ** - ಆ ಶಾಶ್ವತಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದು, **ಎಸ್ಪ್ರ** - ಎಂಬದಾಗಿ, **ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯೋಕ್ತಮಾನ** - ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ, **ಫಲತ್ಯಾಗರೂಪಾಂಗಾಂತರವುಳ್** - ಫಲತ್ಯಾಗವೆಂಬ ಬೇರೊಂದು ಅಂಗವು, **ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಮಾನ** - ಮೋಕ್ಷವೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಉಳ್ಳ, **ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪತ್ತಿಲೆ** - ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂಬುವ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿಯೇ, **ನಿಯತಂ** - ನ್ಯಾಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವಾಗ, ಮೋಕ್ಷಮೋಕ್ಷೇತರವಾದ ಫಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಇರಕೂಡದು. ಐಹಿಕಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಸ್ವರ್ಗಕೈವಲ್ಯಾದಿ ಫಲಗಳಲ್ಲಾಗಲಿ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲೇಯಾಗಲಿ ಆಶೆಯನ್ನು ತೊರೆಯಬೇಕು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಮಹರ್ಷಿಯೂ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ:- (೨) "**ಭವಂತಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಾಗತಃ। ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾಮಯಾಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ**" ಎಂದೂ (೩) "**ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಪುತ್ರಾಂಶ್ಚದಾರಾಂಶ್ಚರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ** । ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವವನು ಸರ್ವವಿಧಮಮತೆಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದಿರಬೇಕೆಂದುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ವಿಭೀಷಣನು ಫಲೇಪ್ಸಾವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಹಾಗೆ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಯು ಇದ್ದು

---

(೧) ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಸಂ. ೫೨.೧೪. (೨) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೯.೫. (೩) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೭.೧೪.

ಫಲಸಙ್ಗಕರ್ತೃತ್ವಾದಿ ತ್ಯಾಗಮ್ ಕರ್ಮಯೋಗಮ್ ಮುದಲಾಕ

ದಾದರೆ ಮೋಕ್ಷವು ದೊರೆಯದೆಂದೂ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯೆಂದು "**ಫಲೇಪ್ಸಾ ತದ್ವಿರೋಧಿನೀ**" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಂಹಿತೆಯು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಐಹಿಕ ಭೋಗಗಳೇ ಆಗಲಿ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಫಲಗಳೇ ಆಗಲಿ ನಶ್ವರಗಳಾಗಿ ಶಾಶ್ವತಸಂಸಿದ್ಧಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಸಮನಾಗಲಾರವು. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವದು ತನ್ನ ಶೇಷವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತ ಚೇತನನಿಗೆ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಸರ್ವಶೇಷಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆಂದು ತಿಳಿದವನಾದರೆ ಯಾವ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಎಂದಿಗೂ ಬಯಸನು, ಅಂಥಾವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯೂ ಎಂದಿಗೂ ಹುಟ್ಟದು. ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ಸಂಹಿತೆಯು, ಏಕಾದಶರುದ್ರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯರುದ್ರನು ನಾರದರಿಗೆ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನವನ್ನೂ, ಮೂಲಮಂತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸುವಂಥಾದ್ದು. ಆ ಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ **ಷಡ್ವಿಧಾ ಶರಣಾಗತಿಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಅಂಗಿ ಅಂಗಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯದಿಂದ ಆರೇ ಎಂದು ಕಂಠೋಕ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಅವುಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದು ವಿಶದವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ ಕೊನೆಗೆ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಇತ್ಯಂಗಮುದಿತಂಶ್ರೇಷ್ಠಂ** ಎಂದು ಅಂಗಶಬ್ದವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿದರೆ, ಇದು ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಗವೆಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳಲು ಆದೀತೆ ? ಆಗ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯ ಏಳಾಗುತ್ತದೆ. ಷಡ್ವಿಧಾ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಂಗವೆಂದರೆ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯ ಅಥವಾ ಅಂಶವೆಂಬರ್ಥವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಅಂಗವು ಫಲತ್ಯಾಗರೂಪವಾದುದರಿಂದಲೇ, ಮೋಕ್ಷವೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿವುಳ್ಳ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪದಲ್ಲೇ ಸೇರಿದುದೇ ವಿನಾ ಬೇರೆ ಅಂಗವಲ್ಲವು. ಮುಂದೆ ಈ ಫಲತ್ಯಾಗವು ಈ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದಲ್ಲವೆಂದೂ, ಸರ್ವವಿಧ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ಮುಮುಕ್ಷುವು ಅಂಗೀಕರಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ, ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ಆತನ ಸರ್ವವಿಧ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕಾನುಷ್ಠಾನ, ಯಜ್ಞ ಯಾಗದಾನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಸಾತ್ವಿಕ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಹೇಳುವದು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಪ್ರಪತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲೂ, ಫಲಾಭಿಸಂಧಿರಹಿತವಾಗಿಯೇ ಅದನ್ನನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಫಲಸಙ್ಗಕರ್ತೃತ್ವಾದಿತ್ಯಾಗಮ್ - ಫಲವೇನು, ಸಂಗವೆಂದರೆ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯೇನು, ಕರ್ತೃತ್ವವೇನು ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗವು, **ಕರ್ಮಯೋಗಮ್ ಮುದಲಾಕ ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮಙ್ಗಳೆಲ್ಲಾತ್ತಿಲುಮ್** - ಕರ್ಮ

ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮಙ್ಗಳಿಲ್ಲಾತ್ತಿಲುಮ್ ವರುಗೈಯಾಲೆ, ಇವ್ವನುಸನ್ಧಾನಮ್ ಮುಮುಕ್ಷುವುಕ್ಕು ಸಾಙ್ಗಸಮರ್ಪಣ ದಶೈಯಿಲೇ ಕರ್ತವ್ಯಂ.

ಯೋಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ನಿವೃತ್ತಿರೂಪವಾದ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲಾದರಲ್ಲೂ, **ವರುಗೈಯಾಲೆ** - ಬರುವದರಿಂದ, **ಇವ್ವನುಸನ್ಧಾನಂ** - ಅಂಗವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಫಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ತ್ಯಾಗರೂಪದನುಸಂಧಾನವು, **ಮುಮುಕ್ಷುವುಕ್ಕು** - ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗೆ, **ಸಾಙ್ಗಸಮರ್ಪಣದಶೈಯಿಲೆ** - ಅಂಗಸಹಿತವಾದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, **ಕರ್ತವ್ಯಂ** - ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಅಂಗವು ಈ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೂ ಮತ್ತು ಇತರ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕರೂಪ ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಾಧಾರಣವಾದುದು. ಈ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವು. **"ಅತ್ರರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸಸ್ಸಮಸ್ಸರ್ಸಫಲಾರ್ಥಿನಾಂ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಮೋಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಇತರ ಫಲಾಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಂದ ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಡಬಹುದು. ಅಂತಹ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಫಲಸಙ್ಗಕರ್ತೃತ್ವಾದಿ ತ್ಯಾಗವು ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವು, ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸಂಹಿತೆಯು ತಿಳಿಸಿತೇ ವಿನಾ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಇದು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದೆಂದೇನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವು. ಈ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಸಾತ್ವಿಕ ತ್ಯಾಗವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಮುಮುಕ್ಷುವಾದವನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಸಮಸ್ತ ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇದನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಫಲಸಙ್ಗಕರ್ತೃತ್ವಾದಿ ತ್ಯಾಗವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ಫಲತ್ಯಾಗ** ವೆಂದರೆ, ಫಲದಲ್ಲಿ ಆಶೆಯಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ; **ಸಙ್ಗತ್ಯಾಗ**ವೆಂದರೆ, ಈ ಕರ್ಮವು ನನಗೆ ಸಂಭಂಧಿಸಿದುದಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುವದು, ಆ ಕರ್ಮವು ತನಗೆ ಶೇಷವಾದುದಲ್ಲವು ಸರ್ವ ಕರ್ಮಾರಾಧ್ಯನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತವಾದುದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು ; **ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗ** ವೆಂದರೆ, ಈ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತಾನು ಕರ್ತೃವಲ್ಲವು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಕರ್ತೃವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಅವನೇ ಪೂರೈಸಿರುತ್ತಾನೆಂಬ ಭಾವವು; ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಫಲೋಪಾಯತ್ವವುಂಟೆಂದು ಭಾವಿಸದಿರುವಿಕೆಯು ; ಇಂತಹ ತ್ಯಾಗಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನನು ಸಮಸ್ತ ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಸಾತ್ವಿಕ ತ್ಯಾಗವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಒಂದು ಪಂಗಡದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಪಂಗಡದವರು ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗವನ್ನು ಹೇಳುವದಿಲ್ಲವು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ:—ಅವರುಗಳು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ

ಅಙ್ಗಾನಾಂ ನಿಬಂಧನಪ್ರಯೋಜನಾನಿ

ಇಙ್ಗ ಪರಿಕರಂಗಳಾನವತ್ತಿಲ್ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪತ್ತುಕ್ಕುಮ್

ಕರ್ಮವೆಲ್ಲಾ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವು. ಅಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನದೇ ಆಗಿರುವಾಗ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗ ಹೇಳುವದೇನೋ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದುದೇ, ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲೇ ತ್ಯಾಗವು, "**ಶ್ರೀವಿಷ್ಣವೇಸ್ವಾಹಾ, ಶ್ರೀವಿಷ್ಣವೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಇದಂ ನಮಮ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಸಾತ್ವಿಕತ್ಯಾಗ ಕ್ರಮ ಹೇಗೆಂದರೆ, "**ಭಗವಾನೇವ ಸ್ವನಿಯಾಮ್ಯ ಸ್ವರೂಪಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸ್ವಶೇಷತೈಕರಸೇನ ಮಯಾಸ್ವಕೀಯೈಶ್ಚೋಪಕರಣೈಃ ಸ್ವಾರಾಧನೈಕ ಪ್ರಯೋಜನಾಯಪರಮ ಪುರುಷಸ್ಸರ್ವಶೇಷೀ ಸ್ವಶೇಷಭೂತಮಿದಂ ಕರ್ಮಸ್ವಸ್ಮೈ ಸ್ವಪ್ರೀತಯೇ ಸ್ವಯಮೇವ ಕಾರಿತವಾನ್**" ಎಂದು ಹೇಳಿ, "**ಅನೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಿಯತಾಂ ವಾಸುದೇವಃ**" ಎಂದು ಕರ್ಮಪರಿಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನುಮಾಡುವದು. ಕರ್ಮಾರಂಭದಲ್ಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಹೇಳಿ "**ಸ್ವಸ್ಮೈ ಸ್ವಪ್ರೀತಯೇ ಸ್ವಯಮೇವ ಕಾರಯತಿ**" ಎಂದು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರು ನ್ಯಾಸದಶಕವೆ' ಮೊದಲಾಗಿ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲೂ ೧. "**ತದರ್ಥಂಕರ್ಮಕೌನ್ತೇಯ ಮುಕ್ತಸಂಗಸ್ಸಮಾಚರ**" ೨. "**ಯೋಗಸ್ಥ ಕುರು ಕರ್ಮಾಣಿಸಙ್ಗಂತ್ಯಕ್ತ್ವಾಧನಂಜಯ**" ೩. **ತಸ್ಮಾದಸಕ್ತಸ್ಸತತಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕರ್ಮಸಮಾಚರ**" ಎಂಬ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗತ್ಯಾಗವೂ, ೪. "**ಅಹಂಕಾರವಿಮೂಢಾತ್ಮಾ ಕರ್ತಾಹಮಿತಿಮನ್ಯತೇ**" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃತ್ವ ತ್ಯಾಗವೂ, ೫. "**ಕರ್ಮಣ್ಯೇವಾಧಿಕಾರಸ್ತೇ ಮಾಫಲೇಷುಕದಾಚನ**" ಎಂಬಲ್ಲಿ ಫಲತ್ಯಾಗವೂ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಇದುವರಿವಿಗೂ ಆಚಾರ್ಯರವರು ಈ ಅಧಿಕಾರ ಸಙ್ಗ್ರಹ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ, **ಇಯಾನಿತ್ಥಂಭೂತಃ** ಎಂಬಲ್ಲಿ **ಇಯಾನ್** ಎಂಬ ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ, ಪರಿಕರಗಳು ಇವು ಇಷ್ಟೇ ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ **ಇತ್ಥಂಭೂತಃ** ಎಂಬುವದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಪರಿಕರಗಳಿಗೆ ಕಾರಣ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಪ್ರಥಮಥಃ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪದ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನದ ಆವಶ್ಯಕತೆ

(೧) ಗೀ. ೩.೯. (೨) ಗೀ. ೨.೪೮. (೩) ಗೀ. ೩. (೪) ಗೀ. ೩.೨೭. (೫) ಗೀ. ೨.೪೭.

ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನತ್ತುಕ್ಕುಮ್ ನಿಬಂಧನಂ-ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾನ ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯೈ ಪತ್ತೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳಾಲೇ ಅಭಿಮತಾನು ವರ್ತನಮ್ ಪಣ್ಣವೇಣ್ಡುಮ್ ಪಡಿ ಇವನು ಕುಣ್ಡಾನ ಪಾರಾರ್ಥ್ಯ ಜ್ಞಾನಮ್.

ಏನೆಂದರೆ, ಒಂದು ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ, ಲೋಕವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆಶ್ರಿತನ ಅಭಿಮತಾನುಸಾರ ನಡಿಯತಕ್ಕದ್ದೇ ಧರ್ಮವು. ಹಾಗೆ ನಡಿಯುವದಕ್ಕೆ, ತಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶೇಷನು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವೇ ಕಾರಣವು. ಹಾಗೆ ನಡೆದರೇನೇ ಶೇಷಿಯು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಫಲಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವನು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲವು ಎಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಜ್ಗ - ಮೇಲೆ ನಾವು ಪರಿಕರಗಳು ಇವೇ ಎಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ಪರಿಕರಂಗಳಾನವತ್ತಿಲ್** - ಪರಿಕರಗಳೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವುಗಳಲ್ಲಿ, ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನೆಗೂ ಸಹ, **ನಿಬಂಧನಂ** - ಕಾರಣವು, ಯಾವುದೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾದ, **ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೈ ಪತ್ತ** - ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ, **ಅಭಿಮತಾನುವರ್ತನಂ** - ಆತನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡಿಯೋಣವನ್ನು, **ಪಣ್ಣವೇಣ್ಡುಮ್‌ಪಡಿ** - ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ, **ಇವನಕುನ್ದಾನ**-ಈ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ, **ಪಾರಾರ್ಥ್ಯಜ್ಞಾನಂ** - ತಾನು ಶೇಷಿಯ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶೇಷಭೂತನಾದನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವ್ಯಾವುದೆಂದರೆ, **ಪಾರಾರ್ಥ್ಯಜ್ಞಾನಂ** - ಎಂದರೆ ಶೇಷತ್ವ ಜ್ಞಾನವು. ಪರಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತಾನಿರುವದು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವು ದಾಸನಾಗಿರುವವನು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಇಷ್ಟಪ್ರಕಾರ ನಡದರಲ್ಲವೇ ತನ್ನಿಷ್ಟವು ಕೈಗೂಡೀತು. ವಿರೋಧವಾಗಿ ನಡೆಯಕೂಡದಷ್ಟೇ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪವೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನವೂ ಆವಶ್ಯಕವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಿಧಿನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಗೌರವಕೊಟ್ಟು ಆತನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ನಡಿಸಿದರೆ, ಆಗ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ, ಇವನು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನೆಂದು ತಿಳಿದು, "**ಆಜ್ಞಾಪಯ ಯಥೇಷ್ಟಂನ್ಮೈ**" ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ನಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ, ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವನು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ವಿಪರೀತಾನುವರ್ತನೆಯಾದರೆ ಕೋರಿದ ಇಷ್ಟವು ಈಡೇರದು. ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಹಾಗೆ ನಡೆಯುವದೇನೋ ಪ್ರಯೋಜನವು, ಆ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯ

ಇತ್ತಾಲ್ "ಆನುಕೂಲ್ಯೇತರಾಭ್ಯಾನ್ತು ವಿನಿವೃತ್ತಿರಪಾಯತಃ" ಎಙ್ಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಅಪಾಯಪರಿಹಾರವ್ ಸಿದ್ಧವ್.

ದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಈಶ್ವರಾಭಿಮತಾನುರೂಪವರ್ತನದಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೇನಾದರೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಟೋ ಎಂದರೆ, ಆತನು ಪರಿಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೇನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು. ಆತನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವದೇ ಪ್ರಯೋಜನವು; ಶೇಷಿಗೆ ಶೇಷಭೂತನು ತನ್ನ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರ ವರ್ತಿಸುವದು, "**ಯಃಪ್ರೀಣಯೇತ್ಸು ಚರಿತೈಃ ಪಿತರಂ ಸಪುತ್ರಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಲೋಕದಲ್ಲೂ ತಂದೆಗೆ ಶೇಷಭೂತನಾದ ಮಗನ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತನೆಯು ಶೇಷಿಯಾದ ತಂದೆಗೆ ಹೇಗೆ ಆಹ್ಲಾದಕರವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶೇಷಿಯಾದ ಲೋಕಪಿತಾವಿಗೆ ಪುತ್ರರಾದ ನಮ್ಮಗಳ ಅಭಿಮತಾನುವರ್ತನೆಯು ಪರಮಾಹ್ಲಾದಕರವಾದುದೆಂಬುದಾಗಿ ಭಾವವು. ಆದದರಿಂದ "**ಭಗವತ್ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ**" ಎಂದು ಸಙ್ಕಲ್ಪವು.

ಇಲ್ಲಿ **ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳಾಲೇ ಅಭಿಮತಾನುವರ್ತನಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ, ಶಾಸ್ತ್ರನಿಷಿದ್ಧವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ, ಹೀಗೆ ಆತನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ನಡೆಯುವದು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪರೀತ್ಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೂ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನ ಸಙ್ಕಲ್ಪರೀತ್ಯಾ ನಿಷಿದ್ಧ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ "**ತಸ್ಮಾಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣಂತೇ ಕಾರ್ಯಾಕಾರ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥಿತೌ**" "ಯಾವುದು ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವುದು ಮಾಡತಕ್ಕದಲ್ಲವು ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞಾರೂಪವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣವು" ಎಂಬ ಗೀತಾವಾಕ್ಯವು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧೇಯವು.

ಇತ್ತಾಲ್ ಎಂದರೆ ಈ ಶೇಷತ್ವಜ್ಞಾನಮೂಲಕವಾಗಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಾಭಿಮತಾನುರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ, **ಆನುಕೂಲ್ಯೇತರಾಭ್ಯಾಂತು**-ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು **ಇತರಾಭ್ಯಾಂ** ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನ ಇವೆರಡುಗಳಿಂದಲೂ, **ಅಪಾಯತಃ** - ಆಜ್ಞಾತಿಲಂಘನ ದ್ವಾರಾ ಉಂಟಾಗುವ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹದಿಂದ **ವಿನಿವರ್ತಿಃ** - ಪರಿಹಾರವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ, **ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಅಪಾಯಪರಿಹಾರವ್** - ಕೃತ್ಯಾಕರಣ, ಅಕೃತ್ಯಕರಣರೂಪ ಅಪಾಯದ ಪರಿಹಾರವು, **ಸಿದ್ಧಂ** - ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅಭಿಮತಾನುರೂಪವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವದರಿಂದ ಅಪಾಯ ಪರಿಹಾರ

ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ.

ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮಾವದು ? ಮುನ್ಬುಶೊನ್ನ ವಾಕಿಂಚನ್ಯಾದಿಗಳುಡೈಯ ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾದಲ್, ಅದಡಿಯಾಹ ವನ್ದ ಗರ್ವಹಾನಿಯಾದಲ್,

---

ವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು (೧೭. ೭೬) ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದುಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮುಂದೆ ಕಾಣಿಸಿರುವ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ, ವಿಷ್ಣುಧರ್ಮವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು:—

"ಅಂತಸ್ಥಿತೋಽಹಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭಾವಾನಾಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಾತ್ ।
ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಮಯಿಚಹ್ಯಾನುಕೂಲ್ಯಂ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥
ತಥೈವ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಂಚ ಭೂತೇಷು ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್ ।
ಚರಾಚರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಭಗವದ್ವಪುಃ ॥
ಅತಸ್ತದಾನುಕೂಲ್ಯಂ ಮೇ ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ನಿಶ್ಚಯಃ ।"

ಮತ್ತು

"ಶ್ರುತಿಸ್ಸ್ಮೃತಿರ್ಮಮೈವಾಜ್ಞಾ ಯಸ್ತಾಮುಲ್ಲಂಘ್ಯ ವರ್ತತೇ ।
ಆಜ್ಞಾಚ್ಛೇದೀ ಮಮದ್ರೋಹೀ ಮದ್ಭಕ್ತೋಽಪಿ ನ ವೈಷ್ಣವಃ ॥"

ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ:—ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಂತರಾತ್ಮವಾಗಿರುತ್ತೇನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ, ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲೂ ನನ್ನಲ್ಲೂ ಅನುಕೂಲನಾಗಿ ವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನಲ್ಲೂ ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿರಕೂಡದು. ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರಗಳೂ ಭಗವಂತನ ಶರೀರವು; ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಅನುಕೂಲನಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೇ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು; ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯು, ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ನಡೆದರೆ ಆತನು ನನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನತಿಕ್ರಮಿಸಿದವನಾಗುವನು, ನನಗೆ ದ್ರೋಹಿಯೂ ಆಗುವನು, ಆತನು ನನಗೆ ಭಕ್ತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದರೂ, ವಿಷ್ಣುವಾದ ನನ್ನ ಸಂಬಂಧಿಯಲ್ಲವು. ಈ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಗಳು ಭರನ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರುವದರ ಪ್ರಯೋಜನವು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದುದನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವದು. ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿರುವದರ ಪ್ರಯೋಜನವು ಅಪರಾಧ ನಿವರ್ತನೆಯು. ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮಾವದು ? - ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆಂದರೇನು ? **ಮುನ್ಬುಶೊನ್ನ** - ಹಿಂದೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರವನ್ನುಪಪಾದಿ

ಕೃಪಾಜನಕ ಕೃಪಣವೃತ್ತಿಯಾದಲಾಯ್ ನಿನ್ರು ಶರಣ್ಯನುಡೈಯ ಕಾರುಣ್ಯೋತ್ಥಂಭನಾರ್ಥಮುಮಾಯ್, "ಕಾರ್ಪಣ್ಯೇನಾಪ್ಯುಪಾಯಾ ನಾಂ ವಿನಿವೃತ್ತಿರಿಹೇರಿತಾ" ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಪಿನ್ಬುಂ ಅನನ್ಯೋಪಾಯ ತ್ವೈಕ್ಕುಮ್ ಉಪಯುಕ್ತಮಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್.

ಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ಆಕಿಂಚನ್ಯಾದಿಗಳುಡೈಯ** - ಆಕಿಂಚನ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ವುಗಳ, ಇಲ್ಲಿ **ಆದಿ** ಶಬ್ದದಿಂದ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವವೇ ಮೊದಲಾದವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾದಲ್** - ಅನುಸಂಧಾನವಾಗಲಿ, ಅಥವಾ **ಅಪಡಿಯಾಕ** - ಆ ಆಕಿಂಚನ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲವಾಗಿ, **ಗರ್ವಹಾನಿಯಾದಲ್** - ಗರ್ವಹಾನಿಯೇ ಯಾಗಲಿ, **ಕೃಪಾಜನಕಕೃಪಣವೃತ್ತಿ ಯಾದಲಾಯ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆ ಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ತನ್ನ ದೈನ್ಯವೃತ್ತಿಯಾಗಿಯಾಗಲಿ, **ನಿನ್ರು** - ಆಗಿದ್ದು ಕೊಂಡು, **ಶರಣ್ಯನುಡೈಯ** - ಸರ್ವ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ. ದೀನಬಂಧುವಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, **ಕಾರುಣ್ಯೋತ್ಥಂಭ ನಾರ್ಥಮುಮಾಯ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಹಜಕಾರುಣ್ಯದ ವಿಕಾಸಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು **ಪಿನ್ಬುಂ** - ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಿಸಿದ ಉತ್ತರ ಕಾಲ ದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ, "**ಕಾರ್ಪಣ್ಯೇನಾಪಿ**-ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದಲೂ ಕೂಡ, **ಉಪಾಯಾ ನಾಂ** - ಇತರ ಉಪಾಯಗಳ, **ವಿನಿವೃತ್ತಿಃ**-ನಿವೃತ್ತಿಯು, **ಇಹ** - ಈ ಸಂದರ್ಭ ದಲ್ಲಿ, **ಈರಿತಾ** - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು" **ಎನ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ದಲ್ಲಿ (೧೭ ೧೭) ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಅನನ್ಯೋಪಾಯತ್ವೈಕ್ಕು ಮುಪಯುಕ್ತ ಮಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್** - ಬೇರೆ ಉಪಾಯದ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿರುವದಕ್ಕೆ ಉಪ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮೊದಲು ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಮೂರು ವಿಧ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅನಂತರ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ, ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನಂತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆಂದರೆ ೧. ಪ್ರಪತ್ತಿಯೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ ಆಕಿಂಚನ್ಯ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವಾದಿಗಳಾಗಬಹುದು "**ಆತ್ಮನೋ ದುರ್ದಶಾಪತ್ತಿಂ ವಿಮೃಶ್ಯಚಗುಣಾನ್ಮಮ । ಮಮೇಕೋ ಪಾಯಸಂವಿತ್ತಿ ರ್ಮಾಂಪ್ರಪನ್ನೋ ವಿಮುಚ್ಯತೇ**. ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಚೇತನನಿಗೆ ಈಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ದುರ್ದಶೆಯನ್ನೂ ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಾದ ದಯಾ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸೌಲಭ್ಯ, ಸೌಶೀಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನೂ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ, ನಾನೇ ಮುಖ್ಯೋಪಾಯನೆಂಬ ಜ್ಞಾನಹೊಂದಿದವ ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವವನಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಬಂಧದಿಂದ ಬಿಡ

ಲ್ಪಡುವನು.'' ಎಂಬ ಆಕಿಂಚನ್ಯಾನುಸಂಧಾನವೇ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು. ಅಥವಾ ೨. ಅಂತಹ ಆಕಿಂಚನ್ಯಾನು ಸಂಧಾನದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಅಭಿಮಾನಹಾನಿಯೇ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು :—'' **ತ್ಯಾಗೋ ಗರ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ ಶ್ರುತಶೀಲಾದಿಜನ್ಮನಃ । ಅಙ್ಗಸಾಮಗ್ರ್ಯಸಂಪತ್ತೇ ರಶಕ್ತೇಶ್ಚಾಪಿ ಕರ್ಮಣಾಂ । ಅಧಿಕಾರಸ್ಯಚಾಸಿದ್ಧೇಃ ದೇಶಕಾಲಗುಣಕ್ಷಯಾತ್ । ಉಪಾಯಾನೈವಸಿಧ್ಯನ್ತಿ ಹ್ಯಪಾಯಬಹುಳಾಸ್ತಥಾ । ಇತಿಯಾಗರ್ವಹಾನಿಸ್ತದ್ದೈನ್ಯಂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮುಚ್ಯತೇ**'' ತಾನು ವೇದಾಧ್ಯಯನಸಂಪನ್ನನು, ಸದಾಚಾರನು ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಅಹಂಕಾರ ತ್ಯಾಗವೇ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು. ಅಥವಾ ಅಙ್ಗಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಸಂಪತ್ತಿ ಇಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅಶಕ್ತನಾಗಿರುವದರಿಂದಲೂ, ದೇಶಕಾಲಗುಣನ್ಯೂನತೆಗಳಿಂದ ಅಧಿಕಾರ ಸಿದ್ಧಿ ಇಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದಲೂ ಉಪಾಯಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುವದೇ ಇಲ್ಲವು, ಅಪಾಯಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಎಂಬ ಯಾವ ಗರ್ವಹಾನಿಯುಂಟೋ ಅಂತಹ ದೈನ್ಯವು ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ (೩). ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮತ್ತು ತನ್ನ ದೈನ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ವೃತ್ತಿಯು ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಧ್ರುವನ ಹಾಗೆ, ಅನ್ನ ಆಹಾರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವದು. ೧. ''**ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಪುಟಂ ದೀನಂ**'' ೨. ''**ನಿಪಪಾತ ವಿಭೀಷಣಃ ಪಾದಯೋಶ್ಶರಣಾನ್ವೇಷೀ**'' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ವಿಭೀಷಣನ ಹಾಗೆಕೈಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ದೀನನಾಗಿ ನಿಂತಿರುವದು, ಶ್ರೀರಾಮನ ಕಾಲನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವದು. ೩. **ಗೋವಿಂದೇತಿಯದಾಕ್ರಂದತ್ ಕೃಷ್ಣಾಮಾಂ ದೂರವಾಸಿನಂ । ಋಣಂಪ್ರವೃದ್ಧಮಿವ ಮೇಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ದ್ರೌಪದಿಯು ದುಷ್ಟನಾದ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದುರುಳ ದುಶ್ಯಾಸನನಿಂದುಂಟಾದ ಅವಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಗೋವಿಂದಾ ಎಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕೂಗಿಕ್ಕೊಂಡು ''**ಕ್ವಾಸಿಯಾದವನಂದನ**'' ಎಂದು ಅಳೋಣವು, ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ದೈನ್ಯಸೂಚಕವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಕಾರ್ಪಣ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಕ್ಕೆ (೧) ಆಕಿಂಚನ್ಯಾನನ್ಯಗತಿತ್ವ (೨) ಅಥವಾ ಗರ್ವಹಾನಿ (೩) ಅಥವಾ ದೈನ್ಯಸೂಚಕವ್ಯಾಪಾರವೆಂದು ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ :—

(೧) ಪ್ರಪತ್ತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕಾರುಣ್ಯೋತ್ಥಂಭನವನ್ನುಂಟು

---

(೧) ರಾಮಾ. ಯು. ೧೮. ೨೭. (೨) ರಾಮಾ. ಯು. ೧೯. ೨. (೩) ಭಾರ. ಉದ್ಯೋ

ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಯೋಜನ ಕಥನಂ

ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವ್, ೧. "ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಾದಭೀಷ್ಟೋ

ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ವಿಘ್ನವಾದ ಅನ್ಯೋಪಾಯಾವಲಂಬನವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಆತನು ಕೃಪಾಸಾಗರನು, ಆದುದರಿಂದ ಕೃಪೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಆತನಲ್ಲಿ ಉಂಟೇ ಉಂಟು. ಈ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ ಆ ಕೃಪಾಪ್ರವಾಹದ ಏಕದೇಶವು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ "**ಉತ್ಥಂಭನ**" ವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು ; **ಉತ್ಥಂಭನ** ವೆಂದರೆ ಒಳಗಿರುವದು ಉಕ್ಕಿ ಹೊರಗೆ ಬರೋಣವು.

(೨) ಪ್ರಪತ್ಯನಂತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುವದರಿಂದ, ಆಗಲೂ ಅನ್ಯೋಪಾಯ ಸಂಬಂಧ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆಗ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೇನು ಅಜ್ಞಾತ್ವವಾಗಿ ಯಲ್ಲವು. ಈತನ ಉತ್ತರಕೃತ್ಯಾರೂಪನಿಷ್ಠೆಗೂ ಈ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ಸಾಧಕವು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲೂ ಧನ ಮುಂತಾದ ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮಿಯು, ದಾನಶೀಲನೆದುರಿಗೆ ತನ್ನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಫಲಾವಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವದನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆವೆಯಷ್ಟೇ. ಹೀಗೆ ಗುಣಹೀನನು ತನ್ನಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದು. ಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ, ಗರ್ವಹಾನಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. "**ಪ್ರಸೀದಂತು ಭವಂತೋ ಮೇ ಹ್ರೀರೇಷಾ ಹಿ ಮಮಾತುಲಾ । ಯದೀದೃಶೈರಹಂ ವಿಪ್ರೈರುಪಸ್ಥೇಯೈರುಪಸ್ಥಿತಃ**" ಎಂದರೆ "ಮಹನೀಯರಾದ ಪೂಜ್ಯರಾದ ವಿಪ್ರರುಗಳಿಂದ ನಾನು ಹೀಗೆ ಅಭಿಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೆಂಬುವದು ಯಾವುದುಂಟೋ, ಅದು ನನಗೆ ಅಸದೃಶ ಲಜ್ಜಾವಹವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ತಾವುಗಳು ದಾಸನಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹವುಳ್ಳವರಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಯ ಗರ್ವಹಾನಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಯುಂಟಾಗಬಹುದು.

ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದ ಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ವೆಂಬುವದು, "**ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ರಕ್ಷಿಸಿಯೇ

(೧) ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ. ೧೭. ೭೩

ಪಾಯಕಲ್ಪನಂ" ಎಜ್ಞ್ಗರಪಡಿಯೇ ಅಣಿಯಿಡಾದವನುಷ್ಠಾನ ಸಿಧ್ಯರ್ಥ ಮುಮಾಯ್ ಪಿನ್ಬು ನಿರ್ಭರತ್ತೈಕ್ಕು ಮುರುಪ್ಪಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್.

ಬಿಡುವನೆಂಬ, **ವಿಶ್ವಾಸಾತ್** - ಪೂರ್ಣನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, **ಅಭೀಷ್ಟೋಪಾಯ ಕಲ್ಪನಂ** - ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಫಲಕ್ಕೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಉಪಾಯವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸೋಣವು ಅಥವ ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣವು". ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ, ತನ್ನ ಮನೋರಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ನಿಂತುನಡಿಸಿಕೊಡುವನೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯು. ಇಂತಹ ನಂಬಿಕೆಯಿಲ್ಲದ್ದಿದರೆ "**ಸಂಶಯಾತ್ಮಾ ವಿನಶ್ಯತಿ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಈತನ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವು ಸಿದ್ಧಿಸದು. ಅಂತಹ ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವೆಂದು ಹೆಸರು. ಮುಂದಿನ ಅರ್ಧವಾಕ್ಯ ದಿಂದ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲೂ, ತದನಂತರವೂ ಅಂತಹ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:—

ಎಜ್ಞ್ಗರಪಡಿಯೇ - ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, **ಅಣಿಯಿಡಾದ** - **ಅಣಿ** ಎಂದರೆ ಮುಂದೆ ಶತೃವಿನೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಸೈನ್ಯಗೆ ಹಿಂದೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸೇನೆಯು, **ಯಿಡಾದ** - ಎಂದರೆ ಆವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ, ಆದುದರಿಂದ ಅಣಿಯಿಡಾದ ವೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಸಹಾಯ ದಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಂಬರ್ಥವು, ಕೆಲವರು ಇದಕ್ಕೆ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾದ ಎಂಬರ್ಥ ವನ್ನೂ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ; **ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಿಧ್ಯರ್ಥಮುಮಾಯ್** - ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿ, **ಪಿನ್ಬು** - ಆ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವಾದ ನಂತರ, **ನಿರ್ಭರತ್ತೈಕ್ಕು** - ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಇನ್ಯಾವ ಭಾರವೂ ಇಲ್ಲವು, ತಾನು ಈಗ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂಬ ಭಾವಕ್ಕೂ, **ಉರುಪ್ಪಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್** - ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಸರ್ವ ಭಾರವನ್ನೂ ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟು ಆತನು ರಕ್ಷಿಸದೇ ಎಂದಿಗೂ ಇರಲಾರನೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯು, ಶರಣಾಗತಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕವು. ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವಿದ್ದುದಾದರೆ, ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನವೇ ಸಿದ್ಧಿಸುವದಿಲ್ಲವು. ಹಾಗೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪುನಶ್ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಅಂತಹ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಆಗ ಅದರುಪಯೋಗವೇನೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ಇಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರುವದರಿಂದ ಇನ್ನು ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನು, ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡತಕ್ಕ ಭಾರವು ತನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲವು. ತಾನ್ನ

ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ

ಸ್ವರೂಪಾನುಚಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಙ್ಗಳ್‌ಪೋಲೆ ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಮಾನ ಅಪವರ್ಗಮುಮ್ ಪುರುಷಾರ್ಥಮಾಮ್‌ಪೋದು ಪುರುಷನರ್ಥಿಕ್ಕ

೧. "ನಿರ್ಭರೋನಿರ್ಭಯೋಽಸ್ಮಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನೈರ್ಭರ್ಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಫಲವುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತದೆಂದುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ನೈರ್ಭರ್ಯವೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೇ ಎಂಬ ವಿಚಾರದ ಭಾರವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯು.

ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು.

ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನಗಳೂ, ದೈನ್ಯವೂ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಂಗವಾಗಿರುವಾಗ, ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾರೂಪವಾದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣದ ಆವಶ್ಯಕವೇನು ? ಎಂಬುವ ಶಂಕೆಯು ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೆ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಫಲಸಂಗ ಕರ್ತೃತ್ವಾದಿ ತ್ಯಾಗವಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾರೂಪವಾದ ಫಲದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ತೋರುವದು, "ಫಲೇಪ್ಸಾತದ್ವಿರೋಧಿನೀ" ಎಂಬ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಮಹಾ ಕರುಣಾಶಾಲಿಯು, ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಸರ್ವಶಕ್ತನು. ನಾವಾದರೋ ಆತನ ದಾಸರು ಮತ್ತು ಆತನ ಪದಾರ್ಥವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯದಾಸನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೂ, ಒಡವೆಯ ಯಜಮಾನನು ಒಡವೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವದೂ ಅವರವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿರುವಲ್ಲಿ, ನಾವು ಆತನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೇ ? ಆತನೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಲ್ಲವೇ ? ಮತ್ತೂ ಇಂತಹ ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾರೂಪ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಭಕ್ತಿಯೋಗನಿಷ್ಠನಿಗೂ ಉಂಟು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೇ ಅಂಗವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದೇ ? ತನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ವಿಹಿತವಲ್ಲದ ತುಚ್ಛ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಾದ ಐಹಿಕೈಶ್ವರ್ಯಸುಖ, ಸ್ವರ್ಗ ಭೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆ, ಪರಮ ಹಿತೈಷಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕೊಡತಕ್ಕ

(೧) ನ್ಯಾಸದಶಕ.

ಕ್ಕೊಡುಕ್ಕವೇಣ್ಡುಗೈಯಾಲೆ ಇಜ್ಜ್ಗ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣಮುಮಪೇಕ್ಷಿತರ್. ನನ್ರಾಯಿರುಪ್ಪದೊನ್ರೈಯುಮ್ ಈಪುರುಷನರ್ಥಿಕ್ಕ ಕೊಡಾದಪೋದು ಪುರುಷಾರ್ಥಜ್ಕ್ಕೊಡುತ್ತಾನಾಕಾನಿರೇ.

ದ್ದೇನೋ ಸರಿಯಲ್ಲವು. ನಿರತಿಶಯಸುಖರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ಪರಮ ಹಿತವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಆತನಿಂದ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕೊಡಬೇಕೇ ? ಇಂತಹ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸ್ವರೂಪಾನುಚಿತಪುರುಷಾರ್ಥಜ್ಗಳ್ಪ್ಪೋಲೆ-ಜೀವಾತ್ಮನ ದಿವ್ಯಸ್ವರೂಪವಾದ ಜ್ಞಾನತ್ವ, ಆನಂದತ್ವ,ಅಮಲತ್ವಾದಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದ, ಈತನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ,ಸ್ವರ್ಗ ಭೋಗ, ಇಹಲೋಕದ ಐಶ್ವರ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳ ಹಾಗೆ, **ಸ್ವರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಮಾನ**-ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ, **ಅಪವರ್ಗಮುಮ್** - ಮೋಕ್ಷವೂ, ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವರ್ಗವೆಂದು ಏಕೆ ಹೆಸರೆಂದರೆ **ಅಪವಜ್ಯತೇ ಇತಿ ಅಪವರ್ಗಃ** ಎಂಬ **ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ**ಯಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಸಾಂಸರಿಕ ಭೋಗನಿವೃತ್ತಿಯು ಆಗ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಅಪವರ್ಗವೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷವೂ, **ಪುರುಷಾರ್ಥಮಾಂಪೋದು** - ಪುರುಷನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂಥಾದ್ದು ಯಾವಾಗ ಆಯಿತೋ ಆಗ, **ಪುರುಷನು ಅರ್ಥಿಕ್ಕ ಕೊಡುಕ್ಕವೇಣ್ಡುಗೈಯಾಲೇ** - ಪುರುಷನು ಅರ್ಥಿಸಿದರೆ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೇನೇ ಕೊಡತಕ್ಕದಾದುದರಿಂದ, **ಇಜ್ಕಿ** - ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣವೂ ಕೂಡ ಆವಶ್ಯಕವಾದುದು. **ನನ್ರಾಯಿರುಪ್ಪದೊನ್ರೈಯುಮ್**-ಚನ್ನಾಗಿರುವದೊಂದನ್ನೂ ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು ಯಾವುದೋ ಅದನ್ನೂ, ಈ ಪುರುಷನು, **ಅರ್ಥಿಕ್ಕಕೊಡಾದಪೋದು**-ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಡದೇ ಹೋದರೆ, **ಪುರುಷಾರ್ಥಜ್ಕೋಡುತ್ತಾನಾಕಾನಿರೇ** - ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುವವನು, ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರದಾತಾ ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರನಷ್ಟೇ, ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸದೇ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟದುದಾದರೆ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲವು, ಬೇರೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಅಪವಾದವು ತನಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಯೇ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವು. ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳು, ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರಗಳಾದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಪ್ರಾರ್ಥಿತವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುದಾದರೆ, ನೀಚ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕೊಟ್ಟನು ಎಂಬ ಅಪವಾದಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು. ಇಂತಹ ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಕೂಡ, ತನ್ನ ಪೂರ್ವಕರ್ಮ

ನುಸಾರವಾದುದರಿಂದ, ಹಾಗೆಯೇ ಚೇತನನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪಡೆಯುವನು. ಶ್ರೀ ಪರಾಶರರು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ

"ಕೌಪೀನಾಚ್ಛಾದನಪ್ರಾಯಾವಾಞ್ಛಾ ಕಲ್ಪದ್ರುಮಾದಪಿ ।
ಜಾಯತೇಯದಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಸೋಽಪರಾಧ ಸ್ಸ್ವದೋಷಜಃ ॥"

ಎಂದರೆ "ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತು ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ, ಕೌಪೀನಾಚ್ಛಾದನೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೊಡು ಎಂಬ ತುಚ್ಛಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಪಾಪಿಷ್ಠರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರ ದುಷ್ಕೃತವೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವೆಂದು ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದಲ್ಲಿ (ವಿ. ಪು. ೫. ೩೦ ೨೦) ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾನೇ ಜೀವಾತ್ಮರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವರವರ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತಾನುಸಾರ ಇಂತಹ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯುಂಟಾಗಲೆಂದು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿ, ತದನುಸಾರ ಜೀವಾತ್ಮರ ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರಾರ್ಥನೆಯುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ತಾನೂ ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರದಾತಾವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ತಾನೇ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ತನಗೆ ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಕೊಡದೆ ಬೇರೆ ಕೊಟ್ಟನೆಂಬ ಅಪಖ್ಯಾತಿಯೂ, ವೈಷಮ್ಯ ನೈರ್ಘೃಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟವನೆಂಬಪಯಶಸ್ಸೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರುಷಾರ್ಥದಾಯಕ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪುರುಷನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನು ಭಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಎಂಬರ್ಥವು. ಹಾಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಟ್ಟರೇನೇ ಆ ಬಿರುದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲವು. ತುಚ್ಛ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಯಾವಾಗ ಅಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾಗಿ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದನುಚಿತವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನಾಲ್ಕನೇ ಪುರುಷಾರ್ಥದ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅನುಚಿತವೆಂಬ ಭಾವವು. ಐಹಿಕ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ, ಸ್ವರ್ಗಾನುಭವದಲ್ಲಾಗಲಿ ಮಮತೆಯಿರುವಾಗ ತಾನಾಗಿಯೇ ಮೋಕ್ಷ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡಕೂಡದಷ್ಟೇ. ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವು ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಬಹುಕಾಲವನುಭವಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬಿಡಲು ಆತನಿಗೆ ಇಷ್ಟ ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಭೋಗನಿವೃತ್ತಿ ಬೇಕೆಂದು ಆತನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದು ತುಂಬಾ ಆವಶ್ಯಕವು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅಪವರ್ಗ ಶಬ್ದವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಪವರ್ಗವೆಂದರೆ ಸಮಾಪ್ತಿಯು, ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧದ ಸಮಾಪ್ತಿಯು. ಇದರಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷರೂಪ ಫಲವನ್ನು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ಗದ್ಯದ ಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರು,

"ಸರ್ವಜ್ಞೋಽಪಿ ಸ್ವತೋ ದೇವೋ ಯಾಚ್ಞಾ ವಿಜ್ಞಾಪನಾದಿಭಿಃ।
ತತ್ತದಿಷ್ಟಪ್ರದಿತ್ಸಾತ್ಮಾ ಪ್ರೀತಿರೇವ ಪ್ರಸಾಧ್ಯತೇ ॥

ಎಂದರೆ, ಕ್ರೀಡಾಪರನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೂ **ಕೂಡ**, ತಾನೇ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಅವರವರ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ಅಪೇಕ್ಷಾರೂಪ ಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತಿಯು ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರೀತಿಯುಂಟಾಗಲು ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಭರನ್ಯಾಸದ ಫಲಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂಬ ಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವರು. ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃವಿನಭಿಪ್ರಾಯವು. ಏಕೆಂದರೆ:-ಪುರುಷನು ಅರ್ಥಿಸುವದರಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವೂ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗುವದರಿಂದ, ಆಗ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಬೇಡವೆಂದು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನು ಅರ್ಥಿಸುವ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾಗಿ, ಅಂತಹ ಪುರುಷಾರ್ಥಭಾವನೆಯೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವಾದರೆ, ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರು **"ಪುರುಷನರ್ಥಿಕ್ಕ ವೇಣ್ಡುಗೈಯಾಲೇ"** ಎಂದು ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಗ್ರಂಥವು **ಪುರುಷನರ್ಥಿಕ್ಕ ಕೊಡುಕ್ಕವೇಣ್ಡುಗೈಯಾಲೇ** ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ.ಆದುದರಿಂದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಫಲಪ್ರದಾನವಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವಪ್ರೀತಿಯ ಉತ್ಪಾದನವೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದುಪಯೋಗವೆಂದು ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಯವರಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಆದರೆ ಸಾರದೀಪಿಕಾ, ಸಾರಪ್ರಕಾಶಿಕೆ, ಸಾರವಿವರಣಿವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳು, ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಫಲಕ್ಕೆ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣರೂಪವಾದ ಅಂಗದ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದುದಾದರೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿರಬಹುದಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯವಾಕ್ಯವಾದ **"ಫಲೇಪ್ಸಾತದ್ವಿರೋಧಿನೀ"** ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ, ಫಲಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರಿಂದ ವಿರೋಧವಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ, ಏನೂ ವಿರೋಧವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದುಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. **"ಗೋಪಾಯಿತಾ ಭವೇತ್ಯೇವಂ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ಸ್ಮೃತಂ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗು ಎಂದು ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದರೆ, ಫಲಸಂಗತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಎಂದಿಗೂ ವಿರೋಧವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ರಕ್ಷಕನಾಗು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಫಲದಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾರೂಪವಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು

ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಂಗವು, ಭಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವು. **"ತ್ವಮೇವೋಪಾಯಭೂತೋ ಮೇ ಭವೇತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮತಿಃ ಶರಣಾಗತಿಃ''** ಎಂದು ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಶರಣಾಗತಿ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ, ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಉಪಾಯತ್ವವನ್ನು ಅಂಗಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಪುನಃ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣದಿಂದ ರಕ್ಷಕತ್ವವನ್ನು ಅಂಗವಾಗಿ ಹೇಳಿದುದಾದರೆ, ಉಪಾಯ ಭಾವದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೇ ? ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಆಭರಣವನ್ನು ತಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿಟ್ಟರೆ, ತನಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದಲ್ಲವೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಲ್ಲಿ ಅದನ್ನಿಡುವದು ? ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉಪಾಯಭೂತನಾಗು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ ಪುನಃ ಅವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಎಂದು ಬೇರೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆ ? ಎಂದರೆ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸೋಣವೂ ರಕ್ಷಣೆಯೂ ಒಂದೇಯಲ್ಲವು. ಹೇಗೆಂದರೆ :—**"ಉಪಾಯ ಭೂತೋ ಮೇ ಭವ"** ಎಂದು ಉಪಾಯನಾಗ ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವದರಿಂದ "ಉಪಾಯಸಾಧ್ಯವಾದ ಫಲವನ್ನು, ಉಪಾಯ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಉಪಾಯಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ನಿಂತು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿಕೋ" ಎಂಬ ಭಾವವು ಹೀಗೆ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿದರೂ ಕೂಡ, **"ಉಪಾಯ ಭೂತೋ ಮೇ ಭವ"** ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಯಾವಾಗ ಆಯಿತೋ, ಆಗ ಉಪಾಯ ಸಾಧ್ಯಫಲವನ್ನು ಉಪಾಯಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉಪಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ನಿಂತು ಕೊಡು ಎಂದಾಗುವಾಗ ಬೇರೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣರೂಪವಾದ ರಕ್ಷಣಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಪುನಃ ಕೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಕ್ಕೆ ಅವರುಗಳು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೇನೆಂದರೆ :—ಆಕ್ಷೇಪವೇನೋ ಸರಿಯಾದುದೇ, ಏಕೆಂದರೆ, ಉಪಾಯಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಒಂದೇಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಒಂದೇಯಲ್ಲವು. ಉಪಾಯಭಾವದಲ್ಲಿ, ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವದೀಗ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಇದನ್ನು **"ಉಪಾಯಂ ವೃಣು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಂ''** ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿ ವೃಣು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅಂಗೀಕಾರವೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುವುದರಿಂದಲೇ **"ನ್ಯಸ್ಯಾಮಿ.............ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಂತ್ವಯಿ"** ಎಂದು ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರವರೇ ನ್ಯಾಸದಶಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ **"ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ''** ಎಂಬ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನ ರೂಪವಾದ ದ್ವಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಪಾಯತ್ವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವು. ನೀನು ಉಪಾಯವಾಗುವಿ ಎಂಬ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದೇನೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಮೋಕ್ಷವು ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದು ತೋರುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ "ನೀನು ರಕ್ಷಕನಾಗ ಬೇಕೆಂಬ" ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಇದರಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಗತವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಭರನ್ಯಾಸ ಸಾಧ್ಯಫಲಕ್ಕೆ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧದಲ್ಲೂ ಉಪಪಾದಿಸಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ :—ಭರನ್ಯಾಸದ ಫಲವು ಪರ್ಯವಸಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವಾದುದರಿಂದ, ಕೈಂಕರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯು. ಇದು ಉಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಚೇತನನಿಗೆ ಸರ್ವದೋಷಗಳ ನಿವೃತ್ತಿ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವು ತೊಲಗಬೇಕು. ಶರೀರದ ಕೊಳೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹೋಗವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ಹೇಗೆ ಶರೀರಿಗೆ ಫಲಕಾರಿಯೋ, ಮತ್ತು ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳುಗಳಿಗೆ ಆಭರಣಾದಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಕೊಡುವದು ಪತಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಭೋಗಗಳಿಗೆ ವರ್ಧಕವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶರೀರವಾದ ಜೀವಾತ್ಮನ ಸರ್ವದೋಷ ನಿವೃತ್ತಿ ಮೂಲಕ, ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರಕೈಂಕರ್ಯದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನೇ ಅತಿಶಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ದಾಸಭೂತನಾಗಿಯೂ ಪುತ್ರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಅತಿಶಯವು ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ಪಿತಾವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಅತಿಶಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಭರನ್ಯಾಸಫಲವು ಇಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪವಾದುದರಿಂದ, ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಫಲಸಂಗಾದಿ ತ್ಯಾಗವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ; ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದಿಂದ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಪುರುಷಾರ್ಥತ್ವವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

ಆದ್ದುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ "ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುವನಾಗುವೆನ್ನು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಯಜ್ಞವನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವೆನು" ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪದ ಹಾಗೆ, "ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕುಚಿತವಾದ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ನಾನು ಸುಖಿಯಾಗುವೆನು, ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವೆನು" ಎಂದು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. **ಫಲೇಪ್ಸಾ ತದ್ವಿರೋಧಿನೀ** ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯವು ಅಂತಹ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ "ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳುಳ್ಳ ಶೇಷಭೂತನಾದ ನಾನೂ, ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಾದ ಫಲವೂ ಸಹ ಭಗವಂತನಾದ ನಿನಗೇನೇ ಸೇರಿದುದು" ಎಂದೀಗ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದ ಪ್ರಯೋಜನವು ಶರಣಾಗತಿಫಲಕ್ಕೆ ಪುರುಷಾರ್ಥತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ ಎಂದು ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಚೇತನನು ಯಾವುದನ್ನು

ಆಕ್ಕೈಯಾಲೆ ಯಿರೆ (೧) "ಅಪ್ರಾರ್ಥಿತೋ ನ ಗೋಪಾಯೇತ್" ಎನ್ರುಮ್ (೨) ''ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ನಾಮಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ನಿವೇದನಂ" ಎನ್ರುಮ್ ಶೊಲ್ಲುಗಿರದು.

ನನ್ರಾಯಿರುಪ್ಪದು, ಚನ್ನಾಗಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವನೋ, ಅದು ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಆಗಿರಲಿ, ಅದನ್ನೇ ಭಗವಂತನು ದಯ ಪಾಲಿಸುವನು. ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷೇತರ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು ಚೇತನನಿಗೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ **ನನ್ರಾಯಿರುಪ್ಪದು** ಎಂದು ತೋರಿದರೂ, ಅಲ್ಪಾಸ್ಥಿರಗಳಾದುದರಿಂದ ತುಚ್ಛವಾದವು. ಮೋಕ್ಷವು, ನಮಗೆ ನೈಯಾಯಿಕನು ಹೇಳುವಹಾಗೆ ಪಾಷಾಣಸಮವಾದ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲದೆ ನಿರತಿಶಯಾನಂದ ರೂಪವಾದುದರಿಂದ, ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಪನ್ನನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದರೇನೇ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಯುಕ್ತವು. ಚೇತನನು ಜ್ಞಾನ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ, ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕರಣ ಕಳೇಬರಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದರಿಂದ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತಗಳನ್ನು ಮಾಡುವನು ; ತದನುಸಾರವಾಗಿ ಇವನಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭಗವಂತನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟೇ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಇದು ಸರ್ವ ಪುರುಷಾರ್ಥಸಾಮಾನ್ಯವಾಮುದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಆಕ್ಕೈಯಾಲೆ ಇರೆ - ಹೀಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಸರ್ವ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿರುವದರಿಂದಲ್ಲವೇ, **ಅಪ್ರಾರ್ಥಿತಃ** - ಭಗವಂತನು ರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಡದೆ, **ನಗೋಪಾಯೇತ್** - ರಕ್ಷಿಸಲಾರನು, ಎಂದೂ, **ಗೋಪ್ತೃತ್ವೆ ವರಣಂ ನಾಮ** - ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೆಂದರೆ, **ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ನಿವೇದನಮ್** - ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು, **ಎನ್ರು ಶೊಲ್ಲು ಕಿರದು** – ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ಇಂತಹ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದುವಿಶೇಷಿಸಿ ಹೇಳದೆ ಸಾಮಾನ್ಯರೂಪದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಲೋಕನೀತಿಯಲ್ಲೇನೋ ಕೇಳದೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ದೊರಕುವದಿಲ್ಲವು. ಆ ನ್ಯಾಯವೇ ಈ ಸರ್ವವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಉಂಟು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮೋಕ್ಷವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಾಗಲ್ಲದೆ, ಅಪ್ರಾರ್ಥಿತನಾಗಿಯೇ ಕೊಡುವನೆಂಬುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾಗಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಲಕ್ಷ್ಮೀ

(೧) ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ೧೭ ೭೨ (೨) ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ೧೭ ೭೪

ನ್ಯಾಸಃ ಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ

ಇಪ್ಪಡಿ ಇವ್ವೈನ್ದುಮ್ ಇವ್ವಿದ್ಯಾನುಷ್ಠಾನ ಕಾಲತ್ತಿಲ್ ಉಪಯುಕ್ತಙ್ಗಳಾಕೈಯಾಲ್, ಇವೈ ಇವ್ವಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪತ್ತುಕ್ಕು ಅವಿನಾಭೂತ ಸ್ವಭಾವಂಗಳ್.

ತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವು.

ಈಗ ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳ ಸ್ವರೂಪವೂ, ಅವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂಬುವದೂ ವಿಶದವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವು ಐದೂ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕೇ, ಅಥವಾ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡಾಗಲಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕೇ ಎಂಬ ಶಂಕಾವಿಗೆ ಐದೂ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—**ಇಪ್ಪಡಿ** - ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರೀತ್ಯಾ, **ಇವ್ವೈನ್ದುಮ್**- ಈ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯ, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೆಂಬೀ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ, ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, **ಉಪಯುಕ್ತಙ್ಗಳಾ ಕೈಯಾಲೇ** – ಪ್ರಯೋಜನವಾದವುಗಳಾದುದರಿಂದ, **ಇವೈ** - ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳೆಲ್ಲವೂ, ಒಂದೊಂದೇ ಅಲ್ಲವು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು, **ಇವ್ವಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕು** - ಇವುಗಳಿಗೆ ಅಂಗಿಯಾದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಭಗವಂತನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವದಕ್ಕೆ, **ಅವಿನಾಭೂತ ಸ್ವಭಾವಙ್ಗಳ್** - ಎಡಬಿಡದೆ ಇರತಕ್ಕವುಗಳು. ಇವೈದೂ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದೊಂದರುಪಯೋಗವೂ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದುದರಿಂದ ಐದೂ ಸೇರಿದರೇನೇ ಅಂಗಿನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೂ ಪ್ರಪತ್ತಿಯೂ ಸಹ ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ, ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನಗಳಿಂದ ಅಪಾಯ ಪರಿಹಾರವಾಗದೆ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ ಇತರೋಪಾಯ ವಿನಿವೃತ್ತಿಮೂಲಕ ಕಾರುಣ್ಯೋತ್ಥಂಭನವಾಗದೆ, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಿದ್ಧಿಸದೆ. ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ರಕ್ಷಣಾಸಂಕಲ್ಪ ಉಂಟಾಗದೆ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಐದೂ ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕೆಂದು "**ಅವಿನಾಭೂತ ಸ್ವಭಾವಙ್ಗಳ್**" ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಾಗುವದೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಸ್ವಭಾವ ವುಳ್ಳವುಗಳೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವಾಗ "**ನಿಕ್ಷೇಪಾಪರ ಪರ್ಯಾಯಃ ನ್ಯಾಸಃ**

ತತ್ರ ತ್ರಿಜಟಾಶರಣಾಗತಿಪ್ರಕರಣಸ್ಥ ವಾಕ್ಯೋದಾಹರಣಂ

ಇವ್ವರ್ಥಮ್ ಪಿರಾಟ್ಟಿಯೈ ಶರಣಮಾಕಪ್ಪತ್ತ ವಾರುಙ್ಗೋಳೆನ್ರು ಸಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯಾನ ತ್ರಿಜಟೈ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳುಕ್ಕು ಚೊಲ್ಲುಗಿರ ವಾಕ್ಯತ್ತಿಲುಮ್ ಕಾಣಲಾಮ್.

ಪಂಚಾಂಗ ಸಂಯುತಃ" ಎಂಬ ಹಿಂದೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರವಾಕ್ಯವನ್ನು (೧೭.೭೪) ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟವರಾಗಿ ಆ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣವು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರಲೆಂದು, ಈ ವಿದ್ಯೆಗೆ, ಎಂದು ಹೇಳದೆ **"ಇನ್ದೈ ಇವ್ವಾತ್ಮ ನಿಕ್ಷೇಪತ್ತುಕ್ಕು"** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. **"ಪಂಚಾಂಗ ಸಂಯುತಃ"** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಂಯುತ ಪದಕ್ಕೆ **"ಅವಿನಾಭೂತ ಸ್ವಭಾವಙ್ಗಳ್"** ಎಂಬುವದೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಿಕಲ್ಪ ಕೂಡದು, ಸಮುಚ್ಚಯವೇ ಆವಶ್ಯಕವು ಎಂದರೆ ಒಂದೊಂದು ಅಂಗವೇ ಸಾಲದು, ಎಲ್ಲವೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಎಂಬುವದರ ನಿದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರೀ ವಾಲ್ಮೀಕಿಮಹರ್ಷಿಯು ಶರಣಾಗತಿ ಸಾರಭೂತ ಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿರುವ ಒಂದೆರಡು ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನ ಸಂದರ್ಭವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ, ಐದು ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜಟಾ ಶರಣಾಗತಿಯು ಉದಾಹರಣೆಯು

ಇವ್ವರ್ಥಮ್-ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಅಙ್ಗಿಯಾದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಇತರ ಪರಿಕರಗಳು ಅವಿನಾಭೂತವಾದ ಅಙ್ಗಗಳು ಎಂಬ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು, ಪಿರಾಟ್ಟಿಯೈ - ಸೀತೆಯನ್ನು, **ಶರಣಮಾಕಪ್ಪತ್ತ ವಾರುಂಗೋಳ್** - ಉಪಾಯವಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸೋಣ ಬನ್ನಿ, **ಎನ್ರು** - ಎಂಬುದಾಗಿ, **ಸಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಕೃತಿಯಾನ** - ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ, ಏಕೆಂದರೆ ಸಾತ್ವಿಕ ಶಿರೋಮಣಿಯಾದ ವಿಭೀಷಣನ ಪುತ್ರಿಯಾದುದರಿಂದ **ಈಕೆಯೂ ಸಾತ್ವಿಕಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವಳು**, ಅಥವಾ ಇಂತಹ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಸಾತ್ವಿಕಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆಂಬ ಭಾವವು, ತ್ರಿಜಟೆಯು ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿಗೆ, **ಚೊಲ್ಲುಗಿರ** - ಹೇಳುವ, ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ, ಕಾಣಬಹುದು. ಎಂದರೆ ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳೊಂದಿಗೇನೇ ಸೀತಾಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶರ

(೧) ತದಲಂಕ್ರೂರವಾಕ್ಯೈರ್ವಃ" ಎನ್ನೆಯಾಲೇ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ

ಣಾಗತಿಯು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಕೇವರಭಿಪ್ರಾಯವು ಐದು ಅಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನವು ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವು. ಪ್ರಪತ್ತ್ಯುತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೇ ವಿನಾ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರಾದುದರಿಂದ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ಐದು ಅಂಗಗಳೂ ಸೇರಿದ್ದರೇನೇ ಶರಣಾಗತಿಯು ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯುಂಟೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ತ್ರಿಜಟಾವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆಂದು. ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು

ಪ್ರಕರಣವೇನೆಂದರೆ:— ರಾವಣನು ಸೀತೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿತಂದು ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿಟ್ಟು ತ್ರಿಜಟೆಯನ್ನೂ ಇತರ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಸಹ ಕಾವಲಿಟ್ಟು, ಅವರಿಗೆ ಸೀತೆಯು ತನ್ನನ್ನು ವರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಯತ್ನಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಈ ರಾಕ್ಷಸೀಯರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಸೀತೆಯನ್ನು ಒಡಂಬಡಿಸಲು ಆಗಲಿಲ್ಲವು. ತುಂಬಾ ಕ್ರೂರವಾಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಆಕೆಯನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ, ಒಪ್ಪದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಕೊಂದುಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾತರಾಶಾರ್ಥವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬಿಡುವದಾಗಿ ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆಂಜನೇಯನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತ್ರಿಜಟೆಗೆ ಸ್ವಪ್ನವುಂಟಾಗಿದೆ. ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ಣಾದಿ ಸರ್ವರಾಕ್ಷಸರ ನಾಶವೂ, ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಲಂಕಾರಾಜ್ಯವೂ, ಶ್ರೀ ರಾಮನಿಗೆ ಜಯವೂ, ಸೀತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಶ್ಲೇಷವೂ ಉಂಟಾದ ಹಾಗೆ ಆದ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ತನ್ನ ಸಖಿಯರಿಗೆ ತ್ರಿಜಟೆಯು ತಿಳಿಸಿ, ಇವಳು ತುಂಬಾ ಸಾತ್ವಿಕ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವಳಾದುದರಿಂದ, ಇತರ ರಾಕ್ಷಸಿಯರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ:— ಏನೆಂದರೆ ೧. "**ತದಲಂ ಕ್ರೂರವಾಕ್ಯೈರ್ವಃ**, ತತ್ - ಆದಕಾರಣದಿಂದ, **ವಃ**- ನಿಮ್ಮಗಳ, **ಕ್ರೂರವಾಕ್ಯೈಃ** - ಇಂತಹ ಕ್ರೂರವಾದ ಕೆಟ್ಟವಾಕ್ಕುಗಳಿಂದ, **ಅಲಂ** - ಸಾಕು ಎಂದರೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ" **ಎನ್ನೆಯಾಲೆ** - ಎಂದ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ೨. ಮುಂದಿನ್ನ ಪಾದವಾದ **ಸಾಂತ್ವಮೇವಾಭಿಧೀಯತಾಂ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು "**ಸಾಂತ್ವಮೇವ** - ಸಾಂತ್ವೋಕ್ತಿಗಳನ್ನು

(೧). ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೨೭. ೪೧.

ವರ್ಜನಂ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು (೨) "ಸಾಂತ್ವಮೇವಾಭಿಧೀಯತಾಂ" ಎನ್ಗೈಯಾಲೆ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ವಾಕ ಮಲ್ಲದು ವಾಕ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯಿಲ್ಲಾ ಮೈಯಾಲೆ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪ ಮಾಕೃಷ್ಟಮಾಯಿತ್ತು.

ಎಂದರೆ ಸಮಾಧಾನರೂಪವಾದ ಒಳ್ಳೇಮಾತುಗಳನ್ನೇ, ಅಭಿಧೀಯತಾಂ - ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿ" ಎಂಬುವದರಿಂದ, **ಮನಃಪೂರ್ವಕ ವಾಕವಲ್ಲದು ವಾಕ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯಿಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೆ** - ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ವಾಕ್ಕಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಎಂದರೆ ಮಾತಾಡುವದು ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವು, **ಆಕೃಷ್ಟಮಾಯಿತ್ತು** - ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ **ಸಾಂತ್ವಮೇವಾಭಿಧೀಯತಾಂ** ಎಂದು ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಒಳ್ಳೇಮಾತನಾಡಿರಿ ಎಂದು ವಾಕ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾತ್ರವೇ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವು ಆ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪ ಉಂಟಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ವಾಕ್ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಉಂಟಾಗಲಾರದಾದುದರಿಂದ ಅರ್ಥಾತ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. "**ಯನ್ಮನಸಾ ಧ್ಯಾಯತಿ ತದ್ವಾಚಾವದತಿ ತತ್ಕರ್ಮಣಾಕರೋತಿ**" ಎಂದರೆ "ಯಾವುದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅದನ್ನೇ ವಾಕ್ಕಿನಿಂದ ಹೇಳುವನು, ಅದನ್ನೇ ಕರ್ಮಮೂಲಕ ಮಾಡುವನು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಮೇಲಿನ "**ಸಾಂತ್ವಮೇವಾಭಿಧೀಯತಾಂ**" ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ವಂಚಕನಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ, "**ಮನಸ್ಯೇಕಂ ವಚಸ್ಯೇಕಂ ಕರ್ಮಣ್ಯೇಕಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸು, ವಾಕ್ಕು, ಕರ್ಮ ಮೂರು ಏಕೀಭವಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತವನು ಮಹಾತ್ಮನು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ "**ಮನಸ್ಯೇಕಂ ವಚಸ್ಯೇಕಂ ಕರ್ಮಣ್ಯೇಕಂ ದುರಾತ್ಮನಾಂ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು, ಮಾತಿನಲ್ಲೇ ಒಂದು, ಕರ್ಮದಲ್ಲೇ ಒಂದು, ಹೀಗೆ ವಂಚಕನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೋ, ವಂಚನೆಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ, ಮನದ ಸಂಕಲ್ಪಾನುಗುಣವಾಗಿ ವಾಕ್ಕಿನಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು.

೩. ಹೀಗೆ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನೆ ತೋರುವ ವಾಕ್ಯ

---

(೩) ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೨೭.೪೪.

(೩) "ರಾಘವಾದ್ಧಿ ಭಯಂ ಘೋರಂ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಮುಪಸ್ಥಿತಂ" ಎನ್ರುಪ್ಪೋಕ್ಕಱ್ಱ ನಿರ್ಕಿರ ನಿಲೈಯೈ ಚೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲೇ ಅಧಿಕಾರವಾನ ಆಕಿಂಚನ್ಯಮುಮ್, ಅದಿನುಡೈಯ ಅನುಸಂಧಾನ ಮುಖತ್ತಾಲೆ ವನ್ದ ಗರ್ವಹಾನ್ಯಾದಿರೂಪಮಾಯ್ ಅಙ್ಗಮಾನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮುಮ್ ಶೊಲ್ಲಿಱ್ಱಯಿತ್ತು.

ಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸಿ ಮುಂದೆ ಮೂರನೆಯದಾದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಹಿ** - ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ, **ರಾಘವಾತ್** - ಶ್ರೀರಾಮನ ದೆಶೆಯಿಂದ, **ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ** - ರಾಕ್ಷಸರಾದ ನಮಗೆ, ಘೋರವಾದ ಭಯವು, **ಉಪಸ್ಥಿತಂ** - ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೋ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಮುಂದೆ **"ಅಭಿಪಾತಪ್ರಸನ್ನಾ ಹಿ ಮೈಥಿಲೀ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ"** ಎಂದರೆ ಸೀತೆಯು ಶರಣಾಗತರಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನಳಾದವಳು, ಆದುದರಿಂದ ಅವಳೊಬ್ಬಳೇ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮರ್ಥಳು ಎಂದಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀರಾಮನ ದೆಶೆಯಿಂದ ಇಂತಹ ಘೋರವಾದ ಭಯವು ರಾಕ್ಷಸರಾದ ತಮಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು, **ಪೋಕ್ಕತ್ತು** - ಬೇರೇ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ, **ನಿರ್ಕಿರನಿಲೈಯೈ** - ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, **ಚೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲೇ** - ಹೇಳುವದರಿಂದ, **ಅಧಿಕಾರವಾನ ಆಕಿಂಚನ್ಯಮುಮ್** - ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಆಕಿಂಚನ್ಯವೂ, **ಅದಿನುಡೈಯ** - ಆ ಆಕಿಂಚನ್ಯದ, **ಅನುಸನ್ಧಾನ ಮುಖತ್ತಾಲೆ** - ಸ್ಮರಣೆ ಮೂಲಕ, **ವನ್ದ** - ಬಂದ ಎಂದರೆ ಉಂಟಾದ, **ಗರ್ವಹಾನ್ಯಾದಿರೂಪಮಾಯ್** - ಗರ್ವಶೂನ್ಯತೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ರೂಪದಿಂದ, ಅಂಗವಾದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೂ, **ಶೊಲ್ಲಿತ್ತಾಯಿತ್ತು** - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ **ಅದಿ**ಶಬ್ದದಿಂದ ದೈನ್ಯಸೂಚಕೋಕ್ತಿಯು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆಲ್ಲಾ ಘೋರಭಯಃಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ತನಗೆ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬುವದರಿಂದಲಾಗಲಿ, ಆದರಿಂದ ತೋರಿಬರುವ ಗರ್ವಹಾನಿ, ದೈನ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದಲಾಗಲಿ ತೋರಿ ಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಮುಂದೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ತೋರುವ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **"ಹೇ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಃ** - ಓ ರಾಕ್ಷಸ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ, **ಮಹತೋ ಭಯಾತ್** - ಮಹತ್ತಾದ ಭಯದಿಂದ, **ಪರಿತ್ರಾತುಂ** - ರಕ್ಷಿಸಲು, **ಏಷಾ** - ಈ ಸೀತೆಯು, **ಅಲಂ** - ಸಮರ್ಥಳು" **ಎನ್ಗೈಯಾಲುಮ್** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು **ಇತ್ಯೈ** - ಈ ವಾಕ್ಯವನ್ನೇ" **ವಿವರಿತ್ತುಕೊಣ್ಡು**-

---

(೪) ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೨೭.೪೩.

(೪) ಅಲಮೇಷಾ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ರಾಕ್ಷಸ್ಯೋ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್ " ಎನ್ಗೈಯಾಲುಮ್, ಇತ್ತೈ ವಿವರಿತ್ತುಕೊಣ್ಡು (೫) "ಅಲಮೇಷಾ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ರಾಘವಾದ್ರಾಕ್ಷಸೀಗಣಮ್ ಎನ್ರು ತಿರುವಡಿ ಅನುವದಿಕ್ಕೈಯಾಲುಮ್, ಪೆರುಮಾಳೊರುತ್ತನೈನಿಗ್ರಹಿಕ್ಕ ಪಾರ್ಕ್ಕಿಲುಮ್ ಅವರ ಶೀತ್ತತ್ತೈಯಾತ್ತಿ, ಇವಳ್ ರಕ್ಷಿಕ್ಕ ವಲ್ಲವಳಾಕೈಯಾಲೇ ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಮ್ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು.

ವಿವರಿಸಿ ಎಂದರೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನರೂಪವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, "**ಅಲಮೇಷಾಂ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ರಾಘವಾದ್ರಾಕ್ಷಸೀಗಣಮ್**" ಎಂದು, **ತಿರುವಡಿ** - ಆಂಜನೇಯನು, **ಅನುವದಿಕ್ಕೈಯಾಲುಮ್** - ಅಂಗದ ಮೊದಲಾದ ವಾನರ ಪ್ರಮುಖರ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಎಂದರೆ "ಮಹತ್ತಾದ ಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಈ ಜನಕನಂದನೆಯು ಶಕ್ತಳು" ಎಂದು ಹೇಳಿದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತಾದ ಭಯವ್ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆಗಾಗಿ ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಬದ್ಧಕಂಕಣನಾಗಿ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತಾವಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದುಂಟಾದ ಭಯದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಈಕೆ ಈಗ ಸಮರ್ಥಳು ಎಂದು ಅನುವಾದಮಾಡಿ ಆಂಜನೇಯನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡುದದರಿಂದಲೂ, **ಪೆರುಮಾಳ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಒರುತ್ತನೈ** - ಒಬ್ಬ ಅಧರ್ಮಿಯನ್ನು, **ನಿಗ್ರಹಿಕ್ಕ ಪಾರ್ಕ್ಕಿಲುಮ್** - ನಿಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ, **ಅವರ್ ಶೀತತ್ತೈ ಯಾತ್ತಿ** - ಅವರ ಎಂದರೆ ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೋಪವನ್ನು ಆರಿಸಿ, **ಇವಳ್** - ಈ ಸರ್ವೇಶ್ವರಪತ್ನಿಯು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಮರ್ಥಳಾದುದರಿಂದ, **ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಮ್** - ರಕ್ಷಿಸಿಯೇ ರಕ್ಷಿಸುವಳೆಂಬ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು, **ಶೊಲ್ಲಪಟ್ಟದು** - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನು ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧನು. ಅಂತಹ ಶಿಷ್ಟರಿಗೆ ವೈರಿಗಳಾಗಿಯೂ, ಅಧರ್ಮಪರರಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ದುಷ್ಟರ ನಿಗ್ರಹವೂ ಕೂಡ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಶಿಷ್ಟರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ತನ್ನ ಸತಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ದುಷ್ಟರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶಾಸ್ತಾವಾಗಿ ತಾನು ವಹಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಕಾರ್ಯವಿಭಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. (೫೭ಲ ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ). ಆದುದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ನಿಗ್ರಹವು ಅಷ್ಟು ಇಷ್ಟವಾದುದಲ್ಲವು, "**ಅನುಗ್ರಹಮಯೀಾಂ ವಂದೇ ನಿತ್ಯ**

---

(೫). ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೨೭.-೪೧,೪೩. (೫) ರಾಮಾ. ಸುಂದರ ೫೮-೯೧.

(೫) "ಅಭಿಯಾಚಾಮವೈದೇಹೀಮೇತದ್ಧಿ ಮಮ ರೋಚತೇ ಭರ್ತ್ಸಿತಾಮಪಿ ಯಾಚಧ್ವಂ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಃ ಕಿಂ ವಿವಕ್ಷಯಾ" ಎಸ್ಗ್ಸೆ ಯಾಲೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತಾಯಿತ್ತು.

ಮಜ್ಞಾತೆ ನಿಗ್ರಹಾಂ" ಎಂದು ಇವರೇ ಯತಿರಾಜ ಸಪ್ತತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅನುಗ್ರಹದಲ್ಲೇ ಈಕೆಗೆ ಇಷ್ಟವು. ಆದುದರಿಂದ ಈಗ ಈ ರಾಕ್ಷಸ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರಾವಣ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಇಂತಹ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾದ ಸೀತೆ ಗೇನೇ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ನಟಿಸಿ ಹಿಂಸಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನು ಶಾಸ್ತ್ರಾವಾದುದರಿಂದ ಕೋಪಗೊಂಡು ಶಿಕ್ಷಿಸುವದೇನೋ ನಿಶ್ಚಯವು. ಆದು ದರಿಂದ ಈ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾದ ಸೀತೆಯ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ತಾವು ಪಾತ್ರ ರಾದರೆ, ತನ್ನ ವಾಲ್ಲಭ್ಯಾತಿಶಯದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಿಂದ ಶ್ರೀರಾಮನ ಕೋಪ ದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಈಕೆಯೇ ಶಕ್ತಳು ಎಂದು ತ್ರಿಜಟೆಯು **ಮಹತೋ ಭಯಾತ್ ಪರಿತ್ರಾತುಂ ಅಲಂ** - ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಈ ತ್ರಿಜಟಾ ಅಭಿ ಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ, ಆ ಮಹದ್ಭಯವು ಎತ್ತಣದು ಎಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಕೋಪಮೂಲವಾದುದೆಂದು ವಿವರಿಸಿ ಆಂಜನೇಯನು ಹೇಳಿದನು ಎಂಬ ತಾತ್ಪ ರ್ಯವು. ಆದರೆ, ಹೀಗೆ ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ತಳು ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದರೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ಹೇಗಾಯಿತೆಂದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಈಕೆಯು ಅಧೀನಳಾದರೂ, ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನೂ ಕೂಡ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಆತನ ಕೋಪದಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೆ ಸರ್ವ ಶಕ್ತತೆಯುಂಟೆಂಬು ವದು ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ, ಅಂಥಾವಳು ರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಎಂದರೆ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟೆಂಬುವದು ಸ್ವತಸ್ಸಿದ್ಧವು. ಈ ಪ್ರಕರಣವು ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಹಾಗೆ ಉಪಾಯತ್ವ ಪುರುಷಕಾರತ್ವಗಳುಂಟೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರಾ ರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಅಂಶಗಳೆಲ್ಲಾ ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಶ್ರೀಸ್ತುತಿ ಚತುಶ್ಶ್ಲೋಕೀಗಳ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಮುಂದೆ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣವನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸುವ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವೈದೇಹೀಂ-ಸೀತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು **ಅಭಿಯಾಚಾಮ**-ಚನ್ನಾಗಿ ಅಭಯ ವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸೋಣ, **ಏತದ್ಧಿ**-ಇದೀಗ, **ಮಮ ರೋಚತೇ** - ನನಗೆ ಅಭಿ ಮತವಾದುದು, **ಹೇ ರಾಕ್ಷಸ್ಯಃ** - ಓ ರಾಕ್ಷಸ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳಿರಾ, **ಭರ್ತ್ಸಿತಾ ಮಪಿ** - ನಿಮ್ಮಗಳಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸೀತೆಯು ಭಯಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ

---

(೫) ರಾಮಾ. ಸುಂ. ೨೭.೪೧

ಕೂಡ, **ಯಾಚಧ್ವಂ** - ಅಭಯುವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿರಿ, **ವಿವಕ್ಷಯಾ** - ಹಾಗೆ ಭಯಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳಾದುದರಿಂದ ಅಂಥಾವಳು ನಮ್ಮ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗುವಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹದಿಂದ, **ಕಿಂ** – ಏನು ಪ್ರಯೋಜನವು'' **ಎನ್ಗೈಯಾಲೆ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು, **ಶೊಲ್ಲಿತ್ತಾಯಿತ್ತು** - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಅಭಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು, **ಅಭಿಯಾಚಾಮ, ಯಾಚಧ್ವಂ** ಎಂಬ ಪದಗಳಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಸಾಧನೋಪಾಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಭರ್ತ್ಸಿತಾಮಪಿ ಯಾಚಧ್ವಂ** - ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಎಷ್ಟು ದೋಷಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾವಾಗ ಶರಣಾಗತಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆಗ ಸೀತೆಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವಳೆಂಬುವದು ಸಿದ್ಧವು. ರಾವಣವಧಾನಂತರ ಈ ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ತುಂಬಾ ಸೀತೆಗೆ ಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಂದುಬಿಡಲು, ಆಂಜನೇಯನು ಸೀತೆಯ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು, ಆಗ ಆಕೆಯು

"ಪಾಪಾನಾಂ ವಾ ಶುಭಾನಾಂ ವಾ ವಧಾರ್ಹಾಣಾಂ ಪ್ಲವಂಗಮ ।
ಕಾರ್ಯಂ ಕರುಣಮಾರ್ಯೇಣ ನಕಶ್ಚಿನ್ನಾಪರಾಧ್ಯತಿ'' ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಯಾರು ತಾನೇ ದೋಷಿಗಳಲ್ಲವು, ದೋಷಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಕರುಣೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವದು ಪೂಜ್ಯರ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ತ್ರಿಜಟೆಗೆ ಸೀತೆಯು ದೋಷಿಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವಳೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣನಂಬಿಕೆಯು. ಆದುದರಿಂದ **ಭರ್ತ್ಸಿತಾಮಪಿ ಯಾಚಧ್ವಂ** ಎಂದು **ಅಪಿ** ಪ್ರಯೋಗವು, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳಲು ಹೊರಟು, **ಕಿಂ ವಿವಕ್ಷಯಾ** ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹೀಗೆ ತ್ರಿಜಟಾ ಉಪದೇಶದಿಂದ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಗುರುಮುಖೇನ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದು ವ್ಯಕ್ತವು. ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ **ಕಾರ್ಪಣ್ಯ** ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಾದಿ ಅಂಗಗಳು **ಇರುವದು** ಮುಖ್ಯವೇ ವಿನಾ, ಆತನು ದೋಷಿ ಅಥವಾ ದೋಷಿಯಲ್ಲವೆಂಬ ವಿವೇಚನವು ಬೇಕಿಲ್ಲವು ಎಂಬುವದೂ ಇದರಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ, ಏಕೆಂದರೆ " **ಅಹಂತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ**" ಎಂಬ **ವಾಗ್ದಾನದಿಂದಲೇ** ಇದು ಸುವ್ಯಕ್ತವು.

ಈ ಅಂಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದೇನೋ ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಂಗಿಯಾದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅಂಗಗಳಿರುವದು ವ್ಯರ್ಥವು ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ **ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನೂ** ಕೂಡ ನಿದರ್ಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ನೈ ಐನ್ದುಕ್ಕುಮ್ ಅಙ್ಗಿಯಾನ ವಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಮ್ (೧) **"ಪ್ರಣಿಪಾತಪ್ರಸನ್ನಾಹಿ ಮೈಥಿಲೀ ಜನಕಾತ್ಮಜಾ." ಎನ್ರು ಪ್ರಸಾದ ಕಾರಣ ವಿಶೇಷತ್ತೈ ಚೊಲ್ಲುಗಿರ ಪ್ರಣಿಪಾತ ಶಬ್ದತ್ತಾಲೆ ವಿವಕ್ಷಿತಮಾಯ್‌ತ್ತು. ಆಕೈಯಾಲ್** (೨) **"ನ್ಯಾಸಃ ಪಂಚಾಂಗ ಸಂಯುತಃ"**

---

೬. **ಇನ್ನೈ ಐನ್ದುಕ್ಕುಮ್** - ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಐದು ಅಂಗಗಳಿಗೂ, ಅಂಗಿಯಾದ **ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು, "ಮೈಥಿಲೀ** - ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿಯ ಮಗಳಾದ, **ಜನಕಾತ್ಮಜಾ** – ರಾಜರ್ಷಿಯಾದ ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಪುತ್ರಿಯಾದುದರಿಂದಲೇ ಸೀತೆಯು **ಪ್ರಣಿಪಾತಪ್ರಸನ್ನಾಹಿ** - ದಂಡವತ್ಪ್ರಣಾಮದಿಂದ ಎಂದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯಿಂದ, ಪ್ರಸನ್ನಳಪ್ಪೇ" **ಎನ್ರು** - ಎಂದು, **ಪ್ರಸಾದ ಕಾರಣವಿಶೇಷತ್ತೈ** - ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು, **ಚೊಲ್ಲುಗಿರ** – ಬೋಧಿಸುವ, **ಪ್ರಣಿಪಾತ** ಶಬ್ದದಿಂದ, **ವಿವಕ್ಷಿತಮಾಯ್‌ತ್ತು** – ನಿರ್ದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಪ್ರಣಿಪಾತಪ್ರಸನ್ನಾ ಹಿ** ಎಂಬುವವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. **ಪ್ರಣಿಪಾತ** ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ನಿಪಾತವೆಂಬ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ದಂಡವತ್ಪ್ರಣಾಮವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ನಮಸ್ಕಾರವೇ ಶರಣಾಗತಿಯು, ತನ್ನ ಆತ್ಮಾವನ್ನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರಣವನ್ನೂ ಸಮರ್ಪಿಸುವದೇ ರಶಣಾಗತಿಯು. ಇದಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಸ, ಭರನ್ಯಾಸ, ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಗಳೆಂಬ ಹೆಸರುಗಳುಂಟು. ಇದೇ ದ್ವಯಮಂತ್ರದ **ನಮಃ**ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಬೋಧಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಪ್ರಣಿಪಾತ** ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗವು. ಇದನ್ನೇ ಮಹರ್ಷಿಯೂ (೩) " **ದ್ರೌಪದ್ಯಾ ಸಹಿತಾಸ್ಸರ್ವೇ ನಮಶ್ಚಕ್ರುರ್ಜನಾರ್ದನಂ"** ಎಂಬಲ್ಲಿ, ದ್ರೌಪದಿಯೊಂದಿಗೆ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಲು **ನಮಶ್ಚಕ್ರುಃ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾದ ಜನಕಮಹಾರಾಜನ ಹತ್ತಿರ ಬೆಳದವಳಾದುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತವಾತ್ಸಲ್ಯಾತಿಶಯವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವಳಾಗಿ, ಪ್ರಣಿಪಾತ ಪ್ರಸನ್ನಳು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಕೆಲವು ಕೋಶಗಳಲ್ಲಿ **ಪ್ರಣಿಪಾತ** ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ **ಅಭಿಪಾತ**ವೆಂದಿರುತ್ತದೆ, ಅಭಿಪಾತವೆಂದರೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ದಂಡವತ್ಪ್ರಣಾಮವೆಂಬರ್ಥವು, ಹಿಂದೆ ಉಪಪಾದಿಸಿ ನಿದರ್ಶಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ ಈ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆ ಎಂದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

---

(೧). ರಾ. ಸುಂ. ೨೭,೪೩ (೨). ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ೧೭ ೭೪ (೩). ಭಾರ. ಅರ. ೧೯೨,೫೬

ಎಜ್ಜಾರ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಮಿಜ್ಜಿಪ್ಪೂರ್ಣಂ. ಇಪ್ಪಡಿ ಉಪದೇಶಿಕ್ಕ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳ್ ವಿಲಕ್ಕಾದ ಮಟ್ಟೇ ಪತ್ತಾಶಾಕಪ್ಪಿರಾಟ್ಟಿ ತನ್ವಾತ್ಸಲ್ಯಾತಿಶಯತ್ತಾಲೆ (೧) "ಭವೇಯಂ ಶರಣಂ ಹಿ ವಃ" "ಎನ್ರುರುಳಿಚ್ಚೆಯ್‌ದಾಳ್.

ಆಗೈಯಾಲ್ – ಈ ಮೇಲೆ ಉದಾಹರಿಸಿದ ವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಗಳೂ ಅಂಗಿಯೂ ಸಹ ಶಾಬ್ದವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಆರ್ಥವಾಗಿಯಾಗಲಿ ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ, "ನ್ಯಾಸವು ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದ ಸೇರಿದುದು" ಎಂಬ **ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಂ** - ಶಾಸ್ತ್ರಾಭಿಪ್ರಾಯವು, **ಇಜ್ಜೇ** - ಈ ತ್ರಿಜಟಾ ಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರಕರಣದ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ, **ಪೂರ್ಣಂ** – ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ **ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ**ವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಈ ನ್ಯಾಸವಿದ್ಯೆಯು **ಕಲ್ಪಿತ**ವಲ್ಲವು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಪುನಃ ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿ, ಅನುಷ್ಠಿಸುವದು ಯುಕ್ತವೆಂದು ತ್ರಿಜಟೆಯಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದಾದರೆ, ಅಂತಹ ಶರಣಾಗತಿಯು ಫಲಕಾರಿಯಾಗುವದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆನ್ನುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತೋರಿಸುವದೂ, ಅಲ್ಲದೆ ಶಿಷ್ಯರಿಗಾಗಿ ಗುರುವು ಸಾಂಗಪ್ರಪದನವನ್ನು ಮಾಡುವದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯರು ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೆಂದೂ, ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನೆ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ, ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದವಳು; ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಅನುಷ್ಠಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಆದರೂ ತ್ರಿಜಟಾ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸಿಯರೂ ಅಂತರ್ಭೂತರಾದುದರಿಂದ ತ್ರಿಜಟೆಯೊಂದಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸಿಯರೂ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಪ್ಪಡಿ – ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ. **ಉಪದೇಶಿಕ್ಕ** – ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು **ಉಪದೇಶಿಕ್ಕ** - ಉಪದೇಶಿಸಲಾಗಿ, **ರಾಕ್ಷಸಿಗಳ್** - ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಯರು, **ವಿಲಕ್ಕಾದ ಮಟ್ಟೇ** - ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆ ಇಲ್ಲದಿರುವದನ್ನೇ, **ಪತ್ತಾಶಾಕ** - ಆಶ್ರಯಿಸಿದಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಎಂದರೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಭರ್ತ್ಸನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವದನ್ನೇ ವ್ಯಾಜೀಕರಿಸಿ, **ಪಿರಾಟ್ಟಿ ತನ್ವಾತ್ಸಲ್ಯಾತಿಶಯತ್ತಾಲೆ** -

---

(೧). ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೫೮,೮೯.

ಸೀತೆಯು ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವರಲ್ಲಿರುವ ವಾತ್ಸಲ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ, ವಾತ್ಸಲ್ಯವೆಂದರೆ, ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನ್ನಿಸಿ ಆಕಳು ಕರುವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಹಾಗೆ ಆಶ್ರಿತರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವು, **ರಿಪೂಣಾಮಪಿ ವತ್ಸಲಾ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ ; "**ಭವೇಯಂ ಶರಣಂ ಹಿ ವಃ**, ವಃ - ನಿಮಗೆ, **ಶರಣಂ** - ರಕ್ಷಕಳು, **ಭವೇಯಂ** - ಆಗುವೆನು." **ಎನ್ರು ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾಳ್** - ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಹೇಳಿದಳು.

"ತತಸ್ಸಾ ಹ್ರೀಮತೀಬಾಲಾ ಭರ್ತುರ್ವಿಜಯಹರ್ಷಿತಾ ।
ಅವೋಚದ್ಯದಿತತ್ತಥ್ಯಂ ಭವೇಯಂ ಶರಣಂ ಹಿ ವಃ" ॥

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಶ್ಲೋಕವು. "**ಪ್ರಣಿಪಾತಪ್ರಸನ್ನಾಹಿ**" ಎಂದು, "**ಅಭಿಯಾಚಾಮ ವೈದೇಹೀಂ**" ಎಂದು ತ್ರಿಜಟೆಯು ಹೇಳಿ ಆಕೆಯು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಸೀತೆಯು, ತ್ರಿಜಟಾ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಯರನ್ನು ತನ್ನ ಕೃಪಾಕಟಾಕ್ಷದಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಹೇಳುವ ಮಾತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅವರುಗಳು ತನ್ನ ಭರ್ತಾವಿಗೆ ವಿಜಯ ಉಂಟೆಂದು ಸ್ವಪ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು, ಅವಕ್ಕೆ ಲಜ್ಜಾಯುಕ್ತಳಾಗಿ, ನೀವು ಹೇಳುವದು ಸತ್ಯವಾದುದಾದರೆ ನಾನು ನಿಮಗೆ ರಕ್ಷಕಳಾಗುವೆನೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಹೀಗೆ ಸೀತೆಯು ಹೇಳಿದುದಾಗಿ ತ್ರಿಜಟಾಸ್ವಪ್ನ ಕಥನ ಪ್ರಕರಣವಾದ ೨೭ನೇ ಸರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವು. ಬಳಿಕ ಆಂಜನೇಯನು, ಲಂಕೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಪರಿವಾರವನ್ನು ಸೇರಿ, ಅಂಗದಾದಿಗಳಿಗೆ ನಡದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಸೀತೆಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದುದಾಗಿ ಬರೆದಿರುತ್ತದೆ. ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೀಗೆ ಪೌನರುಕ್ತ್ಯಿಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಸಲ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವದುಂಟು.

ಆದರೆ ಸೀತೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯು, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಇಷ್ಟವು ; ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಬಾಲಳು, ಪರಾಧೀನದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ದೀನತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವಾಗ, ತನ್ನ ಪತಿಗೆ ಜಯವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಶುಭವಾರ್ತೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಹರ್ಷದಿಂದ ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಮವುಳ್ಳವಳು. ಇಂಥಾವಳು ಸ್ವಶಕ್ತಿ ಎಷ್ಟೆಂಬುವದನ್ನರಿಯದೆ ರಾಕ್ಷಸೀಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಪಾಯವಾಗಿ ರಕ್ಷಕಳಾಗುವಳೆಂದು ಹೇಳಿಕ್ಕೊಂಡಳೆಂದು ಕೆಲವರು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಂತಹ ಸಂದೇಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಕೂಡ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಹಾಗೆ ಉಪಾಯವೂ ರಕ್ಷಕಳೂ ಹೌದು ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಪರಾಶರ ಭಟ್ಟರವರ ದಿವ್ಯಸೂಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಪ್ಪಾಶುರಮ್ ಸಹೃದಯಮಾಯ್ ಫಲಪರ್ಯನ್ತಮಾನ ಪಡಿಯೈ (೧) "ಮಾತರ್ಮೈಥಿಲಿ ರಾಕ್ಷಸೀಸ್ತ್ವಯಿ ತಥೈವಾಽದ್ರಾಪರಾಧಾಸ್ತ್ವಯಾ । ರಕ್ಷಂತ್ಯಾ ಪವನಾತ್ಮಜಾಲ್ಲಘುತರಾ ರಾಮಸ್ಯ ಗೋಷ್ಠೀ ಕೃತಾ ।" ಎನ್ರುಭಿಯುಕ್ತರ್ ವೆಳಿಯಿಟ್ಟಾರ್‌ಗಳ್.

ಇಪ್ಪಾಶುರಂ - **"ಭವೇಯಂ ಶರಣಂ ಹಿ ವಃ"** ಎಂಬ ಸೀತಾವಾಕ್ಯವು, **ಸಹೃದಯಮಾಯ್**-ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ, **ಫಲಪರ್ಯಂತಮಾನ ಪಡಿಯೈ** - ಫಲಪ್ರದವಾದ ರೀತಿಯನ್ನು, **"ಮಾತರ್ಮೈಥಿಲಿ"** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕ ಮೂಲಕ, **ಅಭಿಯುಕ್ತರ್** - ಪೂಜ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರಭಟ್ಟರು, **ವೆಳಿಯಿಟ್ಟಾರ್‌ಗಳ್** - ಪ್ರಚುರ ಮಾಡಿದರು ಅಥವಾ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಆ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ:— **ಹೇ ಮೈಥಿಲಿ** - ಓ ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿಯ ಕುಮಾರಿಯಾದ ಸೀತೆಯೇ, **ಹೇ ಮಾತಃ** - ಓ ಲೋಕಜನನಿಯೇ, **ತ್ವಯಿ**- ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ತಥೈವ** - ಹಾಗೆಯೇ, **ತದೈವ** ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವುಂಟು. **ತದೈವ** - ಆಗತಾನೆ ಎಂಬರ್ಥವು. **ಆದ್ರಾಪರಾಧಾಃ** - ಇನ್ನೂ ಒಣಗದೇ ಒದ್ದೆಯಾಗಿರುವ ಅಪರಾಧವುಳ್ಳವಳೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಆಗತಾನೇ ಹೊಸಹೊಸದಾಗಿ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ, **ರಾಕ್ಷಸೀಃ** - ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳನ್ನು, **ಪವನಾತ್ಮಜಾತ್** - ಅವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದಿರುವ ವಾಯುಪುತ್ರನಾದ ಆಂಜನೇಯನಿಂದ, **ರಕ್ಷಂತ್ಯಾ** - ರಕ್ಷಿಸಿದ, **ತ್ವಯಾ** - ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾದ ನಿನ್ನಿಂದ, **ರಾಮಸ್ಯ ಗೋಷ್ಠೀ** - ಶ್ರೀರಾಮನ ಸಭೆಯು, ಶ್ರೀರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಸುಗ್ರೀವ, ಆಂಜನೇಯಾದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಭೆಯು, **ಲಘುತರಾ** - ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಕಮ್ಮಿಯಾದುದಾಗಿ, **ಕೃತಾ** - ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

"ಕಾಕಂತಂಚ ವಿಭೀಷಣಂ ಶರಣ ಮಿತ್ಯುಕ್ತಿ ಕ್ಷಮೌ ರಕ್ಷತಃ ।
ಸಾನಸ್ಸಾಂದ್ರ ಮಹಾಗಸ ಸ್ಸುಖಯತು ಕ್ಷಾನ್ತಿ ಸ್ತವಾಕಸ್ಮಿಕೀ"॥

ಶ್ರೀರಾಮನಾದರೋ, **ಕಾಕಂ** - ಕಾಕಾಸುರನನ್ನೂ, **ತಂಚ ವಿಭೀಷಣಂ** - ಮಹಾಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಮಹಾ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ಆ ವಿಭೀಷಣನನ್ನೂ ಕೂಡ, ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಸತ್ವಗುಣಯುಕ್ತನಾದ ವಿಭೀಷಣನನ್ನೂ ಕೂಡ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, **ಶರಣಂ ಮಿತ್ಯುಕ್ತಿಕ್ಷಮೌ** - ನಿನ್ನನ್ನು ಶರಣಹೊಂದಿದೆವೆಂದು ಹೇಳಲು ಯೋಗ್ಯರಾದಾಗ, **ರಕ್ಷತಃ** - ರಕ್ಷಿಸಿದಂಥಾವನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನು.

---

(೧). ಶ್ರೀಗುಣ. ೫೦.

ಅಂಥಾವನ ಗೋಷ್ಠಿಯು ಲಘೂತರೀಕೃತಾ. ಇಂದ್ರಪುತ್ರನಾದ **ಕಾಕಾಸುರನೂ,** ರಾವಣನ ಸಹೋದರನಾದ ವಿಭೀಷಣನೂ ಸಹ ಇಬ್ಬರೂ ಬಂದು ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ಕಾಲಿನಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನಂತರ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು. ಕಾಕನೇನೋ ಮಹಾ ಪರಾಧಿಯು, ಆತನು ಶರಣಾಗತನಾದರೂ ೧ **"ತತಸ್ತಸ್ಯಾಕ್ಷಿಕಾಕಸ್ಯಹಿನಸ್ತಿಸ್ಮ ಸದಕ್ಷಿಣಂ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಇದಾ ದರೂ ಹೋಗಲಿ. **"ತಂಚ ವಿಭೀಷಣಂ"** ಅಂತಹ ವಿಭೀಷಣನನ್ನೂ ಸಹ, ಎಂತವನೆಂದರೆ, ಸತ್ವಗುಣನಿಧಿಯಾಗಿ ಮಹರ್ಷಿಯೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದಲೂ, ಕೊನೆಗೆ ರಾಮನಿಂದಲೂ ಸಹ, **"ವಿಭೀಷಣೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ"** ಎಂದ ಹೊಗಳಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಪರಮ ಭಾಗವತೋತ್ತಮನಾಗಿ, ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, **ನಿವೇದಯತ ಮಾಂಕ್ಷಿಪ್ರಂ** ಎಂದು ಭಾಗವತರ ಮೂಲಕ ಶರಣಾಗತಿ ಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಆತನನ್ನು ತನ್ನ ಸಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸೀತೆಯಾದರೋ ಇನ್ನೂ ತನಗೆ ಅಪರಾಧ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ ದುಷ್ಟ ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಸಹ, ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂಬ ತ್ರಿಜಟಾ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸದಿದ್ದರೂ, ತ್ರಿಜಟೆಯು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ದಂಡಿಸಲು ಆಜ್ಞೆ ಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆಂಜನೇಯನಭಯದಿಂದ ಆ ರಾಕ್ಷಸಿಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾದ ಸೀತೆಯು ರಾಮಗೋಷ್ಠಿಗಿಂತ ಮಹಿಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಳು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆದುದರಿಂದ, **ಸಾ** - ಅಂತಹ ಅನುಗ್ರಹಮಯವಾದ, **ಆಕಸ್ಮಿಕೀ** - ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ, ಅಂತಹ ಕೃಪೆಗೆ ಅರ್ಹವಾದ ಒಂದು ಸುಗುಣ ಕೂಡ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ, **ಕ್ಷಾಂತಿಃ** - ಕ್ಷಮೆಯು, ಅಪರಾಧ ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಹಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವು, **ಸಾಂದ್ರಮಹಾಗಸಃ** - **ಅಪರಾಧ ಸಹಸ್ರ ಭಾಜಿನಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿಬಿಡವಾಗಿರುವ ಮಹಾಪರಾಧಗಳುಳ್ಳ, **ನಃ** - ನಮ್ಮಗಳನ್ನು, **ಸುಖಯಿತು** - ನಿರತಿಶಯಾನಂದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಸುಖಿ ಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು.

ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಿಟ್ಟದುದರಿಂದ, ಅವರು ಸೀತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸ ಲ್ಪಟ್ಟರೆಂದರೆ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಅವರು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸದೇ ಇರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯರಾದಾರು ? ಎಂಬ ಶಂಕಾವಿಗೆ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

---

(೧) ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೩೮-೩೭.

ಆತ್ಮಭರಸಮರ್ಪಣೆ ಆತ್ಮೀಯಾ ಅನ್ತರ್ಭೂತಾಃ.

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ ತ್ರಿಜಟೆಯುಡೈಯ ವಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೇ ಅವ(ರ್ಗ) ಳುಕ್ಕು ಪಿರವಿ ತುವಕ್ಕಾಲೆ ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಮ್ ಪಿರಕ್ಕುಮ್ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳುಮ್ ಅನ್ತರ್ಭೂತೈಗಳ್.

ತಾನು ಮಾಡುವ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಶ್ಯರಾದ ತನ್ನವರೂ ಅಂತರ್ಭೂತರು.

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ - ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ತ್ರಿಜಟೆಯುಡೈಯ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೇ** - ತ್ರಿಜಟೆಯು ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉದ್ದಿಶ್ಯರಾದವರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ, **ಅವಳುಕ್ಕು ಪಿರವಿತುವಕ್ಕಾಲೆ** - ಆ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಜನ್ಮಸಂಬಂಧದಿಂದ ಎಂದರೆ ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯರೂ ತ್ರಿಜಟೆಯೂ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ, **ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು** - ತ್ರಿಜಟೆಗೆ ತನ್ನವರೆಂಬ, **ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಮ್ ಪಿರಕ್ಕುಮ್** - ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಸರಣವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಎಂದರೆ ಅಭಿಮಾನವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇರುವ, ರಾಕ್ಷಸೀಗಳು ಸಹ ಅಂತರ್ಭೂತರು. ಒಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹರೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಸೀತೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸೀಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ನಿಷೇಧವನ್ನುಪದೇಶಿಸಿ, ಅವರು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಡಿಸಿದುದರಿಂದ, ತನಗಾಗಿಯೂ ಅವರಿಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವರೂ ಕೂಡ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಆಂಜನೇಯನಿಂದುಂಟಾದ ಭಯವಿಮೋಚನೆಯೂ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದಲೂ ಏನೊಂದೂ ಭಯವಿಲ್ಲದಿರೋಣವೂ ಸಹ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯು. ಇಲ್ಲಿ **ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಂ ಪಿರಕ್ಕುಂ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವದರಿಂದ, ಪರಸ್ಪರ ದೇಹಸಂಬಂಧ ಅಥವಾ ಗುರುಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುವದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವರಭಿಪ್ರಾಯವು ಭಿನ್ನವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕಾರರೇ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಪರವಾಗಿ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ, ಈಗ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನುಷ್ಠಿಸುವದು

ಅಪ್ಪಡಿಯೇ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೋಡು ಕೂಡವನ್ದ ನಾಲು ರಾಕ್ಷಸರುಮ್ ಅವರುಡೈಯ ಉಪಾಯತ್ತಿಲೇ ಅನ್ತರ್ಭೂತರ್.

ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಥಮುನಿಗಳಾಗಲಿ, ಯಾಮುನೇಯ ರಾಗಲಿ ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಿರಬಹುದಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರವರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಕೂಡಾ ಹೇಳಬಹುದಷ್ಟೇ. ಪಿತಾಪುತ್ರರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಧನವಸನ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ **"ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ ರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ"** ಎಂದು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸದೇ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸುಕೃತವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯಬಹುದಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ **"ಏಕಃ ಪಾಪಾನಿ ಕುರುತೇ ಫಲಂ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಮಹಾಜನಃ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಒಬ್ಬನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸುಕೃತವನ್ನಾಚರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಆ ಫಲವೂ ಇತರರಿಗೆ ಏಕೆ ಕೂಡದು ? ಮತ್ತು ಪ್ರಪಿತಾಮಹನು ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಪೌತ್ರನು ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ, ಫಲಸಿದ್ಧಿಯೇನೋ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಗಳಾದ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ನಿಷೇಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ತಾನೂ ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಶ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವು ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವುಳ್ಳ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲಾಗಲಿ, ಗುರುಮುಖೇನ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವದು ವಿವೇಕವಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದಾಗಲಿ, ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ತ್ರಿಜಟಾ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳೂ ಅಂತರ್ಭೂತರೆಂಬ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಪ್ಪಡಿಯೇ - ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಹೇಗೆ ತಾವು ಅನುವರ್ತಿಸಿ, ಗುರುವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ತ್ರಿಜಟೆಯ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಭೂತರಾದರೋ, ಹಾಗೆಯೇ **ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೋಡು ಕೂಡವನ್ದ** - ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನೊಂದಿಗೆ ಬಂದ **ನಾಲುರಾಕ್ಷಸರುಮ್** - ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕೂಡ, **ಅವರುಡೈಯ, ಉಪಾಯತ್ತಿಲ್** - ಆ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣರನುಷ್ಠಿಸಿದ ಉಪಾಯವಾದ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿಯೇ, **ಅಂತರ್ಭೂತರ್** - ಸೇರಿದವರು, ಎಂದರೆ ಆ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ಈ

ನಾಲ್ವರಿಗೂ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಫಲಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೇತುವಾಯಿತು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಪದನವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದವನಿಗೂ ಇತರನಿಗೂ ಸಂಬಂಧಮಾತ್ರವಿರುವದೇ ಫಲಸಿದ್ಧಿಗೆ ಸಾಲದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯು ಸುಮ್ಮನೆ ಆತ್ಮಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಸಾಲದು, ಇತರರಿಗೂ ಅದರ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಆ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯು ಆತ್ಮೀಯರಿಗಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕದೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೆ ಅಂತರ್ಭೂತರ್** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿಭೀಷಣನು ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಗರ್ವಿತನಾದ ಭ್ರಾತಾವಾದ ರಾವಣನಿಗೆ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನರೂಪವಾದ (೧) "**ಪ್ರದೀಯತಾಂ ದಾಶರಥಾಯಮೈಥಿಲೀ**" ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶರಣಾಗತನಾಗು ಎಂದು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ನಿರರ್ಥಕವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಂಥಾ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಯೊಂದಿಗಿರುವದು ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲವೆಂದು, (೨) "**ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ**" ಎಂದೂ, (೩) "**ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿಚ**" ಎಂದೂ, ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಸರ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೀ ರಾಘವನನ್ನು ಶರಣವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಹೊರಟಾಗ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನೇ ಗುರುವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಆತನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಆತನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ (೪) "**ಉತ್ಪಪಾತಗದಾಪಾಣಿ ಶ್ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸಹ ರಾಕ್ಷಸೈಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಪರಮ ಭಾಗವತನಾದ ವಿಭೀಷಣನಲ್ಲೇ ಸರ್ವಭರವನ್ನಿಟ್ಟು ಅನಂತರ ಆತನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗಲೂ

(೫) "**ಸತುರಾಮಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಿಪಪಾತ ವಿಭೀಷಣಃ ।**
ಪಾದಯೋಃ ಶರಣಾನ್ವೇಷೀ ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸಹರಾಕ್ಷಸೈಃ ।

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸಿ ನಡೆದುದರಿಂದ, ಆ ವಿಭೀಷಣನ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲೇ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಅಂತರ್ಭೂತರು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಮಹಾಭಾಗವತರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವದು ಪರಮ ಸುಲಭವಾದ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾದ ಮಾರ್ಗವು. ವಿಭೀಷಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೋ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲನು ಸ್ವಲ್ಪ ಚರ್ಚೆಯನ್ನಾದರೂ ನಡಿಸಿದನು, ಸುಗ್ರೀ

(೧). ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೪-೩.
(೨) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೭-೧೪.
(೩). ರಾಮಾ. ಯು. ೧೯ ೨೦.
(೪) ರಾಮಾ. ಯು. ೧೬-೧೬.
(೫). ರಾ.ಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೯-೩.

ಶ್ರೀ ವಿಭೀಣ ಶರಣಾಗತೌ ಅಙ್ಗಾಙ್ಗ ಪ್ರದರ್ಶನಂ.

ಅಙ್ಗಶ್ತ್ತ ವಭಯಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲು ಮಿವ್ವಙ್ಗಾಙ್ಗವರ್ಗ ನ್ನುಡೈಕ್ಕಲಾಮ್. ಎಙ್ಗನೇಎನ್ನಿಲ್:— ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯತ್ತಿಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾನ ಗಾವಣನುಕ್ಕುಮ್ ಕೂಡ (೩) "ಪ್ರದೀಯತಾಂ ದಾಶರಥಾಯ ಮೈಥಿಲೀ" (೪) ಸೀತಾಂ ಚ ರಾಮಾಯ ನಿವೇದ್ಯದೇವೀಂ ವಸೇವ

ವಾದಿಗಳು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಈ ನಾಲ್ವರು ರಾಕ್ಷಸರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆ ವಿಭೀಷಣನ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲೇ ಇವರೂ ಅನ್ತರ್ಭೂತರು.

ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲೂ ಅಙ್ಗಾಙ್ಗಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವು

ಅಙ್ಗತ್ತ - ಆ ಸಂದರ್ಭದ, ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲುಮ್ -

(೨) "ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ ।
ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ" ॥

ಎಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ತಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲೂ, ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ **ಅಡೈಕ್ಕಲಾಮ್** - ಅಂಗೀಕರಿಸಬಹುದು ; ಎಂದರೆ ತ್ರಿಜಟಾ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದುದಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಎಙ್ಗನೇ ಎನ್ನಿಲ್** - ಎಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು ಎಂದರೆ:—

೧. **ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯತ್ತಿಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾನ** - ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ರಾವಣನಿಗೂ ಕೂಡ **"ಪ್ರದೀಯತಾಂ ದಾಶರಥಾಯ ಮೈಥಿಲೀ"** ಎಂದರೆ ದಶರಥ ಕುಮಾರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿ ಕುವರಿಯಾದ ಸೀತೆಯು ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಡಲಿ ಎಂದೂ ಮತ್ತು **ರಾಮಾಯ** - ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೋಸ್ಕರ. **ಸೀತಾಂ ಚ ದೇವೀಂ** – ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನಾದರೋ,

---

(೨) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೮-೩೩. (೩) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೪-೩.
(೪) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೫-೧೪.

ಆತ್ಮಭರಸಮರ್ಪಣೆ ಆತ್ಮೀಯಾ ಅನ್ತರ್ಭೂತಾಃ.

ಇನ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ ತ್ರಿಜಟೆಯುಡೈಯ ವಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೇ ಅವ(ರ್ಗ)ಳುಕ್ಕು ಪಿರವಿ ತುವಕ್ಕಾಲೆ ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಮ್ ಪಿರಕ್ಕುಮ್ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳುಮ್ ಅನ್ತರ್ಭೂತೈಗಳ್.

ತಾನು ಮಾಡುವ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಶ್ಯರಾದ ತನ್ನವರೂ ಅಂತರ್ಭೂತರು.

ಇನ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ - ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ತ್ರಿಜಟೆಯುಡೈಯ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೇ** - ತ್ರಿಜಟೆಯು ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉದ್ದಿಶ್ಯರಾದವರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ, **ಅವಳುಕ್ಕು ಪಿರವಿತುವಕ್ಕಾಲೆ** - ಆ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಜನ್ಮಸಂಬಂಧದಿಂದ ಎಂದರೆ ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯರೂ ತ್ರಿಜಟೆಯೂ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ, **ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು** - ತ್ರಿಜಟೆಗೆ ತನ್ನವರೆಂಬ, **ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಮ್ ಪಿರಕ್ಕುಮ್** - ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಸರಣವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಎಂದರೆ ಅಭಿಮಾನವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇರುವ, ರಾಕ್ಷಸೀಗಳು ಸಹ ಅಂತರ್ಭೂತರು. ಒಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹರೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಸೀತೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸೀಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ನಿಷೇಧವನ್ನುಪದೇಶಿಸಿ, ಅವರು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಡಿಸಿದುದರಿಂದ, ತನಗಾಗಿಯೂ ಅವರಿಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವರೂ ಕೂಡ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಆಂಜನೇಯನಿಂದುಂಟಾದ ಭಯವಿಮೋಚನೆಯೂ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದಲೂ ಏನೊಂದೂ ಭಯವಿಲ್ಲದಿರೋಣವೂ ಸಹ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯು. ಇಲ್ಲಿ **ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಂ ಪಿರಕ್ಕುಂ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವದರಿಂದ, ಪರಸ್ಪರ ದೇಹಸಂಬಂಧ ಅಥವಾ ಗುರುಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುವದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವರಭಿಪ್ರಾಯವು ಭಿನ್ನವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕಾರರೇ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಪರವಾಗಿ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ, ಈಗ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನುಷ್ಠಿಸುವದು

ಅಪ್ಪಡಿಯೇ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೋಡು ಕೂಡವನ್ದ ನಾಲು ರಾಕ್ಷಸರುಮ್ ಅವರುಡೈಯ ಉಪಾಯತ್ತಿಲೇ ಅನ್ತರ್ಭೂತರ್.

ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಥಮುನಿಗಳಾಗಲಿ, ಯಾಮುನೇಯ ರಾಗಲಿ ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಿರಬಹುದಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರವರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಕೂಡಾ ಹೇಳಬಹುದಷ್ಟೇ. ಪಿತಾಪುತ್ರರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಧನವಸನ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ "**ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ ರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ**" ಎಂದು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸದೇ ಇರುತ್ತಾರೆಯೇ ? ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸುಕೃತವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯಬಹುದಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ "**ಏಕಃ ಪಾಪಾನಿ ಕುರುತೇಫಲಂ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಮಹಾಜನಾಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಒಬ್ಬನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸುಕೃತವನ್ನಾಚರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಆ ಫಲವೂ ಇತರರಿಗೆ ಏಕೆ ಕೂಡದು ? ಮತ್ತು ಪ್ರಪಿತಾಮಹನು ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಪೌತ್ರನು ಹಕ್ಕುದಾರನಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ, ಫಲಸಿದ್ಧಿಯೇನೋ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಗಳಾದ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ನಿಷೇಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ತಾನೂ ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಶ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವು ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವುಳ್ಳ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲಾಗಲಿ, ಗುರುಮುಖೇನ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವದು ವಿವೇಕವಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದಾಗಲಿ, ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ತ್ರಿಜಟಾ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳೂ ಅಂತರ್ಭೂತರೆಂಬ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಪ್ಪಡಿಯೇ - ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಹೇಗೆ ತಾವು ಅನುವರ್ತಿಸಿ, ಗುರುವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ತ್ರಿಜಟೆಯ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಭೂತರಾದರೋ, ಹಾಗೆಯೇ **ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೋಡು ಕೂಡವನ್ದ** - ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನೊಂದಿಗೆ ಬಂದ **ನಾಲುರಾಕ್ಷಸರುಮ್** - ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕೂಡ, **ಅವರುಡೈಯ, ಉಪಾಯತ್ತಿಲ್** - ಆ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣರನುಷ್ಠಿಸಿದ ಉಪಾಯವಾದ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿಯೇ, **ಅಂತರ್ಭೂತರ್** - ಸೇರಿದವರು, ಎಂದರೆ ಆ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ಈ

ಆತ್ಮಭರಸಮರ್ಪಣೆ ಆತ್ಮೀಯಾ ಅನ್ತರ್ಭೂತಾಃ.

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ ತ್ರಿಜಟೆಯುಡೈಯ ವಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೇ ಅವ(ರ್ಗ)ಳುಕ್ಕು ಪಿರವಿ ತುವಕ್ಕಾಲೆ ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಮ್ ಪಿರಕ್ಕುಮ್ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳುಮ್ ಅನ್ತರ್ಭೂತೈಗಳ್.

ತಾನು ಮಾಡುವ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಶ್ಯರಾದ ತನ್ನವರೂ ಅಂತರ್ಭೂತರು.

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ - ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ತ್ರಿಜಟೆಯುಡೈಯ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೇ** - ತ್ರಿಜಟೆಯು ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಉದ್ದಿಶ್ಯರಾದವರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ, **ಅವಳುಕ್ಕು ಪಿರವಿತುವಕ್ಕಾಲೆ** - ಆ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಜನ್ಮಸಂಬಂಧದಿಂದ ಎಂದರೆ ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯರೂ ತ್ರಿಜಟೆಯೂ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ, **ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು** - ತ್ರಿಜಟೆಗೆ ತನ್ನವರೆಂಬ, **ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಮ್ ಪಿರಕ್ಕುಮ್** - ದೃಷ್ಟಿಪ್ರಸರಣವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇರುವ ಎಂದರೆ ಅಭಿಮಾನವು ಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಇರುವ, ರಾಕ್ಷಸೀಗಳು ಸಹ ಅಂತರ್ಭೂತರು. ಒಬ್ಬರು ಮಾಡಿದ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹರೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ತ್ರಿಜಟೆಯು ಸೀತೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದಳು. ತನ್ನ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸೀಯರಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ನಿಷೇಧವನ್ನುಪದೇಶಿಸಿ, ಅವರು ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಡಿಸಿದುದರಿಂದ, ತನಗಾಗಿಯೂ ಅವರಿಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವರೂ ಕೂಡ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಆಂಜನೇಯನಿಂದುಂಟಾದ ಭಯವಿಮೋಚನೆಯೂ, ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದಲೂ ಏನೊಂದೂ ಭಯವಿಲ್ಲದಿರೋಣವೂ ಸಹ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯು. ಇಲ್ಲಿ **ನಮ್ಮವರ್ಗಳೆನ್ರು ಕಣ್ಣೋಟ್ಟಂ ಪಿರಕ್ಕುಂ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವದರಿಂದ, ಪರಸ್ಪರ ದೇಹಸಂಬಂಧ ಅಥವಾ ಗುರುಶಿಷ್ಯಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿರುವವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆಂಬುವದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವರಭಿಪ್ರಾಯವು ಭಿನ್ನವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯಕಾರರೇ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವರಪರವಾಗಿ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ, ಈಗ ನಾವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಅನುಷ್ಠಿಸುವದು

ಅಪ್ಪಡಿಯೇ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೋಡು ಕೂಡವನ್ದ ನಾಲು ರಾಕ್ಷಸರುಮ್ ಅವರುಡೈಯ ಉಪಾಯತ್ತಿಲೇ ಅನ್ತರ್ಭೂತರ್.

ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ನಾಥಮುನಿಗಳಾಗಲಿ, ಯಾಮುನೇಯ ರಾಗಲಿ ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸಿರಬಹುದಾಗಿ, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರವರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದುದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ ಕೂಡಾ ಹೇಳಬಹುದಷ್ಟೇ. ಪಿತಾಪುತ್ರರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಧನವಸನ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದು, ವಿರಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ **"ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ ರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ"** ಎಂದು ಶರಣಾ ಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದೂ ಸರಿಯಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಪಿತಾ ಮಹ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸದೇ ಇರುತ್ತಾ ರೆಯೇ ? ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸುಕೃತವೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಯಬಹುದಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬಾ ಕ್ಷೇಪ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ **"ಏಕಃ ಪಾಪಾನಿ ಕುರುತೇಫಲಂ ಭುಙ್ಕ್ತೇ ಮಹಾಜನಾಃ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಒಬ್ಬನು ಪಾಪಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಸುಕೃತ ವನ್ನಾಚರಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಆ ಫಲವೂ ಇತರರಿಗೆ ಏಕೆ ಕೂಡದು ? ಮತ್ತು ಪ್ರಪಿತಾಮಹನು ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಹಣಕ್ಕೆ ಪೌತ್ರನು ಹಕ್ಕುದಾರ ನಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ, ಫಲಸಿದ್ಧಿಯೇನೋ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಶಿಷ್ಯನಾದವನು ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಗಳಾದ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ನಿಷೇಧ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ತಾನೂ ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿ ಯಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿಶ್ಯನಾಗಿದ್ದರೆ ಆಗಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷ ಯವು ಹಿಂದಿನವರು ಮಾಡಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವುಳ್ಳ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವಾದುದರಿಂದಲಾಗಲಿ, ಗುರುಮುಖೇನ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನ ನುಷ್ಠಿಸುವದು ವಿವೇಕವಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದಾಗಲಿ, ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ತ್ರಿಜಟಾ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆಕೆಯ ಅನುಬಂಧಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸಿಗಳೂ ಅಂತರ್ಭೂತರೆಂಬ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅಪ್ಪಡಿಯೇ - ಈ ರಾಕ್ಷಸಿಯರು ಹೇಗೆ ತಾವು ಅನುವರ್ತಿಸಿ, ಗುರುವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ತ್ರಿಜಟೆಯ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಭೂತರಾದರೋ, ಹಾಗೆಯೇ **ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣಾಳ್ವಾನೋಡು ಕೂಡವನ್ದ** - ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣನೊಂದಿಗೆ ಬಂದ **ನಾಲುರಾಕ್ಷಸರುಮ್** - ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಕೂಡ, **ಅವರುಡೈಯ, ಉಪಾಯತ್ತಿಲ್** - ಆ ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣರನುಷ್ಠಿಸಿದ ಉಪಾಯವಾದ ಶರಣಾಗತಿ ಯಲ್ಲಿಯೇ, **ಅಂತರ್ಭೂತರ್** - ಸೇರಿದವರು, ಎಂದರೆ ಆ ಶರಣಾಗತಿಯೇ ಈ

ನಾಲ್ವರಿಗೂ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಫಲಸಿದ್ಧಿಗೆ ಹೇತುವಾಯಿತು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಪದನವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದವನಿಗೂ ಇತರನಿಗೂ ಸಂಬಂಧ ಮಾತ್ರವಿರುವದೇ ಫಲಸಿದ್ಧಿಗೆ ಸಾಲದೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯು ಸುಮ್ಮನೆ ಆತ್ಮಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಾದರೆ ಸಾಲದು, ಇತರರಿಗೂ ಅದ್ದರ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಆ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯು ಆತ್ಮೀಯರಿಗಾಗಿಯೂ ಇರತಕ್ಕದೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರಸಮರ್ಪಣತ್ತಿಲೆ ಅಂತರ್ಭೂತರ್** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿಭೀಷಣನು ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಗರ್ವಿತನಾದ ಭ್ರಾತಾವಾದ ರಾವಣನಿಗೆ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನರೂಪವಾದ ೧ "**ಪ್ರದೀಯತಾಂ ದಾಶರಥಾಯಮೈಥಿಲೀ**" ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಶರಣಾಗತನಾಗು ಎಂದು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ನಿರರ್ಥಕವಾದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅಂಥಾ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಯೊಂದಿಗಿರುವದು ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲವೆಂದು, ೨. "**ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ**" ಎಂದೂ, ೩, "**ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾಲಂಕಾ ಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿಚ**" ಎಂದೂ, ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಸರ್ವವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಶ್ರೀ ರಾಘವನನ್ನು ಶರಣವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಹೊರಟಾಗ, ವಿಭೀಷಣನನ್ನೇ ಗುರುವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಆತನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಆತನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ೪. "**ಉತ್ಪಪಾತಗದಾಪಾಣಿ ಶ್ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸಹ ರಾಕ್ಷಸೈಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಪರಮ ಭಾಗವತನಾದ ವಿಭೀಷಣನಲ್ಲೇ ಸರ್ವ ಭರವನ್ನಿಟ್ಟು ಅನಂತರ ಆತನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗಲೂ

೫ "**ಸತುರಾಮಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಿಪಪಾತ ವಿಭೀಷಣಃ ।**
ಪಾದಯೋಃ ಶರಣಾನ್ವೇಷೀ ಚತುರ್ಭಿಸ್ಸಹರಾಕ್ಷಸೈಃ ।

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯನಾದ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಅನುವರ್ತಿಸಿ ನಡೆದುದರಿಂದ, ಆ ವಿಭೀಷಣನ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲೇ ಈ ನಾಲ್ವರೂ ಅಂತರ್ಭೂತರು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯರುಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಮಹಾಭಾಗವತರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವದು ಪರಮ ಸುಲಭವಾದ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾದ ಮಾರ್ಗವು. ವಿಭೀಷಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೋ ಶರಣಾಗತವತ್ಸಲನು ಸ್ವಲ್ಪ ಚರ್ಚೆಯನ್ನಾದರೂ ನಡಿಸಿದನು, ಸುಗ್ರೀ

---

(೧). ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೪-೩. (೨) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೭-೧೪.
(೩). ರಾಮಾ. ಯು. ೧೯ ೨೦. (೪) ರಾಮಾ. ಯು. ೧೬-೧೬.
(೫). ರಾ.ಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೯-೩.

ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತೌ ಅಙ್ಗಾಙ್ಗ ಪ್ರದರ್ಶನಂ.

ಅಙ್ಗುಶ್ತ ವಭಯಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲು ಮಿವ್ವಙ್ಗಾಙ್ಗವರ್ಗ ಮುಣ್ಡೈಕ್ಕಲಾಮ್. ಎಙ್ಗನೇಎನ್ನಿಲ್:— ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯತ್ತಿಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾನ ರಾವಣನುಕ್ಕುಮ್ ಕೂಡ (೩) “ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ದಾಶರಥಾಯ ಮೈಥಿಲೀ” (೪) ಸೀತಾಂ ಚ ರಾಮಾಯ ನಿವೇದ್ಯದೇವೀಂ ವಸೇವ

ವಾದಿಗಳು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದರು. ಈ ನಾಲ್ವರು ರಾಕ್ಷಸರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಆ ವಿಭೀಷಣನ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲೇ ಇವರೂ ಅನ್ತರ್ಭೂತರು.

ಶ್ರೀ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲೂ ಅಙ್ಗಾಙ್ಗಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವು

ಅಙ್ಗುತ್ತ - ಆ ಸಂದರ್ಭದ, ಅಭಯಪ್ರದಾನ ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲುಮ್ -

೨. “ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ ।
ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ” ॥

ಎಂದು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ಗೋಷ್ಠಿಗೆ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಶ್ರೀ ರಾಮನು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲೂ, ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ **ಅಡೈಕ್ಕಲಾಮ್** - ಅಂಗೀಕರಿಸಬಹುದು ; ಎಂದರೆ ತ್ರಿಜಟಾ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದುದಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಆ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಎಙ್ಗನೇ ಎನ್ನಿಲ್** - ಎಲ್ಲಿ ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು ಎಂದರೆ :—

೧. **ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯತ್ತಿಲೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತನಾನ** - ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ, ರಾವಣನಿಗೂ ಕೂಡ “**ಪ್ರದೀಯತಾಂ ದಾಶರಥಾಯ ಮೈಥಿಲೀ**” ಎಂದರೆ ದಶರಥ ಕುಮಾರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಮಿಥಿಲಾಧಿಪತಿ ಕುಮರಿಯಾದ ಸೀತೆಯು ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಡಲಿ ಎಂದೂ ಮತ್ತು **ರಾಮಾಯ** - ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೋಸ್ಕರ. **ಸೀತಾಂ ಚ ದೇವೀಂ** – ಸೀತಾದೇವಿಯನ್ನಾದರೋ,

---

(೨) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೮-೩೩. (೩) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೪-೩.
(೪) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೫-೧೪.

ರಾಜನ್ನಿಹ ವೀತಶೋಕಾಃ" ಎನ್ರುಹಿತಮ್ ಶೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲೆ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಂ ತೋತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ದ ಹಿತವಚನಂ ಪಿತ್ತೋಪಹತನುಕ್ಕು ಪಾಲು ಕೈಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ ಯವನುಕ್ಕು ಉದ್ವೇಗಹೇತುವಾಯ್ತ್ತು ;

ನಿವೇದ್ಯ - ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಹೇ **ರಾಜನ್** - ಓ ರಾಜನಾದ ರಾವಣನೇ, **ಇಹ** - ಈ ಲಂಕೆಯಲ್ಲೇ, **ವೀತಶೋಕಾಃ** - ಹೋಗಲಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶೋಕವುಳ್ಳವರಾಗಿ, **ವಸೇಮ** - ಸುಖವಾಗಿರೋಣ'' **ಎನ್ರುಮ್** - ಎಂದೂ, **ಹಿತಮ್ ಶೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲೆ** - ಹಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, **ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಂ** - ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವು, **ತೋತ್ತಿತ್ತು** - ತೋರಿಬಂದಿತ್ತು.

(೧) **"ಪರಸ್ವಾನಾಂ ಚ ಹರಣಂ ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಂ ।**
ಸುಹೃದಾಮತಿಶಂಕಾ ಚ ತ್ರಯೋದೋಷಾಃ ಕ್ಷಯಾವಹಾಃ ।
ಮಹರ್ಷೀಣಾಂ ವಧೋಘೋರಃ ಸರ್ವದೇವೈಶ್ಚ ವಿಗ್ರಹಃ ।
ಅಭಿಮಾನಶ್ಚ ಕೋಪಶ್ಚ ವೈರಿತ್ವಂ ಪ್ರತಿಕೂಲತಾ ॥

ಪರಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸೋಣವೂ, ಪರದಾರ ಗ್ರಹಣವೂ, ಸ್ನೇಹಿತರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೂ, ಎಂಬೀನಾಶಹೇತುಗಳಾದ ಮೂರು ದೋಷಗಳೂ, ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ವಧಿಸೋಣವೂ, ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೂ ಕಲಹವೂ, ಗರ್ವವೂ, ಕೋಪವೂ, ಶತ್ರುತನವೂ, ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲತೆಯೂ'' **ಏತೇದೋಷಾ ಮಮಭ್ರಾತು ರ್ಜೀವಿತೈಶ್ವರ್ಯ ನಾಶನಾಃ,"** ಇಂತಹ ದೋಷಗಳು ತನ್ನಣ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಕರಗಳೆಂದು ವಿಭೀಷಣನೇ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ **ರಾಕ್ಷಸೋ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನಿಗೂ ಕೂಡ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕಾದರೆ, ತನ್ನ ಅಣ್ಣನು ವೃಥಾ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ತುಂಬಾ ಪರಿತಾಪದಿಂದ ವಿಭೀಷಣನು ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಅಥವಾ, ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವೆಂದರೆ **"ಆನುಕೂಲ್ಯಮಿತಿಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕೂಲತಾ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ರೀತ್ಯಾ ಸರ್ವಚೇತನರಿಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವು. ಇಂತಹ ಭಗವದ್ವೇಷಿಯಾದ ರಾವಣನಿಗೂ ಅನುಕೂಲನಾಗಿರುವವನು ಇತರರಿಗೂ ಅನುಕೂಲನಾ

---

(೧) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೮೭-೨೩,೨೪.

ಗಿಯೇ ಇರುವನೆಂಬುವದು ಕೈಮುತಿಕ ನ್ಯಾಯಸಿದ್ಧವು. ಆದರೆ ರಾವಣನು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟದೆಶೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತಾ ಪಿತೃಸಮಃ ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ತಂದೆಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅಂತಹ ದುರ್ದೆಶೆಯು ಒದಗಿದಾಗ ಅಣ್ಣನನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟದಲ್ಲದೆ, ಅಗ್ನಿಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಂಡ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಬಿಡಬಹುದೇ ? ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಹುದೇ ? ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದುದು ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಅಣ್ಣನನ್ನೂ ದಾರಪುತ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದೇನೇ, ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತುಂಬಾ ದೂರ ಉಪದೇಶಮಾಡಿ, "ವಸೇಮ ರಾಜನ್ನಿಹವೀತ ಶೋಕಾಃ" ಸುಖವಾಗಿ ಲಂಕೆಯಲ್ಲೇ ಇರೋಣವೆಂಬಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದಲೇ, ಯತ್ನಿಸಿ ನೋಡಿದನು. ಆದರೆ ಆತನು ಕರ್ಮವಶ್ಯನಾದುದರಿಂದ ಈತನು ಹೇಳಿದ ಹಿತೋಪದೇಶವು ಆತನಿಗೆ ಅಹಿತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಾದಿಗಳು ತುಂಬಾ ಅಧರ್ಮಕೃತ್ಯವು. ಅಂಥಾವನ ಸಂಸರ್ಗವೂ, ತತ್ಸಂಬಂಧೀಯರ ಸಂಸರ್ಗವೂ ಕೂಡ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದಲ್ಲವು. ಪ್ರಪನ್ನನು ಇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನವಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಥಾನವಿಶೇಷಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ದುರ್ವೃತ್ತರ ಸಂಸರ್ಗವು ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಕುಂದಕವು. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

೨. ವಿಭೀಷಣನು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹಾನಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದೆಂದು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಾದುದರಿಂದಲೇ ತುಂಬಾ ದೂರ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ಇನ್ಹಿತವಚನಂ - ಈ ಹಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿವಾದವು, ಪಿತ್ಥದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾದವನಿಗೆ, ಪಾಲುಕ್ಕೈಕ್ಕು ಮಾಪ್ಪೋಲೆ-ಹಾಲು ಕಹಿಯಾಗಿ ತೋರುವ ಹಾಗೆ, ಅವನುಕ್ಕು - ಆ ರಾವಣನಿಗೆ, ಉದ್ವೇಗಹೇತುವಾಯಿತ್ತು - ಕೋಪತಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾಯಿತು. ಹಾಲು ಆರೋಗ್ಯಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಿಗೆ ಅಮೃತ ಸದೃಶವಾಗಿರುವ ರುಚಿಯಾದ ಹಿತವಾದ ಪದಾರ್ಥವು ಅದೇ ಪಿತ್ಥರೋಗ ಪೀಡಿತನಿಗೆ ಕಹಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಾತ್ವಿಕಶಿಖಾಮಣಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶವು ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದುದು. ಆದರೆ ಕರ್ಮವಶ್ಯನಾದ ರಾಜಸ ಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ರಾವಣನಿಗೆ ಅದು ಅಹಿತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದುದರಿಂದ,

(೧) "ಸಚನಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ರಾವಣಃ ಕಾಲಚೋದಿತಃ ।
ಉಚ್ಯಮಾನಂ ಹಿತಂ ವಾಕ್ಯಂ ವಿಪರೀತಮಿವೌಷಧಂ॥"

---

೧. ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ ೧೭,೧೪

"ತ್ವಾಂತುಧಿಕ್ಕುಲಸಾಸನಂ" ಎನ್ರು ಧಿಕ್ಕಾರನುಪಣ್ಣಿನ ಪಿನ್ಬು, ಇನಿ ಇವನುಕ್ಕು ಉಪದೇಶಿಕ್ಕವುನಾಕಾದು ; ಇವನೋಡು ಅನುಬಂಧಿತ್ತ ವಿಭೂತಿಗಳು ವಾಕಾದು ; ಇವನಿರುನ್ದ ವಿಡತ್ತಿಲಿರುಕ್ಕವುನಾಕಾದು ;

ಆ ರಾವಣನುಮೃತ್ಯು ಪ್ರೇರಿತನಾದುದರಿಂದ, ಈ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು, ಮೃತ್ಯು ವಶನಾಗುವನು ಸಂಜೀವನರೂಪವಾದ ಔಷಧವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಂಗೀಕರಿಸುವ ದಿಲ್ಲವೋ, ಹಾಗೆ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಹಾಗೆ ಉದ್ವೇಗ ಹೇತು ವಾದುದರಿಂದಲೇ (೧) **"ಅಬ್ರವೀತ್ ಪರುಷಂವಾಕ್ಯಂ ರಾವಣಃ ಕಾಲ ಚೋದಿತಃ"** ರಾವಣನು ಮೃತ್ಯುಪ್ರೇರಿತನಾದುದರಿಂದ ಬಹು ಕ್ರೂರವಾದ ಮಾತನ್ನಾಡಿ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. (೨) **"ಜಾನಾಮಿ ಶೀಲಂ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ"** "ಜ್ಞಾತಿಗಳ ನಡತೆಯನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆನು" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, (೨) **"ಹೃಷ್ಯಂತಿ ವ್ಯಸನೇಷು"** ತನಗೆ ವ್ಯಸನಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವಾಗ, ಜ್ಞಾತಿಗಳು ಸಂತೋಷಿಸುವರು ಎಂದೂ, (೩) **'ವಿದ್ಯತೇಜ್ಞಾತಿತೋಭಯಂ'** ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾತಿಯು ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಆಯಿತೋ ಆಗ ಅತನಿಂದ ಭಯವುಂಟೆಂಬು ವದು ಸಿದ್ಧವು ಎಂಧೂ ಹೇಳಿ, ನಿನ್ನಂತಹ ಅನಾರ್ಯನ ಸಂಬಂಧವು ಪರಮ ವಿಘಾತ ರೂಪವಾದುದು ಎಂದು ನಿರೋಧಿಸಿ, ಕಡೆಗೆ

(೪) **"ಅನ್ಯಸ್ತ್ವೇವಂ ವಿಧಂ ಬ್ರೂಯಾದ್ವಾಕ್ಯಮೇತ ನ್ನಿಶಾಚರ।**
ಅಸ್ಮಿನ್ಮುಹೂರ್ತೇ ನಭವೇತ್ತ್ವಾಂತು ಧಿಕ್ಕುಲಪಾಂಸನಂ॥"

ಎಂದರೆ, ಓ ರಾಕ್ಷಸನೇ, ತಮ್ಮನಾದ ನೀನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಯಾವನಾದರೂ ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಕ್ಷಣವೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು, **"ತ್ವಾಂತು ಧಿಕ್ಕುಲಪಾಂಸನಂ"** ಕುಲನಾಶಕನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಡಬೇಕು" ಎಂದು ನಿಂದಿಸಿ, **ಧಿಕ್ಕಾರಮುಂ ಪಣ್ಣಿನ ಪಿನ್ಬು** - ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ, **ಇನಿ** - ಇನ್ನುಮೇಲೆ, **ಇವನುಕ್ಕು** - ಈ ರಾವಣನಿಗೆ, **ಉಪದೇಶಿಕ್ಕುವು ವಾಕಾತು**- ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಲೂಬಾರದು ; **ಇವನೋಡು ಅನುಬಂಧಿತ್ತ** - ಇವ ನಿಗೆ ಸೇರಿದ, **ವಿಭೂತಿಗಳುವಾಕಾದು** - ನಿಯಾಮ್ಯ ವರ್ಗಗಳೂ ಗೃಹಾ ರಾಮ ಧನಕನಕ ವಸನಾದಿಗಳು ದಾಸವರ್ಗ ಮೊದಲಾದವು ಕೂಡ ತನಗೆ ಒಳ್ಳೇದಲ್ಲವು ; **ಇವನಿರುನ್ದ ವಿಡತ್ತಿಲಿರುಕ್ಕುವು ವಾಕಾದು** - ಈ ರಾವಣ

೧. ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ ೧೬-೨ ೨. ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ ೧೬.೩
೩. ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ.೧೬-೯. ೪. ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೬-೧೫.

ಎನ್ರರುದಿಯಿಟ್ಟು "ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ" "ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ಮಯಾ ಲಂಕಾಮಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಧನಾನಿ ಚ" ಎಱ್ರ ಸ್ವವಾಕ್ಯತ್ತಿನ್ ಪಡಿಯೇ ಯುಱ್ಗ ತುವಕ್ಕತ್ತುಪ್ಪೋರುಗ್ಗೈಯಾಲೆ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಾಭಿಸಂಧಿ ತೋತ್ತಿತ್ತು.

ನಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೂ ಇರಲೂ ಕೂಡದು, **ಎನ್ರರುದಿಯಿಟ್ಟು** - ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, **"ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ದಾರಾಂಶ್ಚ"** "ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು" ಎಂದೂ, "**ಮಯಾ** - ನನ್ನಿಂದ, ಲಂಕೆಯೂ ಮಿತ್ರರೂ ಧನವೂ ಸಹ, **ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ** - ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿ ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಸನಾ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ತೊರೆದು, ಎಂಬ **ಸ್ವವಾಕ್ಯತ್ತಿನ್ ಪಡಿಯೇ** - ವಿಭೀಷಣನ ಸ್ವಂತ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, **ತುವಕ್ಕತ್ತುಪ್ಪೋರುಗ್ಗೈಯಾಲೆ** - ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೋಗುವದರಿಂದ, **ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನದ ಅಭಿಸಂಧಿಯು**- ಅಭಿಪ್ರಾಯವು, **ತೋತ್ತಿತ್ತು** - ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. (ಸಾತ್ವಿಕಶಿರೋಮಣಿಗೆ ರಾಜಸ ತಾಮಸ ಪ್ರಕೃತಿಯುಳ್ಳವರ ಸಂಸರ್ಗವು ಅನರ್ಥಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದೀತು. ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯುಳ್ಳವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹವೂ, ಅವರುಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಧನ ವಸನಾದಿಗಳೂ, ಅವರುಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಹೆಂಡತಿ, ತನ್ಮೂಲಕ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳೂ, ಅವರುಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಾಸವೂ, ಎಲ್ಲವೂ ದೋಷಾವಹಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನಾದುದರಿಂದ ವಿಭೀಷಣನು ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನವನ್ನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಿದನೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಹಾಗಾದರೆ ಇಷ್ಟು ದಿವಸಗಳು ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಇರಬಹುದೋ ಎಂದರೆ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತಾ ಪಿತೃಸಮಃ ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ಅಂಥಾವನು ಅಪರಾಧ ಮಾಡಿದರೆ, ಅಂಥಾವನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ತನಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವು, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬೇಕಾದುದು, ಕರ್ತವ್ಯವಾದುದರಿಂದ, ಇದ್ದಿದ್ದಾಯಿತು. ಆದರೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಧರ್ಮ ಪ್ರವರ್ತನೆಯಿಂದ ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನೂ ಲಂಕೆಯನ್ನೂ ಸಹ ನಾಶಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹಿತವನ್ನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ಣಸಭೆಯಲ್ಲಿ "**ತ್ವಾಂ ತು ಧಿಕ್ ಕುಲಪಾಂಸನಂ**" ಎಂದು ಅವಮರ್ಯಾದೆಯುಂಟಾದ ನಂತರ ಇನ್ನು ಇರಬಾರದೆಂದು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಹೊರಟು ಬಂದನು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕಾರ್ಪಣ್ಯ ತೋರುವ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(೩) "ರಾವಣೋನಾಮದುರ್ವೃತ್ತಃ" ಎನ್ರು ತುಡಙ್ಗಿ ಸರ್ವಜಿತ್ತಾನ ರಾವಣನೋಟ್ಟೈ ವಿರೋಧತ್ತಾಲೆ ತಾನ್ ಪೋಕ್ಕತ್ತು ನಿರ್ಕಿರ ನಿಲೈಯೈ ಚೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲುಮ್, ಪಿನ್ಬುಂ "ಅನುಜೋ ರಾವಣಸ್ಯಾಹಂ ತೇನಚಾಸ್ಮ್ಯವಮಾನಿತಃ । ಭವಂತಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂಗತಃ," ಎನ್ಗೈಯಾಲುಮ್, ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು.

---

೩. "**ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು. ರಾವಣೋ ನಾಮ ದುರ್ವೃತ್ತಃ** - ರಾವಣನೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯುಳ್ಳವನು" ಎಂದು, **ತುಡಙ್ಗಿ**-ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, **ಸರ್ವಜಿತ್ತಾನ** - ಸಮಸ್ತರನ್ನೂ ಜಯಿಸಿರುವ, **ರಾವಣನೊಟ್ಟೈ** - ರಾವಣನೊಂದಿಗೆ, **ವಿರೋಧತ್ತಾಲೆ** - ವಿರೋಧದಿಂದ, **ತಾನ್ ಪೋಕ್ಕತ್ತು**- ತಾನು ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ, **ನಿರ್ಕಿರನಿಲೈಯೈ** - ಇರುವ ದುಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, **ಚೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲುಮ್** - ಸುಗ್ರೀವಾದಿಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದಲೂ, **ಪಿನ್ಬುಂ** - ಅನಂತರವೆಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಂದ ಅಭಯಪ್ರದಾನವಾದ ನಂತರವೂ, "**ಅನುಜೋ ರಾವಣಸ್ಯಾಹಂ** - ನಾನು ರಾವಣನ ತಮ್ಮನು, **ತೇನ ಚ** - ಅವನಿಂದಲೂ ಕೂಡ, **ಅವಮಾನಿತಃ** - ಅವಮಾನಪಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ, **ಅಸ್ಮಿ** - ಆಗಿದ್ದೇನೆ, **ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ** - ಸರ್ವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ, **ಶರಣ್ಯಂ** - ರಕ್ಷಕನಾದ, **ಭವಂತಂ** - ನಿಮ್ಮನ್ನು, **ಶರಣಂ ಗತಃ** - ಶರಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ" **ಎನ್ಗೈಯಾಲುಮ್** - ಎಂದು ಆಮೇಲೆ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

"ರಾವಣೋ ನಾಮ ದುರ್ವೃತ್ತೋ ರಾಕ್ಷಸೋ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರಃ ।
ತಸ್ಯಾಹಮನುಜೋ ಭ್ರಾತಾ ವಿಭೀಷಣ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ ॥"

ಎಂಬುವದು ಪೂರಾ ಶ್ಲೋಕವು. ಇಲ್ಲಿ **ರಾವಯತೀತಿ ರಾವಣಃ** ಎಂದಾಗುವದರಿಂದ, ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸಿ ಕೂಗಿಸುವನಾದುದರಿಂದಲೇ ದುರ್ವೃತ್ತನೂ ಹೌದು, ಮತ್ತೂ ಸರ್ವಜಿತ್ತು ಹೌದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವಯಂ ರಾಕ್ಷಸನು, ಮೇಲೂ ರಾಕ್ಷಸೇಶ್ವರನು. ಅಂಥಾವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದವನ್ನು ಹೇಳಲು ಆತನೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಬಲ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದುದರಿಂದ ತನಗಿನ್ನಾ್ಯರೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂಬ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವವೂ ಕಾರ್ಪಣ್ಯರೂಪ ಅಧಿಕಾರ ವಿಶೇಷವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. "**ತೇನ ಚಾಸ್ಮ್ಯವಮಾನಿತಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ತನಗೆ

---

(೩) ರಾಮ ಯುದ್ಧ ೧೭,೧೦

(೪) ಅಂಜಾದೆ ವನ್ದು ಕಿಟ್ಟಿ (೧) "ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯಾಯ ರಾಘವಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ" ಎನ್ರು ಶೊಲ್ಲುಮ್‌ಪಡಿ ಪಣ್ಣಿನ ಮಹಾವಿಶ್ವಾ

ಗರ್ವಹಾನಿಯೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂಬುವದು ವ್ಯಕ್ತವಾದುದರಿಂದ, ಗರ್ವಹಾನಿಯಿಂದ ತೋರುವ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ನಿದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತದೇಶಿಕರವರು **ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರದಲ್ಲಿ** ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೆಂದರೆ "**ರಾವಣೋ ನಾಮ ದುರ್ವೃತ್ತಃ**" ಎನ್ರು ತುಡಙ್ಗಿ "**ಸೋಽಹಂ ಪರುಷಿತಸ್ತೇನ ದಾಸವಚ್ಚಾವಮಾನಿತಃ**" ಎನ್ರಿರುದಿಯಾಕ ದುಷ್ಪ್ರಕೃತಿಯಾನ ರಾವಣನುಕ್ಕು ತಾ೯ ಹಿತೋಪದೇಶಮ್ ಪಣ್ಣಿ, ಪಾಳುಕ್ಕು ನೀರಿರೈತ್ತು ಪರಿಭೂತನಾನಪಡಿ ಶೊಲ್ಲುಗೈಯಾಲುಮ್, "**ಸ್ವರೇಣ ಮಹತಾ ಮಹಾನ್**" ಎನ್ಗಿರ ವಾರ್ತಸ್ವರತ್ತಾಲುಮ್, "**ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ**" ಎನ್ಗಿರ ತ್ವರಾತಿಶಯತ್ತಾಲುಮ್, "**ಪ್ರಾದಶ್ಚ ಮಹಾನೇಷಃ ತತೋಽಸ್ಯಭಯಮಾಗತಂ**" ಎನ್ಗಿರ ಸರ್ವಜ್ಞನಾನ ಶರಣ್ಯನುಡೈಯ ವಾಕ್ಯತ್ತಾಲುಮ್ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಂ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು. ಇಲ್ಲಿ ಆ ದುರುಳ ರಾವಣನು ಸೇವಕನಿಗೆ ಅವಮಾನಮಾಡಿ ಧಿಕ್ಕರಿಸುವ ಹಾಗೆ ನಿಂದಿಸಿದುದರಿಂದಲೂ, ಆತನಿಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶಮಾಡಿ ಹಾಳು ಭೂಮಿಗೆ ನೀರು ಎತ್ತಿದಹಾಗೆ ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ಬಳಲಿದುದರಿಂದಲೂ, ಆರ್ತಸ್ವರದಿಂದ "**ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ** ಎಂದು ಕೂಗಿಕೊಂಡಿದುದರಿಂದ ತೋರುವ ತ್ವರಾತಿಶಯದಿಂದಲೂ, ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಜ್ಞಾತಿ ಭಯವು ಇವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದಲೂ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ನಿದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು, ಅಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದೆ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ನಿದರ್ಶಿಸುವ ಪದವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

(೪) **ಅಞ್ಜಾದೆ ವನ್ದುಕಿಟ್ಟಿ** - ಭಯಪಡದೆ ಬಂದು ಶ್ರೀರಾಮನ ಸಮೀಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯಾಯ** - ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಕ್ಕೂ ರಕ್ಷಕನಾದ, **ಮಹಾತ್ಮನೇ** – ಮಹತ್ತಾದ ಮನೋಽಭಿಪ್ರಾಯವುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಪರಮಾತ್ಮನಾದ, **ರಾಘವಾಯ** – ರಘುಕುಲೋತ್ಪನ್ನನಾದುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತ ಪರಿಪಾಲನದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಉದಾರ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೋಸ್ಕರ ನನ್ನನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ "**ನಿವೇದಯತ**

---

(೧) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೯.೫

ಸಮ (೨) "ವಿಭೀಷಣೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ" ಎನ್ರು ಕಾರಣಮುಖತ್ತಾಲೆ

ನಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಭೀಷಣಮುಪಸ್ಥಿತಂ ಎಂದಿರುತ್ತದೆ; **ಎನ್ರುಂಕೊಲ್ಲು ಮ್‌ಪಡಿ ಪಣ್ಣಿನ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಂ** – ಎಂದು ಹೇಳುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು, **ವಿಭೀಷಣೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ** ಎಂದರೆ ವಿಭೀಷಣನ ವಿಶೇಷ ತಿಳುವಳಿಕೆಯುಳ್ಳವನು ಎಂದು, **ಕಾರಣಮುಖತ್ತಾಲೆ ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು** - ಆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಮಹಾ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಆ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣರೂಪವಾದುದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯತೆಯು ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನಾದುದರಿಂದಲೇ, ತನಗೂ ಕೂಡ ಶರಣ್ಯನಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೋರುವದರಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಸುವ್ಯಕ್ತವು. ಮತ್ತು ರಘುಕುಲದ ರಾಜರು ಶರಣಾಗತರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಸಂಕಲ್ಪವುಳ್ಳವರು ; ಶ್ರೀರಾಮನಾದರೋ ರಘುಕುಲತಿಲಕನು, ಆಶ್ರಿತರಕ್ಷಣೆ ಎಂಬುವ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡಿರುವವನು, ಆದುದರಿಂದ ರಾಘವಾಯ ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಇದರಿಂದಲೂ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ವ್ಯಕ್ತವು. ಮತ್ತು ಆಶ್ರಯಿಸುವನು ಎಷ್ಟು ದೋಷಿಯಾಗಿದ್ದರೂ '**ಯದಿ ವಾ ರಾವಣಸ್ಸ್ವಯಂ**'' ಎಂದು ಹೇಳಿ "**ಆನಯೈನಂ**" ಎಂದು ಹೇಳುವಉದಾರಿಯು ಎಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದವನು ; ದುಷ್ಟನಾದ ರಾವಣನನ್ನು ಇದುವರಿವಿಗೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದನೆಂಬ ದೋಷಭಾವವನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮನದಲ್ಲಿ ಎಣಿಸನು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಮಹಾತ್ಮನೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದಲೂ, ವಿಭೀಷಣನು ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಯುಕ್ತನಾಗಿ ಬಂದು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ "**ಆಜಗಾಮ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಯತ್ರ ರಾಮಸ್ಸಲಕ್ಷ್ಮಣಃ**'' ಲಕ್ಷ್ಮಣನೊಂದಿಗಿರುವ ರಾಮನು ಎಲ್ಲಿದ್ದನೊ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಬಹು ತ್ವರೆಯಿಂದ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸರೂಪವಾದ ಅಂಗವು ಇತ್ತೆಂಬುವದನ್ನು ಅರ್ಥಾತ್ ಊಹಿಸಬಹುದೆಂಬುವದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಅಂತಹ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಗಬೇಕಾದರೆ, ಈ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಪೂರ್ಣವಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯಿರಬೇಕು. ಅಂತಹ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯು, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದುದಾಗಿ ಆ ವಿಭೀಷಣನಲ್ಲಿತ್ತೆಂದು, ಮಹರ್ಷಿಯು "**ವಿಭೀಷಣೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ**' ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಾಜ್ಞತಾತಿಶಯವಿದ್ದರೇನೇ

(೨) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೯.೩೫

ಶೊಲ್ಲಪ್ಪಟ್ಟದು. ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯೈ ವಿಶೇಷಿಕ್ಕಿರ ಮಹಚ್ಛಬ್ದತ್ತಾಲೆ ವಿಶ್ವಾಸಾತಿಶಯನ್ತಾನೇ ವಿವಕ್ಷಿತಮಾಕವುಮಾವ್. (೧) "ರಾಘವಂ ಶರಣಂ ಗತಃ" ಎನ್ಗೈಯಾಲೆ ಉಪಾಯವರಣಾನ್ತರ್ನೀತಮಾನ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತಾಯಿತ್ತು.

ವಿಶ್ವಾಸಾತಿಶಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಎರಡು ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಮಹಚ್ಛಬ್ದವು ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಫಲದಲ್ಲಿ ಶಂಕಾಯುಕ್ತನಾಗಿರುವವನು, ಸ್ವಲ್ಪ ಭಯದಿಂದ ಸಮಯಾಸಮಯಗಳನ್ನಾಲೋಚಿಸಿ ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ತಾನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕೆಂಬುವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವನು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ, ತ್ವರೆಯಿಂದ ಹೋಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವದರಿಂದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯೈ ವಿಶೇಷಿಕ್ಕಿರ - ಪ್ರಾಜ್ಞನೆಂಬ ಪದವನ್ನು ವಿಶೇಷಿಸುವ, **ಮಹಚ್ಛಬ್ದತ್ತಾಲೆ** - ಮಹತ್ತೆಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ, **ವಿಶ್ವಾಸಾತಿಶಯನ್ತಾನೇ** - ಹೆಚ್ಚಾದ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಎಂದರೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ತಾನೇ, **ವಿವಕ್ಷಿತಮಾಕವುಮಾವ್** - ಚನ್ನಾಗಿ ತೋರಿಬಗುತ್ತದೆ. ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞತೆಯು ಎಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ ಆ ಮಹಾನುಭಾವನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ರಾಕ್ಷಸಶತ್ರುವೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ ನೋಡಿದರೆ, ಎಂದರೆ "**ಸರ್ವಸ್ಯಶರಣಂಸುಹೃತ್**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ "**ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ**" ಎಂದು ಹೇಳುವನೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ, ತನ್ನ ಆಶ್ರಯನಾದ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲಿ, ಉದಾರಭಾವ, ಕೃಪಾ,ಸೌಶೀಲ್ಯ, ಸೌಲಭ್ಯಾದಿ ಮಹಾಗುಣಗಳಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯೋಣವು.

(೫) ಮುಂದೆ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೆಂಬುವದು ಕೂಡ ಅರ್ಥಾತ್ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದು ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಶರಣುಹೊಂದಿದನೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆದರಲ್ಲೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಅಂತರ್ಭೂತವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಸೋಽಹಂ ಪರುಷಿತಸ್ತೇನ ದಾಸವಚ್ಚಾವಮಾನಿತಃ ।
ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದಾರಾಂಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ" ॥

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕವಲ್ಲಿ, "**ರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ**" ಶ್ರೀರಾಮನನ್ನು ತಾನು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಹೊಂದಿದವನು, **ಎನ್ಗೈಯಾಲೇ** – ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ

---

೧. ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ ೧೭,೧೪

ಉಪಾಯವರಣಶಬ್ದತ್ತಾಲೆ ವ್ಯಂಜಿತಮಾಗಿರವಳವನ್ರಿಕ್ಕೈ (೧) " ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಭೀಷಣಮುಪಸ್ಥಿತಂ " ಎನ್ಗೈಯಾಲೆ

ದರಿಂದ, **ಉಪಾಯ ವರಣಾನ್ತರ್ನೀತಮಾನ** - ಉಪಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವವರಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಭೂತವಾದ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು, **ಶೊಲ್ಲಿತ್ತಾಯಿತ್ತು** - ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಶಾಬ್ದರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳದಿದ್ದರೂ ಅರ್ಥಾತ್ ಸಿದ್ಧವೆಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ **"ಶರಣಂಗತಃ"** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಇಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ, ಅದರಲ್ಲೇ ಈ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಅಂತರ್ನೀತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವು ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾದುದೇನೂ ಅಲ್ಲನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ ಅದರಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಭೂತವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆ ಅಂತರ್ಭೂತವೆಂದರೆ, ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿ ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ ಗೋಪ್ತಾವಿನ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಉಪಾಯವು ರಕ್ಷಣೆರೂಪವಾದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸದೇ ಎಂದಿಗೂ ಹೋಗಲಾರದು. ಗೋಪ್ತಾವಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಉಪಾಯವು ಸಾಮಾನ್ಯವು, ಅದು ವಿಶೇಷವಾದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವರೂಪ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಾಗುವದರಲ್ಲೇನೂ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು. ನಿಕ್ಷೇಪರಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶರಣ ಶಬ್ದವೂ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ಶಬ್ದವೂ ಸಮಾನಾರ್ಥ ಉಳ್ಳವುಗಳಾಗಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ **"ಶರಣಂಗತಃ"** ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆವಾಗ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಸಹ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಉಪಾಯಾಂತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನಿಟ್ಟು ನನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರವು ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಎಂಬ ಭರನ್ಯಾಸವೇ ಉಪಾಯ ವರಣವು. ಇದಿಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಇನ್ನ್ಯಾವ ಉಪಾಯವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಉಪಾಯವರಣದಲ್ಲೇ **ಅಂತರ್ನೀತವು.**

ಹೀಗೆ ಈ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ ಇವೆ ಎಂದು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದವರಾಗಿ ಮುಂದೆ ಅಂಗಿಯಾದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೂ ಕೂಡ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಾಯವರಣಶಬ್ದತ್ತಾಲೆ - ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಬ್ದದಿಂದ, ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ, **ರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ** ಎಂಬಲ್ಲಿ

(೧) ರಾಮಾ. ಸುಂದರ. ೧೭-೧೫.

ಘಟಕ ಪುರಸ್ಸರಮಾನ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು. ಇಪ್ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲ್

ರುವ **ಶರಣ** ಶಬ್ದದಿಂದಲೇ, **ವ್ಯಂಜಿತಮಾಗಿರ ವಳವನ್ರಿಕ್ಕೆ** - ತೋರಿ ಬರುವದು ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲದೆ, **"ಉಪಸ್ಥಿತಂ** - ಶತ್ರುಪಕ್ಷವೆಂದು ಭಾವಿಸದೆ ತನಗೆ ಮಿತ್ರಪಕ್ಷವಾಗಿ ಸರ್ವವಿಧದಲ್ಲೂ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಅಭಿಮುಖ ವಾಗಿ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುವ, **ವಿಭೀಷಣಂ** – ವಿಭೀಷಣನಾಗಿರುವ, **ಮಾಂ** - ನನ್ನನ್ನು, **ಕ್ಷಿಪ್ರಂ** - ಬೇಗನೆ, **ನಿವೇದಯತ** - ಆ ಶ್ರೀರಾಮನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿರಿ ಎಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಅವರ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿರಿ ಎಂಬ ಭಾವವು." **ಎನ್ಗೈಯಾಲೆ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, **ಘಟಕಪುರಸ್ಸರಮಾನ** - ಹಾಗೆ ಸೇರಿಸುವರಾದ ಹನುಮಂತನೇ ಮೊದಲಾದ ವರುಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು, **ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಂ ಶೊಲ್ಲಿತ್ತು** - ಅಂಗಿಯಾದ ಆತ್ಮ ನಿವೇದನವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಅಂಗಿಯಾದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂಬುವದನ್ನು ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಹುದೆಂದು ಉಪ ದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. **"ರಾಘವಂ ಶರಣಂಗತಃ"** ಎಂದು ವಿಭೀಷಣನು ಹೇಳಿ ಕೊಂಡಿರುವ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ **ಉಪಾಯವರಣ ಶಬ್ದವು** ಯಾವುದೆಂದರೆ **ಶರಣಂ ಗತಃ** ಎಂಬುವದು. ಹಿಂದೆಯೇ (೯೪೮ ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ) ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯವಾದ,

> **ನಿಕ್ಷೇಪಾಪರಪರ್ಯಾಯೋ ನ್ಯಾಸಃ ಪಂಚಾಂಗಸಂಯುತಃ ।**
> **ಸನ್ಯಾಸಸ್ತ್ಯಾಗ ಇತ್ಯುಕ್ತಶ್ಶರಣಾಗತಿರಿತ್ಯಪಿ ॥"**

ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಬೇರೇ ಹೆಸರೇ ಶರಣಾಗತಿಯು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವದರಿಂದ **ಶರಣಂಗತಃ** ಎಂಬುವದರಿಂದಲೇ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇ ಪವು **ವ್ಯಂಜಿತವಾಯಿತು** ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ವ್ಯಂಜಿತಮಾಗಿರ ವಳ ವನ್ರಿಕ್ಕೇ** - ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವಾಗ ಶರಣಂಗತಃ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆದರಿಂದಲೇ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧವಾಗಿಯೂ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. **ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ** ಎಂದರೆ ನನ್ನನ್ನು, **ರಾಘವಾಯ ಮಹಾ ತ್ಮನೆ** – ಆ ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿರಿ ಎಂದು ಆಂಜನೇಯಾದಿ ಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಿಂದೆ ತಾದರ್ಥ್ಯರೂಪಚತು ರ್ಥಿಯೂ, ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಹಾಗೆ ತೋರುವ ನಿವೇದನ ಶಬ್ದವೂ ಇರುವದರಿಂದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆಂ

ನಿವೇದನಶಬ್ದಂ ವಿಜ್ಞಾಪನ ಮಾತ್ರ ಪರಮಾಗಾಲ್ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನಮ್.

ದರೆ, ಈ ಆತ್ಮನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗಾಗಿಯೇ ಎಂದರೆ ಆತನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿ ಆತನಿಗೇನೇ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆತನಲ್ಲೇ ತನ್ನನ್ನೂ ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನೂ ಇಟ್ಟಿರುವೆನು ಎಂದು ತಿಳಿಸಿ ಎಂಬ ಭಾವವು. "**ನಸುರಣ್ಯೋ ವಿಭೂರಸಿ**" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಹವಿಸ್ಸಮರ್ಪಣೆ ರೂಪವಾಗಿ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ **ನಿವೇದಯತ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ತಾನಾಗಿಯೇ **ಸ್ವತಃ ನಿವೇದನ ಮಾಡದೆ,** ಆಂಜನೇಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟು ಸಮರ್ಪಿಸಿದನೆಂದು ತಿಳಿಸಿರಿ ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ, ಭರನ್ಯಾಸವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಂತರಂಗ ಸಖರಾದ ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕ ನಡಿಸುವದೇ ಸುಕರವು, ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತವಾದುದೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಹರ್ಷಿಯು **ನಿವೇದಯತ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಈ ಮಹರ್ಷಿಯ ಹೃದಯವನ್ನರಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳಾವ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರು ಅದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ವಿವರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಘಟಕಪುರಸ್ಸರಮಾನ** ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ನಿವೇದಯತ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವೇ ? **ನಿವೇದಯತೆ** ಎಂದರೆ ಶ್ರೀರಾಮನಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಂದಿರುವದಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿರಿ ಎಂದು ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡುವದು ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟುಮಾತ್ರ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ, ಶತ್ರುಪಕ್ಷದಿಂದ ಬಂದವನಾಗುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಿರೋಧವಾದೀತೇ ವಿನಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ವಿಭೀಷಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹಾಗಲ್ಲವು. ಫಲಕಾರಿಯೇ ಆಗಬೇಕು, ಅನ್ಯಥಾ ಆಗಕೂಡದೆಂದಿರುವದರಿಂದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ **ನಿವೇದಯತ** ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯಲ್ಲೂ, ನೀವುಗಳೂ ಪುರುಷಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗತಕ್ಕದ್ದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲೂ ಆದರವು, ಎಂಬುವದು ಸುವ್ಯಕ್ತವಾದುದರಿಂದ, ನಿಸ್ಸಾರವಾದ ವಿಜ್ಞಾಪನ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವನ್ನು **ನಿವೇದನ** ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದುಚಿತವಲ್ಲವೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಪ್ಪ್ರಕರಣತ್ತಿಲ್-ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ವಿಭೀಷಣನು **ನಿವೇದಯತ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಈ ಶರಣಾಗತಿಯ ಉಪಪಾದನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ನಿವೇದನಶಬ್ದಂ-ನಿವೇದಯತ** ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ನಿವೇದನ ಶಬ್ದವು **ವಿಜ್ಞಾಪನಮಾತ್ರ ಪರಮಾನಾಲ್** - ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ

ಲೋಕದೃಷ್ಟಾನ್ತೇ ಚ ಅಙ್ಗಾಙ್ಗ್ಯವಿನಾಭೂತಪ್ರದರ್ಶನಮ್

ಇಪ್ಪಡಿ ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಪ್ರಕರಣಙ್ಗಳಿಲುಮ್, ಲೌಕಿಕ ದ್ರವ್ಯನಿಕ್ಷೇಪಙ್ಗಳಿಲುಮ್ ಸಂಕ್ಷೇಪವಿಸ್ತಾರಪ್ರಕ್ರಿಯೈಯಾಲೆ ಇವ್ವ

ಎಂದರೆ, **ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನಮ್** - ನಿಸ್ಸಾರವಾದುದಾಗುವವರಿಂದ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವು. ಅಥವಾ ಆಗ ಅದು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಫಲಕಾರಿಯಾಗದೆಯೂ ಹೋಗಬಹುದಾದುದರಿಂದ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವು. ಅಥವಾ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಅಂಗಿಯೇ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ **ಶರಣಂಗತಃ** ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗಿ **ಶರಣಾ**ಗತಿಯೇ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವಗಳು ತೋರಿಬರುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣವು ಶರಣಾಗತಿಯು, ತಾನು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುತ್ತೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬುವದು ವಿಭೀಷಣನ ಮನೋಭಿಪ್ರಾಯವು. ಇವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನು ಬಂದಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿಸಿ ಎಂಬ ವಿಜ್ಞಾಪನಾಪರವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ವಿಭೀಷಣನು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲವು. ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಬಂದು **"ಉವಾಚ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸ್ವರೇಣ ಮಹತಾಮಹಾನ್"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ಕೇಳುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬರೀ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯು ಇಲ್ಲಿ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ, ನಿವೇದನಕ್ಕೆ ಬರೀ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಹೇಳುವದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾದುದು. ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿವೇದನ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುವದಕ್ಕೆ, **"ಸಖ್ಯಮಾತ್ಮನಿವೇದನಂ"** ಎಂಬ, **"ಕಿಂಕರೋಸ್ಮೀತಿ ಚಾತ್ಮಾನಂ ದೇವಾಯೈವಂ ನಿವೇದಯೇತ್"** ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಉಂಟು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೀವೇದಾಚಾರ್ಯರವರು **"ಅಭಯಪ್ರದಾನಸಾರ"** ದಲ್ಲಿ ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ತ್ರಿಜಟಾ ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಸಹ ತೋರಿಸಿದವರಾಗಿ ಇನ್ನು ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದೆಂದು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಲೋಕದೃಷ್ಟಾನ್ತದಲ್ಲೂ ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನವು

ಇಪ್ಪಡಿ - ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ, ತತ್ವಹಿತ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿ

ರ್ಥಙ್ಗಳ್ ಕಾಣಲಾಮ್. ತಾನ್ ರಕ್ಷಿಕ್ಕವೊಣ್ಣಾದ ದೊರುವಸ್ತುವೈ ರಕ್ಷಿಕ್ಕವಲ್ಲನೊರುವನ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ ಸಮರ್ಪಿಕ್ಕುಮ್ ಪೋದು, ತಾನವನ್ ತಿರತ್ತಿಲ್ ಅನುಕೂಲಾಭಿಸಂಧಿಯೈ ಯುಡೈಯನಾಯ್, ಪ್ರತಿಕೂಲಾಭಿಸಂಧಿಯೈತ್ತವಿರ್‌ನ್ದು, "ಅವನ್ ರಕ್ಷಿಕ್ಕವಲ್ಲನ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತ್ತಾಲ್ ರಕ್ಷಿಪ್ಪ

ಸುವ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ಮಹರ್ಷಿಯಿಂದ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಎರಡು ಶರಣಾಗತಿ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ, **ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳ** – ಇತರ, **ಪ್ರಕರಣಙ್ಗಳಿಲುಮ್** - ಕಾಕ, ಗಜೇಂದ್ರ, ಕಪೋತಾದಿ ಪ್ರಕರಣಗಳಲ್ಲೂ, ಮತ್ತು **ಲೌಕಿಕದ್ರವ್ಯನಿಕ್ಷೇಪಙ್ಗಳಿಲುಮ್** - ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಣವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲೂ, **ಸಂಕ್ಷೇಪವಿಸ್ತಾರ ಪ್ರಕ್ರಿಯೈಯಾಲೆ** - ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ ಇರೋಣ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, **ಇನ್ದರ್ಥಙ್ಗಳ್** - ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳಿರುವದನ್ನು, **ಕಾಣಲಾಂ** - ತಿಳಿಯಬಹುದು. ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯ ಶಬ್ದವು ಹಣವನ್ನಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಆಭರಣ ಮೊದಲಾದ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನಾಗಲಿ ಬೋಧಿಸಬಹುದು. **ಲೌಕಿಕದ್ರವ್ಯನಿಕ್ಷೇಪ** ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲೂ ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ ಮತ್ತು ಅಂಗಿಯೂ ಸಹ ಅವಿನಾಭೂತವಾಗಿ ಸೇರಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. **ತಾನ್ ರಕ್ಷಿಕ್ಕವೊಣ್ಣಾದ ದೊರುವಸ್ತುವೈ** – ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಒಂದು ವಸ್ತುವನ್ನು, ಎಂದರೆ ಅದು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಲೆಯುಳ್ಳದಾದುದರಿಂದ ಯಾರಾದರೂ ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟಾರೆಂಬ ಭೀತಿಯಿಂದ, ತನಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಎಂಬ ಭಾವವು, **ರಕ್ಷಿಕ್ಕವಲ್ಲನೊರುವನ್ ಪಕ್ಕಲಿಲೇ** - ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ಒಬ್ಬನಲ್ಲಿ, **ಸಮರ್ಪಿಕ್ಕುಂಪೋದು** - ಸಮರ್ಪಿಸುವಾಗ, ಇಟ್ಟಿರಬೇಕೆಂದು ತಾನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಾಗ, **ತಾನವನ್ ತಿರತ್ತಿಲ್** – ತಾನು ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಅನುಕೂಲಾಭಿಸಂಧಿಯೈ ಯುಡೈಯನಾಯ್** - ಅನುಕೂಲನಾಗಿರುವ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, (ಇದರಿಂದ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪವು ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು) **ಪ್ರತಿಕೂಲಾಭಿಸಂಧಿಯೈತ್ತವಿರ್‌ನ್ದು** - ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, (ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) "**ಅವನ್** - ಅವನು, **ರಕ್ಷಿಕ್ಕವಲ್ಲನ್** - ರಕ್ಷಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು, **ಅಪೇಕ್ಷಿತ್ತಾಲ್** - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದರೆ, **ರಕ್ಷಿಪ್ಪದುಂ ಶೆಯ್ಯುಂ** - ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನೂ ಮಾಡುವನು", **ಎನ್ನುತೇರಿ** - ಎಂದು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತೋರಿ,

ದುಮ್ ಶೆಯ್ಯು" ಮೆನ್ರು, ತೇರಿ, ತಾನ್ ರಕ್ಷಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಾಟ್ಟುವ್ವೈಯೈ ಯರಿವಿತ್ತು, ನೀ ರಕ್ಷಿಕ್ಕವೇಣುಮೆನ್ರಪೇಕ್ಷಿತ್ತು, ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವೈ ಯವನ್ಪಕ್ಕಲಿಲೆ ಸಮರ್ಪ್ಪಿತ್ತು, ತಾನ್ ನಿರ್ಭರನಾಯ್, ಭಯುಮ್ ಕೆಟ್ಟು, ಮಾರಿಲೆ ಕೈವೈತ್ತುಕ್ಕೊಂಡು ಕಿಡನ್ದುರಙ್ಗುಕ್ಕಾಣಾನಿನ್ರೋಮಿರೇ.

(ಇದರಿಂದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) **ತಾನ್ ರಕ್ಷಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವಾಟ್ಟುವ್ವೈಯೈ ಯರಿವಿತ್ತು** - ತನಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಆಕಿಂಚನ್ಯವನ್ನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿ, (ಇದರಿಂದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) **ನೀರಕ್ಷಿಕ್ಕವೇಣುಮೆನ್ರು ಅಪೇಕ್ಷಿತ್ತು** - ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ, (ಇದರಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) **ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವೈ** - ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಾದ ವಸ್ತುವನ್ನು, **ಅವನ್ಪಕ್ಕಲಿಲೆ** - ಅವನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, **ಸಮರ್ಪಿತ್ತು** - ಸಮರ್ಪಿಸಿ, (ಇದರಿಂದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾದ ನಿಕ್ಷೇಪವು ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) **ತಾನ್ ನಿರ್ಭರನಾಯ್** - ತಾನು ಅದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, (ಇದರಿಂದ ಶರಣಾಗತಿಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ನಿರ್ಭರತ್ವವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) **ಭಯುಮ್‌ಕೆಟ್ಟು** - ಭಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, (ಇದರಂದ ನಿರ್ಭಯತ್ವವು, (೧) **"ನಿರ್ಭರೋ ನಿರ್ಭಯೋಽಸ್ಮಿ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ನಿರ್ಭಯವೂ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) **ಮಾರಿಲೆ ಕೈವೈತ್ತುಕೊಂಡು**- ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, **ಕಿಡನ್ದು** - ಮಲಗಿ, **ಉರಂಗ** - ನಿದ್ರಿಸುವದನ್ನು, (ಇದರಿಂದ ತನಗೆ ಸಮಾನರಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವ ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದವನ ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.) **ಕಾಣಾನಿನ್ರೋಮಿರೇ** - ಕಂಡಿರುವೆವಷ್ಟೇ. ಎಂದರೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದ ಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡುವದನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆವು ಅಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲೂ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ ಒಂದು ಅಂಗಿಯನ್ನೂ ಕಂಡಿರುವೆವು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ದ್ವಯಮಂತ್ರವು ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನರೂಪವಾದುದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲೇ ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ ಅಂಗಿಯೂ ಸಹ ಇವೆಯೇ ಎಂದರೆ, ಉಂಟು ಎಂದು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

---

(೧) ನ್ಯಾಸದಶಕ

ದ್ವಯೇ ಅಙ್ಗಾಙ್ಗೀನಾಮನುಸನ್ಧಾನಪ್ರಕಾರಃ, ಶಂಕಾಪಂಚಕಂ, ತನ್ನಿವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಶ್ಚ.

ಇಕ್ಕಟ್ಟಳೆಯೆಲ್ಲಾಮ್ ಕ್ರಿಯಮಾಣಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಕಮಾನ ದ್ವಯಾಖ್ಯಮನ್ತ್ರತ್ತಿಲೇ ಯನುಸನ್ಧಿಕ್ಕುಮ್ಪಡಿ ಎಙ್ಗನೇಯನ್ನಿಲ್? ಸಾರ್ವಜ್ಞ

ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳ ಅನುಸನ್ಧಾನ ಸ್ಥಳವು. ಐದು ವಿಧ ವಿಶ್ವಾಸ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಶಂಕಾಗಳು, ಅವುಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ

ಇಕ್ಕಟ್ಟಳೆಯೆಲ್ಲಾಂ – ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳ ಪ್ರಕಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳ ಕಟ್ಟಳೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿದವು ಎಂದೂ, ಮತ್ತು ಇವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಶರಣಾಗತಿ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆವಶ್ಯಕವೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ; **ಕ್ರಿಯಮಾಣಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶಕಮಾನ** - ದ್ವಯವು ಕರಣಮಂತ್ರವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆಗ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವ, **ದ್ವಯಾಖ್ಯಮನ್ತ್ರತ್ತಿಲೆ** - ದ್ವಯವೆಂಬ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ, **ಅನುಸನ್ಧಿಕ್ಕಪ್ಪಡಿ ಎಙ್ಗನೇ ಎನ್ನಿಲ್** - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರವು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನ ಪ್ರದರ್ಶಕ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುತಪ್ತರೆ ; ದ್ವಯಮಂತ್ರದ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದದಲ್ಲೂ, ನಾರಾಯಣಶಬ್ದದಲ್ಲೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥವಾಗಿ ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಅದನ್ನೇ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಪಪಾದಿಸುವದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಐದು ಶಂಕಾಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸಿ, ಅನಂತರ ಆ ಶಂಕಾಗಳ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆ ಐದು ಶಂಕಾಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ :—

(೧) **ಸಾರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಯ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ಅನನ್ತಾಪರಾಧಙ್ಗಳೈಯುಡೈಯಾರ್ಕ್ಕು ಅಭಿಗಮ್ಯನಾಗೈಯುಮ್ ಕೂಡುಮೋ ?** ಎಂಬುವದು ಪ್ರಥಮ ಶಂಕೆಯು.

(೨) **ಕರ್ಮಾನುರೂಪ ಫಲಪ್ರದನಾಯ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರ್ರ ಪ್ರಾಪ್ತಿವಿರೋಧಿಯಾನ ಅನನ್ತಾಪರಾಧಙ್ಗಳೈಯುಡೈಯಾರ್ಕ್ಕು ಅಳವಿಲ್ಲಾದ ಫಲತ್ತೈತ್ತರುಗೈಯುಮ್ ಕೂಡುಮೊ?** ಎಂಬುವದು ಎರಡನೆಯ ಶಂಕೆಯು.

(೩) **ಸರ್ವೋಪಕಾರ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಯ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ಅಲ್ಪವ್ಯಾ**

ಪಾರತ್ತುಕ್ಕು ತೆರುಗೈಯುಮ್ ಕೂಡುಮೋ? ಎಂಬುವದು ಮೂರನೆಯ ಶಂಕೆಯು.

(೪) **ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೈಗಳೈಪ್ಪೋಲೆ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಯ ನ್ರಿಕ್ಕೇ ಯಿರುಪ್ಪನಾಯ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ತಾಳಾದೆ ತೆರುಗೈಯುಮ್ ಕೂಡುಮೋ?** ಎಂಬುವದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶಂಕೆಯು.

(೫) **ಸಮಾಧಿಕದರಿದ್ರನಾನ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ತರಂಪಾರಾದೆ ತೆರುಗೈಯುಮ್ ಕೂಡುಮೋ?** ಎಂಬುವದು ಐದನೆಯ ಶಂಕೆಯು.

ಹೀಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಐದು ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಅನೇಕ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಕೃಪೆ ಮಾಡಲಾರನೆಂಬ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ, ಆಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಿಶೇಷಣಗಳೇ ಕೃಪೆಮಾಡಲು ಈಕಾರಣವೆಂದು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶಂಕಾಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ:—

(೧) **ಸಾರ್ವಜ್ಞ್ಯಸರ್ವಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಯ್** ಎಂದರೆ ಅಪರಾಧಿಗಳ ದೋಷವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ, ಎಷ್ಟು ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರೂ ದಂಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಅನನ್ತಾಪರಾಧಿಗಳುಡೈಯಾರ್ಕ್ಕು** - ಹೆಚ್ಚಾದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ **ಅಭಿಗಮ್ಯನಾಗೈಯುಮ್** - ಪ್ರಾಪ್ಯನಾಗಿರುವದು, **ಕೂಡುಮೋ** - ಸಲ್ಲುತ್ತದೋ? ಎಂಬುವದು ಮೊದಲಿನ ಶಂಕೆಯು. ಅನೇಕಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತಿಳಿದಿರುವನು, ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧಾನುಗುಣವಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗಿ ದಂಡಿಸಲು ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು, ಇಂಥಾವನು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಪ್ರಾಪ್ಯನಾಗಿರುವನೇ ಎಂಬದಾಗಿ ಶಂಕೆಯು.

(೨) ಕರ್ಮಾನುರೂಪ ಫಲಪ್ರದನಾಗಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಪ್ರಾಪ್ತಿವಿರೋಧಿಯಾನ** - ಭಗವತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ವಿರೋಧವಾದ, **ಅನನ್ತಾಪರಾಧಙ್ಗಳೈಯುಡೈಯಾರ್ಕ್ಕು** - ಅನೇಕಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರಿಗೆ, **ಅಳವಿಲ್ಲಾದ ಫಲತ್ತೈ ತೆರುಗೈಯುಮ್** - ಅಪರಿಮಿತ ಫಲವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವದು, **ಕೂಡುಮೋ** - ಸಲ್ಲುತ್ತದೋ? **"ಶುಭಕೃಚ್ಛುಭಮಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಪಕೃತ್ ಪಾಪಮಶ್ನುತೇ"** "ಶುಭಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಮಂಗಳಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವನು; ಪಾಪಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಅಮಂಗಳಗಳನ್ನು

ಕಾರ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಯ್, ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೆಗಳೈ ಪ್ಪೋಲೆ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಯ ನ್ರಿಕ್ಕೇ ಯಿರುಪ್ಪಾನಾಯ್, ಸಮಾಧಿಕ ದರಿದ್ರನಾಯ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರರ್, ಅನ

ಹೊಂದುವನು" ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸತ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಸತ್ಫಲವೂ, ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ದುಷ್ಫಲವೂ, ಮಹತ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಮಹತ್ಫಲವೂ, ಅಲ್ಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಲ್ಪ ಫಲವೂ, ಹೀಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕರ್ಮಾನುರೂಪ ಫಲಪ್ರದನು. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಅನಂತಾಪರಾಧಗಳಿರುವಾಗ ಅನಂತ ದುಷ್ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡದೆ, ಸತ್ಫಲವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕೊಡುವನೋ, ಅದರಲ್ಲೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿವಿರೋಧಿಯಾದ ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವಾಗ, ನಿರತಿಶಯಫಲವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವನೋ ಎಂಬುವದು ಎರಡನೆಯ ಶಂಕೆಯು.

(೩) **ಸರ್ವೋಪಕಾರ ನಿರಪೇಕ್ಷನಾಯ್** - ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಾಮನಾದುದರಿಂದ ಯಾವುದೊಂದು ಉಪಕಾರವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದವನಾಗಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಅಲ್ಪವ್ಯಾಪಾರತ್ತುಕ್ಕು ತರುಗೈಯುಮ್** - ಅಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರವಾದ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಮಹತ್ತಾದ ಫಲವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವದು, **ಕೂಡುಮೋ** - ಸಾಧ್ಯವೋ ? ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಾಮನಾದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಯಾವುದೊಂದು ಉಪಕಾರವೂ ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈ ಅಲ್ಪವಾದ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದ ಮಹತ್ತಾದ ವೈಕುಂಠಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ? ಎಂಬುವದು ಮೂರನೆಯ ಶಂಕೆಯು.

(೪) **ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೈಗಳೈಪ್ಪೋಲೆ** - ನಿಕೃಷ್ಟರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ನಿಕೃಷ್ಟರೇ, ಆದುದರಿಂದ **"ಆವಿರಂಚಾದ ಮಂಗಳಂ"** ಚತುರ್ಮುಖ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸರ್ವರೂ ಅಮಂಗಳವೆಂದೂ, ಪರಮಾತ್ಮನೊಬ್ಬನೇ **"ಮಂಗಳಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಳಂ"** ವೆಂದೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ ; ಅಂತಹ ಕ್ಷುದ್ರರಾದ ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೆ, **ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಯನ್ರಿಕ್ಕೇ** – ಶೀಘ್ರಫಲವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡದೇ, **ಯಿರುಪ್ಪನಾಯ್** – ಇರುವನಾಗಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ತಾಳಾದೆ ತರುಗೈಯುಮ್ ಕೂಡುಮೋ** - ಕಾಲವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂಬುವದು ಉಂಟೋ ? ಎಂದು ನಾಲ್ಕನೇ ಶಂಕೆಯು. ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೆ ದೂರಾಲೋಚನೆಯಿಲ್ಲದೆ, ಕೇಳಿದುದರಿಂದಲೇ ಪರಮಪ್ರೀತರಾಗಿ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ವರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವವರು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳು. ರಾವಣ, ನರಕಾಸುರ, ಬಾಣಾಸುರ, ಮೊದಲಾದವರುಗಳಾದ ಅವಿವೇಕಿಗಳಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು

ನ್ಯಾಪರಾಧಙ್ಗಳೈಯುಡೈಯಾರ್ಕ್ಕು ಅಭಿಗಮ್ಯನಾಗೈಯುಮ್, ಪ್ರಾಪ್ತಿ ವಿರೋಧಿಯಾನ ಅನನ್ತಾಪರಾಧಙ್ಗಳೈಯುಡೈಯಾರ್ಕ್ಕಳವಿಲ್ಲಾದ ಫಲತ್ತೈ ತರುಗೈಯುಮ್, ಅಲ್ಪವ್ಯಾಪಾರತ್ತುಕ್ಕು ತರುಗೈಯುಮ್, ತಾಳಾದೆ ತರುಗೈಯುಮ್, ತೆರಮ್ ಪಾರಾದೆ ತರುಗೈಯುಮ್, ಕೂಡುಮೋ ವೆಙ್ಗಿರ ಶಙ್ಕೈಗಳುಕ್ಕು, ನಿವರ್ತಕಙ್ಗಳುಮಾಯ್ ಯಥಾ ಸಮ್ಭವ

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿತ್ತು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತುಂಬಾ ಸಂಕಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ತಾವೂ ತುಂಬಾ ಪರಿತಾಪಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದರು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದರೋ ಹೀಗೆ ಅವಿವೇಕದಿಂದ ಕೇಳಿದ ಒಡನೆಯೇ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಎಂದಿಗಾದರೂ ಕೊಡುವನೋ ಎಂಬುವದು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶಂಕೆಯು. ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಾದರೋ ಸ್ವಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಆದರವಿರುವದರಿಂದ ಕೇಳಿದ ಒಡನೆಯೇ ಕ್ಷುದ್ರಫಲರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದರೋ ಸರ್ವರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಶೀಘ್ರ ಫಲದಾಯಕನಲ್ಲವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆರ್ತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಡನೆಯೇ, ದೃಪ್ತನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸಹ ದೇಹಾವಸಾನಾನಂತರವೇ, ಆಗುವದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನೇ ಎಂಬದಾಗಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶಂಕೆಯು.

(೫) **ಸಮಾಧಿಕದರಿದ್ರನಾಯ್** - ತನಗೆ ಸಮರೂ ಅಧಿಕರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವನಾಗಿ, **ನ ತತ್ಸಮಶ್ಚಾಭ್ಯಧಿಕಶ್ಚ ದೃಶ್ಯತೇ** ಎಂದಲ್ಲವೇ ಶ್ರುತಿಯು ಉದ್ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ತೆರಂಪಾರಾದೆ** - ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡದೆ, **ತರುಗೈಯುಮ್ ಕೂಡುಮೋ** – ನಿರತಿಶಯ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನೆಂಬುವದು ಸಲ್ಲುತ್ತದೆಯೇ? ಎಂಬುವದು ಐದನೆಯ ಶಂಕೆಯು. ಮಹಾಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಉಭಯ ವಿಭೂತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಕರನಾಗಿ, ಹೇಯಗಂಧವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವನಾಗಿ, ಮಹಾಪ್ರಭುವಾದವನು ತುಂಬಾ ಅಲ್ಪಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ವಿಭೂತಿಶೂನ್ಯರಾಗಿ, ಹೇಯರಾಗಿ ಅಲ್ಪರಾಗಿರುವವರಿಗೆ ಈ ಶರಣಾಗತಿ ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರದಿಂದ ನಿರತಿಶಯ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವನೋ ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪವು.

ಇಂತಹ ಈ ಐದು ಶಂಕಾಗಳಿಗೂ, **ನಿವರ್ತಕಙ್ಗಳುಮಾಯ್** - ಪರಿಹಾರ ರೂಪವಾಗಿ, **ಯಥಾಸಂಭವಂ** - ಯಾವಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಯೋಗ್ಯವೋ ಹಾಗೆ, **ಉಪಾಯತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವೋಪಯುಕ್ತಙ್ಗ**ಳುಮಾ

ಮುಪಾಯತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವೋಪಯುಕ್ತಙ್ಗಳುಮಾಯಿರುನ್ದಾಳ್ ಪುರುಷಕಾರಸಂಬನ್ಧ ಗುಣವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಯೋಜನವಿಶೇಷಙ್ಗಳಾಗಿರ ಶ್ರೇಷ್ಠೆಯಿನು

ಯಿರುನ್ದಾಳ್ - ಉಪಾಯ ಭಾವಕ್ಕೂ ಉಪೇಯ ಭಾವಕ್ಕೂ ಉಪಯೋಗವಾಗಿರುವ, **ಪುರುಷಕಾರಸಂಬನ್ಧ ಗುಣವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಶೇಷಙ್ಗಳಾಗಿರ** - ಈ ಪದದಲ್ಲಿರುವ ವಿಶೇಷಶಬ್ದವು ಪುರುಷಕಾರಾದಿ ಐದೂ ಸೇರಿರುವ ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸಯುಕ್ತವಾದುದಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವದರಿಂದ, ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಸೇರಿಸಿ ಪುರುಷಕಾರ ವಿಶೇಷ, ಸಂಬಂಧ ವಿಶೇಷ, ಗುಣವಿಶೇಷವೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. **ಪುರುಷಕಾರವಿಶೇಷವು** ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ; ಪುರುಷಕಾರವೆಂದರೆ ಆಶ್ರಯಿಸುವವನನ್ನು ಆಶ್ರಯನಾದವನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ಚೇತನವು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ವಾಲ್ಲಭ್ಯಾತಿಶಯತ್ವ, ಅನುಗ್ರಹಮಯತ್ವ, ಅಜ್ಞಾತನಿಗ್ರಹತ್ವಾದಿಗಳಿಂದ, ಆಕೆಯು ಸ್ವಾಮಿಯ ಉಪಾಯತ್ವಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತಳು ; ಆಕೆಯ ಆನಂದ ಸೌಂದರ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವದಲ್ಲೂ ಸೇರಿರುವಿಕೆಗೂ ಅರ್ಹಳಾಯಾಗಿರುವವಳು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಉಪಾಯತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಕ್ಕುಪಯುಕ್ತಂಗಳಾಗಿರ ಎಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟರವರೂ (೧) **"ನೇತೃತ್ವಂ ನಿತ್ಯಯೋಗಂ"** ಎಂಬುವದರಿಂದ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನೇತೃತ್ವವೆಂದರೆ ಪುರುಷಕಾರತ್ವವನ್ನು ಎಂಬರ್ಥವು, ಇದು ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದದಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಸಂಬಂಧವಿಶೇಷ ವೆಂದರೆ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಸಂಬಂಧವು. ಇದು ಉಪಾಯತ್ವಕ್ಕು ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು ; ಹೇಗೆಂದರೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿ ಶರಣಾಗತನಾದ ದಾಸನಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಿ ಆತನನ್ನು ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬುವದು ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಾಕರನಾದ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸೇರಿದುದಾದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧವು ಉಪಾಯತ್ವಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು, ಮತ್ತು ದಾಸನಾಗಿ ಈತನು ಪ್ರಾಪ್ಯದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕೈಂಕರ್ಯವೂ ಕೂಡ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟವಾದುದರಿಂದ, ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಈ ಸಂಬಂಧವು ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು ಇದು ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಅರ್ಥವು. ನಾರ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸೇರಿರುವ ಚೇತನರುಗಳೇ ಯಾರಿಗೆ ಆಧಾರವೋ ಅವನು ಎಂಬ ಬಹುವ್ರೀಹಿ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಅಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಉಪಾಯತ್ವಕ್ಕೆ ಈ ಸಂಬಂಧವು ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದೆಂಬ ಭಾವವು.

---

(೧) ಅಷ್ಟಶ್ಲೋಕೀ

ಡ್ವೈಯು ಆಕಾರಙ್ಗಳೈಪ್ಪೊದಿನ್ದುಕ್ಕೊಂಡಿರುಕ್ಕಿರ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದತ್ತಿಲುಮ್ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದತ್ತಿಲುಮ್ ಅರ್ಥಮಾಕ ಅನುಕೂಲ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಮುಮ್ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಮುಮ್, ಅನುಸನ್ಧೇಯಙ್ಗಳಾಕ್ಕಡವದು.

ಗುಣ ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ, ಉಪಾಯತ್ವಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಗುಣಗಳಾದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ, ಸೌಶೀಲ್ಯ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸೌಲಭ್ಯಾದಿಗಳು; ಮತ್ತು ಉಪೇಯತ್ವಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸೌಂದರ್ಯ ಲಾವಣ್ಯಾದಿಗಳು;

ಚಂದ್ರಕಾನ್ತಾನನಂ ರಾಮಂ ಅತೀವ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಂ।
ರೂಪೌದಾರ್ಯಗುಣೈಃ ಪುಂಸಾಂದೃಷ್ಟಿ ಚಿತ್ತಾಪ ಹಾರಿಣಂ॥

ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಗುಣಗಳು, ಇದು ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವಂಥಾದ್ದು. ಇದನ್ನೇ ಶ್ರೀ ಪರಾಶರಭಟ್ಟರವರು "**ಸಮುಚಿತಗುಣಜಾತಂ**" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ವ್ಯಾಪಾರವಿಶೇಷ- ಇದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಂಕಲ್ಪರೂಪವಾದುದು. ಇದು ಉಪಾಯತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು. **ಮಿತ್ರ ಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ**" ವೆಂಬ ಮತ್ತು "**ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ**" ಎಂಬ ಅಮೋಘ ಸಂಕಲ್ಪರೂಪವಾದುದು. ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರವು ಸೃಷ್ಟಿದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕರಣ ಕಳೇಬರಯೋಗ ಶಾಸ್ತ್ರದೀಪಪ್ರದಾನ ರೂಪವಾದುದೆಂದೂ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರೇ ಮುಂದೆ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವದರಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪರೂಪವೆಂದೇ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಶೇಷ – ಆಶ್ರಿತರ ಅಭೀಷ್ಟವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವದೇ ತನಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಭಾವಿಸುವಿಕೆಯು. ಇದು ಉಪಾಯತ್ವಕ್ಕೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ಯದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಫಲವಾದುದರಿಂದ ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನೇ ಪ್ರಯೋಜನರೂಪವಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಕ್ಕೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದು.

ಈ ಐದು ವಿಶೇಷಗಳಾಗಿರುವ, **ಶೇಷಿಯಿನುಡೈಯ ಆಕಾರಙ್ಗಳೈ**- ನಮಗೆ ಶೇಷಿಯಾಗಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಿಶೇಷಣಗಳನ್ನು, **ಪೊದಿನ್ದುಕೊಂಡಿರುಕ್ಕಿರ** – ಗರ್ಭೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ, **ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದತ್ತಿಲುಮ್** - ದ್ವಯಮಂತ್ರದ ಶ್ರೀಮತ್ ಎಂಬ ಪದದಲ್ಲೂ, **ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದತ್ತಿಲುಮ್** - ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಲ್ಲೂ, **ಅರ್ಥಮಾಕ** - ಅರ್ಥರೂಪದಲ್ಲಿ, ಆನುಕೂಲ್ಯ

ಇಪ್ಪಡಿ ವಿಶಿಷ್ಟನಾನ ಸ್ವಾಮಿಯೈ ಕಾಟ್ಟುಗಿರ ಶಬ್ದಙ್ಗಳ್ ಔಚಿತ್ಯತ್ತಾಲೆ ಯವನ್ವಿರತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾನ ಅಭಿಮತಾನುವರ್ತನ ಸಙ್ಕ

ಸಙ್ಕಲ್ಪಮುಮ್ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಮುಂ, **ಅನುಸನ್ಧೇಯಮಾಕಕ್ಕಡವದು** – ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡಲ್ಪಡುವದು. ದ್ವಯಮಂತ್ರದ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದದಿಂದ ಅರ್ಥರೂಪವಾಗಿ ಈ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪವೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನವೂ ಹೇಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ, ತಾನು ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸಹಸ್ರಾಪರಾಧಗಳ ಫಲರೂಪವಾದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹ ನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಲೋಕಮಾತೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವನಾಗಿ, ಆಕೆಯ ಪುರುಷಕಾರತ್ವವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನಾಗಿ, ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪವೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪುರುಷಕಾರವು ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದಾದುದರಿಂದ, ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದದಿಂದ ಇವೆರಡೂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದ್ವಯಮಂತ್ರದ **ನಾರಾಯಣ** ಶಬ್ದದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವವೂ ಸರ್ವ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವೂ ಬೋಧಿತವಾಗುವದರಿಂದ, ಆತನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿ ಪರಾಧೀನನಾದ ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅಭಿಮತಾನುರೀತ್ಯಾವರ್ತನವೂ ಆತನಿಗೆ ಅನಭಿಮತವಾದವುಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಶಬ್ದತಃ ತೋರದೆ ಅರ್ಥತಃ ತೋರುವದರಿಂದ **ಅರ್ಥಮಾಕ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟವರಾಗಿ, ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ. ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದದಿಂದಲೂ ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಿಂದಲೂ ಈ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇಪ್ಪಡಿ ವಿಶಿಷ್ಟನಾನ ಸ್ವಾಮಿಯೈ – ಹೀಗೆ ಪುರುಷಕಾರಭೂತೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು, ಅಥವಾ ಹೀಗೆ ಪುರುಷಕಾರ ಸಂಬಂಧಗುಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಯೋಜನ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು, **ಕಾಟ್ಟುಕಿರ ಶಬ್ದಙ್ಗಳ್** – ತೋರಿಸುವ ಶಬ್ದಗಳಾದ ಶ್ರೀಮತ್, ನಾರಾಯಣ ಎಂಬ ಪದಗಳು, ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದವು ಪುರುಷಕಾರಭೂತೆಯಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ, ಸಂಬಂಧಗುಣ ವ್ಯಾಪಾರಪ್ರಯೋಜನಗಳುಳ್ಳ ಭಾವವನ್ನು ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು, **ಔಚಿತ್ಯತ್ತಾಲೆ** – ಸ್ವಾಮಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕಾದುದು ಉಚಿತವಾದುದರಿಂದ, **ಅವನ್ವಿರತ್ತಿಲ್** – ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಾಪ್ತಮಾನ** – ಉಂಟಾದ, **ಅಭಿಮತಾನುವರ್ತನ ಸಂಕಲ್ಪತ್ತೈ** – ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ನಡೆಯುವನೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ

ಲ್ಪತ್ತೈಯುಮ್ ಅನಭಿಮತ ನಿವರ್ತ್ತನತ್ತೈಯುಮ್ ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿಕ್ಕಿನ್ರನ.
ಶಙ್ಕಾ ಪಂಚಕ ನಿವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರ ಕಥನಂ.

ಇಪ್ಪುರುಷಕಾರಾದಿಗಳೈನ್ದುಕ್ಕುಮ್ ವಿಶೇಷಙ್ಗಳಾವನ ? ಮರುಕ್ಕವೊಣ್ಣಾಮೈಯುಮ್ ಒಳಿಕ್ಕವೊ (ಣ್ಣಾಮೈ) ಳಿಯಾಮೈಯುಮ್,

---

ಎಂದರೆ ಅನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ, **ಅನಭಿಮತನಿವರ್ತನತ್ತೈಯುಮ್** - ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದುದರ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನೂ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನವನ್ನೂ, **ಪ್ರಕಾಶಿಪ್ಪಿಕ್ಕಿನ್ರನ** - ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಪುರುಷಕಾರಾದಿ ಐದು ವಿಶೇಷಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುವ ಈ ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀಮತ್, ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದಗಳು ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಲಿನ ಐದು ಶಂಕಾಗಳ ಪರಿಹಾರವು.

ಹಿಂದೆ ಪುರುಷಕಾರಾದಿ ಐದು ಪದಗಳಿಂದ ಸೇರಿದ ದ್ವಂದ್ವ ಸಮಾಸದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶೇಷ ಶಬ್ದವು ಐದಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ ಪುರುಷಕಾರ ವಿಶೇಷ, ಸಂಬಂಧ ವಿಶೇಷ, ಗುಣವಿಶೇಷಾದಿಗಳೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈಗ ಆ ವಿಶೇಷಗಳು ಯಾವುವೆಂದು ತಿಳಿಸಲ್ಪಡುವವು.

ಈ ಪುರುಷಕಾರಾದಿಗಳೈನ್ದುಕ್ಕು - ಈ ಪುರುಷಕಾರನೇ ಮೊದಲಾದ ಐದಕ್ಕೂ, **ವಿಶೇಷಙ್ಗಳಾವನ** ? - ವಿಶೇಷಗಳು ಯಾವುವು ? **ಮರುಕ್ಕವೊಣ್ಣಾಮೈಯುಮ್** - ವಾಲ್ಲಭ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಮಾತಿಗೆ ತಿರಸ್ಕರಿಸದಿರೋಣವು, ಇದು ಪುರುಷಕಾರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವು. ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯವಿರುವದರಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾದ ಆಕೆಯ ಪುರುಷಕಾರತೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲಂಘಿಸದಿರೋಣವು; ಆದುದರಿಂದ ಈ ಚೇತನನು ಮಹಾಪರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ **"ಕಿಮೇತನ್ನಿರ್ದೋಷಃ ಕ ಇಹ ಜಗತೀತಿ ತ್ವಮುಚಿತೈರ್ವಿಸ್ಮಾರ್ಯ ಸ್ವಜನಯಸಿ ಮಾತಾ ತದಸಿ ನಃ"** ಎಂದು ಶ್ರೀ ಭಟ್ಟರವರುಪಪಾದಿಸಿರುವಹಾಗೆ, ಶಿಕ್ಷಿಸಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿ, ಚೇತನನ ಸರ್ವಾಪರಾಧವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸುವ ಹಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಮಾಡುವಳಾದುದರಿಂದ ಆಕೆಯ ಪುರುಷ

ನಿರುಪಾಧಿಕ ಮಾಗೈಯುಮ್, ಸಹಕಾರಿಯೈಪ್ಪಾರ್‌ತ್ತಿರುಕ್ಕವೇಣ್ಡಾ ವೈಯುಮುಮ್, ತಣ್ಣಿಯರಾನ ಪಿರರುಡೈಯ ಪೇರೇರ್‌ಕ್ಕ ಪೇರಾಗೈ

ಕಾರತ್ವವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾರನೆಂಬ ಭಾವವು. **ಒಳಿಕ್ಕ ಒಳಿಯಾವೈಯುಮುಮ್** – ಬಿಡಬೇಕೆಂದರೂ ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರೋಣವು. ಇದು ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ಸಂಬಂಧಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವು. ಈ ಚೇತನನು ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯ ದೇವತಾಶ್ರಯಣ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವದರಿಂದ ತ್ಯಜಿಸಲರ್ಹನಾದರೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಈತನು ' ಸ್ವಂ ' ಎಂದರೆ ಸ್ವತ್ತಾದುದರಿಂದ ಅಪೃಥಕ್ಸಿದ್ಧ ವಿಶೇಷಣನಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಲಸಾಧ್ಯನೆಂಬ ಭಾವವು :— "**ನ ಚ ಸೀತಾತ್ವಯಾ ಹೀನಾ ನ ಚಾಹಮಪಿರಾಘವ । ಮುಹೂರ್ತಮಪಿ ಜೀವಾವ ಮತ್ಸ್ಯಾವಿವ ಜಲೋದ್ಧೃತೌ**" ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣೋಕ್ತಿಯು ಇದನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. "ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೀತೆಯಾಗಲಿ ಜೀವಾತ್ಮನಾದ ನಾನಾಗಲಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣವಾಗಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವು; ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮತ್ಸ್ಯಗಳು ಹೇಗೆ ಇರಲಾರವೋ ಹಾಗೆ" ಎಂಬುವದು ಈ ಶ್ಲೋಕ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಸ್ವಾಮಿತ್ವದಾಸತ್ವ ಸಂಬಂಧವು ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಕರ್ಮಾನುಗುಣ ಫಲವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕೊಡುವನಾಗಿದ್ದರೂ, ಈತನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಪದನವನ್ನು ವ್ಯಾಜೀಕರಿಸಿ ಪುತ್ರನಿಗೆ ದಾಯಭಾಗಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿರತಿಶಯ ಫಲ ಕೊಡುವನಾದುದರಿಂದ ಈ ಸಂಬಂಧವು ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ನಿರುಪಾಧಿಕಮಾಗೈಯುಮ್ - ನಿರ್ಹೇತುಕವಾಗಿರೋಣವು. ಇದು ಗುಣಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಅಲ್ಪವ್ಯಾಪಾರವಾದ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಫಲವಾಗಿ ಮಹತ್ತಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು. ಆತನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ದಯೌದಾರ್ಯಾದಿಗುಣಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯುಂಟೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಸಹಕಾರಿಯೈ ಪಾರ್‌ತ್ತಿರುಕ್ಕ ವೇಣ್ಡಾವೈಯುಮುಮ್ - ಬೇರೆ ಇನ್ನು ಯಾವ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸದೇ ಇರೋಣವು. ಇದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಙ್ಕಲ್ಪರೂಪವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷಣವು. ಇಂತಹ ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪರೂಪವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಯಾವುದೊಂದೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಶೀಘ್ರವಾಗಿಯೇ, '**ತಾಳಾದೆ ತರುಮ್**' ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ನಿರತಿಶಯ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಯಾವ ಪ್ರತಿಬಂಧ ಒದಗಿದರೂ, "**ತಾನ್ ಹನ್ಯಾಂ ಇಚ್ಛ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಶರಣಾಗತನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕಾಲ

ಯುಮ್ ; ಇವ್ವಿಶೇಷಗಳ್ಳೈನ್ದಾಲುಮ್ ಶಂಕಾ ಪರಿಹಾರಮ್ ಪಿರನ್ದ ಪಡಿ ಎಙ್ಙನೇ ಎನ್ನಿಲ್.

೧. ಸರ್ವಜ್ಞನಾಯ್ ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಯೂಯಿರುನ್ದಾನೇಯಾಗಿಲುಮ್, ಮರುಕ್ಕವೊಣ್ಣಾದ ಪುರುಷಕಾರ ವಿಶೇಷತ್ತಾಲೆ, ಅಂತಃಪುರ ಪರಿಜನ ವಿಷಯಿತ್ತಿರ್ಪ್ಪೋಲೆ ಅಭಿಗಂತವ್ಯತಾ ವಿರೋಧಿಗಳಾನ ಅಪರಾಧಙ್ಗಳೈ

ದಲ್ಲೇ ಸಲ್ಲಿಸುವನಾದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಸಹಕಾರಿಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು.

ತಣ್ಣಿಯರಾನ - ಅತ್ಯಂತ ನಿಕೃಷ್ಟರಾದ, **ಪಿರರುಡೈಯ** - ಇತರರ, ಎಂದರೆ ಚೇತನರ, **ಪೇರೆ** - ಪ್ರಯೋಜನವೇ, **ತೇ ಪೇರಾಗ್ಯೆಯುಮ್** - ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿ ಭಾವಿಸೋಣವು. ಇದು ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷವು. ಹೀಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭಾವಿಸುವದರಿಂದ, **ತರಂಪಾರಾದೆ** - ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ನೋಡದೆ ಕೊಡುವನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಚೇತನನ ಕುಲ, ಗುಣ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ನೋಡದೆ, ಶರಣಾಗತನಾದುದರಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವದರಿಂದ, ಈ ಚೇತನರ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಭಾವಿಸುವನೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. **"ಇವ್ವಿಶೇಷಗಳ್ಳೈನ್ದಾಲುಮ್** - ಹೀಗೆ ಈ ಐದು ವಿಶೇಷಗಳಿಂದಲೂ, **ಶಂಕಾ ಪರಿಹಾರಮ್** - ಮೇಲೆ ಉಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ ಐದು ಶಂಕಾಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂಬುವದು, **ಎಙ್ಙನೇ ಎನ್ನಿಲ್**-ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ? ಈ ಐದು ವಿಶೇಷಗಳಿಂದಲೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಈ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಶಂಕಾಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂಬುವದನ್ನು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ:—

೧. ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ, **ಮರುಕ್ಕವೊಣ್ಣಾದ ಪುರುಷಕಾರ ವಿಶೇಷತ್ತಾಲೆ** - ಅತಿಲಂಘಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಪುರುಷಕಾರ ವಿಶೇಷದಿಂದ, **ಅಂತಃಪುರಪರಿಜನ ವಿಷಯತ್ತಿರ್ಪ್ಪೋಲೆ**-ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯ ಕಡೆಯ ಜನಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, **ಅಭಿಗಂತವ್ಯತಾವಿರೋಧಿಗಳಾನ**-ತನ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾದ, ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಮಿಸಿ, **ಇವತ್ತಿಲ್ "ಅವಿಜ್ಞಾತಾ" ಎನ್ನುಮ್‌ಪಡಿ** - ಈ ಅಪರಾಧಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ **"ಅವಿಜ್ಞಾತಾ"** ಎಂದರೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇಲ್ಲದವನು ಎಂದರೆ ಭಕ್ತರ

---

(೧) ಭಾರ. ಅನುಶಾ. ಸಹಸ್ರನಾಮ. ೫೭.

ಯೆಲ್ಲಾವ್ ಕ್ಷಮಿತ್ತು, ಇವತ್ತಿಲ್ (೧) " ಅವಿಜ್ಞಾತಾ " ಎನ್ನುಮ್ಪಡಿ ನಿನ್ರು ಅಭಿಗಂತವ್ಯನಾವ್.

೨. ಕರ್ಮಾನುರೂಪ ಫಲಪ್ರದನೇ ಯಾಗಿಲುಮ್, ಇಪ್ಪ್ರಪತ್ತಿ ರೂಪ ವ್ಯಾಜತ್ತಾಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಯ್, ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ದಾಸತ್ವ ಸಂಬಂಧೋ

ದೋಷದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಭಿಜ್ಞನು, **ಎನ್ನುಮ್ಪಡಿ** - ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ **ನಿನ್ರು ಅಭಿಗಂತವ್ಯನಾವ್** - ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಪ್ಯನಾಗುವನು. ಸರ್ವಜ್ಞನಾದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಿರುವನು; ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಅಪರಾಧಾನುಗುಣವಾಗಿ ದಂಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನು, ಇಂಥಾವನು ಮಹಾಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗತಿನಾಡಿದುದರಿಂದ ದಂಡಿಸದಿರುವನೇ ಎಂದು ಶಂಕೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯೇ ಈಗ ಈತನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಶರಣಾಗತಿಯ ಮೂಲಕ ಈತನು ಭಕ್ತನೆಂದರಿತು ಸರ್ವಶಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಆತನ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸಬಲ್ಲನು; ಎಂದರೆ ಈತನು ಪುರುಷಕಾರಭೂತಳಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾಗಿರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯುಕ್ತನಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆಕೆಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯಾತಿಶಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು, ಆಕೆಯು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಶಾಸ್ತ್ರವಾಗದೆ, ಅಂಥಾವನಿಗೂ ಕೂಡ ಪ್ರಾಪ್ಯನಾಗಲು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲನೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರವರು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದಹಾಗೆ ಶರಣಾಗತಿಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪುರುಷಕಾರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರವಾದ ನಾರಾಯಣನು (೨) **"ನಸ್ಮರತ್ಯಪಕಾರಾಣಾಂ ಶತಮಪ್ಯಾತ್ಮವತ್ತಯಾ"** ಈ ಭಕ್ತನ ಶತಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸದಿರುವದರಿಂದಲೇ **" ಅವಿಜ್ಞಾತಾ "** ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಸರ್ವಜ್ಞನೇಯಾದರೂ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವಿಜ್ಞತೆಯುಳ್ಳವನು.

೨. **ಕರ್ಮಾನುರೂಪ ಫಲಪ್ರದನೇಯಾಕಿಲುಮ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಚೇತನರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನೇಯಾದರೂ, ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿ, ಎಂಬ ವ್ಯಾಜದಿಂದ, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ, **ಸ್ವಾಮಿತ್ವ ದಾಸತ್ವ ಸಂಬಂಧೋಪಾಧಿಕವಾಯ್** - ತಾನು ಸ್ವಾಮಿ, ಚೇತನನು ದಾಸನು, ಎಂಬ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಕಾರಣಮಾಡಿಕೊಂಡು, **ದಾಯಂಪೋಲೆ** - ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು ತನ್ನ ದಾಸ

---

(೨) ರಾಮಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ

ಪಾಥಿಕವಾಯ್, ದಾಯುವ್ ಪೋಲೆ ಸ್ವತಃಪ್ರಾಪ್ತವಾನ ವಳವಿಲ್ಲಾದ ಫಲತ್ತೈಯುಮ್ ತರುಮ್.

೩. ಅವಾಪ್ತ ಸಮಸ್ತ ಕಾಮನಾಗೈಯಾಲೆ ಸರ್ವೋಪಕಾರ ನಿರ

ನಿಗಾಗಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಪಿತಾವಾದವನು ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿಯಾಗಲಿಇಟ್ಟ ಧನದಹಾಗೆ, **ಸ್ವತಃಪ್ರಾಪ್ತವಾನ**-ನಿರಾಯಾಸವಾಗಿ ಉಂಟಾದ, **ಅಳವಿಲ್ಲಾದ ಫಲತ್ತೈಯುಮ್‌ತರುಮ್** - ನಿರವಧಿಕವಾದ ಮೋಕ್ಷಫಲವನ್ನೂ ಕೊಡಬಲ್ಲನು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಫಲಪ್ರದನಾಗಿರುವಾಗ ಅನಂತಾಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವ ಚೇತನನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಿರತಿಶಯಸುಖರೂಪ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವನೇ ಎಂಬದಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಎರಡನೇ ಶಂಕಾ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಕರ್ಮಾನುರೂಪವಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದೇನೋ ಸತ್ಯವು. ಆದರೆ ಪ್ರಪನ್ನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೋ ಆತನ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲಾ ನಾಶವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲಾ ಅಂಟದಿರುವದರಿಂದ, ಹಾಗೆ ಫಲಕೊಡದೆ ಚೇತನನಿಗೂ ತನಗೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವು ಎಂದಿಗೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಕರುಣಾಳುವಾದ ತಂದೆಯು ಮಗನಿಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಿಟ್ಟ ಹಣದೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ, ನಿರತಿಶಯ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವನು. ಆದರೆ ಹೀಗೆ ಅನಂತಾಪರಾಧಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಈ ಅಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರವಾದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬ ಚೋದ್ಯಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ, ಸ್ವಾಮಿಯು ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಜೀಕರಿಸಿ, ಅಂತಹ ಅನಂತಾಪರಾಧ ನಿವೃತ್ತಿಮೂಲಕ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖರೂಪಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದ "**ಪ್ರಪತ್ತಿರೂಪ ವ್ಯಾಜತ್ತಾಲೇ**" ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾಪರಾಧಿಯು ಪ್ರಣಿಪಾತಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಅಪರಾಧಕ್ಷಾಪಣೆಯನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೆ ಮಹಾಪರಾಧವನ್ನೂ ಕೂಡಿ ಕ್ಷಮಿಸಿರುವದನ್ನು ಕಂಡಿರುವೆವು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಿಪಾತಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಜಗಳಾದವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಪದನವು ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಯಾವಾಗ ಚೇತನರು ನಿಮಮೇನ ದಾಸರಾದರೋ ಆವಾಗ ಆತನು ಕೊಡುವ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖಕ್ಕೆ ಸ್ವತಃ ಹಕ್ಕುಳ್ಳವರಾದರೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯ ತೋರುವಹಾಗೆ, **ದಾಯಂ ಪೋಲೆ**-ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೩. **ಅವಾಪ್ತ ಸಮಸ್ತಕಾಮನಾಕೈಯಾಲೆ** - ಪರಿಪೂರ್ಣ ಕಾಮನಾದುದರಿಂದ, **ಸರ್ವೋಪಕಾರ ನಿರಪೇಕ್ಷನೇಯಾಗಿಲುಮ್** - ಯಾವದೊಂದುಪ

ಪೇಕ್ಷನೇಯಾಗಿಲುಮ್, ಅಲ್ಪತ್ತಾಲೆ ವಶೀಕಾರ್ಯನಾನ ಸುಜನಸಾರ್ವಭೌಮನೈಪ್ಪೋಲೆ ತನ್ನಿರುಪಾಧಿಕ ಕಾರುಣ್ಯಾದಿಗಳಾಲೆ ಇವರ್ ಶೆಯ್‌ಗಿರ ಶಿಲ್ವಾನವ್ಯಾಪಾರತ್ತೈ ತನಕ್ಕು ಪರಮೋಪಕಾರಮಾಗ ಆದರಿತ್ತುಕ್ಕೊಣ್ಡು ಕೃತಜ್ಞನಾಯ್ ಕಾರ್ಯಮ್ ಶೆಯ್‌ಯುಮ್.

ಕಾರವೂ ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, **ಅಲ್ಪತ್ತಾಲೆ ವಶೀಕಾರ್ಯನಾನ ಸುಜನ ಸಾರ್ವಭೌಮನೈಪ್ಪೋಲೆ** - ಒಂದು ನಿಂಬೇಹಣ್ಣಿನ ನಜರು, ಮುಂತಾದ ಅಲ್ಪ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಒಳ್ಳೆ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ಹಾಗೆ; ಸಾರ್ವಭೌಮನು ಸುಜನನಾಗಿದ್ದರಲ್ಲವೇ ಕಾರುಣ್ಯೌದಾರ್ಯಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಈತನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವನು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ದುಷ್ಟನಾದರೆ ಎಂದಿಗೂ ಹೀಗೆ ವಶ್ಯನಾಗನು. ತಾನು ರಾಜನೆಂಬ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಅಲಕ್ಷ್ಯದಿಂದ ಕಾಣುವನು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. **ತನ್ನಿರುಪಾಧಿಕ ಕಾರುಣ್ಯಾದಿಗಳಾಲೆ** - ತನ್ನ ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ಕಾರುಣ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ ಔದಾರ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಸೌಶೀಲ್ಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು, **ಇವರ್ ಶೆಯ್‌ಗಿರ** - ಈ ಚೇತನನು ಮಾಡುವ, **ಶಿಲ್ವಾನ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತೈ** - ಈ ಅಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರವಾದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು, **ತನಕ್ಕು ಪರಮೋಪಕಾರಮಾಗ ಆದರಿತ್ತುಕೊಂಡು** - ತನಗೆ ಪರಮೋಪಕಾರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, **ಕೃತಜ್ಞನಾಯ್** - ಮಾಡಿದುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವನಾಗಿ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿ, **ಕಾರ್ಯಮ್ ಶೆಯ್ಯುಮ್** - ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವನು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪರಿಪೂರ್ಣಕಾಮನು, ಆದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಯಾರಿಂದಲೂ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಬೇಕಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು, ಇಂಥಾವನು ಈ ಅಲ್ಪವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಅಂತಹ ಮಹತ್ತಾದ ಫಲರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಎಂದಿಗಾದರೂ ದಯಪಾಲಿಸುವನೇ ಎಂಬ ಶಂಕಾನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕದಲ್ಲೇ ಸುಜನ ಸಾರ್ವಭೌಮನು, ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವನಿಂದ ಏನೊಂದು ಪ್ರಯೋಜನವು ತನಗೆ ಉಂಟಾಗದಿದ್ದರೂ ಕೃಪೌದಾರ್ಯಗುಣಗಳಿಂದ ಆತನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದಲೂ ಆತನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಣಾಮಾದಿ ಅಲ್ಪಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದಲೂ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಮಹತ್ತಾದ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ತೆರದಿ, ಈ ರಾಜಾಧಿರಾಜನೂ ಕೂಡ ಈ ಚೇತನನು ಮಹಾದೈನ್ಯದಿಂದ ಮಾಡುವ ಈ ಅಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರವಾದ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದವನಾಗಿ, ತನ್ನ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಈತನು ಪರಮೋ

ಪಕಾರವನ್ನು ಎಸಗಿದನು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಉದಾರಭಾವದಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಈಯುವನು. ಈತನು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯು ಒಂದು ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರವು. ಅದರಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಸಕಲಾಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುವನು. ಅಲ್ಪವ್ಯಾಪಾರದಿಂದಲೇ ಪ್ರೀತನಾಗುವನೆಂಬುವದಕ್ಕೆ

"ಪತ್ರಂ ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ತೋಯಂ ಯೋ ಮೇ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ।
ತದಹಂ ಭಕ್ತ್ಯುಪಹೃತಮಶ್ನಾಮಿ ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಃ ॥

ಎಂಬ ಗೀತಾ ಪ್ರಮಾಣವಿರುತ್ತದೆ. ಕುಚೇಲನ ಪೃಥುಕ ತಂಡುಲವೇ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಆತನ ಪತ್ನಿಗೆ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಈ ಚೇತನನು ಮಾಡುವ ಅಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಾದ ಪ್ರಣಾಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ತನ್ನ ಔದಾರ್ಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸಿದವರೆಂದು ಭಾವಿಸಿ **"ಉದಾರಾಸ್ಸರ್ವ ಏವೈತೇ ಜ್ಞಾನೀತ್ವಾತ್ಮೈವ ಮೇ ಮತಂ"** (ಗೀ. ೭. ೧೮) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವದಿಂದ ಅಂಥಾವರನ್ನು ಉದಾರಿಗಳಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭಾವಿಸುವನು. ಹಾಗೆಯೇ, ದ್ರೌಪದಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

"ಗೋವಿನ್ದೇತಿ ಯದಾ ಕ್ರಂದತ್ಕೃಷ್ಣಾ ಮಾಂ ದೂರವಾಸಿನಂ
ಋಣಂ ಪ್ರವೃದ್ಧಮಿವ ಮಾಂ ಹೃದಯಾನ್ನಾಪಸರ್ಪತಿ॥"

ಆ ದಿನ ದುರುಳ ದುರ್ಯೋಧನನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದುಶ್ಶಾಸನನಿಂದ ಅವಮಾನ ಹೊಂದಿ ಗೋವಿಂದಾ ಎಂದು ಆರ್ತಧ್ವನಿಯುಕ್ತಳಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಒಂದು ಪ್ರವೃದ್ಧವಾದ ಋಣವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವದಿಂದ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀರಾಮನೂ ಕೂಡ ತನ್ನತಮ್ಮನಾದ ಭರತನು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದುಂಟಾದ ಪರಿತಾಪದಿಂದ

(೧)**" ಮಾಂ ನಿವರ್ತಯಿತುಂ ಯೋಽಸೌ ಚಿತ್ರಕೂಟಮುಪಾಗತಃ ।**
ಶಿರಸಾ ಯಾಚಿತೋ ಯಸ್ಯ ವಚನಂ ನ ಕೃತಂ ಮಯಾ ॥ "

ಭರತನು ಅಷ್ಟು ದೈನ್ಯದಿಂದ ತಲೆಯನ್ನು ಬಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದರೂ ಆತನ ಮಾತನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಡದೇ ಹೋದನಲ್ಲಾ! ಈಗಲಾದರೂ ನಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪ್ರಪನ್ನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞನಾಯ್ ಕಾರ್ಯಮ್ ಶೆಯ್ಯುಮವರ್ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ವಿಭೀಷಣನು ಇನ್ನೂ ರಾಮಾದಿಗಳಸಮುದ್ರತರಣಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಬಂದು

(೧) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೨೫-೨೦.

೪. ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೈಗಳೈಪ್ಪೋಲೆ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಯನ್ನಾಕಿಲುಮ್, ಮತ್ತುಳ್ಳ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಙ್ಗಳುಕ್ಕುವಿಳಮ್ಬಿತ್ತು ಫಲಮ್‌ಕೊಡುತ್ತಾನೇಯಾಕಿಲುಮ್, ಅನನ್ಯ ಶರಣನುಡೈಯ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಕ್ಕೌದಾರ್ಯಾದಿ ಗುಣ ಸಹಿತನಾಯ್ ಸಹಕಾರ್ಯಂತರ ನಿರಪೇಕ್ಷಮಾನ ತನ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪಮಾತ್ರತ್ತಾಲೇ ಕಾಕ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳುಕ್ಕು ಪ್ಪೋಲೆ ಇವನ್ನೋಲಿನ ಕಾಲತ್ತಿಲ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಮ್ ಕೊಡುಕ್ಕುಮ್.

ಶರಣಾಗತನಾದ ಒಡನೆಯೇ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಆತನಿಗೆ ಲಂಕಾರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿಸಿದನು. ತಾನು ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪನಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಭರವಸೆಯೂ ತನಗೆ ಇತ್ತು. ಅನಂತರ ರಾವಣಾದಿ ಮುಖ್ಯ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲಾ ಹತರಾದ ಬಳಿಕ

"ಅಭಿಷಿಚ್ಯ ಚ ಲಙ್ಕಾಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ವಿಭೀಷಣಂ।
ಕೃತಕೃತ್ಯಸ್ತದಾ ರಾಮೋ ವಿಜ್ವರಃ ಪ್ರಮುಮೋದಹ"

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಪುನಃ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿಸಿ, ತಾನು ಆಗ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದವನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡನು. ಭಕ್ತನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದಿದ್ದ ಅಂತರ್ಜ್ವರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಂಡನು; ಮತ್ತು ವಿಶೇಷ ಸಂತೋಷವನ್ನೂ ಹೊಂದಿದನು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ತಅಲ್ಪವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ, ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿ ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಟವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕೊಡುವನು.

೪. **ಕ್ಷುದ್ರದೇವತೈಗಳೈಪ್ಪೋಲೆ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಯನ್ನಾಕಿಲುಮ್** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರರ ಹಾಗೆ ಶೀಘ್ರಫಲದಾಯಕನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, **ಮತ್ತುಳ್ಳ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಙ್ಗಳುಕ್ಕು** - ಮಿಕ್ಕ ಇತರಗಳಾದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಯಜನ ಭಜನಾದಿಗಳಿಗೂ, ಯೋಗಕ್ಕೂ, **ವಿಳಂಬಿತ್ತು ಫಲಂ ಕೊಡುತ್ತಾನೇ ಯಾಗಿಲುಮ್** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಾವಕಾಶವಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ, **ಅನನ್ಯ ಶರಣನುಡೈಯ** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರಪನ್ನನು ಮಾಡಿದ, **ಪ್ರಪತ್ತಿಕ್ಕು** - ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ, **ಔದರ್ಯಾದಿ ಗುಣ ಸಹಿತನಾಯ್** - ಔದಾರ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪದದಿಂದ ಕಾರುಣ್ಯ ವಾತ್ಸಲ್ಯ ಸೌಶೀಲ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯ ಗುಣಗಳೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು, **ಸಹಕಾರ್ಯಂತರ ನಿರಪೇಕ್ಷಮಾನ** - ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಕಾಗದಿರುವ, **ತನ್ ಸಙ್ಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರತ್ತಾಲೆ** - ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪ

ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, **ಕಾಕ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳುಕ್ಕಪ್ಪೋಲೆ** - ಕಾಕಾಸುರ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲಿ **ಆದಿ** ಶಬ್ದದಿಂದ ಇತರ ಇತಿಹಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತರಾದ, ಶರಣಾಗತರು ಬೇಳಲ್ಪಟ್ಟರು. ಗ್ರಂಥಕರ್ತರೇ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶರಣಾಗತರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

“ಕಯಾಧುಸುತ ವಾಯಸ ದ್ವಿರದ ಪುಙ್ಗವ ದ್ರೌಪದೀ ।
ವಿಭೀಷಣ ಭುಜಙ್ಗಮವ್ರಜಗಣಾಂಬರೀಷಾದಯಃ”॥

(ಅಭೀತಿಸ್ತವ ಲಘನೇ ಪುಟವನ್ನವಲೋಕಿಸಿ.) **ಇವರ್ ಕೋಲಿನ ಕಾಲತ್ತಿಲ್** - ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ, **ಅಪೇಕ್ಷಿತವ್** - ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದುದನ್ನು, ಮೋಕ್ಷವೇ ಆಗಲಿ ಇನ್ನ್ಯಾವದು ಅಪೇಕ್ಷಿತವೋ ಅದನ್ನೇ ಯಾಗಲಿ, **ಕೊಡುಕ್ಕುಮ್** - ಕೊಡುವನು. ಇಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವೇನೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಹಾಗೆ ಈ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಶೀಘ್ರಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವನಲ್ಲವು; ಇವರೀಗ ಕೇಳಿದ ಒಡನೆಯೇ ಅನೇಕ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದರೋ ಹಾಗೆ ವಿಮರ್ಶೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡಲಾರನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ದೇಹಾವಸಾನವಾದ ಒಡನೆಯೇ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡುವನೇ ಎಂದಾಕ್ಷೇಪವು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇನೋ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳ ಹಾಗೆ ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡವದಿಲ್ಲವು ಅದು ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಯಜನ, ಉಪಾಸನ ಮುಂತಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬಿಸಿ ಕೊಡುವನು. ಏಕೆಂದರೆ ಆತನು ಉಪಾಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದುದರಿಂದ, ಆ ಯೋಗವು ಸಾಙ್ಗವಾಗಿ ನಡೆದು, ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ಕ್ಷಯವಾಗಬೇಕಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ, ಹಾಗೆ ವಿಳಂಬವು. ಇಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನು ಅನನ್ಯಶರಣನಾಗಿ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳಿಂದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವದರಿಂದ ಆತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಆರ್ತನಾದರೆ ಬಹುಕ್ಷಿಪ್ರದಲ್ಲೇ ಅಂದರೆ ಒಡನೆಯೇ, ದೃಪ್ತನಾದರೆ, ದೇಹಾವಸಾನದಲ್ಲೇ, ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವದಾಗಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂ ದಈತನಿಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ **ಅನನ್ಯ ಶರಣನೆಂಬ** ಪ್ರಯೋಗವು. ಇಂತಹ ವ್ಯತ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಙ್ಕಲ್ಪವುಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಸರಿಯೇಎಂದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿಪಿತಾವಾದವನು ಬೇರೆ ಗತಿಯುಳ್ಳ ಪುತ್ರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಳಂಬಿಸಿ ಸಹಾಯಮಾಡುವದೂ, ನಿರ್ಗತಿಕನಾದ ಪುತ್ರನವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಡನೆ ಸಹಾಯಮಾಡುವದೂ ಸಹಜವಾದುದೇ, ಹೀಗೆ ಸಙ್ಕಲ್ಪ ಏತರಿಂದೆಂದರೆ:—ಅನನ್ಯ ಶರಣನವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೃಪೌದಾರ್ಯಾದಿಗಳ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

೫ ಸಮಾಧಿಕ ದರಿದ್ರನೇಯಾಗಿಲುಮ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾದಿ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟನಾಯ್ ತ್ತ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಕ ವಾಶ್ರಿತರ್ಕಪೇಕ್ಷಿತಂ ಶೆಯ್ಗಿರನಾಗೈಯಾಲ್, ಕೋಸಲ ಜನಪದತ್ತಿಲ್ ಜನ್ತುಕ್ಕಳುಕ್ಕು ಪ್ಪೋಲೆ

ಹೀಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಯಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾವುದರ ಸಹಾಯವೇನಾದರೂಬೇಕೋ ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗ ಯಾವುದರ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲವು. ಪ್ರಪನ್ನನಿಂದಲೇಯಾಗಲಿ, ಇತರರಿಂದಲೇಯಾಗಲಿ ಸಹಾಯ ಬೇಕಿಲ್ಲವು. ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪದಮಹಿಮೆಯು ಅಮೋಘವಾದುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲವು. ಇದಕ್ಕೇನಾದರೂ ನಿದರ್ಶನಗಳುಂಟೋ ಎಂದರೆ, **ಕಾಕ ವಿಭೀಷಣಾದಿಗಳ** ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರುಗಳು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಒಡನೆಯೇ ಅವರುಗಳ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದರು. ವಿಭೀಷಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಾದರೋ ಆತನ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಲಂಕಾರಾಜ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟದಿದ್ದರೂ, ಯುದ್ಧೋಪಕ್ರಮವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ರಾವಣನು ಹತನಾಗದಿದ್ದರೂ, ಶ್ರೀರಾಮನು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು,

"ಸಮುದ್ರಾಜ್ಜಲಮಾನಯ । ತೇನ ಚೇಮಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಂ ಅಭಿಷಿಂಚ ವಿಭೀಷಣಂ । ರಾಜಾನಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಪ್ರಸನ್ನೇ ಮಯಿ ಮಾನದ"

ಓ ಲಕ್ಷ್ಮಣನೇ ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ತರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಈ ಮಹಾ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿ ಈತನನ್ನು, ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವದೊಂದೇ ಸಾವಕಾಶವು, ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಬಳಿಕ ಬೇಗ ರಾಕ್ಷಸರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿಯೂ, **ಕ್ಷಿಪ್ರಂ** ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಹರ್ಷಿಯು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, ಆತನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಯಾವುದೊಂದು ಸಹಕಾರಿಯೂ ಬೇಕಿಲ್ಲವು, ಅದು ಅಪ್ರತಿಹತನಾದುದೆಂದು ಬಹು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ತೋರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ **"ಸಹಕಾರಿಯೈ ಪ್ಪಾರ್ತ್ತಿರುಕ್ಕ ವೇಣ್ಡಾಮೈಯುಮ್"** ಎಂಬೀ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಈ ಶಂಕಾ ಪರಿಹಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

೫. ಸಮಾಧಿಕ ದರಿದ್ರನೇಯಾಗಿಲುಮ್ – ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರೂ ಅಧಿಕರೂ ಆದವರ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪದದಿಂದ ದಯಾ ವಾತ್ಸಲ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ತ್ತ ಪ್ರಯೋಜನಮಾಕ** - ಈಶ್ವರನಾದ ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿ **ಆಶ್ರಿತರ್ಕಪೇಕ್ಷಿತಂ ಶೆಯ್ಗಿರನಾಗೈಯಾಲೆ** - ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದವ

ಕುಮಾರನೋಡೊಕ್ಕತ್ತಿರ್ಯಕ್ಕಾನ ಕಿಳಿಕ್ಕಿ ಪಾಲೂಟ್ಟುಮ್ ಕಣಕ್ಕಿಲೇ ತರಂಪಾರಾದೆ ಕೊಡುಕ್ಕುಮ್; ಇಪ್ಪಡಿ ಯಥಾ ಲೋಕಂ ಪಿರನ್ದ ಶಂಕ್ಕೈ

ರಿಗೆ ಅವರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಡುವನಾದುದರಿಂದ, **ಕೋಸಲ ಜನಪದತ್ತಿಲ್** - ಕೋಸಲರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ, **ಜನ್ತುಕ್ಕಳೈಪ್ಪೋಲೆ** - ಇತರ ಜೀವಜನ್ತುಗಳ ಹಾಗೆ, **ಕುಮಾರನೋಡೊಕ್ಕ** - ಕುಮಾರನೊಂದಿಗೆ, **ತಿರ್ಯಕ್ಕಾನಕಿಳಿಕ್ಕಿ** - ತಿರ್ಯಗ್ಜನ್ತುವಾದ ಗಿಳಿಗೆ, **ಪಾಲೂಟ್ಟುಮ್ ಕಣಕ್ಕಿಲೆ** - ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವ ತೆರದಿ ಎಂದರೆ ಕುಮಾರನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ ತನ್ನ ಲೀಲೆಗಾಗಿ ಸಾಕಿದ ಗಿಣಿಗೂ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವ ಹಾಗೆ ಎಂಬ ಭಾವವು, **ತರಂಪಾರಾದೆ** ತಾರತಮ್ಯವೇನೊಂದನ್ನೂ ನೋಡದೆ, **ಕುಡುಕ್ಕುಮ್** - ಕೊಡುವನು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ನಿಸ್ಸಮಾಭ್ಯಧಿಕನಾದುವರಿಂದ ತುಂಬಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಪದವಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಅಲ್ಪರಾದ ನಮ್ಮಗಳಿಗೆ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೇನೂ ನೋಡದೆ ಮೋಕ್ಷಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವನೇ ಎಂಬುವದು ಐದನೆಯ ಶಂಕೆಯು. ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. **"ನತತ್ಸಮಶ್ಚಾಭ್ಯಧಿಕಶ್ಚದೃಶ್ಯತೇ"** ಎಂಬ ಶ್ರುತ್ಯನುಸಾರವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರೂ ಅಧಿಕರೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವದರಿಂದಲೇ, ತುಂಬಾ ಉನ್ನತ ಪದವಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ತನಗಿಂತಲೂ ತುಂಬಾ ಹೀನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಈ ಚೇತನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಯಾವಾತ್ಸಲ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದರಿಂದಲೂ, ಶರಣಾಗತನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಭಾವಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ಹೀಗೆ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನೇನು ನೋಡದೆ ಕೊಡುವನು, ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುವದನ್ನು ಎರಡು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ:—ಶ್ರೀರಾಮನು ತನ್ನ ಅವತಾರ ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಸರಯೂನದಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಕೋಸಲದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ಜನರೂ, ಮೃಗಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಜನ್ತುಗಳೂ ತನ್ನನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬರಲು ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಏನೊಂದೂ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಂತಾನಿಕ ಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುವಹಾಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾಡಿದನೋ ಹಾಗೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯಲ್ಲಿರುವ ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಕುಮಾರನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಲೀಲಾ ಶುಕಕ್ಕೂ ಏನೊಂದೂ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹಾಲು, ಮೃಷ್ಟಾನ್ನ, ಫಲ ಮುಂತಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ತೆರದಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತಗಳಾದ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವನು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. **ಇಪ್ಪಡಿ** - ಈಗ ಮೇಲೆ ವಿಶದವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ,

ಗಳುಕ್ಕು ಯಥಾಲೋಕಂ ಪರಿಹಾರ ಮುಂಡಾಕ್ಕೈಯಾಲೆ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತಸಾಧನ ಮಾಕಕ್ಕುರೈಯಿಲ್ಲೈ.

ಯಥಾಲೋಕಂ ಪಿರನ್ದ ಶಂಕೈಗಳಕ್ಕು - ಲೋಕನ್ಯಾಯವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಉಂಟಾದ ಶಂಕೆಗಳಿಗೆ, **ಯಥಾಲೋಕಂ ಪರಿಹಾರ ಮುಣ್ಡಾಗೈಯಾಲೆ** - ಲೋಕನ್ಯಾಯರೀತ್ಯಾ ಪರಿಹಾರವೂ ಕೂಡ ತಾವು ಈಗ ಅಂತಃಪುರಜನ, ದಾಯ ಭಾಗ, ಸುಜನ ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಕಾಕ ವಿಭೀಷಣರು, ಕೋಸಲದೇಶ ತಿರ್ಯಕ್ಕುಗಳು ಶುಕ ಭೋಗ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕದೃಷ್ಟಾಂತಗಳ ಮೂಲಕವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದುದರಿಂದ, **ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಂ** - ಅತೀನ್ದ್ರಿಯ ವಿಷಯ ದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ, ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ, **ಪ್ರಪತ್ತಿ** - ಪ್ರಪತ್ತಿಯು, **ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಸಾಧನಮಾಕ** - ತನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು, ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಡುವಂಥಾದ್ದಾಗಲು, **ಕುರೈ ಯಿಲ್ಲೈ** – ಏನೂ ನ್ಯೂನತೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವು; ಎಂದರೆ ಸಾಧಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತದೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಶರಣಾ ಗತವತ್ಸಲನ ಸಙ್ಕಲ್ಪವು ಅತಿ ಅಮೋಘವಾದ ದೆಂಬುವದು ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ವಿಷಯವು. ಅಂತಹ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಲೋಕನ್ಯಾಯ ಗಳನ್ನು ತಂದು ಐದು ಶಂಕಾಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವಾದುದರಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಗಳನ್ನೂ ಲೋಕನ್ಯಾಯಗಳಿಂದಲೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಶಂಕಾಗಳನ್ನು ದೂರೀಕೃತಮಾಡಿ ಪ್ರಪದನವು ಸರ್ವ ಪುರುಷಾರ್ಥದಾಯಿಕವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ಅದು ಈತನ ಸರ್ವಾಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈಷದಪಿ ಸಂದೇಹವು ಬೇಡವೆಂಬ ಉಪ ದೇಶವು.

ಈ ಐದು ವಿಧ ಶಂಕಾಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಅಬಾಧಿತವಾಗುವಹಾಗೆ, ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪುರುಷಕಾರ ಸಂಬನ್ಧಗುಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇಂತಹಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಗದೇ ಹೋಗುತ್ತದೆ ಯಲ್ಲಾ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂದರೆ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ ಸದಾಚಾರ್ಯಕಟಾಕ್ಷವು ಮುಖ್ಯ. ಆ ಸದಾಚಾರ್ಯೋಪದೇಶ ರೂಪಸಂಸ್ಕಾರ ಉಂಟಾದರೇನೇ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಸರಿಯಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು; ಅಂತಹಸಂಸ್ಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜ್ಞಾನವು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಲಾರ ದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:—

ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಾವಿರ್ಭಾವಸ್ಯ ದುಸ್ತರತ್ವಂ

ಇವ್ವಿಶಿಷ್ಟಮಾನ ಪುರುಷಕಾರಾದಿಗಳೈನ್ದ್ವೈಯುಮ್ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷ ವಿಶೇಷತ್ತಾಲೆ ತೆಳಿನ್ದವನುಕ್ಕಲ್ಲದು ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಂ ಪಿರವಾದ.೧

ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಗುವದು ತುಂಬಾ ದುರ್ಲಭವು.

ಇವ್ವಿಶಿಷ್ಟಮಾನ ಪುರುಷಕಾರಾದಿಗಳೈನ್ದುಮ್ - ಈ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪುರುಷಕಾರ, ಸಂಬನ್ಧ, ಗುಣ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಪ್ರಯೋಜನಗಳೈದನ್ನೂ, ವಿಶೇಷಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—"**ಮರುಕ್ಕ ವೊಣ್ಣಾನ್ಮೈಯುಮ್**" ಎಂದು ಹಿಂದೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹೇಳಿದ ಐದು ವಿಶೇಷಗಳು, (೧೧೧೨ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ಪರಾಂಬರಿಸಿ) ಸದಾಚಾರ್ಯಕಟಾಕ್ಷವಿಶೇಷದಿಂದ, **ತೆಳಿನ್ದವನುಕ್ಕಲ್ಲದು** – ಉಂಟಾದ ಜ್ಞಾನಮೂಲಕ ತಿಳಿದವನಿಗಲ್ಲದೆ, **ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಂ ಪಿರವಾದು** - ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಈ ಅಂಗವಾದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವು. ಈ ಐದು ಶಂಕಾಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದ ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಿದ ವಿಶೇಷಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಪುರುಷಕಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಅಂತಹ ಬರೀ ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು. ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಆ ಜ್ಞಾನವು ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಲು ಸಂಸ್ಕಾರಯುಕ್ತವಾಗಬೇಕು. ಅಂತಹ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷ ಒದಗಿ ಅವರ ಉಪದೇಶರೂಪಜ್ಞಾನ ಮೂಲಕ ಉಂಟಾದ ಹೊರತು, ಶರಣಾಗತಿಯ ಅಂಗವಾದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯಕೃಪಾ ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೂ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಆಚಾರ್ಯಕೃಪೆಯು ಏನು ಮಾಡುತ್ತದೆಂದರೆ:—ಉಪದೇಶವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಉಪದೇಶಾನುಗುಣವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ವಿವೇಕವನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಸದಾಚಾರ್ಯಕಟಾಕ್ಷ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಕಲ್ಪ ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರು ಶ್ರೀ ಸದಾಚಾರ್ಯ ಕಟಾಕ್ಷ ಮಹಿಮೆಯು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳ ಕಟಾಕ್ಷಮಹಿಮೆಗಿಂತಲೂ ಅಮೋಘವಾದುದೆಂದು ಈ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಿಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ :—

ಎಙ್ಗನೇ ಎನ್ನಿಲ್ :—ಈಶ್ವರನಭಿಮುಖನಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೇ ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿಗಳುಕ್ಕು ಅನರ್ಹನಾಮ್ಪಡಿಯಾನ ಮಹಾಪರಾಧಙ್ಗಳೈಯುಡೈಯನಾಯ್, "ಧಿಗಶುಚಿಮವಿನೀತಮ್" ಎಙ್ಗಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಿನ್

ಏಕಯೈವ ಗುರೋರ್ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ವಾಪಿ ಲಭೇತಯತ್।
ನ ತತ್ತ್ರಿ ಸೃಭಿರಷ್ಟಾಭಿಸ್ಸಹಸ್ರೇಣಾಪಿ ಕಸ್ಯಚಿತ್ ॥

ಎಂದರೆ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಒಂದು ಅಥವಾ ಎರಡು ಕಟಾಕ್ಷಗಳಿಂದ ಯಾವ ನಿರತಿಶಯವಾದ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಬಹುದೋ ಅದನ್ನು ತ್ರಿನೇತ್ರನ ಮೂರು ಕಣ್ಣಿನ ನೋಟದಿಂದಲೂ, ಚತುರ್ಮುಖನ ಎಂಟು ಕಣ್ಣಿನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ, ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನ ಸಹಸ್ರ ಕಣ್ಣುಗಳ ವೀಕ್ಷಣದಿಂದಲೂ ಹೊಂದಲಸಾಧ್ಯವೆಂಬ ಭಾವವು ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವಾದ ಮುಖ್ಯಾಂಗವು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ (೧) ಪುರುಷಕಾರಾದಿಗಳಾದ ಐದರ ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು (೨) ಸದಾಚಾರ್ಯೋಪದೇಶ ರೂಪಾನುಗ್ರಹ, ಇವೆರಡೂ ಆವಶ್ಯಕವು; ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಆಸ್ತಿಕನಿಗೆ ಕೂಡ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಹುಟ್ಟಲಾರದೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಹಗೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಲಭಿಸುವದು ತುಂಬಾ ದುರ್ಲಭವೆಂದು ಹೇಳಲು ಹೊರಟು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಐದು ಶಂಕಾಗಳನ್ನು ಪುನಃ ದೃಢೀಕರಿಸಿ ಹೇಳಿ ಮಹಾ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಎಂಬಾರ್‌ರವರು ಸೂಕ್ತಿಮೂಲಕವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಅನುವಾದಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಎಂಬಾರ್‌ರವರು ಶ್ರೀ ಯತಿರಾಜರವರ ಶಿಷ್ಯರು.

ಎಙ್ಗನೇಯೆನ್ನಿಲ್ - ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ :—**ಈಶ್ವರನಭಿಮುಖನಲ್ಲಾಮೈಯಾಲೆ** - ಈಶ್ವರನ ಕಟಾಕ್ಷವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ, **ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿಗಳುಕ್ಕು**- ಕರ್ಮಯೋಗ ಆದಿಪದದಿಂದ ಜ್ಞಾನಯೋಗ ಭಕ್ತಿಯೋಗಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. **ಅನರ್ಹನಾಂಪಡಿಯಾನ** – ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದಿರೋಣ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ **ಮಹಾಪರಾಧಂಗಳೈಯುಡೈಯನಾಯ್** - ಪ್ರಬಲವಾದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ (೧) **ದಿಗಶುಚಿಮವಿನೀತಂ** (ಆಳವಂದಾರ್ ಸ್ತೋತ್ರ ೪೭) ಎಂಬುವ

---

(೧) "ದಿಗಿಶುಚಿಮವಿನೀತಂ ನಿರ್ಭಯಂ (ನಿರ್ದಯಂ) ಮಾಮಲಜ್ಜಂ
ಪರಮಪುರುಷಯೋಹಂ ಯೋಗಿ ವರ್ಯಾಗ್ರಗಣ್ಯೈಃ ॥
ವಿಧಿಶಿವಸನಕಾದ್ಯೈರ್ಧ್ಯಾತು ಮತ್ಯಂತದೂರಂ
ತವಪರಿಜನಭಾವಂ ಕಾಮಯೇ ಕಾಮವೃತ್ತಃ ॥"

ಪಡಿಯೇ ಎಟ್ಟವರಿಯ ಫಲತ್ತೈಕ್ಕಣಿಶಿಕ್ಕುಮ್‌ಪಡಿಯಾನ ಚಾಪ ಲತ್ತೈಯುಡೈಯನಾಯ್, ಇಪ್ಫಲತ್ತುಕ್ಕು ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕಪ್ಪುಗುಗಿರ ಉಪಾಯುಮ್, ಕಾಯಕ್ಲೇಶಾರ್ಥವ್ಯಯಃ ಕಾಲದೈರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳೊನ್ರುಮ್ ವೇಣ್ಡಾದದೊರು ಸಕೃದನುಸನ್ಧಾನಮಾದಲ್, ಸಮುದಾಯ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ ಸಕೃದುಕ್ತಿಮಾತ್ರ ಮಾದಲಾಯ್, ಇನ್ದ ಲಘುತರಮಾನ ಉಪಾ

ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಱ್ಪಡಿಯೆ-ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಎಟ್ಟವರಿಯ ಫಲತ್ತೈ** ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಹೊಂದಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಫಲವನ್ನು, **ಕಣಿಶಿಕ್ಕುಂಪಡಿಯಾನ** – ಅಪೇಕ್ಷಿಸೋಣ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, **ಚಾಪಲತ್ತೈಯುಡೈಯನಾಯ್** - ಚಪಲಸ್ವಭಾವ ಉಳ್ಳವನಾಗಿ, **ಇಪ್ಫಲತ್ತುಕ್ಕು** - ಈ ಭಗವತ್ಕೈಂಕರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪ ಮೋಕ್ಷಫಲಕ್ಕಾಗಿ, **ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕಪ್ಪುಗುಗಿರ ಉಪಾಯುಮ್**–ಅನುಷ್ಠಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ಉಪಾಯವು ಎಂದರೆ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುವ ಉಪಾಯವು, **ಕಾಯಕ್ಲೇಶ**-ದೇಹಶ್ರಮ, **ಅರ್ಥವ್ಯಯ**–ದ್ರವ್ಯವ್ಯಯವು, **ಕಾಲದೈರ್ಘ್ಯಾದಿಗಳ್** – ಬಹು ಕಾಲದ ವಿಳಂಬವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಇವೆಲ್ಲಾ ಇನ್ನೊಂದು ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದವು, **ಒನ್ರುಮ್ ವೇಣ್ಡಾದ**–ಒಂದೂ ಬೇಕಾಗದಿರುವ, **ಒರುಸದನು ಸಕೃನ್ಧಾನಮಾದಲ್**– ಒಂದೇಸಲ ಮಾತ್ರವೇ ಮಾಡಿದ ಭರೆಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದಲಾಗಲಿ, **ಸಮುದಾಯಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ** – ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ಸಕೃದುಕ್ತಿಮಾತ್ರ ಮಾದಲಾಯ್** - ಒಂದಾವರ್ತಿ ಗುರುವು ಹೇಳಿ

ಎಂದು ಪೂರಾ ಶ್ಲೋಕವು. ಓ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ನೀನಾದರೋ ಪರಮ ಪುರುಷನು, ನಾನಾದರೋ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಸೃಷ್ಟನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೈಂಕರ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನರ್ಹನಾಗಿ ಅಪರಿಶುದ್ಧನು, ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ವಿನಯಶೂನ್ಯನು. ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ನಾಯಿಯ ಹಾಗೂ ಕೂಡ ಭಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, ನಾಯಿಯು ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ ಮಾಡುವದು ಹೇಗೆ ಲಜ್ಜಾಸ್ಪದವೋ ಹಾಗೆ ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ಪರಮಪದ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವದರಿಂದ ನಿರ್ಲಜ್ಜನಾಗಿ ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರ ಸನಕಾದಿಗಳಿಂದ ಧ್ಯಾನಮಾಡಲು ಕೂಡ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಅತಿದೂರವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಪರಿಜನರಾದ ನಿತ್ಯಮುಕ್ತರುಗಳು ಮಾಡುವ ಕೈಂಕರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪದವಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವೆನಲ್ಲವೇ ? ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಅಪಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಎಂಬುವದು ಈ ಶ್ಲೋಕ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಯತ್ತೈ ಕೊಣ್ಡು ಅನ್ದ ಗುರುತರಮಾನ ಫಲತ್ತೈ ತಾನ್ ಕೋಲಿನ ಕಾಲತ್ತಿಲೆ ಪೆರ ಆಶೈಪಟ್ಟು, ಇಷ್ಟಫಲತ್ತುಕ್ಕು (೧) "ಶುನಾಮಿವ ಪುರೋಡಾಶಃ" ಎಜ್ಞ್ಗರಪಡಿಯೇ ಜನ್ಮವೃತ್ತಾದಿಗಳಾಲ್ಲೇ ತಾನನರ್ಹನಾಯ್ ನೈತ್ತು, ತನ್ನನುಬಂಧಿಗಳೈಯುಮ್ ಕೊಣ್ಡಿಪ್ಪೇರು ಪೆರುವದಾಕ ಒರುತ್ತನಕ್ಕು ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಮ್ ಪಿರಕ್ಕೈಯಿಲರುಮೈಯೈ ನಿನೈತ್ತು "ಕಲಎಳ್ಳುಕ್ಕಟ್ಟು ಪೋಯ್ಕ್ಕಲ ಎಣ್ಣೆಯಾಯಿತ್ತು" ಎನ್ರು ಎಮ್ಬಾರ್ ಅರುಳಚೆಯ್ದಾರಿರೇ.

ಕೊಟ್ಟಿದುದನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವದು ಮಾತ್ರವಾಗಲಿ, ಆಗಿ, **ಇನ್ದ ಲಘುತರಮಾನ ಉಪಾಯತ್ತೈಕೊಣ್ಡು** - ಇಂತಹ ತುಂಬಾ ಸುಲಭವಾದ ಉಪಾಯವಾದ ಭರಸಮರ್ಪಣಮೂಲಕ, **ಅನ್ದ ಗುರುತರಮಾನ ಫಲತ್ತೈ** - ಅಂತಹ ಸುಖತ್ತಾದ ಪರಮಪದಪ್ರಾಪ್ತಿರೂಪವಾದ ಫಲವನ್ನು, **ತಾನ್ ಕೋಲಿನ ಕಾಲತ್ತಿಲೆ**- ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, **ಪೆರ ಆಶೈಪಟ್ಟು** - ಹೊಂದಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, **ಇಷ್ಟಫಲತ್ತುಕ್ಕು** - ಈ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ, **"ಶುನಾಮಿವ ಪುರೋಡಾಶಃ"** ನಾಯಿಗಳಿಗೆ, ಯಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಪುರೋಡಾಶ ಎಂಬ ಹವಿಸ್ಸಿನ ಹಾಗೆ, **ಎಜ್ಞ್ಗರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಜನ್ಮವೃತ್ತಾದಿಗಳಾಲೆ**- ತನ್ನ ಜನ್ಮ ಮತ್ತು ನಡತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, **ತಾನನರ್ಹನಾಯ್** - ತಾನು ಅರ್ಹನಲ್ಲದವನಾಗಿ, ತನಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿ, **ನೈತ್ತು** - ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ **ತನ್ನನುಬಂಧಿಗಳೈಯುಮ್ ಕೊಣ್ಡು** - ತನ್ನ ಸಂಬಂಧೀಕರ ಎಂದರೆ ದಾರಪುತ್ರಾದಿಗಳೊಂದಿಗೂ ಕೂಡ, **ಇಪ್ಪೇರುಪೆರುವದಾಗ** - ಈ ಪುರುಷಾರ್ಥಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಸಿದ್ಧಿಸುವದೆಂದು, **ಒರುತ್ತನುಕ್ಕು**-ಒಬ್ಬ ಚೇತನನಿಗೆ, **ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸಮ್ ಪಿರಕ್ಕೈಯಿಲ್**-ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಆವಿರ್ಭವಿಸುವದರಲ್ಲಿ, **ಅರುಮೈಯೈ** - ದೌರ್ಲಭ್ಯವನ್ನು, ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವೆಂಬುವದನ್ನು, **ನಿನೈತ್ತು** - ಆಲೋಚಿಸಿ ತಿಳಿದು, "**ಕಲ ಎಳ್ಳುಕ್ಕಟ್ಟು**-ಹನ್ನೆರಡುಬಳ್ಳ ಎಳ್ಳಿನ ಹೊರೆ, **ಪೋಯ್** ಹೋಗಿ ಎಂದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, **ಕಲಎಣ್ಣೆಯಾಯಿತ್ತು** - ಹನ್ನೆರಡು ಬಳ್ಳದಷ್ಟು ಎಣ್ಣೆಯಾಯಿತು" ಎಂದು **ಎಮ್ಬಾರರ್** - ಶ್ರೀ ಯತಿರಾಜರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಎಂಬಾರರು, **ಅರುಳಚೆಯ್ದಾರಿರೇ**- ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರಲ್ಲವೇ. ಈ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಹುಟ್ಟುವದು ತುಂಬಾ ದುಸ್ತರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾಧ್ಯೋಂ

---

(೧) ಪಾದ್ಮೇ ೮೦. ೧೨.೮೩.

ಪಾಯಗಳು ಭಕ್ತಿಪ್ರಪತ್ತಿಗಳೆಂದು ಹೇಳಿ, ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗವು ಅಷ್ಟಾಂಗಯುಕ್ತವಾದುದಾಗಿ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಉಪಾಸನದಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಗುರೂಪಾಯವೆಂದೂ, ಪ್ರಪದನವು ಸಕೃದನುಷ್ಠಿತವಾದುದರಿಂದ ತುಂಬಾ ಲಘುವಾದ ಉಪಾಯವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಈ ಲಘೂಪಾಯವೂ ಕೂಡ ಪಂಚಾಂಗಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದುದಾಗಿ, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಒಂದು ಅಂಗವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಆವಿರ್ಭವಿಸದೆ ಫಲೋತ್ಪತ್ತಿಯುಂಟಾಗಲಾರದಾದುದರಿಂದ ಈ ಅಂಗವು ಮುಖ್ಯವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಈ ಅಜ್ಞೋತ್ಪತ್ತಿಯು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉಂಟಾಗಲಾರದಾದುದರಿಂದ, ಇದು ಉಂಟಾಗುವದು ತುಂಬಾ ದುಸ್ತರವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಎಂಬಾರವರ ಸೂಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ಒಬ್ಬ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಬಹಳ ಭಾರವಾದ ಒಂದು ಹೊರೆ ಎಳ್ಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡು ಎನಲು, ಅದು ಬಹಳ ಭಾರವೆಂದು ಭೃತ್ಯನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅದನ್ನೇ ಗಾಣವಾಡಿ ಎಣ್ಣೆ ಮಾಡಿ ತಂದುಕೊಡು ಎಂದು ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಕಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ, ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗವು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸುಲಭಮಾರ್ಗ ಪ್ರಪದನವು ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಹುಟ್ಟುವದೇ ತುಂಬಾ ದುಸ್ತರವಾದುದರಿಂದ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದು ಕಷ್ಟತರವಾದ ಮಾರ್ಗವೇ ಆಯಿತು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಐದು ಶಂಕಾಗಳ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೇ ಪುನಃ ಉಪಪಾದನೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಪರಾಧಙ್ಗಳೈಯುಡೈಯನಾಯ್ ಎಂಬುವದರಿಂದ ಪ್ರಥಮಶಙ್ಕೆಗೂ, ಎಟ್ಟಮರಿಯಫಲತ್ತೈ ಕಣಿಶಿಕ್ಕುಂಪಡಿಯಾನ ಚಾಪಲತ್ತೈಯುಡೈಯನಾಯ್ ಎಂಬುವದರಿಂದ ಎರಡನೆಯ ಶಙ್ಕೆಗೂ, ಕಾಯಕ್ಲೇಶಾದಿಗಳು ಬೇಕಾಗದ ಸಕೃದನುಷ್ಠಾನವಾದ ಲಘುತರ ಉಪಾಯವೆಂಬುವದರಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಅಲ್ಪ ವ್ಯಾಪಾರಶಙ್ಕೆಗೂ, ತಾನ್ ಕೋಲಿನಕಾಲತ್ತಿಲೆ ಪೆರ ಎಂಬುವದರಿಂದ ತಾಳಾದೆ ತರುಗೆಯ್ಯುಂ ಎಂಬ ಕ್ಷಿಪ್ರಫಲದಾಯಕವಾದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಶಂಕೆಗೂ, ಶುನಾಮಿವ ಪುರೋಡಾಶಃ ಎಂಬೀ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಫಲಪ್ರದನೆಂಬ ಐದನೆಯ ಶಂಕೆಗೂ ಸಹ ಕಾರಣವಿರುವದರಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಉಂಟಾಗುವದು ದುಸ್ತರವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹೀಗೆ ದುಸ್ತರವಾದರೂ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದರೆ, ಈ ಉಪಾಯವು ಅಂತಹ ಗುರುತರ ಫಲವನ್ನು ತನಗೂ ತನ್ನ ಅನುಬಂಧಿಗಳಿಗೂ ವಶಮಾಡಿಕೊಡುವವರಲ್ಲಿ ಈಷದಪಿ ಸಂಶೋಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಚೇತನನು ಮಹಾಪರಾಧಿಯೆಂದೂ, ಗುಣಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಜನ್ಮವೃತ್ತಾಂತಾದಿಗಳಿಂದಾಗಲಿ ಅನರ್ಹನೆಂದೂ ಎಂದಿಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಎಣಿಸುವನಲ್ಲವು. ಈ

ಇನ್ನಿಡತ್ತಿಲ್ ಸರ್ವೇಶ್ವರನುಡೈಯ ಪರತ್ವಮಾತ್ರತ್ತೈ ಯರಿನ್ದ

ಸಕೃದನುಷ್ಠಿಸಿದ ಉಪಾಯದ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯು ಅಷ್ಟು ನಿರತಿಶಯವಾದುದೆಂಬ ಭಾವವು.

ನ ಜಾತಿಭೇದಂ ನ ಕುಲಂ ನ ಲಿಂಗಂ ನ ಗುಣಕ್ರಿಯಾಃ ।
ನ ದೇಶಕಾಲೌ ನಾವಸ್ಥಾಂ ಯೋಗೋಹ್ಯಯಮಪೇಕ್ಷತೇ ॥

ಪ್ರಪದನರೂಪವಾದ ಈ ಯೋಗವು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಶೂದ್ರ ಪಂಚಮ ಮೊದಲಾದ ಜಾತಿಭೇದದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟತೆ ನಿಕೃಷ್ಟತೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಸತ್ಕುಲ ಹೀನಕುಲವೆಂಬ ಕುಲಭೇದವನ್ನಾಗಲಿ, ಸ್ತ್ರೀಪುರುಷ ಭೇದವನ್ನಾಗಲಿ, ಗುಣಕ್ರಿಯೆಗಳ ಉತ್ತಮಾಧಮ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ದೇಶಕಾಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳ ವಿವೇಚನೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಗುವದು ತುಂಬಾ ದುಸ್ತರವು ಎಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅಭಿಯುಕ್ತರಾದ ಶ್ರೀ ಎಂಬಾರರ ಸೂಕ್ತಿಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಬಹು ಜನ್ಮಸಂತತಿಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಬಂದ ಮಹಾಪರಾಧಪರಂಪರೆಗಳಿಂದ ಕರ್ಮಾದಿ ಯೋಗಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನರ್ಹನು ತಾನು; ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಫಲವು ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಇನ್ನೂ ಲಭಿಸದೆ ಇರುವಂಥಾದ್ದು ; ಉಪಾಯಸ್ವರೂಪವಾದರೋ ಕಾಯಕ್ಲೇಶ, ದ್ರವ್ಯವ್ಯಯ ಮುಂತಾದ್ದೇನೂ ಬೇಕಾಗದೆ ಸಕೃದನುಸಂಧಾನ ಅಥವಾ ಸಕೃದುಕ್ತಿರೂಪವಾದುದು ; ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ತಾನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ; ತನ್ನ ಈಗಿನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದರೆ ತಾನು ಅಂತಹ ಫಲವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವದು ನಾಯಿಯು ಪುರೋಡಾಶಕ್ಕೆ ಆಶೆಪಟ್ಟಹಾಗೆ; ಇಂತಹ ಅಮೋಘ ಫಲವು ತನಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವು ತನ್ನ ಅನುಬಂಧಿಗಳಿಗೂ ಸಹ ಉಂಟು; ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಉಂಟೇ ಎಂದು ಶಂಕೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿರುವವರು ಯಾರೆಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾಗದೇ ಇರುವವರು. ಭಗವತ್ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರಿಗೆ ಇಂತಹ ಶಂಕಾಗಳುಂಟಾಗದೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುವದು ಮುಖ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ತಾವು ಅಂತಹ ಭಗವತ್ಕಟಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದುದರಿಂದಲೇ, ಗುರುಮುಖೇನ ತಮಗೂ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಉಂಟಾಗಿರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನಿಡತ್ತಿಲ್-ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲಿರಲಾರೆನೆಂಬುವಹಾಗೆ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಹುಟ್ಟುವದು ದುರ್ಲಭವು

ಗಲುಂಗೈಯಾಲೆ "ನರಾಧರ್ಮ" ಎನ್ರು ಪೇರ್ ಪೆತ್ತು ಪಿರನ್ದು ಕೆಟ್ಟಾನಿಲ್ ಕಾಟ್ಟಿಲ್, ಇಡೈಚ್ಚಿಗಳ್ಳೈಪ್ಪೋಲೆ ವಿವೇಕಮಿಲ್ಲೈಯೇ ಯಾಗಿಲುಮ್, ಸೌಲಭ್ಯತ್ತೈಯರಿನ್ದು "ಅನ್ನಲಸುಡೈಯೊರುವನೈ ನಣುಕುಮುನನೇ" ಪರಮಾಸ್ತಿಕ ನೆನ್ರು ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಾಶುರಂ.

ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪರತ್ವ ಮಾತ್ರವನ್ನು, ಅರಿನ್ದು - ತಿಳಿದು, **ಅಗಲುಗ್ಗೈಯಾಲೆ** - ಆತನನ್ನು ಸೇರುವದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಗಲಿಹೋಗುವದರಿಂದ, **"ನರಾಧರ್ಮ" ಎನ್ರು** - ನರಾಧಮನೆಂದು, **ಪೇರ್ ಪೆತ್ತು** - ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ಪಿರನ್ದು ಕೆಟ್ಟಾನಿಲ್ ಕಾಟ್ಟಿಲ್** - ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನವು ಹುಟ್ಟಿಯೂ ಕೂಡ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದವನಿಗಿಂತಲೂ, ಪರಬ್ರಹ್ಮನ ಪರತ್ವಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಫಲಕಾರಿಯಾಗದೆ ಹೋದುದರಿಂದ ನಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಿಗಿಂತಲೂ, **ಇಡೈಚ್ಚಿಗಳ್ಳೈಪ್ಪೋಲೆ** - ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಹಾಗೆ, **ವಿವೇಕಮಿಲ್ಲೈಯ್ಯೆಯಾಗಿಲುಮ್** - ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪರತ್ವಜ್ಞಾನ ರೂಪವಾದ ವಿವೇಕವು ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೂ, **ಸೌಲಭ್ಯತ್ತೈಯರಿನ್ದು** - ಸೌಲಭ್ಯವೆಂದರೆ, ಪರತ್ವಾದಿ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಧಾರಣ ಪುರುಷರಾದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸುಲಭನಾಗಿ ವಶ್ಯನಾಗಿ ದೃಗ್ಗೋಚರನಾಗಿರುವಿಕೆಯು, ಅಂತಹ ಗುಣಯುಕ್ತನೆಂದು ತಿಳಿದು, **"ಅನ್ನಲಸುಡೈಯೊರುವನೈ** - ಅಂತಹ ನಿರತಿಶಯಾನಂದ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಮೂಹವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಎಂದರೆ ಮಹಾ ಪುರುಷನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೂ, **ನಣುಕಿನಮ್ ನಾಮೇ** - ನಿಕೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಭಾಗ್ಯವಂತರು ನಾವೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನರಿತು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವನೇ ಪರಮ ಆಸ್ತಿಕನೇ ವಿನಾ, ಪರತ್ವಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಇರುವನಲ್ಲವು ಎಂದು, ಅಪ್ಪುಳ್ಳಾರವರು, **ಅರುಳ್ ಚೆಯ್ದ ಪಾಶುರಂ** - ಕೃಪೆ ಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ ಉಕ್ತಿಯು. ತುಂಬಾ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪರತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿ, ಅಂತಹ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತಮ್ಮಂಥಾ ನಿಕೃಷ್ಟನಾಗಿ ಮಹಾಪರಾಧಿಯಾದವನಿಗೆ ಕೃಪೆಗೈವನೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯಾವಿಷ್ಟನಾಗಿರುವವನು ನರಾಧಮನೆನಿಸುವನು. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿನ ನರಾಧಮ ಶಬ್ದವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದುವದು ಪರಮ ದುರ್ಲಭವು. ಅಂತಹ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಶ್ರುತಿಯೂ ಕೂಡ **"ಅಸ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಚೇದ್ವೇದ ಸನ್ತಮೇನಂ ತತೋವಿದುಃ"**

ಎಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು, ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಬಿಟ್ಟವನು, ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಹೊಂದದೆ ಇರುವದರಿಂದ ನರಾಧಮನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ :—

ನ ಮಾಂ ದುಷ್ಕೃತಿನೋ ಮೂಢಾಃ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ನರಾಧಮಾಃ ।
ಮಾಯಯಾಪಹೃತಜ್ಞಾನಾ ಆಸುರಂ ಭಾವಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥

(ಗೀ. ೭-೧೫)

ಏಕೆ ಸರ್ವರೂ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ ಆ ಕೃಪಾಸಾಗರನ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗದೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಆಶ್ರಯಿಸದಿರುವ ದುಷ್ಕರ್ಮಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಮೂಢರು ವಿಪರೀತ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಭೋಗಾಸಕ್ತರಾಗಿರುವವರು, ಎರಡನೆಯ ದುಷ್ಕೃತಿಗಳು, ಸ್ವಾಮಿಯ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಅವರ ದುಷ್ಕರ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟದೆ, ತನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಇರುವದರಿಂದ ನರಾಧಮರೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು. ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಇನ್ನು ಎರಡು ವಿಧ ದುಷ್ಕೃತಿಗಳು ಯಾರೆಂಬುವವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂರನೆಯವರು, **ಮಾಯಯಾಪಹೃತ ಜ್ಞಾನರು** ಎಂದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವರೂಪ ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಕುಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವವರು ನಾಲ್ಕನೆಯವರು, **ಆಸುರಂ ಭಾವಮಾಶ್ರಿತಾಃ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವರೂಪ ವಿಭವೈಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯೋಣವೇ ಯಾರಿಗೆ ಆತನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೋ ಅಂಥಾವರು. ಇವರನ್ನು ನರಾಧಮಾಧಮರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿ ಭೋಗಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸದೇ ಇರುವವನಿಗಿಂತ ಸಾಧಾರಣ ಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿಯೂ ಆತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವನು ತುಂಬಾ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾದುದರಿಂದ ನರಾಧಮನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ತುಂಬಾ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದರೂ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಆಶ್ರಯಿಸದವನು ಆಸ್ತಿಕನೇ ವಿನಾ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳ ಜ್ಞಾನವಿದ್ದೂ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಆಶ್ರಯಿಸದವನು ಆಸ್ತಿಕನಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಹೀಗೆಯೇ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲೂ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ.

ಹರೇರ್ವಿಜ್ಞಾಯ ಪಾರಮ್ಯಮುಪಗಚ್ಛೇನ್ನರಾಧಮಃ ।
ಸೌಲಭ್ಯವೇದೀ ಭಜತೇಕಶ್ಚಿತ್ತಂ ಪರಮಾಸ್ತಿಕಃ ॥

ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ :—ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿ

ದ್ವಯೇ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಾನು ಸನ್ಧಾನ ಸ್ಥಲಪ್ರದರ್ಶನಂ

ಇಪ್ಪಡಿ ಪುರುಷಕಾರಾದಿ ಜ್ಞಾನತ್ತಾಲೆ ಪಿರನ್ದ ವಿಶ್ವಾಸಮಹತ್ತ್ವಮುಮ್, ವಿಶ್ವಾಸಸ್ವರೂಪಮುಮ್, ಕಾರ್ಪಣ್ಯಮುಮ್ "ಪ್ರಪದ್ಯೇ" ಎಙ್ಗಿರ ಕ್ರಿಯಾಪದತ್ತಿಲುಪಸರ್ಗತ್ತಿಲುಮ್, ಶರಣಶಬ್ದೋಪಶ್ಲಿಷ್ಟಮಾನ ಧಾತುವಿಲುಮ್, ಉತ್ತಮನಿಲುಮನ ಸನ್ಧೇಯಙ್ಗಳ್.

ದ್ದರೂ ದುಷ್ಕೃತಿಯಾದ ನರಾಧಮನು ಆತನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗುವನು. ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ಆತನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವನೀಗ ಆತನನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಅವನೀಗ ಪರಮಾಸ್ತಿಕನು. ಹಾಗೆ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನರಿತು ಆಶ್ರಯಿಸಿದವರಿಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಗೋಪಿಕಾ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹೇಳಿದರು ಇವರಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಪರತ್ವ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಆತನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನರಿತು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರು. ಆದುದರಿಂದ ನಿರತಿಶಯ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಮಗೆ ಉದಾರಭಾವದಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಿದವರು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ವಾದಿಹಂಸಾಂಬುವಾಹರು ಎಂಬದಾಗಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣ ತೋರುವ ಸ್ಥಳಗಳು

ಇಪ್ಪಡಿ - ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ಪುರುಷಕಾರಾದಿ ಜ್ಞಾನತ್ತಾಲೆ** - ಪುರುಷಕಾರವೇ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಪುರುಷಕಾರ ಭಾವವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವದರಿಂದ, **"ಅನುಗ್ರಹ ಮಯೀಂ ವಂದೇ ನಿತ್ಯಮಜ್ಞಾತ ನಿಗ್ರಹಾಂ"** (ಯತಿರಾಜಸಪ್ತತಿ) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಯಳಾಗಿಯೂ, ನಿಗ್ರಹವನ್ನರಿಯದವಳಾಗಿಯೂ ಇದ್ದಾಳೆಂಬುವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ, **ಪಿರನ್ದ ವಿಶ್ವಾಸಮಹತ್ತ್ವಮುಂ** - ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಶ್ವಾಸದ ಮಹತ್ವವೂ, **ವಿಶ್ವಾಸಸ್ವರೂಪವೂ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೂ, ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಎಙ್ಗಿರ ಕ್ರಿಯಾಪದತ್ತಿಲುಮ್**-ಎಂಬುವ ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲಿರುವ, **ಉಪಸರ್ಗತ್ತಿಲುಮ್** ಪ್ರ ಎಂಬುವ ಉಪಸರ್ಗದಲ್ಲೂ, **ಶರಣಶಬ್ದೋಪಶ್ಲಿಷ್ಟಮಾನ** - ಶರಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ಸೇರಿದ,

ಧಾತುವಿಲುಮ್ - ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಎಂಬುವ ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲೂ, **ಉತ್ತಮನಿಲುಮ್** - ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮಪುರುಷದಲ್ಲಿಯೂ, **ಅನುಸನ್ಧೇಯಂಗಳ್** - ತಿಳಿಯತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಕ್ರಮಾಲಂಕಾರವು :— ವಿಶ್ವಾಸಮಹತ್ವವು **ಪ್ರ** ಎಂಬ ಉಪಸರ್ಗದಲ್ಲೂ, ವಿಶ್ವಾಸ ಸ್ವರೂಪವು ಶರಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೂಡಿದ **ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬುವದರ ಧಾತುವಿನಲ್ಲೂ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯವು **ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತಮಪುರುಷದಲ್ಲೂ ಅನುಸನ್ಧೇಯಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನ ಕೋರಿಕೆಯು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದರಲ್ಲವೇ, ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ **ಪ್ರಕೃಷ್ಟೇನ** ಆಶ್ರಯಿಸುವಿಕೆ ಎಂಬುವದನ್ನು ತೋರಿಸುವ **ಪ್ರ** ಎಂಬ ಉಪಸರ್ಗವು ಈ ವಿಶ್ವಾಸಮಹತ್ವವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಾಸಮಹತ್ವವೆಂದರೆ ಏನೊಂದೂ ಶಙ್ಕೆಗಳಿಗಾಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಿರುವ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯು. **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಸ್ವರೂಪವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. **ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಧಾತುವು ಬುದ್ಧ್ಯರ್ಥವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದರಿಂದ ಉಪಾಯರೂಪವಾದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಾರದೆಂಬಾಕ್ಷೇಪಣೆಯು ಬಂದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, **ಶರಣ** ಶಬ್ದದಿಂದ ಸೇರಿದ **ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸಸ್ವರೂಪವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆತನೇ ಗತಿ ಎಂದು ಯಾವಾಗ ತೋರಿತೋ ಆಗ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ಉಂಟಾಯಿತೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ, ಶರಣಶಬ್ದೋಪಶ್ಲಿಷ್ಟಮಾನ ಧಾತುವಿನಲ್ಲಿ ಅದು ಅನುಸನ್ಧೇಯವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಉತ್ತಮಪುರುಷವಾದ **ಅಹಂ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಅನನ್ಯಶರಣತ್ವವೂ ಎಂದರೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ತನಗಿನ್ಯಾರೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಆ **ಅಹಂ** ಎಂಬುವನೆಂಥಾವನೆಂದರೆ, "**ಅಹಮಸ್ಮ್ಯಪರಾಧಾನಾ ಮಾಲಯೋಽಕಿಞ್ಚನೋಽಗತಿಃ**" (ಅಹಿ. ೩೭. ೧೦) ಸಮಸ್ತ ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ ತಾವುಮನೆಯಾಗಿ, ಕಿಂಚನನಾಗಿ ಅಗತಿಕನಾಗಿರುವದರಿಂದ ತಾನು ತುಂಬಾ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವನ್ನು ಎಂದರೆ ದೀನದೆಶೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೆಂಬುವದೂ ಸಹ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆ **ಅಹಂ** ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅನನ್ಯಶರಣನೆಂಬರ್ಥವಿವರಣೆಯನ್ನು ತಾವು ಮಾತ್ರವೇ ಮಾಡಿದುದಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆಚಾರ್ಯಾಗ್ರೇಸರರಾದ ಶ್ರೀಯತಿವರ್ಯರೇ **ಅನನ್ಯ ಶರಣಃ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ **ಅಹಂ** ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ **ಅನನ್ಯಶರಣಃ** ಎಂದು ವಿಶೇಷಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದಿಲ್ ಉತ್ತಮನಿಲ್ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ತೈ "ಅನನ್ಯಶರಣಃ" ಎನ್ರು ಗದ್ಯತ್ತಿಲೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಪಣ್ಣಿಯರುಳಿನಾರ್.

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ ಉಪಾಯಾ(ಯತ್ವಾ)ಧ್ಯವಸಾಯ ವಾಚಕ ಶಬ್ದ

ಇದಿಲ್ - ಈಗ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಮೂರಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, **ಉತ್ತಮನಿಲ್ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ತೈ** - ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಉತ್ತಮ ಪುರುಷದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ, **"ಅನನ್ಯಶರಣಃ"** - ಬೇರೆ ಯಾವುದು ಉಪಾಯ ಅಥವಾ ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ, **ಎನ್ರು** - ಎಂದು, **ಗದ್ಯತ್ತಿಲೆ** - ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ರಚಿಸಿದ ಶರಣಾಗತಿ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ, **ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ ಪಣ್ಣಿಯರುಳಿನಾರ್** - ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿ ಕೃಪೆಗೈದಿರುತ್ತಾರೆ, ಎಂದರೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆಂಬ ಭಾವವು, ಮುಂದೆ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾಡಬಹುದೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ :—

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ - ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನರೂಪವಾದ ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಕರಗಳ ಅನುಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ, **ಉಪಾಯಾಧ್ಯವಸಾಯವಾಚಕಶಬ್ದತ್ತಿಲೇ** - ಅಧ್ಯವಸಾಯವೆಂದರೆ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೆಂದರ್ಥವು, ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಬ್ದವಾದ **"ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ"** ಎಂಬುವದರಲ್ಲೇ **ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಮುನ್ತರ್ನೀತಂ** - ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಅದರಿಂದಲೇ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು ಹೇಗೆಂದರೆ, ನಿನ್ನನ್ನು ಉಪಾಯವಾಗಿ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಹೊಂದಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂಬುವದರಿಂದಲೇ, ನೀನು ನನಗೆ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವು ಶಾಬ್ದವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆರ್ಥವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತವೆಂಬ ಭಾವವು. ಯಾವಾಗ **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ**, ಎಂಬುವದರಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ತೋರಿತೋ, ಅದರೊಂದಿಗೇನೇ ಅದರ ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಶಬ್ದದಿಂದಲೇ ಅರ್ಥಾತ್ ದ್ಯೋತಿತವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವಿಭೀಷಣ ಶರಣಾಗತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುವ್ಯಕ್ತವು. (೧) "ಸ ತು ರಾಮಸ್ಯ **ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಿಪಪಾತ ವಿಭೀಷಣಃ । ಪಾದಯೋಃ**" ಎಂದು ಹೇಳಿ **"ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ"** ಎಂಬುವದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಆದರಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ವ್ಯಕ್ತವೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂದೆ (೧) **ಶರಣಾನ್ವೇಷೀ**

---

(೧) ರಾಮಾ ಯುದ್ಧ ೧೯-೨.

ತ್ತಿಲೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣ ಮನ್ತರ್ನೀತಮ್. (೧) "ಅಹಮಸ್ಮ್ಯಪರಾಧಾನಾಮಾಲಯೋ ಕಿಞ್ಚನೋ ಗತಿಃ । ತ್ವಮೇವೋಪಾಯಭೂತೋ ಮೇ ಭವೇತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮತಿಃ । ಶರಣಾಗತಿರಿತ್ಯುಕ್ತಾ ಸಾದೇವೇಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರಯುಜ್ಯತಾಂ । " ಎನ್ರುಮ್ (೨) "ಉಪಾಯೇಗೃಹ ರಕ್ಷಿತ್ರೋ

ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವದಲ್ಲದೆ, (೩) **ಭವದ್ಗತಂ ಮೇ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುಖಾನಿ ಚ**" ಎಂದು ಆ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವನ್ನು ಮುಂದೆ ವಿಶದೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೇನೇ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಅರ್ಥವಿರುವದರಿಂದ **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ**, ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದುತ್ತೇನೆಂದು ಅರ್ಥಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಶಾಬ್ದವಾಗಿಯೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ತೋರಿಬರಬಹುದಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ, ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಈ ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಕನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉಪಾಯರೂಪನೆಂದು ಅರ್ಥಹೇಳುವದೇ ಸರಸವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹಾಗೆ ಉಪಾಯವೆಂದು ಅರ್ಥಹೇಳಿದರೂ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಆರ್ಥವಾಗಿ ಸಿದ್ಧವೆಂದು ಮುಂದೆ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬುವದು ಉಪಾಯಾಧ್ಯಾವಸಾಯವಾಚಕ ಶಬ್ದವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಅಂತರ್ನೀತವೆಂದೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು **ಶರಣ** ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಾರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಅಹಂ** - ನಾನು, **ಅಪರಾಧಾನಾಂ** - ಅಪರಾಧಗಳಿಗೆ, **ಆಲಯಃ** - ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವು, **ಅಕಿಞ್ಚನಃ** - ತುಂಬಾ ದೈನ್ಯದಶೆಯಲ್ಲಿರುವವನು, **ಅಗತಿಃ** - ಬೇರೊಂದು ಗತಿಯಿಲ್ಲದವನು, **ಅಸ್ಮಿ** - ಆಗಿದ್ದೇನೆ. **ತ್ವಮೇವ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನೀನೇ, **ಮೇ** - ನನಗೆ, **ಉಪಾಯಭೂತೋ ಭವ** - ಉಪಾಯಭೂತನಾಗು, **ಇತಿ** - ಎಂಬದಾಗಿ, **ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮತಿಃ** - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವ ಅನುಸನ್ಧಾನವೇ, **ಶರಣಾಗತಿರಿತ್ಯುಕ್ತಾ** - ಶರಣಾಗತಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು, **ಸಾ** - ಅಂತಹ ಶರಣಾಗತಿಯು, **ಅಸ್ಮಿನ್ ದೇವೇ** - ಈ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಯುಜ್ಯತಾಂ** - ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಲಿ, ಎಂದರೆ ನಾನು ಮಹಾಪರಾಧಿಯು, ಇದರಿಂದ ತುಂಬಾ ದೈನ್ಯಭಾವದಿಂದಿದ್ದೇನೆ, ನನಗೋ ಇನ್ನಾವ ಗತಿಯೂ ಇಲ್ಲವು, ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೀಗಿಕೊಂಡು ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿಳಿದು ನಿನ್ನನ್ನು

(೧) ಅಹಿ ೩೭-೩೦ (೩) ಅಹಿ. ೩೭-೨೯ (೨) ರಾಮಾ. ಯುದ್ಧ. ೧೯-೬

ಶ್ಯಬ್ದಶ್ಶರಣಮಿತ್ಯಯಂ । ವರ್ತತೇ ಸಾಂಪ್ರತಂ ತ್ವೇಷ ಉಪಾಯಾರ್ಥೈಕ ವಾಚಕಃ ।" ಎನ್ರುಮ್ ಶೊಲ್ಲುಗಿರ ಪಡಿಯೇ ಉಪಾಯಾನ್ತರಾಶಕ್ತನುಕ್ಕು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ್ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಸಾಧಾರಣಮಾನ ರಕ್ಷಕತ್ವಮಾತ್ರತ್ತಿಲೆ ನಿರ್ಕೈಯನ್ರಿಕ್ಕೇ ಸ್ವೀಕೃತ ಭರನಾಯ್‌ಕ್ಕೊಣ್ಡು ಉಪಾಯಾನ್ತರ ಸ್ಥಾನತ್ತಿಲೆ ನಿವೇಶಿಕ್ಕೈಯಾಲುಮ್, ನ್ಯಸ್ತಭರನಾನ ಇವ್ವಧಿ

ಪಾಸನೆಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ಉಪಾಯವು. ಅಂತಹ ಕಷ್ಟತರವಾದ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ನಾನು ಅಶಕ್ತನು, ಆದುದರಿಂದ ಆ ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ನೀನೇ ಉಪಾಯಭೂತನಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇದೀಗ ಶರಣಾಗತಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯು ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡಲಿ" **ಎನ್ರುಂ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವವರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು, "**ಅಯಂ** - ಈ, **ಶರಣಮಿತಿಶಬ್ದಃ** - ಶರಣವೆಂಬ ಶಬ್ದವು, **ಉಪಾಯೇ** - ಉಪಾಯವೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲೂ, **ಗೃಹರಕ್ಷಿತ್ರೋಃ** - ಮನೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಕನು ಎಂಬರ್ಥಗಳಲ್ಲೂ, **ವರ್ತತೇ** - ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ (೧) ಉಪಾಯವೆಂದೂ (೨) ಮನೆಯೆಂದೂ (೩) ರಕ್ಷಕನೆಂದೂ ಮೂರರ್ಥವು. ಈ ಶರಣಾಗತ್ಯನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಮಂತ್ರದ **ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯಾವರ್ಥವೆಂದರೆ, ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಸಾಂಪ್ರತಂ ತು** - ಈ ಶರಣಾಗತಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಾದರೋ, **ಏಷಃ** - ಈ ಶರಣಶಬ್ದವು, **ಉಪಾಯಾರ್ಥೈಕವಾಚಕಃ** - ಉಪಾಯವೆಂಬರ್ಥಮಾತ್ರವನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ, ಪರಂತು ರಕ್ಷಕನೆಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು". **ಎನ್ರುಮ್** - ಎಂದು, **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, **ಉಪಾಯಾನ್ತರಾಶಕ್ತನುಕ್ಕು** - ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಾದ ಉಪಾಸನವಾದ ಭಕ್ತಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ಅಶಕ್ತನಾದವನಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು **ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ಸಾಧಾರಣಮಾನ** - ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಾಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲೂ ಸಾಧಾರಣನಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ, **ರಕ್ಷಕತ್ವಮಾತ್ರತ್ತಿಲೆ** - ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ, **ನಿರ್ಕೈಯನ್ರಿಕ್ಕೇ** - ಇರುವ ಭಾವವಲ್ಲದೆ, **ಸ್ವೀಕೃತಭರನಾಯ್‌ಕ್ಕೊಣ್ಡು** - ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭರವನ್ನು ವಹಿಸಿದವನಾಗಿ, **ಉಪಾಯಾನ್ತರಸ್ಥಾನತ್ತಿಲ್** - ಈತನು ಅನನ್ಯೋಪಾಯನಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡಿರುವವರಿಂದ ಬೇರೆ ಉಪಾಯವಾದ ಉಪಾಸನಮಾರ್ಗವು ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಆ ಉಪಾಸನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, **ನಿವೇಶಿಕ್ಕೈಯಾಲೇ** - ತಾನೇ ಇರುವದರಿಂದ, **ನ್ಯಸ್ತಭರನಾನ** - ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣಾ

ಕಾರಿಕ್ಕು ಪಿನ್ಬನನ್ಯೋಪಾಯತ್ವಮ್ ನಿಲೈನಿರ್ಕೈಕ್ಕಾಕವುಮ್ ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯವಸಾಯಮ್ ಇನ್ವಿಡತ್ತಿಲೇ ವಿವಕ್ಷಿತಮಾಯ್ ತ್ತು.

ಉಪಾಯಮೆನ್ರಾಲೊರು ವಿರಗೆನ್ನ ಮಾತ್ರಮಾಗೈಯಾಲೆ, ಇವ್ವುಪಾಯತ್ವಂ ಚೇತನಾಚೇತನ ಸಾಧಾರಣ ಮಾಯಿರುಕ್ಕೈಯಾಲುಮ್

ಭರವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ, **ಇನ್ನಧಿಕಾರಿಕ್ಕು** - ಈ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿನಿಷ್ಠನಿಗೆ, **ಪಿನ್ಬು** - ಅನಂತರ, **ಅನನ್ಯೋಪಾಯತ್ವಂ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಉಪಾಯವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನಾವ ಉಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲದಿರುವ ಭಾವವೂ, **ನಿಲೈನಿರ್ಕೈಕ್ಕಾಕವುಮ್** ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, **ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯವಸಾಯಮ್** - ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೇ ಉಪಾಯವೆಂಬ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು, **ಇನ್ವಿಡತ್ತಿಲ್** - ಈ ದ್ವಯಮಂತ್ರದ ಶರಣಶಬ್ದಾರ್ಥದಲ್ಲಿ, **ವಿವಕ್ಷಿತಮಾಯ್ತ್ತು** - ವ್ಯಕ್ತಪಟ್ಟಿತು ಇಲ್ಲಿ ದ್ವಯಮಂತ್ರ ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೆಂದೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಎರಡು ಕಾರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶರಣಶಬ್ದಕ್ಕಿರುವ ಮೂರರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉಪಾಯವೆಂದೇ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡುವದುಚಿತವು; ಏಕೆಂದರೆ—(೧) ಭಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ಈತನು ಅಶಕ್ತನಾದವರಿಂದ ಆ ಉಪಾಸನಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯವಸಾಯವೇ ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವು. (೨) ಭರನ್ಯಾಸಾನಂತರವೂ ಕೂಡ ಈ ಅನನ್ಯೋಪಾಯತ್ವವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನೆಲಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಆ ಅರ್ಥವನ್ನೇ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಹೀಗೆ ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯತಾಧ್ಯವಸಾಯವೆಂಬರ್ಥವಾದರೆ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಹೇಗೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಶಙ್ಕೆಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಾಯಮೆನ್ನಾಲ್ - ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೆಂಬರ್ಥವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟದುದರಿಂದ ಆ ಉಪಾಯಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ, ಉಪಾಯವೆಂದರೆ, **ಒರುವಿರಗುಮಾತ್ರಮಾಗೈಯಾಲೇ** - ಒಂದುಮಾರ್ಗ ಅಥವಾ ತನಗೆ ಅಭಿಮತವಾದ ಫಲಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸಾಧನವೆಂಬ ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವಾಗುವದರಿಂದ, **ಇವ್ವುಪಾಯತ್ವಂ** - ಈ ಉಪಾಯವಾಗಿರುವ ಭಾವವು, **ಚೇತನಾಚೇತನ ಸಾಧಾರಣಮಾಯಿರುಕ್ಕೈಯಿಲುಮ್** - ಪರಮ ಚೇತನನಾದ ಈಶ್ವರನಾದರೂ ಆಗಬಹುದು ಅಥವಾ ಅಚೇತನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯಗಳಾದ ಪ್ರತೀಕಗಳಾದ ಮನಸ್ಸೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳೇ ಆಗಬಹುದು,

"ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸೋ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣಂ ತಥಾ" ಎನ್ರುಮ್, "ಸರ್ವಜ್ಞೋಽಪಿ ಹಿ ವಿಶ್ವೇಶಸ್ಸದಾ ಕಾರುಣಿಕೋಽಪಿಸನ್ । ಸಂಸಾರತನ್ತ್ರವಾಹಿತ್ವಾದ್ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ" ಎನ್ರುಮ್ ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ ಚೇತನೈಕಾನ್ತಮಾನ ಗೋಪ್ತೃತ್ವ ವರಣಂ ಅನುಸನ್ಧೇಯಮಾಗೈಯಾಲುಮ್, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣ ಮಿಙ್ಗೇ ವಿವಕ್ಷಿತಮ್.

ಹೀಗೆ ಚೇತನಾಚೇತನಗಳಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾಗಿರುವದರಿಂದ, "**ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸೋ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ತಥಾ**" ಎಂದೂ, "**ಸರ್ವಜ್ಞೋಽಪಿಹಿ**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಸಹ **ಶೊಲ್ಲುಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ **ಚೇತನೈಕಾನ್ತಮಾನ** - ಚೇತನನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಅನ್ವಯಿಸುವ, **ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಮ್** - ರಕ್ಷಕನಾಗು ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು, ಇಙ್ಗೇ - ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ವಯ ಮಂತ್ರದ ಶರಣ ಶಬ್ದಾರ್ಥಾನು ಸಂಧಾನದಲ್ಲಿ, **ವಿವಕ್ಷಿತಂ** - ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ: —

(೧) "**ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿವಿಶ್ವಾಸೋ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ತಥಾ**" - ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ರಕ್ಷಿಸಿಬಿಡುವನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವೂ, ಹಾಗೆಯೇ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ" ಯಾವಾಗ ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂಬ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಯಿತೋ ಒಡನೇ ರಕ್ಷಿಸು ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. (ಇದು ಅಹಿ ೩೭-೨೮)

(೨) **ವಿಶ್ವೇಶಃ** - ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರನು, **ಸರ್ವಜ್ಞೋಽಪಿ ಹಿ** – ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, ನಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನರಿಯಲು ಬೇಕಾದ ಸರ್ವಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, **ಸದಾಕಾರುಣಿಕೋಽಪಿಸನ್** - ಯಾವಾಗಲೂ ಕರುಣೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾದರೂ, ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಲು ಬೇಕಾದ ದಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ, **ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾಂ** - ರಕ್ಷಿಸು ಎಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವನ್ನು, **ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ** - ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಾನೆ, ತಾನೇ ಸರ್ವಜ್ಞನು ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ದಯೆಯೂ ಆತನಲ್ಲುಂಟು. ಆದರೂ ಆತನು ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನೆದರು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಸಂಸಾರತಂತ್ರವಾಹಿತ್ವಾತ್** - ಈ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಂಸಾರ ತಂತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಅವರವರ ಕರ್ಮಾಧೀನತೆಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಕೋರಿಕೆಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಷ್ಟೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ **ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾಂಪ್ರತೀಕ್ಷತೆ,** ಒಬ್ಬನು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೊಡು ಎಂದು ಶರಣಾಗತನಾದರೆ, ಆತನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಕೊಡುವದು ನ್ಯಾಯುವಲ್ಲವಷ್ಟೇ ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ

ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಆವಶ್ಯಕವು. ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬೇಡಿದ ಹೊರತು ಶ್ರಿಯಃ ಪತಿಯು ಮೋಕ್ಷನನ್ನೀಯನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಅದಿತಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ:—

ಕೌಪೀನಾಚ್ಛಾದನಪ್ರಾಯ ವಾಂಛಾ ಕಲ್ಪದ್ರುಮಾದಪಿ ।
ಜಾಯತೇ ಯದಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಸೋಪರಾಧಸ್ಸ್ವದೋಷಜಃ॥

ಎಂದರೆ "ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಎದುರಿಗೆ ನಿಂತಿದ್ದರೂ ಕೌಪೀನಕ್ಕೆ ಬಟ್ಟೆಬೇಕೆಂಬ ಕೋರಿಕೆಯು ನಿರ್ಭಾಗ್ಯರಿಗೆ ಉಂಟಾಗ ಲಹುದು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ತನ್ನ ದುಷ್ಕರ್ಮವೇ" ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ತಾನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕನಾದ ನೀನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದಾಗ ನನಗೆ ಮಗನಾಗಬೇಕೆಂದು ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದೆನೇ ವಿನಾ ಮೋಕ್ಷ ಬೇಕೆಂದಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲವು ಎಂದು ಅದಿತಿಯು ಹೇಳಿದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಆವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಬೇಡುವರೇ ವಿನಾ, ಎಲ್ಲರೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸವ ದಿಲ್ಲವು. ಸಂಸಾರ ತಂತ್ರವಾಹಿಯಾಗಿ ಅವರು ಕೇಳಿದುವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, **ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾಂ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ** ಎಂದು ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದ ಆವಶ್ಯಕವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಕಾರುಣಿಕನಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ "**ಎಲ್ಲೀರುಮ್ ವೀಡುಪೆತ್ತಾಲ್ ಉಲಗಿಲ್ಲೈ ಯೆನ್ರೇ**" ಎಂದು ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರು (೪-೧೦-೭) ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯೇ ಇಲ್ಲದೇ ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭವು ಉಂಟಾದೀತೆಂಬ ಭಾವವು. ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನೂ ಅಯೋಗ್ಯನೂ ಇಬ್ಬರೂ ಮೋಕ್ಷ ವನ್ನು ಹೊಂದುವದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪಕ್ಷಪಾತವನ್ನು ಮಾಡಿದ ದೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವನು. ಆದುದರಿಂದ ಶರಣಾಗತಿಯು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಂಗ ವಾದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಎಂಬ ಭಾವವು. **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** - ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶರಣ ಶಬ್ದವು ಉಪಾಯಪರವೆಂದೂ ಇದರಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದ್ಯೋತಿತವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈಗ ಆ ಪದಗಳಿಂದಲೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಕೂಡ ವೇದ್ಯವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶರಣಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೇ ಅರ್ಥವೆಂದು ಸಾಧಿಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಉಪಾಯವೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಾಧನ ವೆಂಬ ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರ ಅರ್ಥವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಸಾಧನ ಭಾವವು ಪರ ಮಾತ್ಮನಾದ ಚೇತನನಲ್ಲೂ ಇರಬಹುದು. ಅಚೇತನಗಳಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ದೃಷ್ಟಿ ಯಿಂದ ಉಪಾಸ್ಯಗಳಾದ ಪ್ರತೀಕಗಳಲ್ಲೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಉಪಾಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿಲ್ಲುವದರಿಂದ ಆತನು ಚೇತನನಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಆತನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂಬ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಂಟಾಯಿತೋ, ಅದ

ಅದಿಲ್ ಶರಣಶಬ್ದಮೊರು ಪ್ರಯೋಗತ್ತಿಲೆ ಯಿರಣ್ಡರ್ಥತ್ತೈಯ ಭಿಧಾನಮ್ಪಣ್ಣಮಾಟ್ಟಾಮೈಯಾಲೆ ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕಸಾಧಾರಣಮಾನ ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯವಸಾಯಮ್ ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲೆ ಶಾಬ್ದಮಾಯ್, ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಸಾಧಾರಣಮಾನ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ ಆರ್ಥಮಾಗಕ್ಕಡವದು,

---

ರೊಂದಿಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೂ ಸಹ ಸಿದ್ಧಿಸಿತು ಎಂಬುವದು ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಮೊದಲು ಶರಣ ಶಬ್ದವು ಉಪಾಯವೆಂಬರ್ಥವನ್ನೇ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ, ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯಾವಸಾಯವಾದ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವು ಬೋಧಿತವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈಗ ಅದರಿಂದಲೇ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಕೂಡ ವಿವಕ್ಷಿತವೆಂದುಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಒಂದು ಶಬ್ದವೇ ಹೀಗೆ ಎರಡರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಮೊದಲರ್ಥವು ಶಾಬ್ದವಾಗಿಯೂ, ಎರಡನೆಯದು ಆರ್ಥವಾಗಿಯೂ, ತೋರಿಬರುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಅದಿಲ್ - ಅದರೊಳಗೆ, ಶರಣಶಬ್ದವು, **ಒರುಪ್ರಯೋಗತ್ತಿಲೆ** - ಒಂದೇ ಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ, **ಇರಣ್ಡರ್ಥತ್ತೈಯಭಿದಾನಮ್ಪಣ್ಣಮಾಟ್ಟಾಮೆಯಾಲೆ** - ಹೀಗೆ ಎರಡು ಅರ್ಥಗಳಾದ ಉಪಾಯಾಧ್ಯಾವಸಾಯವನ್ನೂ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವನ್ನೂ, ಬೋಧಿಸಲಾರದಾದುದರಿಂದ, **ಇವ್ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು** - ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿನಿಷ್ಠನಿಗೆ, **ಅಸಾಧಾರಣಮಾನ** - ಮಾತ್ರನೇ ಮುಖ್ಯವಾದ, **ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯವಸಾಯಂ** - ಉಪಾಯರೂಪವಾದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೂ, **ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲೆ** - ಈ ಸ್ಥಳವಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ದ್ವಯಮಂತ್ರದ **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ, **ಶಾಬ್ದಮಾಯ್** - ಶರಣ ಶಬ್ದಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ತೋರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ, **ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಸಾಧಾರಣಮಾನ** - ಸಮಸ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾದ, **ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಂ** - ರಕ್ಷಕನಾಗೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು, **ಆರ್ಥಮಾಗಕ್ಕಡವದು** - ಅರ್ಥಾತ್ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. **ಶರಣ** ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೆಂದೇ ಅರ್ಥವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಶರಣ**ವೆಂದರೆ ರಕ್ಷಕನೆಂಬರ್ಥವೂ ಸಹ ಬೋಧಿತವಾಗುವಾಗ ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಪಾಯವೆಂದೇ ಅರ್ಥಹೇಳಬೇಕಾದ ನಿರ್ಬಂಧವೇನು ಎಂದರೆ, ಈ ಭರನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಉಪಾಯವಾದ ಉಪಾಸನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೇ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾಗಿಯೂ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯನಾಗಿಯೂ ನಿಲ್ಲುವದರಿಂದ, ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯವ

ಅರವಿತ್ತನ ರನ್ಬರ್ಶೈಯ್ ಯುಮ್ ಪರ್ಶೈಯು ಮುಪಾಯುಮಿಲ್ಲಾ ।
ತ್ತುರುವಿತ್ತುನಿಯಿಱ್ಱ್ಞೈಯೂನ್ ಪಿರನ್ಶೈ ವರಿಕ್ಕುಮ್ ವಗೈ ।

ಸಾಯವೇ ಈ ಲಘೂಪಾಯನಿಷ್ಠನಿಗೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಭಾವವಾದುದರಿಂದ, ಈ ಉಪಾಯತ್ವಾಧ್ಯವಸಾಯವೇ ಇಲ್ಲಿ ಶಾಬ್ದವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. **ಶರಣಂ** ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೂಡಿದ **ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ಶರಣ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯರೂಪವಾದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೆಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆಗ ರಕ್ಷಕನು ಎಂಬರ್ಥವನ್ನು ಶಾಬ್ದವಾಗಿ ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲವು, ಏಕೆಂದರೆ ಶರಣವೆಂಬ ಒಂದು ಶಬ್ದಕ್ಕೇ ಈ ದ್ವಯ ಮನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಎರಡರ್ಥವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲವು ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದಲ್ಲ ವರಣ ಶಬ್ದಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಶರಣಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವದಿಲ್ಲವು. **ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಭಾವದಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಆರ್ಥವೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಅವತಾರಿಕೆ. ಈ ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರದಿಂದ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವರಾಗಿ, ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿ ಪರಂಪರೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಉಪಾಸನೆಯ ಮೂಲಕ ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಮೋಕ್ಷಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಈ ಸಪರಿಕರವಾದ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದ ಸಾಧಿಸಬಹುದೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಈಷದಪಿ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಉಂಟಾಗುವ ಹಾಗೆ ಅನ್ಯದೇವತಾಶ್ರಯಣರೂಪ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ಪರಿತ್ಯಾಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಸೇರಿದ, ತನ್ನ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ಶರಣಾಗತಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ನಮಗೆ ಪರಮ ಕೃಪಯಾ ಉಪದೇಶಿಸದರಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ

ಅರ್ಥ—ಅನ್ಬರ್ - ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಪ್ರೀತ್ಯತಿಶಯವನ್ನು ತೋರುವ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು, **ಅರವಿತ್ತನರ್**-ಪರಮಕೃಪಯಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಏನನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂದರೆ :—**ಪರನ್ಶೈ ವರಿಕ್ಕುಂವಗೈ, ಪರನ್ಶೈ** – ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗಿರುವ ಶ್ರಿಯಃಪತಿತ್ವಾದಿ ಪರತ್ವಸೂಚಕಗುಣಗಳಿಂದೊಪ್ಪುವ ಪರಮ ಪುರುಷನನ್ನು, **ವರಿಕ್ಕುಂವಗೈ** - ನನ್ನ ರಕ್ಷಣಾಭರ ವೂನನ್ನ ರಕ್ಷಣದ ಫಲವೂ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೇ ಎಂದು ಆತನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಎಂದರೆ ಅದರ

ಉರುವಿತ್ತನ್ನೈಯಿನ್ರಿ ಯೊತ್ತಾರೆನ ನಿನ್ರವುಮ್ಬರ್ರೈನಾಮ್ ।
ಪಿರವಿತ್ತುಯರ್ ಶೆಕುವೀರೆನ್ರಿರುಕ್ಕುಮ್ ಪಿಳ್ಳೈಯರನೇ ॥ ೧೪ ॥

ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಆದರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಸಹ **ಉಪದೇಶಿಸಿದರು** ಎಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಆ ಪರಮ ಪುರುಷನು ಎಂಥಾವನೆಂದರೆ, ಅವಲಂಬಿಸಿದರೆ ತನ್ನ ಮನೋರಥವು ಕೈಗೂಡುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಷ್ಟು ಕಷ್ಟತರವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗಕ್ಕೆ ತನಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ಉಂಟಾದಾಗ, ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಾನಿದ್ದೇನೆಂದು ಸಹಾಯಮಾಡುವಂಥಾ, ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :— **ಐಯ್ಯಮ್**- ತನಗೆ ಫಲಾವಾಪ್ತಿಯುಂಟಾದೀತೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯವನ್ನು, **ಪಯ್ಯುಮ್** - ಸೂಚಿಸುವ, **ಉಪಾಯಮಿಲ್ಲಾ** – ಉಪಾಯವಾದ ಭಕ್ತಿಯೋಗವಿಲ್ಲದ, **ತುರುವಿ** - ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಎಂದರೆ ಆಕಿಂಚನ್ಯದಿಂದುಂಟಾದ, **ತುನಿಯಿಲ್**- ದುಃಖದೆಸೆಯಲ್ಲಿ, **ತುಣೈಯಾಂ** - ಸಹಾಯಮಾಡುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು, ಎಂದರೆ ಉಪಾಸನಾರೂಪ ಭಕ್ತಿಯೋಗಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ತಾನೇ ನಿಂತು, ಆಶ್ರಯಿಸುವನ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ತಾನೇ ದಯಪಾಲಿಸುವನು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಉರುವು**- ಶೇಷಿಶೇಷಸಂಬನ್ಧವೇ ಮೊದಲಾದ ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ, **ಇತ್ತನೈ**-ಇಷಾದರೂ ಎಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ, **ಇನ್ರಿ**- ಇಲ್ಲದೆ, ಎಂದರೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ **ಒತ್ತಾರೆನನಿನ್ರ** - ಕರ್ಮವಶ್ಯತ್ವವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಜೀವಕೋಟಿಗೆ ಸೇರಿದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಸಮಾನರಾದ, **ಉಮ್ಬರ್ರೈ** – ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, **ನಾಮ್** - ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾದ ನಾವು, **ಪಿರವಿತ್ತುಯರ್** - ಜನ್ಮಗಳೆತ್ತುವ ದುಃಖವನ್ನು, **ಶೆಕುವೀರೆನ್ರು** – ಹೋಗಲಾಡಿಸಿರಿ ಎಂದು, **ಇರುಕ್ಕುಮ್** - ಯಾಚಿಸುವ, **ಪಿಳ್ಳೈ** - ಅನುಚಿತ ಕೃತ್ಯವು, **ಅರನೇ** - ಹೇಗೆ ಭೇದಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ನಮಗೂ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗಾದರೋ ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧವೂ ಉಂಟು. ಅಂಥಾವನಲ್ಲಿ ನಾವು ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾಗಿ, ಆಶ್ರಯಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸೌಲ್ಯಭ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಪರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಕೋರಿಕೆಯಾದ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಲಭಿಸಬಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೂ ನಮಗೂ ಈ ವಿಧವಾದ ಯಾವ ಸಂಬಂಧದ ಲವಾಂಶವೂ ಇಲ್ಲವು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಜನ್ಮಸಂತತಿಗಳ ದುಃಖಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡು

ವ ಶಕ್ತಿಯು ಅವರಿಗಿಲ್ಲವು. ಅಂಥಾವರನ್ನು ನಮಗೆ ಜನ್ಮಸಂತತಿ ದುಃಖಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುಎಂದು ಯಾಚಿಸುವದು ನಮಗೆ ತುಂಬಾ ಸ್ವರೂಪ ಹಾನಿಕರವಾದ ಕೆಲಸವು; ಇಂತಹ ಅನುಚಿತಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿದರಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯರುಗಳ ನಿರ್ಹೇತುಕ ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯು ನಮಗೆ ನಿರತಿಶಯ್ಯ ವಾದಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇದು ಪರಿಕರವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರ ಸಜ್ಗ್ರಹಶ್ಲೋಕವಾದುವರಿಂದ, ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಕರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಬೋಧಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ:—

ಉಪಾಯಮಿಲ್ಲಾತ್ತುರುವಿ-ಭಕ್ತಿಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಇನ್ನು ಯಾವ ಗತಿಯೂ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ತುಣೈಯಾಂಪಿರನ್ನೈ** - ಅಂತಹ ದೀನದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೇ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವನೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. **ತುಣೈಯಾಂ** ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ರಕ್ಷಣೆಗೋಸ್ಕರ **ವರಿಕ್ಕುಂ ವಗೈ** ಎಂದು ಹೇಳಿಮದರಿಂದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವು ಅರ್ಥಾತ್ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಮ್ಮಗಳ ಹಾಗೆ ಜೀವ ಕೋಟಿಗೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಹಾಗೆಯೇ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು **ಪಿರವಿತ್ತುಯಿರ್ ಶೆಕುವಾರ್,** ಜನ್ಮಸಂತತಿಯ ದುಃಖವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಎಂದು ಯಾಚಿಸುವ ಸ್ವರೂಪಹಾನಿಕರವಾದ ಅಕೃತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿದರೆಂಬುವದರಿಂದ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನವೂ, ಆದರಿಂದಲೇ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪವೂ ಸಹ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶೇಷ ಭಾವವು ಈ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರವಾದ ಪರದೇವತಾಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ತಾವು ಉಪದೇಶಿಸಿದರೋ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದುಸಲ ಸಮರ್ಥನಮಾಡಿ ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. **ಒತ್ತಾರೆನ ನಿನ್ರುಉಮ್ಬರ್ಕೈ** ಜೀವಕೋಟಿಗೆ ಸೇರಿ ನಮಗೆ ಸಮಾನರಾದವರಾದ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳು ಯಾರೂ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕ ಶಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದವರಾದುದರಿಂದ ಪರದೇವತೆಯೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, **ಪರನೈವರಿಕ್ಕುಂವಗೈ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಪರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನೇ ಪರದೇವತೆಯೆಂದೂ ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ :—ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೂ ನಮಗೂ ಯಾವದೊಂದೂ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವು. ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾ

ಪ್ರಖ್ಯಾತಃ ಪಂಚಷಾಂಗಸ್ಸಕೃದಿತಿ ಭಗವಚ್ಛಾಸನೈರೇಷಯೋಗ।
ಸ್ತತ್ರ ದ್ವಾಭ್ಯಾಮಪಾಯಾದ್ವಿರತಿ ರನಿತರೋಪಾಯ ತೈಕೇನ
ಬೋಧ್ಯಾ ।

ಯಣನಿಗೂ ನಮಗೋ. ಎಂದರೆ ನವವಿಧ ಸಂಬಂಧವೂ ಉಂಟು. (ಇದು ಹಿಂದೆ ೧೭೨-೩ ನೇ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ) ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಶರೀರಿ ಸಂಬಂಧವೂ, ರಕ್ಷ್ಯರಕ್ಷಕ ಸಂಬಂಧವೂ, ಶೇಷಶೇಷಿಸಂಬಂಧವೂ ಮುಖ್ಯವಾದುದರಿಂದ **ಆತನೇ** ಪರತತ್ವವು. **ಉರುವು** ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ಅರ್ಥಹೇಳಿದರೆ, ಪುರುಷಕಾರರೂಪಳಾಗಿಯೂ, ಅನುಗ್ರಹಮಯಳಾಗಿಯೂ, ಅಜ್ಞಾತ ನಿಗ್ರಹಳಾಗಿಯೂ, ಇರುವ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಸಂಬಂಧವು ಅವರುಗಳಿಗಿಲ್ಲದೇ ನಾರಾಯಣನಿಗೇನೇ ಉಂಟು ಎಂಬ ಭಾವವೂ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ, ಪರದೇವತಾ ಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯವು ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೇ ವಿನಾ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂಬುವದು ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು, **ಪರನೈವರಿಕ್ಯ್ಕವರ್ಗೆ** ವಗ್ಗೈ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವರೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಅವತಾರಿಕೆ :—ಈ ಅಧಿಕಾರದ ಪ್ರಥಮ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಿಕರ ಸಮುದಾಯವು **ಇಯರ್ಹ ಇತ್ಥಂಭೂತಃ** ಎಂದು ಬಹು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಪರಿಕರಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅರ್ಥ:—ಏಷಯೋಗಃ - ಈ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪವಾದ ಉಪಾಯವು, **ಪಂಚಷಾಂಗಃ** - ಐದು ಅಥವಾ ಆರು ಅಙ್ಗಗಳುಳ್ಳದ್ದು, **ಸಕೃತ್** - ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರವೇ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಧ್ಯಾನಯೋಗದ ಹಾಗೆ ಅಸಕೃತ್, ಪುನಃ ಪುನಃ ಆವರ್ತಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, **ಇತಿ** - ಎಂಬದಾಗಿ **ಭಗವಚ್ಛಾಸನೈಃ** – ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ, ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯಸಂಹಿತೆ, ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಇವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ, ಅಥವಾ, ಭಗವಂತನ ಆಜ್ಞಾರೂಪವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, **ಪ್ರಖ್ಯಾತಃ** - ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದು, **ತತ್ರ** - ಆ ಐದು ಅಥವಾ ಆರಾದ ಅಙ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, **ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ** - ಎರಡಾದ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪವೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನೆಯೂ ಇವೆರಡರಿಂದ, **ಅಪಾಯಾದ್ವಿರತಿಃ** - ಆಜ್ಞಾತಿಲಂಘನವಿಂದುಂಟಾಗುವ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹರೂಪವಾದ ಅಪಾಯದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯು, **ಬೋಧ್ಯಾ** - ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು, **ಏಕೇನ** - ಅನಂತರ ಒಂದಾದ ಕಾರ್ಪಣ್ಯದಿಂದ, **ಅನಿತರೋಪಾಯತಾ** - ಅನನ್ಯೋಪಾಯತ್ವವು **ಬೋಧ್ಯಾ** - ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. **ಏಕೇನ** – ಇನ್ನೊಂದಾದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ

ಏಕೇನ ಸ್ವಾಂತದಾರ್ಢ್ಯಂ ನಿಜಭರವಿಷಯೇಽನ್ಯೇನ ತತ್ಸಾಧ್ಯತೇಚ್ಛಾ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯುಕ್ತಾತ್ತ್ವಿಹ ಸಪರಿಕರೇ ತಾದಧೀನ್ಯಾದಿ ಬುದ್ಧಿಃ ॥೨೭

ನಿಜಭರವಿಷಯೇ - ತನ್ನ ಭರನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶ್ಯದಲ್ಲಿ, **ಸ್ವಾಂತದಾರ್ಢ್ಯಂ**- ಮನಸ್ಸಿನ ದಾರ್ಢ್ಯವು ನಿಶ್ಚಂಚಲಭಾವವು, **ಬೋಧ್ಯಾ** - ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು, ಕಾಕಾಕ್ಷಿನ್ಯಾಯದಿಂದ **ನಿಜಭರವಿಷಯೇ** ಎಂಬುವದನ್ನು ಎರಡು ಕಡೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ತನ್ನ ಭರನ್ಯಾಸದ ಉದ್ದೇಶ್ಯಫಲದಲ್ಲಿ, **ಅನ್ಯೇನ** - ಇನ್ನೊಂದಾದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದಿಂದ, **ತತ್ಸಾಧ್ಯತೇಚ್ಛಾ** - ಆ ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ಅದು ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬಪೇಕ್ಷೆಯು, **ಬೋಧ್ಯಾ** - ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. **ಸಪರಿಕರೇ** - ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ಇಹ** - ಈ ಪ್ರಪದನರೂಪವಾದ ಯೋಗದಲ್ಲಿ, **ತಾದಧೀನ್ಯಾದಿಬುದ್ಧಿಸ್ತು** - ತನ್ನ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅಧೀನವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಾದರೋ ಆದಿ ಶಬ್ದದಿಂದ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಶೇಷನಾಗಿರುವ **ಭಾವವೂ,** ಫಲಾವಾಪ್ತಿಯೂ ಆತನಿಗೇನೇ ಸೇರಿದುದೂ ಎಂಬ ಭಾವವೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಪ್ರಯುಕ್ತಾ** - ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತವೂ ಭಗವದಧೀನವಾಗಿ ಭಗವಚ್ಛೇಷಭೂತವೆಂಬುವದು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಹೊಂದಿದ ಜ್ಞಾನಮೂಲಕ ಉಂಟಾದುದು ಎಂದು **ಬೋಧ್ಯಾ** - ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ :---ವಿಷಯೋಗಃ - ಈ ಪ್ರಪದನ, ಭರನ್ಯಾಸ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶರಣಾಗತಿಗೆ ಆತ್ಮ **ನಿಕ್ಷೇಪ** ಅಂಗಿ ಎಂದೂ ಇದಕ್ಕೆ ಐದು ಅಂಗಗಳೆಂದೂ, "**ನ್ಯಾಸಃಪಂಚಾಂಗ ಸಂಯುತಃ**" ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಪಂಚಷಾಂಗ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಐದಾದರೂ ಅಂಗಗಳು ಆಗಬಹುದೆಂದೂ, ಆರಾದರೂ ಆಗಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವೆರಡಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೂ ಏನೂ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಗಳು, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮವೆಂದೂ ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮವೆಂದೂ ಎರಡು ವಿಧವು. ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮಗಳು ಐಹಿಕ ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣಭೂತವಾದವು, ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಗಳಾದರೋ ಆಮುಷ್ಮಿಕವಾದ ಮೋಕ್ಷಸುಖಕ್ಕೆ ಹೇತುಭೂತವಾದವು, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮವು ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಹೇತುಭೂತವಾದುದು, ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮವು ಅಪುನರಾವೃತ್ತಿಗೆ ಹೇತುಭೂತವಾದುದು, "**ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಪುನರಾವೃತ್ತಿಃ ನಿವೃತ್ತಿಃ ಪರಮಾಗತಿಃ**" ಎಂದು ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.(**ಮೋಕ್ಷ. ೨೧೯. ೪**) ಐದು ಅಂಗಗಳು **ಮಾತ್ರವೇ ಇದ್ದ**ದಾದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯು ಐಹಿಕ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ

ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮರೂಪವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. ಆರನೇ ಅಂಗವಾದ ಫಲಸಂಗಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗವೂ ಸೇರಿದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯು ಆಮುಷ್ಮಿಕ ನಿರತಿಶಯ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮರೂಪವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆರನೇ ಅಂಗವು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲೂ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಆವಶ್ಯಕವಾದುದರಿಂದ ಮುಮುಕ್ಷುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಇದನ್ನು ಒಂದು ಅಂಗವನ್ನಾಗಿ ಹೇಳುವದು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಸಪರಿಕರ ಶರಣಾಗತಿಯು ಐದು ಅಂಗಗಳುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದೇನೂ ವಿರೋಧವಲ್ಲವು. ಫಲಸಂಗಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗದಿಂದ ಈ ಯೋಗವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದವನೀಗ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳವನೆಂಬುವದು ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯೂ **ತದಧೀನ**ವಾದುದೆಂದು (೧) "**ದೈವಂ ಚೈವಾತ್ರ ಪಂಚಮಂ**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ, ಅಂತಹ ಬುದ್ಧಿಯ **ಪ್ರಾಪ್ತಿ**ಯೂ ಆತನ ಕೃಪಾಪ್ರಭಾವಮೂಲಕವಾಗಿ ತದಧೀನವಾದುದೆಂದು (೨) "**ದದಾಮಿ ಬುದ್ಧಿಯೋಗಂ ತಂ ಯೇನ ಮಾಮುಪಯಾನ್ತಿ ತೇ**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ, ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. **ಕೈ**ಕೇಯಿಯು ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ವನವಾಸವನ್ನೂ, ಭರತನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ, ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಳೇ **ಎಂದು** ಮಹಾ ಕ್ರೋಧಾವಿಷ್ಟನಾದ ತನ್ನ ತಮ್ಮನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ :—ಸತ್ಪ್ರಸೂತಳಾಗಿ **ಗು**ಣಾಢ್ಯಳಾಗಿ ದಾರುಣ ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದ ಕೈಕೇಯಿಯು ಹೇಗೆ ನನ್ನನ್ನು ದೈವಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ **ಭರ್ತೃಸನ್ನಿಧೌ** ಭರ್ತಾವಿನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಲಜ್ಜಳಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಳು? (೩) "**ನನುದೈವಸ್ಯ ಕರ್ಮತತ್**" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ **ತಾದಧೀನ್ಯಾದಿ** ಬುದ್ಧಿಯು ಆತನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು..

ಸಕೃತ್ - ಈ ಪ್ರಪದನ ರೂಪಯೋಗಕ್ಕೂ ಧ್ಯಾನರೂಪಯೋಗಕ್ಕೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಟು. ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಕೃದನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು ; ಆದಾದರೋ ಅಸಕೃತ್, ಪದೇಪದೇ **ದೇ**ಹಾವಸಾನದವರಿವಿಗೂ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು ; ಇದು **ಸಕೃದೇವ** ಅನುಷ್ಠೇಯವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ "**ಸಕೃದೇವ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಃ ಕೃತೋಯಂ ತಾರಯೇನ್ನರಂ**" ಮತ್ತು "**ತದ್ದ್ವಯಂ ಸಕೃದುಚ್ಚಾರೋ ಭವತಿ**" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಗಳುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ

(೧) ಗೀ. ೧೮-೧೪. (೨) ಗೀ. ೧೦-೧೦. (೩) ರಾಮಾ. ಅಯೋಧ್ಯಾ ೨೨-೨೨

"ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ ।
ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ"
ಎಂಬದಾಗಿ ಶರಣಾಗತಿಯು ಸಕೃದನುಷ್ಠೇಯವೆಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ತನ್ನ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪತೆಯನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾನೆ. **ಪ್ರಖ್ಯಾತಃ** - ಹೀಗೆ ಶರಣಾಗತಿಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವೋಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಇದು ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವಾಲ್ಮೀಕಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಕೂಡ ರಾಮಾಯಣ ಪಾದ್ಮಪುರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಕೃದನುಷ್ಠೇಯವಾದ ಈ ಪ್ರಪದನವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಠಾದಿಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲೂ ಈ ಉಪಾಯವು ಮಹತ್ತಾದುದಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಜಲಾಶಯದಲ್ಲಿ ಅವಗಾಹನ ಸ್ನಾನವೇ ಸ್ನಾನವಾಗಿ, ಮಂತ್ರಸ್ನಾನವು ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ನಾಯವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಉಪಾಸನನೇ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ ಉಪಾಸನವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಪದನವು ಪ್ರತ್ಯಾಮ್ನಾಯವು ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಇದೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ ಮಾರ್ಗವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿ **ಪ್ರಖ್ಯಾತಃ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರಬಹುದು

ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಅಪಾಯಾರ್ಥಿರತಿಃ – "ಆನುಕೂಲ್ಯೇತರಾಭ್ಯಾಸ್ತು ವಿನಿವೃತ್ತಿರಪಾಯತಃ ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣಾನುಸಾರವಾಗಿ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅಪಾಯವು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವೇ ಎಂದರಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಅನಿತರೋಪಾಯತಾ ಏಕೇನ ಬೋಧ್ಯಾ - ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆಂಬೊಂದಂಗದಿಂದ ಇತರ ಉಪಾಯಗಳು ಯಾವುದೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರಯೋಜನ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. "ಕಾರ್ಪಣ್ಯೇನಾಪ್ಯುಪಾಯಾನಾಂ ವಿನಿವೃತ್ತಿರಿಹೇರಿತಾ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಇತರೋಪಾಯ ವಿನಿವೃತ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು,

ಏಕೇನ ಸ್ವಾಂತದಾರ್ಢ್ಯಂ ನಿಜಭರವಿಷಯೇ ಬೋಧ್ಯಾ - ಅನಂತರ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವೆಂಬಂಗದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭರನ್ಯಾಸೋದ್ದೇಶದ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಹೊಂದಿಯೇ ಹೊಂದುವೆನೆಂಬ ಮನಸ್ಥೈರ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಮನಸ್ಸು ಚಲಿಸಿ ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಚಾಂಚಲ್ಯವನ್ನು ಈ ಅಂಗವು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಭರನ್ಯಾಸಾಧಿಕಾರಿಸ್ವರೂಪವಿರೋಧಿಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಎರಡು. (೧) ಅನ್ಯದೇವತಾಭಜನವು, (೨) ಭಾಗವತಾಪಚಾರವು.

ಇವೆರಡರ ಸಂಬಂಧವುಂಟಾಗದಹಾಗೆ ಮುಮುಕ್ಷುವು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಉಪಾಸನದಿಂದಲೇನೋ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯು, ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದ ಅದು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹ ಉಂಟಾಗದ ಹಾಗೂ ಈ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವು ಕಾಪಾಡುತ್ತದೆ. ಇವೀಗ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು. ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ಯದೇವತಾಭಜನ ಭಾಗವತಾಪಚಾರಗಳಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬುವದರಿಂದ ಭರನ್ಯಾಸದ ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತಲ್ಲಾ ; ಹಾಗಾದರೆ ಇದೇನು ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಗವೇ ಎಂದರೆ ಹಾಗಲ್ಲವು, ಭರನ್ಯಾಸವು ಸಕೃತ್ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ಅದು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಫಲಕಾರಿಯಾಗಲು ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಅಂಗಗಳೆಲ್ಲಾ ಆ ಭರನ್ಯಾಸಕಾಲದಲ್ಲೇ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಇರತಕ್ಕವುಗಳೇ ವಿನಾ ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂಗರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಾದವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಆ ಭರನ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಂಗಗಳು, ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲೂ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಗಳಾಗಲು ಅಭ್ಯಂತರವಿಲ್ಲವು. ಭರನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ದೇಹವಿಯೋಗ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ಸ್ಮರಣಾದಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಭರನ್ಯಾಸವು ಹೇಗೆ ಉಪಕಾರಕವಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೂ, ತತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಪಾಮಹೋದಧಿಯ "**ಕಾರುಣ್ಯೋತ್ಥಂಭನಾರ್ಥ**"ವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿ, ಅನಂತರ **ಅನನ್ಯೋಪಾಯತ್ವಕ್ಕೆ** ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೂ ಕೂಡ ಭರನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಂಗವಾಗಿಯೇ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು. ಅನಂತರವೂ ಕೂಡ ಅದು ಸ್ವಾಂತದಾರ್ಢ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಬಹುದು ಇದರಿಂದ ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲೂ ಅಂಗವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು.

ಅನ್ಯೇನ ನಿಜಭರ ವಿಷಯೇ ತತ್ಸಾಧ್ಯತೇಚ್ಛಾಭಿಬೋಧ್ಯಾ - "**ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯ ನಿವೇದನ**"ವೆಂದರೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂಬ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನೆಂದರೆ, ಈ ಭರನ್ಯಾಸದ ಫಲವು ಭಗವಂತನಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು. ಆದುದರಿಂದ ಭಗವಂತನೇ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಹೀಗೆ ಪ್ರಪತ್ತಿರೂಪವಾದ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪಯೋಗದ ಸಾಧಾರಣವಾದ ಐದು ಅಙ್ಗಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮುಂದೆ ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮರೂಪವಾದ ಯೋಗದ ಅಸಾಧಾರಣಾಂಗದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವು ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ :---

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಈ ಸಪರಿಕರವಾದ ಯೋಗ ಫಲಸಿದ್ಧಿಯು **ತಾದ ಧೀನ್ಯಾದಿ** ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದುದೇ ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪದದಿಂದ ಈ ಭರನ್ಯಾಸವು ಭಗವದರ್ಥವಾಗಿ, ಅತನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗುವನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವೆಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ :—"**ಅನ್ತಃ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ಶ್ಶಾಸ್ತಾ ಜನಾನಾಂ ಸರ್ವಾತ್ಮಾ**" (ತೈ. ೩.೧೧.೧೦) ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಆತ್ಮಾವಾಗಿ, ಅನುಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದವನಾಗಿ, ವಿಧಿನಿಷೇಧರೂಪವಾಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಯಮಿಸುವನು. **ಯ ಆತ್ಮಾನ ಮನ್ತರೋ ಯಮಯತಿ** (ಮಾಧ್ಯನ್ದಿನಪಾಠೆ ಬೃ ೫.೭,೨೨) ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನು ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಆತನನ್ನು ನಿಯಮಿಸ್ಸವನೋ,"**ಏಷತ ಆತ್ಮಾ ಅನ್ತರ್ಯಾಮ್ಯಮೃತಃ**" "ಈ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ನಿನಗೆ ಆತ್ಮಾವಾಗಿಅನ್ತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ". **ಯಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಶರೀರಂ**" (ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗ ಜೀವಾತ್ಮನು ಶರೀರವೋ, **ಏಷ ಏವ ಸಾಧುಕರ್ಮಕಾರಯತಿ ತಂ ಯಮೇಭ್ಯೋ ಲೋಕೇಭ್ಯ ಉನ್ನಿನೀಷತಿ**" (ಕೌ.೩.೯) ಯಾವನನ್ನು ಈ ಲೋಕದಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಬೇಕೆಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾನೋ ಆತನಿಂದ ಒಳ್ಳೇಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಎಂಬೀ ಶ್ರುತಿಗಳು ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ಮೃತಿಯೂ ಕೂಡ ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತದೆ

(೧) "**ಈಶ್ವರಸ್ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂಹೃದ್ದೇಶೇರ್ಜುನ ತಿಷ್ಠತಿ ।**
ಭ್ರಾಮಯನ್ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಯನ್ತ್ರಾರೂಢಾನಿ ಮಾಯಯಾ॥

ಈಶ್ವರಃ - ಸಮಸ್ತರನ್ನೂ ನಿಯಮಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳ ವಾಸುದೇವನು, ಸಮಸ್ತ ಭೂತಗಳ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳ, **ಹೃದ್ದೇಶೇ** - ಸಕಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳಿಗೂ ಮೂಲವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, **ತಿಷ್ಠತಿ** - ಇರುತ್ತಾನೆ **ಯನ್ತ್ರಾರೂಢಾನಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಮಾಯಯಾ ಭ್ರಾಮಯನ್** - ದೇಹೇಂದ್ರಿಯರೂಪವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂಬ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಆರೋಹಣಮಾಡಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು. **ಭ್ರಾಮಯನ್ತಿಷ್ಠತಿ** - ಅವರವರುಗಳ ಕರ್ಮಾನುಗುಣವಾಗಿ ಕರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿಸುವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಇರುವನು. **ಸರ್ವಸ್ಯ ಚಾಹಂ ಹೃದಿಸನ್ನಿವಿಷ್ಟೋ ಮತ್ತಃ ಸ್ಮೃತಿ ಜ್ಞಾನ ಮಪೋಹನಂಚ**" [ಗೀ. ೧೫. ೧೫] ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಆವಾಸವಾದ ಹೃದಯದಲ್ಲೂ ನಾನು ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವೆನು,

(೧) ಗೀ ೧೮. ೬೧.

ನನ್ನಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತಗಳ ಸ್ಮೃತಿಯೂ ಎಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಅನುಭವಿಸಿದ ವಿಷಯದ ಅನುಭವ ಸಂಸ್ಕಾರದಿಂದುಂಟಾದ ಜ್ಞಾನವೂ, **ಜ್ಞಾನಂ** - ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಮಾನ ಶಾಬ್ದಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಜ್ಞಾನವು, **ಅಪೋಹನಂಚ** – ವಿಸ್ಮೃತಿಯೂ ಸಹ, ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

"ಅಹಂ ಸರ್ವಸ್ಯಪ್ರಭವೋಮತ್ತಸ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ" (ಗೀ. ೧೦. ೮) "ನಾನು ಸಮಸ್ತವಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಚಿದಚಿತ್ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೂ ಕಾರಣಭೂತನು, ನನ್ನಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತ ವಿಧವಾದ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

"ಅಧಿಷ್ಠಾನಂ ತಥಾ ಕರ್ತಾ ಕರಣಂ ಚ ಪೃಥಗ್ವಿಧಂ ।
ವಿವಿಧಾಚ ಪೃಥಕ್ಚೇಷ್ಟಾ ದೈವಂ ಚೈವಾತ್ರ ಪಂಚಮಂ ।
ಶರೀರವಾಙ್ಮನೋಭಿರ್ಯತ್ ಕರ್ಮಪ್ರಾರಭತೇ ನರಃ ।
ನ್ಯಾಯ್ಯಂ ವಾ ವಿಪರೀತಂವಾ ಪಂಚೈತೇ ತಸ್ಯಹೇತವಃ" ॥
(ಗೀ. ೧೮-೧೪, ೧೫)

ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತವಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಐದು ಕಾರಣಗಳುಂಟು ; (೧) **ಅಧಿಷ್ಠಾನಂ** - ಜೀವಾತ್ಮನು ಹೊಂದಿರುವ ಶರೀರವು, (೨) **ಕರ್ತಾ** - ಕರ್ತಾವಾದ ಜೀವಾತ್ಮನು (೩) **ಪೃಥಗ್ವಿಧಂ ಕರಣಂಚ** - ನಾನಾಬಗೆಯಾದ ಎಂದರೆ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ, ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸುಗಳಾದ ಏಕಾದಶೇಂದ್ರಿಯಗಳು (೪) **ವಿವಿಧಾಚ ಪೃಥಕ್ಚೇಷ್ಟಾ** - ಪಂಚಪ್ರಾಣ ವಾಯುವಿನ ವಿವಿಧವಾದ ಬೇರೆಬೇರೆಯಾದ ವ್ಯಾಪಾರವೂ, (೫) **ಅತ್ರ** - ಈ ಕರ್ಮಹೇತುಗಳಲ್ಲಿ **ದೈವಮೇವಚ ಪಂಚಮಂ** - ಈತನ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಪ್ರೇರಿಸುವ ಈಶ್ವರನೇ ಐದನೇದಾದ ಮುಖ್ಯವಾದಕಾರಣವು. ಇದನ್ನೇ ಬಾದರಾಯಣರು **ಪರಾತ್ತುತಚ್ಛ್ರುತೇಃ** ಎಂಬ ಸೂತ್ರಮೂಲಕವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದುವಾಗಿ ಜೀವಾತ್ಮನು ಪರತಂತ್ರನಾದರೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ವಿಧಿನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯಗಳ ವೈಯರ್ಥ್ಯವು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಈತನನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಲ್ಲಂಘನಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುವದು ಅನ್ಯಾಯವಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ ಇಂತಹ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿಯೇ, ಶ್ರೀ ವ್ಯಾಸಮಹರ್ಷಿಯು ಮುಂದಿನ ಸೂತ್ರವಾದ **"ಕೃತಪ್ರಯತ್ನಾಪೇಕ್ಷಸ್ತು ವಿಹಿತಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಾವೈಯರ್ಥ್ಯಾದಿಭ್ಯಃ"** ಎಂಬುವದರ ಮೂಲಕ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪರಮಾತ್ಮಾಧೀನವಾದ **ಕರ್ತೃತ್ವ**ವಾದರೋ ಜೀವಾತ್ಮನ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ **ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.** ಆ ಪ್ರಯತ್ನವು ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತ ವಿಧಿ

ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾದುದಾಗಿರಬೇಕು. ಹೀಗಿದ್ದರೆ ಭಗವದನುಗ್ರಹವೂ ವಿಪರೀತವಾದುದಾದರೆ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವೂ ಸಹ ಸಮಂಜಸವಾದುವೇ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೂಲಕ **ತಾದಧೀನಾ** (೬ : ದಿ ಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವವಿಲ್ಲವು, ಅದ್ದ ಆತನಿಗೇ ಸೇರಿದುದು ಎಂಬ ಭಾವವು ಈ ಮೇಲಿನ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದುಂಟಾಗುತ್ತದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಯಾವಾಗ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಅವನಿಗೇ ಸೇರಿದುದೋ ಫಲವೂ ಕೂಡ ಆತನಿಗೇ ಸೇರಿದುದು ಎಂಬುವದು ಸುವ್ಯಕ್ತವು. ಹೀಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಫಲಸಂಗತ್ಯಾಗ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಪ್ರಪದನವು ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಐದು ಅಂಗಗಳಿಗೂ, ಆರನೇ ಅಂಗವೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವ ಈ ಅಂಗಕ್ಕೂ ತುಂಬಾ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವುಂಟೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ತತ್ವಜ್ಞಾನಪ್ರಯುಕ್ತಾತು** ಎಂಬಲ್ಲಿ **ತು** ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಇದಕ್ಕೆ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೆಂದರೆ, ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಯಾವ ಕರ್ಮದಲ್ಲಾಗಲಿ ಫಲದಲ್ಲಾಗಲಿ ಸಂಗ ಕೂಡದಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಇದಕ್ಕೆ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವು ; ಇದು ಸಮಸ್ತ ನಿತ್ಯನೈಮಿತ್ತಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾದುದು.

ಹೀಗೆ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಪದನ ಪರಿಕರಗಳ ಎಂದರೆ ಅಂಗಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.

ಇಂತು

ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ **ಪರಿಕರವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ**

ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರಂ ವಿಜಯರಾಘವ ಶರ್ಮನ

ಆಚಾರ್ಯಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ

ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಸಮಾಪ್ತವಾದವು.

ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸಮಹಾದೇಶಿಕಾಯನಮಃ

ಶ್ರಿಯೈ ನಮಃ

ಶ್ರೀನಿವಾಸಾಯ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯನಮಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯನಮಃ

ಅಥ ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರಃ. ೧೨.

ಅಭೀಷ್ಟೇ ದುಸ್ಸಾಧೇ ಸ್ವತ ಇತರತೋವಾ ಕ್ವಚನತತ್ ।
ಭರನ್ಯಾಸಂ ಯಾಚ್ಞಾನ್ವಿತ ಮಭಿವದನ್ತಿ ಪ್ರಪದನಂ ।

ಹಿಂದಿನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪದನದ ಪರಿಕರಗಳೂ ಎಂದರೆ ಅಂಗಗಳೂ ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೂ ವಿಶದವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಂಗಿಯಾವುದೆಂದೂ ಅದರ ಸ್ವರೂಪಲಕ್ಷಣಗಳು ಯಾವುವು ಎಂದೂ ಎಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಲಕ್ಷಣ ಯಾವುದೆಂದೂ ಅದನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಕ್ರಮವೂ ಹೇಗೆ ಎಂದೂ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಅರ್ಥ— **ಅಭೀಷ್ಟೇ** - ತನಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿತವಾದ ಫಲವು, ಅದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಸುಖಪ್ರಾಪ್ತಿ ದುಃಖನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಲಿ ಆಗಬಹುದು. **ಸ್ವತಃ** - ತನ್ನ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ **ಇತರತೋವಾ** - ಬೇರೆ ಇತರರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇಯಾಗಲಿ, **ದುಸ್ಸಾಧೇಸತಿ** - ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಗಲು, **ಕ್ವಚನ** - ಯಾವನಾದರೂ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥನಲ್ಲಿ, **ಯಾಚ್ಞಾನ್ವಿತಂ** - ನೀನು ಉಪಾಯವಾಗಿರು ಎಂಬ ರಕ್ಷಾಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ತದ್ಭರನ್ಯಾಸಂ** - ತನಗೆ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳ ಫಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರ ಭರವನ್ನಿಡುವದನ್ನು, **ಪ್ರಪದನಂ** - ಪ್ರಪದನವೆಂಬದಾಗಿ, ಅಭಿ

ವದನ್ತಿ - ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾರು ಎಂದು ಕರ್ತೃಪದವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಭರತಮುನಿಯ ವಾಕ್ಯವಾದ

“ ಅನನ್ಯಸಾಧ್ಯೇ ಸ್ವಾಭೀಷ್ಟೇ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕಂ ।
ತದೇಕೋಪಾಯತಾ ಯಾಚ್ಞಾ ಪ್ರಪತ್ತಿಶ್ಶರಣಾಗತಿಃ ॥ ”

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಭರತಮುನಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ತತ್ವಜ್ಞರು ಎಂದು ಕರ್ತೃಪದವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಪ್ರಪದನವೆಂದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯು; ಶರಣಾಗತಿ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಭರತಮುನಿಯ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯವೂ ಮತ್ತು ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯಸಂಹಿತೆಯ

“ ತ್ವಮೇವೋಪಾಯ ಭೂತೋ ಮೇ ಭವೇತಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಮತಿಃ ।
ಶರಣಾಗತಿರಿತ್ಯುಕ್ತಾ ಸಾ ದೇವೇಽಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತಾಂ ”

ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೂ ಸಹ ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತ ದೇಶಿಕರವರೂ ಪ್ರಪದನ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಈ ಶ್ಲೋಕಮೂಲಕ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವದರಿಂದ ಇಂತಹ ತತ್ವಜ್ಞರಾದ ಭರತಮುನಿ ಮೊದಲಾದವರೆಂದು ಕರ್ತೃಪದವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ **ಸ್ವತ ಇತರತೋವಾ** – ಎಂಬುವದು **ಅಭೀಷ್ಟೇದುಸ್ಸಾಧೇ** ಎಂಬುವದರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿರುತ್ತದೆ ಭರತಮುನಿವಾಕ್ಯವಾದ, **ಅನನ್ಯಸಾಧ್ಯೇ**- ಎಂಬುವದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೇ **ಸ್ವತ ಇತರತೋವಾ ದುಸ್ಸಾಧೇ** ಎಂಬುವದಾಗಿರುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ, ಹೀಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವದೇ ಆ ಶ್ಲೋಕಾಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಇದೀಗ ಸಾರಾಸ್ವಾದಿನಿಸಾರ ಪ್ರಕಾಶಿಕಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆದರೆ ಸಾರದೀಪಿಕಾ ಮತ್ತು ಸಾರ ವಿವರಣೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃಗಳು – **ಸ್ವತಃ ಇತರತೋವಾ**-ಎಂಬುವದನ್ನು **ಭರನ್ಯಾಸ**ದೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗ **ಸ್ವತಃ** ಎಂದರೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ **ಇತರತೋವಾ** - ಆಚಾರ್ಯಮುಖವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಮಾಡಿದ ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾಡುವ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನೇ ಪ್ರಪದನವೆಂದು ತತ್ವಜ್ಞರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಸ್ವತಃ ತಾನೇ ಅನುಷ್ಠಿಸಬಹುದು; ಅಥವಾ ಇತರತೋವಾ ಆಚಾರ್ಯಮೂಲಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಬಹುದು; ಎಂಬೀ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಇದರಿಂದ ಸೂಚಿತವಾಯಿತು. ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತ ದೇಶಿಕರವರಿಗೆ, ಈ **ಸ್ವತ ಇತರತೋವಾ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು ಎರಡು ಕಡೆಗೂ ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದುದರಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿರಬಹುದಾದುದರಿಂದ, ಈ **ಸ್ವತಇತರತೋವಾ** ಎಂಬುವದನ್ನು ಪಾದಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಎರಡು ಕಡೆಗೂಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಇತಃ ಪಶ್ಚಾದಸ್ಮದ್ಯತನ ನಿರಪೇಕ್ಷೇಣ ಭವತಾ ।
ಸಮರ್ಥ್ಯೋ ಸಾವರ್ಥಸ್ತ್ವಿತಿ ಮತಿ ವಿಶೇಷಸ್ತದ(ತಮ)ವಿದುಃ ॥೨೮॥

ಪೂರ್ವಾರ್ಧದ ಸರಿಯಾದಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ವಿಶದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಇತಃ ಪಶ್ಚಾತ್ - ಈ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಮುಂದಿನ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಉತ್ತರ ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ, **ಅಸ್ಮದ್ಯತನ ನಿರಪೇಕ್ಷೇಣ**- ಈ ದಾಸನಾದ ನನ್ನ ಯಾವುದೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನದಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೇನೇ, **ಅಸೌ ಅರ್ಥಸ್ತು** – ನನಗೆ ದುಸ್ಸಾಧವಾದ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳ ಫಲರೂಪಪ್ರಯೋಜನವಾದರೋ, **ಭವತಾ** - ಪರಮಕಾರುಣಿಕನಾಗಿಯೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ, **ಸಮರ್ಥ್ಯಃ**- ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ, **ಇತಿ** - ಎಂಬ, **ಮತಿ ವಿಶೇಷಃ** - ಜ್ಞಾನವಿಶೇಷವು ಎಂಬದಾಗಿ, **ತತ್** - ಆ ಪ್ರಪದನವನ್ನು ಅಥವಾ, **ತಂ**-ಆಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು **ಅವಿದುಃ** – ತಿಳಿದರು. ಭರನ್ಯಾಸಕ್ಕಿಂತ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾದ ನನ್ನ ಯಾವುದೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಈ ನಮ್ಮ ಅಭೀಷ್ಟವಿಶೇಷವು ಸಾಧಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು, ಆ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವ ಭರವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿವಿಶೇಷವೇ ಪ್ರಪದನವೆಂದು ತಿಳಿದರು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಯಾರುತಿಳಿದರೆಂದರೆ, ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಭರತಮುನಿ ಮೊದಲಾದ ತತ್ವಜ್ಞರೆಂಬ ಭಾವವು

ತಾತ್ಪರ್ಯ— ಪ್ರಪದನ ಶಬ್ದವೆಂದರೇನೆಂಬುವದನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. **ಪ್ರಪದನ** ಶಬ್ದಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು **ಅನನ್ಯಸಾಧ್ಯೇ** ಎಂಬ ಭರತಮುನಿಯ ವಾಕ್ಯವೂ, ಮತ್ತು "**ತ್ವಮೇವೋ ಪಾಯ ಭೂತೋಮೇ**" ಎಂಬ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನ್ಯಸಂಹಿತಾವಾಕ್ಯವೂ. ಈ ವಾಕ್ಯಗಳ ನಿಷ್ಕರ್ಷಾರ್ಥಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಭರತಮುನಿ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ:—**ಅನನ್ಯಸಾಧ್ಯೇ** - ಭಗವಂತನ ವಿನಾ ಇನ್ನಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ, **ಸ್ವಾಭೀಷ್ಟೇ** - ತನಗಭಿಮತವಾದ ಫಲದಲ್ಲಿ, **ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕಂ** - ತನ್ನ ಅಭಿಮತ ಫಲವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವನೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯೊಡನೆ, **ತದೇಕೋಪಾಯತಾ** - ಆ ಭಗವಂತನೇ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನೆಂಬ ಭಾವವುಳ್ಳ, **ಯಾಚ್ಞಾ** - ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯಾದ, **ಪ್ರಪತ್ತಿಃ** - ಭರನ್ಯಾಸವು, **ಶರಣಾಗತಿಃ** - ಶರಣಾಗತಿಯು. **ಅನನ್ಯಸಾಧ್ಯೇ** - ಎಂಬಲ್ಲಿರುವಭಿಪ್ರಾಯವು, **ಸ್ವತ ಇತರತೋವಾ ದುಸ್ಸಾಧೇ**-

ಎಂಬದಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕಂ** ಎಂಬುವವರಲ್ಲಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು, **ಕ್ವಚನ** ಎಂಬ ಪದದರ್ಥದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಾಸವಿರಬೇಕಾದರೆ, **ಸಂಪೂರ್ಣ** ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಲ್ಲಿರಬೇಕಷ್ಟೇ. **ಯಾಚ್ಞಾ ಪ್ರಪತ್ತಿಃ** ಎಂಬುವದರಭಿಪ್ರಾಯವು, " **ಭರನ್ಯಾಸಂ ಯಾಚ್ಞಾನ್ವಿತಂ ಅಭಿವದನ್ತಿ ಪ್ರಪದನಂ** " ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಭರತಮುನಿಯ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಪದನವು ಯಾಚ್ಞಾವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಅಸ್ಮದ್ಯತನ ನಿರಪೇಕ್ಷೇಣ** -- ನನ್ನ ಯಾವುದೊಂದೂ ಇತರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಮನೋಭೀಷ್ಟವು, **ಭವತಾ ಸಮರ್ಥ್ಯಃ** - ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಸಾಧಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭರವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುತ್ತೇನೆಂಬ **ಮತಿವಿಶೇಷವೇ** ಪ್ರಪದನವೆಂದು ಪ್ರಾಜ್ಞರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆಂದುಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಭರತಮುನಿಗಳು ಯಾಚ್ಞೆಯೇ ಪ್ರಪದನವೆಂದೂ ಇವರು ಇದೊಂದು ಬುದ್ಧಿವಿಶೇಷವೆಂದೂ ಹೇಳುವದು ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ ಹಾಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೇಗೆಂದರೆ, **ಯಾಚ್ಞಾರೂಪಪ್ರಪತ್ತಿ** ಎಂದು ಯಾವಾಗ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಆಗ ಪ್ರಪತ್ತಿಶಬ್ದದಿಂದ **ಭವತಾ ಸಮರ್ಥ್ಯಃ** - ಎಂಬ ಭರನ್ಯಾಸಾರ್ಥವೂ, ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಯಾಚ್ಞಾ ಶಬ್ದವು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ ಆಗ ಅದು ಬರೀ ವಾಚಕರೂಪವಾದುದಲ್ಲವೆಂದೂ ಆ ಯಾಚ್ಞೆಯು **ಭವತಾಸಮರ್ಥ್ಯಃ** ಎಂಬು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಜ್ಞಾನರೂಪವಾದುದೆಂದೂ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿ **ಅರ್ಥಸ್ತು** ಎಂದು **ತು** ಶಬ್ದವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ವಿರೋಧಶಂಕೆಗೆ ಆಸ್ಪದವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಈ ಯಾಚ್ಞೆಯು ಮತಿವಿಶೇಷರೂಪವಾದುದೆಂದೂ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ **ತು** ಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗವು.

ಪ್ರಪದನವೆಂದರೆ ಭರಸಮರ್ಪಣವು ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲವು. ಒಬ್ಬ ಯಜಮಾನನು ತನ್ನ ಭೃತ್ಯನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುವ ಭರವನ್ನಿಡುವದೂ ಕೂಡ ಆಗ ಪ್ರಪದನವಾಗಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಯಾಚ್ಞಾನ್ವಿತಂ** - ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಮಿತ್ರರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಮಾಡುವವರಿಂದ ಇದೂ ಕೂಡ ಪ್ರಪದನವಲ್ಲದಿರುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ಅಭೀಷ್ಟೇ ದುಸ್ಸಾಧೇ** - ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಇತರ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದೇ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥನಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾದುದು; ಅಂಥಾವನಲ್ಲಿ ಭರಸಮರ್ಪಣವೇ ಪ್ರಪದನವೆಂಬ ಭಾವವು. ಭರನ್ಯಸನವೇ ಪ್ರಪದನವು ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳಲ್ಪ

ಅಙ್ಗಿ ಸ್ವರೂಪಮ್

ಮುಮುಕ್ಷುವಾನ ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು ಇವ್ವುಪಾಯತ್ತಿಲ್ ಅಙ್ಗಿ ಸ್ವರೂಪವಮಾವದು ? ಆಭರಣತ್ತೈಯುಡೈಯವನುಕ್ಕು ಅವನ್ ತಾನೇ ರಕ್ಷಿತ್ತುಕ್ಕೊಣ್ಡು ಪೂಣಕ್ಕೊಡುಕ್ಕು ಮಾಪ್ಪೋಲೆ ಯಥಾವಸ್ಥಿತಮಾನ ವಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಮ್.

ಟ್ಟಿತೆಂದರೆ, ಬರೀ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೇ ಪ್ರಪದನವಾದರೆ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವಾದ ಒಂದು ಅಂಗವೇ ಪ್ರಪದನವೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾಚ್ಞಾನ್ವಿತವಾದ ಭರನ್ಯಸನವೇ ಪ್ರಪದನವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದುದ ರಿಂದ ಈರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸರೂಪ ಅಂಗಿಯ ಯಥಾರ್ಥಾಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ :— ಐಹಿಕ ಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪಫಲವಾಗಲಿ, ಮೋಕ್ಷರೂಪಫಲವಾಗಲಿ ಅನನ್ಯಸಾಧ್ಯ ವಾದುದರಿಂದ, ಭಗವಂತನಾದ ನೀನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಯಾರೂ ನಿರ್ವಹಿಸಿ ಕೊಡ ಲಾರರಾದುದರಿಂದ ಆ ಫಲಸಾಧನಭರವನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಮುಂದೆ ನನ್ನ ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೇನೇ ನೀನೇ ಸಾಧಿಸಿಕೊಡುವಿ ಎಂಬ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಈ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನೂ ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುತ್ತೇನೆಂಬ ಜ್ಞಾನ ವಿಶೇಷವೇ ಪ್ರಪದನವು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಪದನ, ಪ್ರಪತ್ತಿ, ಭರನ್ಯಾಸ ಶರಣಾ ಗತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೆಸರುಗಳುಂಟು. ಇದು **ಯಾಚ್ಞಾನ್ವಿತಂ** - ನೀನು ಉಪಾಯ ವಾಗಿ ರಕ್ಷಾರೂಪವಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದುದು ಎಂದು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಇದು ಸರ್ವಪುರುಷಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವು. ಇಲ್ಲಿ **ಯಾಚ್ಞಾ** ಯಾವುದೆಂದರೆ ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆ ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರಭಾಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತ ದೇಶಿಕರವರೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ದ್ದರೆ ಇನ್ನೇನಾದರೂ ವಿಶೇಷ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯ ಉಂಟೋ ? ಎಂದರೆರಕ್ಷಾಭರವ ನ್ನಿಡುವದರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಫಲನಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಇರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ "**ಮುಮುಕ್ಷುವಾನ ಅಧಿಕಾ ರಿಕ್ಕು**" ಎಂದು ವಾಕ್ಯಾರಂಭವು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ಉಪಪಾದಿಸು ತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬುಭುಕ್ಷು ಮುಮುಕ್ಷು ಸಾಧಾರಣವಾದ ಅಂಗಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಮುಂದೆ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಸಾಧಾರಣ ವಾದ ಅಂಗಿ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮುಮುಕ್ಷುವಾನ ವಧಿಕಾರಿಕ್ಕು - ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ, **ಇವ್ವುಪಾಯತ್ತಿಲ್** - ಈ ಸಾಂಗ ಪ್ರಪದನದಲ್ಲಿ, ಅಂಗಿ ಸ್ವರೂಪ ಯಾವುದು ? **ಆಭರಣತ್ತೈಯುಡೈಯವನುಕ್ಕು** - ಆಭರಣವನ್ನು ಅದರ ಯಜಮಾನನಿಗೆ, **ಪೂಣಕೊಡುಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ** -ಹಿಂತಿರುಗಿ ಧರಿಸಲು ಕೊಡುವಹಾಗೆ, **ಯಥಾವಸ್ಥಿತಮಾನ** - ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಅದು ಎಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ, ತನ್ನ ರಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ, ಅವರ ಫಲದಲ್ಲೂ, ತನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವು, ಅವುಗಳು ಭಗವಂತನಿಗೇನೇ ಸೇರಿದವು ಎಂಬ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಮ್** - ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯು. ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸೇರಿದೊಂದು ಆಭರಣವು ಏನೋ ಒಂದು ಕಾಲಾಂತರದಿಂದ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರೆ, ಅವನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಪುನಃ ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟು ಇದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಮುಮುಕ್ಷುವು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವತ್ತಾದ ಈ ಆತ್ಮವನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದೆ, ಇದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ನಿಮ್ಮದೆಂದು ಆತನ ಪಾದದಲ್ಲಿಡುವದು ನ್ಯಾಯವಾದುದೇ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪದನದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲುಪಪಾದಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಯಾಚ್ಞೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣದೊಂದಿಗೆ ಈ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣವೂ ಮತ್ತು ಫಲಸಮರ್ಪಣವೂ ಇರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದುದರಿಂದ ಅಂಗಿ ಸ್ವರೂಪವು, ಈ ಆತ್ಮ ರಕ್ಷಾಭರನಿಕ್ಷೇಪ, ಫಲನಿಕ್ಷೇಪ, ಸ್ವರೂಪನಿಕ್ಷೇಪ, ಈ ಮೂರು ನಿಕ್ಷೇಪಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿರುವದು ಎಂಬ ಭಾವವು. **ಆಭರಣತ್ತೈಯುಡೈಯವನಕ್ಕು** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಸಮರ್ಪಣವೂ, **ಅವನ್ ತಾನೇ ರಕ್ಷಿತ್ತುಕೊಂಡು** ಎಂಬುವದರಿಂದ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣವೂ, **ಪೂಣಕೊಡುಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಫಲಸಮರ್ಪಣವೂ ಹೀಗೆ ಮೂರೂ ಈ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ಯೋತಿತವು. ಇವುಗಳಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದು ಅಂಗಿಯುಂಟೆಂದು ಹೇಳುವದು ಅಸಂಗತವು. ಆದರೆ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಭಗವಂತನ ಸ್ವಂ ಆಗಿ, ಆತನು ನಮಗೆ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಯಾದರೆ, ಆತನ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಆತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವದೆಂಬುವದು ಅಸಮಂಜಸವಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಆದರೆ ಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಕ್ರಮ ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯಲ್ಲಾ ? ಎಂದರೆ, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮೋಪಾಧಿಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವದರಿಂದ ಏನೊಂದೂ ಅಸಂಗತವಿಲ್ಲವು. ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವಾದರೋ ವಸ್ತುತಃ ಅಂತಹ ಕರ್ಮೋಪಾಧಿಯುಕ್ತವಾದುದಲ್ಲವು; ಆದುದರಿಂದ ಭ್ರಾಂತಿಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಆತ್ಮನು

ಭಗವಂತನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ತನ್ನದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಹೀಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸೋಣವೇನು ಶಾಸ್ತ್ರ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾದನಂತರವೇ, ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಾನಂತರವೆಂದರೆ ಭ್ರಾನ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವು. ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಮುಂದೆಯೇ ಎಂದರೆ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನ ಉಂಟಾಗಲು ಕಾರಣವೇ ಇಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಇದೂ ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲವು.

ಈ ಆತ್ಮವು ಪರಮಾತ್ಮನದೇ ಆದರೆ ಇದುವರಿವಿಗೂ ಅದು ನನ್ನದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಆತ್ಮಾಪಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆನು. ಈಗ ಇದು ಆತನದೆಂದು ತಿಳಿದುದ ರಿಂದ ಈ ಚೋರಕೃತ್ಯಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಅದನ್ನು ಈಗ ಆತ ನಲ್ಲೇ ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದೂ ಸರಿಯಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದುವರಿವಿಗೂ ತನ್ನದು ಎಂದು ತಿಳಿದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಚೋರ ಕೃತ್ಯದಂಡನೆಗಾಗಿ ಬಂಧನಿವೃತ್ತಿಗೆ ಒಡನೆ ಅವಕಾಶವು ಇಲ್ಲವಾದುದಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸರ್ವಜ್ಞನು, ಈ ಆತ್ಮಾ ತನ್ನದೆಂಬುವದು ಆತನಿಗೆ ಸುವ್ಯಕ್ತವು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವಾದ ಪ್ರಪದನದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ತಾನೇ ಏನು ಎಂದು ಕೂಡ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಹುದು. ಕರ್ತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವತ್ತ್ವಾತ್ (ಶಾ. ಸೂ. ೨-೩-೩೩) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಜೀವಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಬುದ್ಧಿಗಳ ಮೂಲಕ ಯತ್ನಿಸಲೆಂದು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುವಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ವ್ಯತ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ಈ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲದೇನೆ ರಕ್ಷಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ವೈಷಮ್ಯನೈರ್ಘೃ ಣ್ಯಾದಿ ದೋಷಗಳು ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸಾಧ್ಯೋ ಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನೂ ಫಲವನ್ನೂ ಆತನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಅನ್ಯಥಾ ಸನ್ತಮಾತ್ಮಾನಂ ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ।
ಕಿಂ ತೇನ ನಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಚೋರೇಣಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾ ॥

(ಭಾರ ಆದಿ ೯೮-೭)ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭ್ರಾನ್ತಿಯಿಂದ ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ರೂಪಚೋರ ಕೃತ್ಯಮಾಡಿದನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪರಿತಾಪವುಂಟಾಗಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಆತನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸು ವದು ಯುಕ್ತವೇ. ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುವು ಮನ್ನಿಸಿಬಿಡಲೂಸಾಧ್ಯವು/ ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಬೋಧಿಸು ತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ಅಭಿರಣತ್ತ್ರೈಯುದ್ಧೈಯುವ ನಕ್ಕು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಾನ್ತವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅದಾವದು ? ಪ್ರಣವತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರತ್ಯಯಙ್ಗಳಾಲೆ ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾಯ್ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾಯ್ ತೋಱಿನ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೈಪತ್ತ, ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಣ ವ್ಯಾಪಾರತ್ತಿಲುಮ್, ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರಕ್ಷಣಫಲತ್ತಿಲುಮ್, ಸ್ವಾಧೀನಮಾಗವುಮ್, ಸ್ವಾರ್ಥಮಾಗವುಮ್ ತನಕ್ಕನ್ವಯ ಮಿಲ್ಲಾದಪಡಿ ಭರನ್ಯಾಸಪ್ರಧಾನಮಾನ ವತ್ಯನ್ತ ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯವಿಶಿಷ್ಟ ಶೇಷತ್ವಾನುಸನ್ಧಾನವಿಶೇಷಮ್.

ಮುಂದೆ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಶಬ್ದಾರ್ಥವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ :—ಅಭರಣವನ್ನಾದರೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮುಟ್ಟಿ ಎತ್ತಿ ಒಬ್ಬ ರಕ್ಷಕನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನನಗೆ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಇದು ನಿನ್ನ ಆಭರಣನೇಯಾದ.ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ನಿನ್ನದೇ ಎಂದು ಅತನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದು. ಆತ್ಮವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದು, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದು, ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಈ ಆತ್ಮನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂಬುವದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ :—

ಅದಾವದು ? ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಎಂಬುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನು ? ಪ್ರಣವ ......**ಪ್ರತ್ಯಯಙ್ಗಳಾಲೇ** - ಓಮ್ ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿರುವ ಮೊದಲನೆಯಕ್ಷರವಾದ ಅಕಾರದ, ಪ್ರಕೃತಿಯಾದ ಅಕಾರ, ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರತ್ಯಯವಾದ ಲುಪ್ತ ಚತುರ್ಥಿಗಳಿಂದ, **ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾಯ್ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾಯ್ ತೋಱಿನ** - ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾಗಿಯೂ ತೋರಿಬರುವ, **ಸರ್ವೇಶ್ವರನೈಪತ್ತ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು, **ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಣತ್ತಿಲುಮ್** - ತನಗೂ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸೇರಿದವರ ರಕ್ಷಣದಲ್ಲೂ, ಹಾಗೆಯೇ, **ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಣಫಲತ್ತಿಲುಮ್** - ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಬೇಕಾದವರ ರಕ್ಷಣದ ಫಲದಲ್ಲೂ ಸಹ, **ಸ್ವಾಧೀನಮಾಗವುಮ್** - ತನಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾದುದಾಗಿಯೂ, **ಸ್ವಾರ್ಥಮಾಗವುಮ್** - ತನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾದುದಾಗಿಯೂ, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, **ತನಕ್ಕನ್ವಯಮಿಲ್ಲಾದಪಡಿ**-ತನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ **ಭರನ್ಯಾಸ ಪ್ರಧಾನಮಾನ** - ಸಮಸ್ತ ಭರವನ್ನೂ ಆತನಲ್ಲಿಡುವದೆಂಬ ಮುಖ್ಯವಾದ, **ಅತ್ಯನ್ತ ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯವಿಶಿಷ್ಟ** - ಅತ್ಯನ್ತಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ಶೇಷತ್ವಾನುಸನ್ಧಾನವಿಶೇಷಮ್** - ತಾನು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ದಾಸನೆಂಬ ಭಾವವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ವ್ಯಾಪಾರವಿಶೇಷವು.

ಇಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಒಂದು ಶೇಷತ್ವಾನುಸಂಧಾನ ವಿಶೇಷವೆಂದು ಹೇಳ

ಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇದರಿಂದ ಪರಮಪುರುಷನ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ತನಗೂ ಪರಮಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು ಅನುಸನ್ಧಾನವು ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವಾದರೆ, ಈ ಅಜ್ಞಿಯು ರಕ್ಷಾಭರನಿಕ್ಷೇಪ ಫಲನಿಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕೆಂಬ ಆವಶ್ಯಕತೆಬೇಡವೋ ಎಂದರೆ ಅವುಗಳೂ ಉದ್ದೇಶ್ಯವೆಂದೇ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಭರನ್ಯಾಸಪ್ರಧಾನವಾಗ ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು ಆ ಭರನ್ಯಾಸವು ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರಕ್ಷಣ, ಮತ್ತು ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರಕ್ಷಣಫಲ ವಿಷಯಗರ್ಭಿತವಾದುದೆಂಬುವದು ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದಲೇ ಸುವ್ಯಕ್ತವು. ಈ ಎರಡೂ ತನಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ತನಗೇನೂ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವಲ್ಲವು ಎಂಬುವ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅನುಸನ್ಧಾನವೇ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು. ಹಾಗಾದರೆ ಇನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾದುದು ಎಂದರೆ, ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವಾದುದು ಮತ್ತು ಆತನಿಗೇನೇ ಪ್ರಯೋಜನಕರ ವಾದುದು. ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವಸ್ವತನ್ತ್ರನು, ಸರ್ವರಕ್ಷಕನು, ಸರ್ವಶೇಷಿಯು ; ಆದುದರಿಂದ ಈ ಚೇತನನ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರಕ್ಷಣ ತತ್ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಶಕ್ತನಾದುದರಿಂದ, ಇವುಗಳು ಆತನಿಗೇನೇ ಸ್ವಾಧೀನವು ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾದುವು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸರ್ವರಕ್ಷಕನೂ ಸರ್ವಶೇಷಿ ಎಂಬುವದು ಮೂಲಮನ್ತ್ರದ ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೇ ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಥಿಸುವವರಾಗಿ ಅಂತಹ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಸಂಪೂರ್ಣಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯದ ಅನುಸನ್ಧಾನವು ಯುಕ್ತವಾದುದೇ ಸರಿ. ಪ್ರಣವದ ಅಕಾರದಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ತೋರಿಬರುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ :—

> **ಏವ ಮಕ್ಷರ ರೂಪೇಣ ಕಾರಣತ್ವಮಿಹೋದಿತಂ ।**
> **ರಕ್ಷಕತ್ವಂಚ ಧಾತ್ವರ್ಥ ಚ್ಛೇಷಿತ್ವಂ ಪದರೂಪತಃ ।**
> **ಶ್ರೀಶತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಗತ್ಯಾ ಚ ಯುಜ್ಯತೇ ಪರಮಾತ್ಮನಃ ॥**

ಅಕಾರವಾಚ್ಯನಾದುದರಿಂದ ವಿಷ್ಣುವು (೧) ಜಗತ್ಕಾರಣನೆಂದೂ (೨) ಅವರಕ್ಷಣೆ ಎಂಬ ಧಾತ್ವರ್ಥದಿಂದ ಸರ್ವರಕ್ಷಕನೆಂದೂ (೩) ಮಕಾರವಾಚ್ಯಜೀವನು ಆಯೈವ ಅಕಾರವಾಚ್ಯನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿಗೇನೇ ಎಂಬದಾಗಿ ಪದಗಳ ಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವಶೇಷಿಯೆಂದೂ (೪) ಮತ್ತು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೆಂದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ **ಸರ್ವೇಶ್ವರನೈಪತ್ತು** ಎಂಬುವದನ್ನು **ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯವಿಶಿಷ್ಟ ಶೇಷತ್ವ**ದೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಮೂಲಮನ್ತ್ರದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಂದಿರೋಣದರಿಂದ ಈ ಮನ್ತ್ರಜನ್ಯತತ್ವಜ್ಞಾನವೇ ಈ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪ

ಭರಸಮರ್ಪಣಾನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕಾರಃ

(೧) "ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್" ಎನ್ರು ಚೋದಿತಮಾನ ಇವ್ವನುಸನ್ಧಾನ ವಿಶೇಷತ್ತೈಯನುಷ್ಠಿಕ್ಕುಮ್ಪಡಿ:—ಶೇಷಿಯಾಯ್ ಸ್ವತ

ಉಪಾಯಕ್ಕೆ ಉಪಕಾರಕವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತು ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು, ರಾಜನನ್ನು ಕುರಿತ ಭೃತ್ಯನ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದ ಹಾಗಲ್ಲವು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾತ್ರವೇ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು. ಆತ್ಮೀಯರಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಕುರಿತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರನ್ನೂ ಸಹ ಕುರಿತದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಣ ತತ್ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಅನ್ವಯ ಸ್ವಾರ್ಥತೆಗಳಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಮೂಲಮನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬಬರುವ ಸರ್ವರಕ್ಷಕ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸ್ವಾಧೀನವು, ಪ್ರಯೋಜನವು ಎಂಬ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಿಂದ ಸೇರಿದ ಶೇಷಭಾವದ ಅನುಸನ್ಧಾನವೇ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆದರೆ (೧) "ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್" ಎಂದು ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನಿಕ್ಷೇಪಮಾತ್ರವೇ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆಯಲ್ಲಾ, ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅದು ರಕ್ಷಾಭರನಿಕ್ಷೇಪ, ಫಲನಿಕ್ಷೇಪಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಾಧನವೇನಿದೆ ? "ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಾಗ ಆತ್ಮೀಯರೂ ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಈ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು. ? ಈ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ **ಸಮಾಧಾನವನ್ನು** "ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, **ಭಾವಿಕ್ಕೈ** ಎಂಬುವದರವರಿವಿಗೂ ಇರುವ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವ ವಾಕ್ಯದಿಂದಲೇ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪದ ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

"ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್" "ನಿನ್ನ ಆತ್ಮವನ್ನೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನನ್ನಲ್ಲಿಡತಕ್ಕದ್ದು" ಎನ್ರು ಚೋದಿತಮಾನ - ಎಂದು ವಿಧಿವಾಕ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಇವ್ವನುಸನ್ಧಾನವಿಶೇಷತ್ತೈ - ರಕ್ಷಾ ಭರನ್ಯಾಸ, ಫಲನ್ಯಾಸಗಳಿಂದ ಸೇರಿದ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪರೂಪವಾದ ಈ ಅನುಸನ್ಧಾನವನ್ನೂ,

---

[೧] ಸಾತ್ವತತನ್ತ್ರಂ. [೨] ಭಾರ ಶಾಂ ೨೫-೧೯

ನ್ತ್ರನಾನವೀಶ್ವರ್ಙ್ ತಙ್ಪ್ರಯೋಜನಮಾಗವೇ ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಕ್ಕುಮ್ಪಡಿ ಕ್ಕೇಡಾಗ ಅನನ್ಯಾರ್ಹಾನನ್ಯಾಧೀನ ಶೇಷಭೂತನಾಯ್ ಅತ್ಯನ್ತಪರತನ್ತ್ರನಾನ ನಾಙ್ (೧) "ಆತ್ಮಾಪಿಚಾಯಂ ನಮಮ" ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ಎನಕ್ಕುರಿಯೇ ನಲ್ಲೇಙ್, ಒನ್ರೈನಿರುಪಾಧಿಕ ಮಾಗವೆನ್ನದೆನ್ರುವುಮುರಿಯೇ ನಲ್ಲೇಙ್, (೨) "ಸ್ವಯಂ ಮೃತ್ಪಿಂಡಭೂತಸ್ಯ ಪರತಂ

ಅನುಷ್ಠಿಕ್ಕುಮ್ಪಡಿ - ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಪ್ರಕಾರವು, ಹೇಗೆಂದರೆ, ಇದೇ ಕರ್ತೃಪದವು, ಇದಕ್ಕೆ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ಬಹಳ ಮುಂದೆ ಭಾವಿಕ್ಕೈ ಭಾವಿಸೋಣವು ಎಂದು ಇರುತ್ತದೆ, ಇದೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಯಾಗದ ಹಾಗೆ ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ ಚೋದನಾ ಮತ್ತು ಕೃತಿಸಾಧ್ಯವೆಂದೂ, ಆದರೆ ಇದು ಮಾನಸಭಾವನಾತ್ಮಕವಾದುದು ಎಂದೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಶೇಷಿಯಾಯ್ - ಮೂಲಮಂತ್ರದ ಪ್ರಣವದಿಂದ ತೋರುವ ಶೇಷಿಯಾದ **ಸ್ವತನ್ತ್ರನಾನ** - ನಮಶ್ಶಬ್ದದಿಂದ ಜೀವಪಾರತಂತ್ರ್ಯತೋರಿಬರುವದರಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದ ಈಶ್ವರನು, **ತನ್ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗವೇ**-ನಾರಾಯಣಾಯ ಎಂಬಲ್ಲಿರುವ ಚತುರ್ಥಿಯಿಂದ ತೋರುವ, ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೇ, **ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಕ್ಕುಮ್ಪಡಿಕ್ಕೇಡಾಗ** - ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿ, **ಅನನ್ಯಾರ್ಹ**- ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲದೆ ಇನ್ಯಾರಿಗೂ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಶೇಷನಾಗಿರಲು ಅರ್ಹನಲ್ಲದ, **ಅನನ್ಯಾಧೀನ** - ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲದೆ ಇನ್ಯಾರಿಗೂ ಅಧೀನನಾಗಿ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಡಲು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲದೆ, ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನೇ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿಯೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದಲೇ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಡುವನಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿ ಅತ್ಯನ್ತ ಪರತಂತ್ರನಾದ, **ನಾಙ್** - ನಾನು, "**ಆತ್ಮಾಪಿ**, ಈ ನನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಜೀವಾತ್ಮನೂ ಕೂಡ, **ಅಯಂಚ**-ಈ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಜನಸಮೂಹ ರಾಜ್ಯವೊದಲಾದವೂ ಸಹ, **ನಮಮ**-ನನಗೆ ಸೇರಿದುದಲ್ಲವು, ಇದು ಮೂಲತಂತ್ರದ "**ನಮಶ್ಶಬ್ದದರ್ಥವು**," **ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ**-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ಎನಕ್ಕುರಿಯೇ ನಲ್ಲೇಙ್** - ನಾನೇ ಶೇಷಿಯಾಗಿರಲು ಶಕ್ತನಲ್ಲವು ; ಮತ್ತು **ಒನ್ರೈ**- ಒಂದನ್ನಾದರೂ, ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ, **ಎನ್ನದೆನ್ರುವುರಿಯೇ ನಲ್ಲೇಙ್** - ನನ್ನದೆಂದು ಅಭಿಮಾನಿಸಲೂ ಯೋಗ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವು ; "**ಸ್ವಯಂ**-ತಾನೇ, **ಮೃತ್ಪಿಂಡಭೂತಸ್ಯ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದುಂಟಾದ ಸತ್ತೆಯಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯ

(೧) ಭಾರ ಶಾಂ ೨೫ ೧೯ (೨) ಭಾರ ಶಾಂ ೨೯೪-೧೩

ತ್ರಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ । ಸ್ವರಕ್ಷಣೇಪ್ಯಶಕ್ತಸ್ಯ ಕೋ ಹೇತುಃ ಪರರಕ್ಷಣೇ ॥” ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ ಎನ್ನೈಯುಮೆನ್ನದೆನ್ರು ಪೇರ್ ಪೆற்றವற்றಯು ಮ್ ನಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಯುಮ್ ಪ್ರಧಾನಫಲಿಯಾಯುಮ್ ರಕ್ಷಿತ್ತು ಕ್ಕೊಳ್ಳಯೋಗ್ಯನುಮಲ್ಲೇ‌ೕ, (೧)“ಆತ್ಮಾ ರಾಜ್ಯಂ ಧನಂಚೈವ ಕಳತ್ರಂ ವಾಹನಾನಿ ಚ । ಏತದ್ಭಗವತೇ ಸರ್ವಮಿತಿ ತತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿತಂ ಸದಾ ।” ಎನ್ರು ವಿವೇಕಿಗಳ್ ಅನುಸನ್ಧಿತ್ತ ಕ್ರಮತ್ತಿಲೇ ಎನ್ನುಡೈಯ ವಾತ್ಮಾತ್ಮೀಯಙ್ಗ ಳುಮ್ ಅವನದೇ (೨) “ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರನ್ಯಾಸೋ ಹ್ಯಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ

ಹಾಗೆ ಏನೊಂದೂ ಸತ್ವವಿಲ್ಲದಿರುವ, **ಪರತಂತ್ರಸ್ಯ** - ಆಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪರತಂತ್ರನಾದ, **ದೇಹಿನಃ** - ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ, **ಸ್ವರಕ್ಷಣೇಽಪ್ಯಶಕ್ತಸ್ಯ** - ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅಶಕ್ತನಾಗಿರುವಾಗು **ಪರರಕ್ಷಣೇ** ಇತರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ, **ಕೋ ಹೇತುಃ** - ಕಾರಣವೇನಿದೆ ಎಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಶಕ್ತನೇ ಎಂಬ ಭಾವವು,” **ಎಙ್ಗರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಎನ್ನೈಯುಮ್** - ನನ್ನನ್ನೂ, **ಎನ್ನದೆನು, ಪೇರ್ ಪೆತ್ತಪತ್ತೈಯುಮ್** - ನನ್ನದೆಂದು ಹೆಸರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥಾ ದ್ದನ್ನೂ ಸಹ, ನಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿಯೂ, **ಪ್ರಧಾನಫಲಿಯಾಯುಮ್** - ಮುಖ್ಯವಾದ ಫಲಾನುಭವಮಾಡುವವನಾಗಿ, ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯಕರ್ತಾವಾಗಿ, **ರಕ್ಷಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಯೋಗ್ಯನುಮಲ್ಲೇ‌ೕ** - ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲವು, “ **ಆತ್ಮಾ** - ಜೀವಾತ್ಮನೂ, **ರಾಜ್ಯವೂ, ಧನವೂ** ಕೂಡ, **ಕಳತ್ರಂ** - ಹೆಂಡ; ತಿಯೂ, ವಾಹನಗಳೂ ಸಹ, **ಏತತ್ ಸರ್ವಂ** - ಇವೆಲ್ಲವೂ, **ಭಗವತೇ** - ಭಗ ವಂತನಿಗಾಗಿಯೇ, **ಇತಿ** - ಎಂಬುದಾಗಿ, **ಸದಾ** - ಯಾವಾಗಲೂ **ತತ್ಪ್ರೇಕ್ಷಿತಂ ತತ್** - ಆ ಉಪರಿಚರವಸುವಿನ, **ಪ್ರೇಕ್ಷಿತಂ** - ಭಾವನೆಯು, ಅನುಸಂಧಾ ನವು,” **ಎನ್ರು ವಿವೇಕಿಗಳ್** - ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮಭೇದಗಳನ್ನರಿತ ಸಾರಾಸಾರ ವಿವೇಕಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವರು, **ಅನುಸನ್ಧಿತ್ತಕ್ರಮತ್ತಿಲೆ** - ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ಎನ್ನುಡೈಯ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಙ್ಗಳುಮ್** - ನನ್ನ ಆತ್ಮಾ ಮತ್ತು ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಚೇತನಾ ಚೇತನವರ್ಗವೂ, **ಅವನದೇ** - ಅವನಿಗೆ ಸೇರಿ ದವುಗಳೇ, ಮತ್ತು (೨) **ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಭರನ್ಯಾಸೋ ಹಿ** - ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸೇರಿದವರ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭಾರವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಡುವದು ತಾನೇ,

---

(೧) ಭಾರ ಶಾಂ ೩೪೨-೨೪ (೨) ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ೧೭-೭೯

ಉಚ್ಯತೇ" ಎನ್ಗೈಯಾಲ್ ಇವಱ್ಱಿನುಡೈಯ ರಕ್ಷಣ ಭರಮುಮ್ (೧) "ನಹಿಪಾಲನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮೃತೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರಂ ಹರಿಂ" ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ರಕ್ಷಕನಾನ ಅವನದೇ (೨) "ತೇನ ಸಂರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಸ್ಯ ಫಲೇ ಸ್ವಾಮ್ಯವಿಯುಕ್ತತಾ । ಕೇಶವಾರ್ಪಣ ಪರ್ಯಂತಾ ಹ್ಯಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಉಚ್ಯತೇ" ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ ರಕ್ಷಣಫಲಮುಮ್ ಪ್ರಧಾನಫಲಿಯಾನ ಅವನದೇ, ಎನ್ರು ಭಾವಿಕ್ಕೈ.

ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಉಚ್ಯತೇ - ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ," **ಎನ್ಗೈಯಾಲ್**-ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, **ಇವಱ್ಱಿನುಡೈಯ ರಕ್ಷಣಭರಮುಮ್**-ಇವುಗಳ ರಕ್ಷಣಭರವೂ ಕೂಡ, "**ಸರ್ವೇಶ್ವರಂ ಹರಿಂ ಋತೇ**-ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, **ನ ಹಿ ಪಾಲನಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ** - ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾರಿಗೂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವು" **ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, **ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾನ ಅವನದೇ** – ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯನೆನಿಸಿ ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಸೇರಿದುದೇ, ಮತ್ತು (೩) **ತೇನ** - ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ, **ಸಂರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಸ್ಯ** - ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುವವನಿಗೆ, **ಫಲೇ** - ರಕ್ಷಣ ಪ್ರಯೋಜನದಲ್ಲಿ, **ಕೇಶವಾರ್ಪಣಪರ್ಯನ್ತಾ** - ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರರುಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡುವ ಪರ್ಯನ್ತವಾದ, **ಸ್ವಾಮ್ಯವಿಯುಕ್ತತಾ ಹಿ** - ತನಗೆ ಸ್ವಾಮಿತ್ವವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯೇನೇ, **ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಉಚ್ಯತೇ** - ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ," **ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, **ಪ್ರಧಾನಫಲಿಯಾನ**-ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತಾ ಭೋಕ್ತಾವಾದ **ಅವನದೇ** – ಸರ್ವೇಶ್ವರನದೇ ಎನ್ರುಭಾವಿಕ್ಕೈ - ಎಂದು ಭಾವಿಸೋಣವು. ಇದು ದೊಡ್ಡವಾಕ್ಯವು. ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವೆಂಬುವದು ಮೂರು ಅಂಶಗಳುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಮೂರು ಸಲ ಅವನದೇ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪನ್ಯಾಸ, ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸ, ಫಲನ್ಯಾಸ ಮೂರೂ ಇರಬೇಕೆಂಬದಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ, ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ದೊಡ್ಡ ವಾಕ್ಯದ ಮೂಲಕ "ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್" ಎಂಬ ಸಾತ್ವಕಿತನ್ತ್ರದ ವಿಧಿವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೂರು ನ್ಯಾಸಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—

೧. ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಗಳೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸೇರಿದುದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿರ

---

[೧] ವಿ ಪು ೧ ೨೨ ೨೧ [೨] ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ೧೭ ೭೩

ಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವು "ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಭರನ್ಯಾಸೋಹ್ಯಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಉಚ್ಯತೇ" ಇದು ಏತಕ್ಕೆ ಅಂತಹ ಅನುಸನ್ಧಾನವೆಂದರೆ ;—ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದರೋ ಸರ್ವಸ್ವತನ್ತ್ರನು, ಸರ್ವಶೇಷಿಯು, ಸರ್ವರಕ್ಷಕನು; ನಾವಾದರೋ ಅತ್ಯನ್ತ ಪರತನ್ತ್ರರು, **ಅನನ್ಯಾರ್ಹಾ ನನ್ಯಾಧೀನ ಶೇಷಭೂತರು.** ಇಲ್ಲಿ **ಅನನ್ಯಾರ್ಹ**ವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲದೆ ಇನ್ನು ಯಾರೂ ಶೇಷಿಯಾಗಿರಲು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವೆಂದೂ, **ಅನನ್ಯಾಧೀನ**ನೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನಲ್ಲದೆ ಬೇರೇ ಇನ್ನು ಯಾರೂ **ನಿಯಂತಾ**ವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಈಶ್ವರನೇ ನಮಗೆ ರಕ್ಷಕನು, ನಾವೇ ಆತನಿಂದ ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವು ಹೀಗೆ ರಕ್ಷ್ಯ ರಕ್ಷಕ ಸಂಬಂಧವು ಆತನಿಗೂ ನಮಗೂ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲವು, ಇದು ವಿಧಿನಿರ್ಮಿತವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಶ್ರೀ ಯಾಮುನೆಯರವರ

"ತದಹಂ ತ್ವದೃತೇನ ನಾಥವಾ ನ್ಮದೃತೇತ್ವಂ ದಯನೀಯವಾ ನ್ನಚ
ವಿಧಿ ನಿರ್ಮಿತ ಮೇತ ದನ್ವಯಂ ಭಗವನ್ಪಾಲಯ ಮಾಸ್ಮಜೀಹಪಃ॥

ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನ ೫೧) ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವೇನೆಂದರೆ ;—ಓ ಹೇಯ ಗುಣರಹಿತನಾಗಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಾಕರನಾಗಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ನನಗೆ ಶೇಷಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲವು, ನನ್ನನ್ನು ಅಥವಾ ನನಗೆ ಸಮಾನನಾದವರನ್ನು ನೀನು ತೊರೆದರೆ ನಿನ್ನ ದಯೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವ ಶೇಷರಾಗಿ ದಾಸರಾಗಿ ರಕ್ಷ್ಯವಾದ ಚೇತನವರ್ಗವೇ ಇಲ್ಲವು. ಈ ವಿಧವಾದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಿಗಿರುವ ಸಂಬಂಧವು ನಿನ್ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ನಿಯಮಿತವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ನೀನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು, ತ್ಯಜಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರುಗಳು ಅವನದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಇರಬೇಕೆಂಬುವದೂ ಅಲ್ಲದೆ,

೨. ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರುಗಳ ರಕ್ಷಣಭರವೂ ಅವನದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಪ್ರಮಾಣವು;---

"ನಹಿಪಾಲನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ಋತೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರಂ ಹರಿಂ" ಇದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಇತಿಹಾಸಗಳುಂಟು. ಚತುರ್ಮುಖಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಮಧುಕೈಟಭರಿಂದುಂಟಾದ, ರುದ್ರನಿಗೆ ಬಾಣಾಸುರ ಭಸ್ಮಾಸುರಾದಿಗಳಿಂದುಂಟಾದ, ಇಂದ್ರನಿಗೆ ದುರ್ವಾಸಮುಷಿ ವೃತ್ರಾಸುರರಿಂದುಂಟಾದ, ಭಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಶ್ರೀಹರಿಯೇ ಶಕ್ತನಾದನೇ ವಿನಾ ಇತರರಾಗಲಿಲ್ಲವು ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದವೇ ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನಗಳು. ಹೀಗೆ ಈ ಬ್ರಹ್ಮರುದ್ರೇಂದ್ರಾದಿಗಳು ತಾವೇ ಸ್ವತಃ

ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯು ಹಾಗೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲದವರು ಇತರರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಯಾರೇ ? ಅವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯುಂಟೇ ? ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದರೆ ನಿತ್ಯಸೂರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ, ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶೇಷಿತ್ವ ಉಂಟಲ್ಲಾ, ಅವರೂ ರಕ್ಷಕರಲ್ಲವೋ, ಶ್ರೀಹರಿ ಮಾತ್ರವೇ ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಕನು ಎಂದರೆ ಅವರುಗಳಿಂದ ಪುರುಷಕಾರರೂಪ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ವಿನಾ, ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಕ್ಷಕತ್ವವಿಲ್ಲವು. ಇಲ್ಲಿ **ನಹಿಪಾಲನಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ** - ಎಂಬಲ್ಲಿ ಭಯದಡೆಶೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವದು ಮಾತ್ರವೇ ಅರ್ಥವಲ್ಲವು. ಚೇತನನಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಭಯವು ಸಂಸಾರವು. ಅದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ನಿರತಿಶಯಾನಂದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿ, ಅಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದೇ ಮುಖ್ಯಪಾಲನೆಯು. ಈ ಶಕ್ತಿಯು ಶ್ರೀ ಹರಿಗಲ್ಲದೆ ಇತರರಿಗೆ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಆವಶ್ಯಕವು.

೩. ಈ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯರ ರಕ್ಷಣದಿಂದುಂಟಾಗುವ ಫಲವೂ ಅವನದೇ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ, ಇರಬೇಕು. ಫಲವನ್ನೂ ಕೂಡ ಆತನಲ್ಲೇ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದರೆ ಈ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗೇನೂ ಫಲವಿಲ್ಲವೋ ? ಎಂದರೆ ಆ ಫಲವು **ಮುಖ್ಯ ಫಲಿಯಾದ** ಅವನಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನು ಅಪ್ರಧಾನ ಫಲಿಯು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪ್ರಧಾನ ಫಲಿಯು ಎಂಬ ಭಾವವು. ತನಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಭೋಗಾಂಶವು ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನ ಭೋಗ ಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಅವನದೇ ಎಂಬ ಅವಧಾರಣವು ಯುಕ್ತವಾದುದೇ. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು ? ಎಂದರೆ, "**ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣಾಯಾಸಹಮೋದಸೇತ್ವಂ**" ಎಂದು ಶರಣಾಗತಿ ದೀಪಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣರಿಗೆ ಲೀಲಾರೂಪ ಭೋಗವೇ ಪ್ರಯೋಜನವು. "**ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇ ತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ**" "**ಮಿತ್ರ ಭಾವೇನಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ**" ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಸತ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪತ್ವ, **ಯದಿವಾ ರಾವಣ ಸ್ವಯಂ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಕ್ಷಮಾ ಕರುಣಾದಿಗಳೂ, **ಉದಾರಾಸ್ಸರ್ವ ಏವೈತೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಔದಾರ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲುಂಟೆಂಬುವದೇ ಪ್ರಯೋಜನವು. ಹೀಗೆ ಪ್ರಪದನವು, ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರನ್ಯಾಸ, ಅವರುಗಳ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸ, ಫಲ ಭರನ್ಯಾಸ, ಈ ಮೂರರಿಂದಲೂ ಸೇರಿದ ಭಾವನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದಾದರೆ, ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಮೋಕ್ಷೇತರ ಫಲಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಬಹುದು ; ಮತ್ತು ಉಪಾಸಕನಿಗೂ ಕೂಡ, ಇವು ಮೂರು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ತೋರಬಹುದು ; ಇವುಗಳು ಉಪಾಸಕನಿಗೆ ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದರೆ ಸ್ವರೂಪಫಲ ಸಮರ್ಪಣೆಗಳು ಉಪಾಸಕನಿಗೂ ಬೇಡವೋ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಂಕಾನಿವೃತ್ತಿಗಾಗಿ, ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು,

ಮುಮುಕ್ಷುಮಾತ್ರಸಾಮಾನ್ಯಂ ಸ್ವರೂಪಾದಿ ಸಮರ್ಪಣಂ ।
ಅಕಿಞ್ಚನೇ ಭರನ್ಯಾಸಸ್ತ್ವಧಿಕೋಂಗಿತಯಾ ಸ್ಥಿತಃ ॥ ೫ ॥

ಉಪಾಸಕನಾಗಿ ಸಕಿಂಚನನೇಯಾಗಲಿ, ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿ ಅಕಿಂಚನನೇಯಾಗಲಿ, ಸ್ವರೂಪ ಫಲಸಮರ್ಪಣೆಗಳ ಅನುಸಂಧಾನವು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ, ಅಕಿಂಚನನಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಸೇರಿದ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣೆಯೂ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ, ಮುಂದಿನ ಕಾರಿಕೆಯಿಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಿಕೆಯಿಂದ, ಮೋಕ್ಷ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷೇತರ ಫಲಾಕಾಂಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಿರುವ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನುಪಪಾದಿಸುವವರಾಗಿ, ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವು ಸಕಲ ವಿಧ ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲೂ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ, ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಫಲನಿಕ್ಷೇಪಗಳೂ ಸಹ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಮುಮುಕ್ಷು ಮಾತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯಂ – ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು ಅಂಥಾವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಧಾರಣವಾದುದು, **ಸ್ವರೂಪಾದಿ ಸಮರ್ಪಣಂ** - ಸ್ವರೂಪ ಸಮರ್ಪಣವೂ, ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ ಫಲಸಮರ್ಪಣವೂ ಸಹ; ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು ಭಕ್ತಿಯೋಗನಿಷ್ಠನಾಗಿಯಾದರೂ ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿನಿಷ್ಠನಾಗಿಯಾದರೂ ಇರಬಹುದು. ಈ ಎರಡು ವಿಧ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಸ್ವರೂಪ ಫಲನಿಕ್ಷೇಪಗಳಿರಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಸರ್ವವಿಧ ಶರಣಾಗತಿಯಲ್ಲೂ ಇರಬೇಕಾದ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣವೂ ಇರಬೇಕಾದುದು ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಡುವದರಿಂದ ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ಆದರೆ **ಅಕಿಂಚನೇತು** - ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ಅಙ್ಗವಾಗಿರುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವವನಿಗಾದರೋ **ಭರನ್ಯಾಸಃ** – ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವು, **ಅಂಗಿತಯಾ** – ಅಂಗಿಯಾಗಿ, **ಸ್ಥಿತಃ** - ವಿಹಿತವಾಗಿರುವದು, **ಅಧಿಕಃ**-ಹೆಚ್ಚಾದುದು ಎಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಮುಮುಕ್ಷುವಿನ ಶರಣಾಗತಿಯು ಅಂಗಿಯಾದ ಭರನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ, ಸ್ವರೂಪ ಫಲಸಮರ್ಪಣಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಮುಕ್ಷು ಬುಬುಕ್ಷು ಸರ್ವವಿಧ ಶರಣಾಗತಿಗಳಲ್ಲೂ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣೆಯೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಆ ಮುಮುಕ್ಷುವಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅಕಿಂಚನನಾದರೆ, ಎಂದರೆ ಉಪಾಸನಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತನಾಗಿ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯಧಿಕಾರಿಯಾದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸ್ವರೂಪಫಲ ಭರಸಮರ್ಪಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ಭರ ಸಮರ್ಪಣವೂ ಅಂಗಿಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವಿಶದೀಕರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. " ಆತ್ಮಾ

ಅತ್ರ ರಕ್ಷಾ ಭರನ್ಯಾಸಸ್ಸಮಃ ಸ್ಸರ್ವ ಫಲಾರ್ಥಿನಾಂ ।
ಸ್ವರೂಪ ಫಲನಿಕ್ಷೇಪ ಸ್ತ್ವಧಿಕೋ ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಂ ॥ ೬ ॥

ತ್ಮೀಯ ಭರನ್ಯಾಸೋ ಹ್ಯಾತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ಉಚ್ಯತೇ" ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣವು ಈ ಮೇಲಿನಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅಕಿಂಚನನಾದ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವು, ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸರೂಪವಾದುದೆಂಬುವದು ಈ **ಉತ್ತರಾರ್ಧದ** ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಅತ್ರ - ಈ ಅಕಿಂಚನಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯಲ್ಲಿ, **ಸರ್ವ ಫಲಾರ್ಥಿನಾಂ** - ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸರ್ವರಿಗೂ, **ಭರನ್ಯಾಸಃ** - ಈ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವು, **ಸಮಃ** - ಸಾಧಾರಣವಾದುದು. **ಸ್ವರೂಪಫಲನಿಕ್ಷೇಪಸ್ತು** - ಸ್ವರೂಪನಿಕ್ಷೇಪ, ಫಲನಿಕ್ಷೇಪವಾದರೋ, **ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಂ** - ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ **ಅಧಿಕಃ** - ಹೆಚ್ಚಾದುದು.

ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯು (೧) ಉಪಾಸಕನಾದರೆ, ಸ್ವರೂಪಫಲರಕ್ಷಾಭರನಿಕ್ಷೇಪಗಳಾವಶ್ಯಕವು ; ಈ ರಕ್ಷಾಭರವು, ಉಪಾಸನೆಗೆ ಪ್ರತಿಬಂಧಕನಿವೃತ್ತಿರೂಪವಾದುದು.

(೨) ಅಕಿಂಚನನಾದರೆ, ಸ್ವರೂಪಫಲ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಾನಿಕ್ಷೇಪಗಳು ಆವಶ್ಯಕವು.

ಅಕಿಂಚನನು:—ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸ **ಮಾತ್ರ** ಆವಶ್ಯಕವು ; **ಸ್ವರೂಪ** ಫಲನಿಕ್ಷೇಪವಾಗಲಿ, ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಭರಸಮರ್ಪಣವಾಗಲಿ ಇಲ್ಲವು; ಎಂಬುವದೀಗ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಈ ಮೇಲಿನ **ಎರಡು ಕಾರಿ**ಕೆಗಳ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಈಶ್ವರನೇ ಪ್ರಧಾನಫಲಿಯು.

ಹಿಂದೆ ಫಲನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜೀವನೂ ಕೂಡ ಫಲಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಈಶ್ವರನು ಪ್ರಧಾನಫಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅದು ಹೇಗೆ ಎಂಬುವದನ್ನುಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಫಲಾರ್ಥಿಯಾಯ್ - ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾರ್ಥರೂಪ ಫಲವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಾಗಿ, **ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಂ** - ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು, **ಪಣ್ಣುಗಿರ** - ಮಾಡುವ, **ಜೀವರ್ ಫಲಿಯಾಯಿರುಕ್ಕ** - ಜೀವನೇ ಅನುಭವಕರ್ತಾ ಎಂದರೆ

ಈಶ್ವರನ್ ಪ್ರಧಾನ ಫಲೀ

ಫಲಾರ್ಥಿಯಾಯುಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಮ್ ಪಣ್ಣುಗಿರ ಜೀವನ್ ಫಲಿಯಾಯಿರುಕ್ಕ, ಈಶ್ವರನಿಙ್ಙು ಪ್ರಧಾನ ಫಲಿಯಾನಪಡಿ ಯೆಙ್ಙನೇ ಯೆನ್ನಿಲ್ ? ಅಚಿತ್ತಿನ್ ಪರಿಣಾಮಙ್ಙಳ್ ಪೋಲೆ ಚಿತ್ತುಕ್ಕು ತಾನ್ ಕೊಡುತ್ತ ಪುರುಷಾರ್ಥಙ್ಙಳುಮ್ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾನ ತನುಕ್ಕು ಉಗಪ್ಪಾಯಿರುಕ್ಕೈಯಾಲೇ ಈಶ್ವರನ್ ಪ್ರಧಾನ ಫಲಿಯಾಗಿರಾನ್.

ಭೋಕ್ತಾವಾಗಿರುವಾಗ, **ಈಶ್ವರನ್** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಇಙ್ಙು** - ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ **ಪ್ರಧಾನಫಲಿಯಾನ ಪಡಿಯೆಙ್ಙನೇ ಎನ್ನಿಲ್ ?** – ಪ್ರಧಾನಭೋಕ್ತಾವಾದವನು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ? **ಅಚಿತ್ತಿನ್ ಪರಿಣಾಮಙ್ಙಳ್ಪೋಲೆ** – ಅಚಿತ್ತಿಗೆ ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಪರಣಾಮಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆಯೇ, **ಚಿತ್ತುಕ್ಕುತಾನ್ ಕೊಡುತ್ತ** – ಚೇತನರಿಗೂ ಕೂಡ ತಾನು ಕೊಟ್ಟ ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ಕೂಡ, **ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾನ** - ಚಿದಚಿತ್ತುಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಶೇಷಿಯಾದ, **ತನಕ್ಕು ಉಗಪ್ಪಾಯಿರುಕ್ಕೈಯಾಲೇ** – ತನಗೇನೇ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ಸಂತೋಷಾವಹವಾಗಿರುವದರಿಂದ, **ಈಶ್ವರನ್ ಪ್ರಧಾನ ಫಲಿಯಾಗಿರಾನ್** - ಈಶ್ವರನೇ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನವುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜೀವನೇ ಬಂಧಮೋಕ್ಷಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿ ಸುಖದುಃಖಾನುಭವಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಮಾಡತಕ್ಕವನು. ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಬಂಧಾದಿಗಳಿಲ್ಲವು, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವಾವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವು. ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನೇ ಫಲಾನುಭವವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನು ಪ್ರಧಾನ ಫಲಾನುಭವಮಾಡುವವನು ಹೇಗೆ ಎಂಬುವದು ಆಕ್ಷೇಪವು. ಇದಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಗೆಂದರೆ :— ಅಚಿತ್ತಿಗೆ ತನ್ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪದಿಂದ ರೂಪರಸಗಂಧಾದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಧವಿಧವಾಗಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಚೇತನವು ಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಅದು ಎಂದಿಗೂ ಫಲಿಯಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅಚಿತ್ತುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರನು ಆಶ್ರಯವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಆತನೇ ಅನುಭವಕರ್ತಾ ಹೇಗೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಚೇತನರುಗಳಿಗೆ ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಸುಖದುಃಖಾದಿಗಳನ್ನಿತ್ತು, ತನ್ನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಬೇಡಿದ, ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ದಯಪಾಲಿಸಿ, ಅದರಿಂದ ಆತನು ಆನಂದ ಪಡು

ಅಚೇತನಮಾನ ಕುಳಮಣನೈ ಯುಳಿತ್ತುಪ್ಪಣ್ಣಿಯುಮ್ ಆಭರಣಮ್ ಪೂಟ್ಟಿಯುಮ್, ಅಳಗುಕಣ್ಡು ಗಕ್ಕಿರತ್ತೋಡುಮ್, ಚೇತನಮಾನ ಕಿಳಿಯೈ ಪಂಜರತ್ತಿಲ್ ವೈತ್ತು ಪ್ಪಾಲ್ ಕೊಡುತ್ತುಮ್ ವೇಣ್ಡಿನ ಪಡಿಪರಕ್ಕ ವಿಟ್ಟುಮ್ ಅದಿ ನುಗುಪ್ಪು ಕಣ್ಡುಗಕ್ಕಿರತ್ತೋಡು ವಾಶಿಯಿಲ್ಲೈಯಿರೆ ನಿರಪೇಕ್ಷರಾನ ರಸಿಕರುಕ್ಕು.

ತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆತನು ಪ್ರಧಾನ**ಫಲಿ**ಎಂಬುವದು ಸಿದ್ಧವೆಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆ ಲೀಲಾವಿಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ "**ಕ್ರೀಡಾಹರೇರಿದಂ ಸರ್ವಂ**" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಸರ್ವಚಿದಚಿತ್ತಿನಿಂದಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಆನಂದಿಸುವದರಿಂದಲೇ ಸರ್ವಶೇಷಿ**ಯಾನ ತನುಕ್ಕು** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. **ಈಶ್ವರರ್ ಪ್ರಧಾನಫಲಿ**, ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದಲೇ ಜೀವನು ಅವಾನ್ತರ **ಫಲಿ ಎಂಬುವದು** ಸುವ್ಯಕ್ತವು. ಅಚಿತ್ತಿಗಾದರೋ ಫಲಿತ್ವವೇ ಇಲ್ಲವು.

ಈಶ್ವರನು ಚಿತ್ ಅಚಿತ್ತಿಗೂ ಸಹಶೇಷಿಯಾಗಿರುವದರಿಂದ ಹೇಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಫಲಿಯು, ಹೇಗೆ ಅಚಿತ್ತಿನ ವಿವಿಧ ವಿಚಿತ್ರಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದಲೂ ಚೇತನನಿಗೆ ಭೋಗಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭೋಕ್ತಾ ಎಂಬುವದನ್ನು ಒಂದು ಲೋಕ ದೃಷ್ಟಾಂತದ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಥನೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಅಚೇತನಮಾನ ಕುಳಮಣನೈ - ಅಚೇತನವಾದ ಒಂದು ತಾಮ್ರ ಮೊದಲಾದುದರಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬೊಂಬೆಯನ್ನು, ಇಲ್ಲಿ ಕುಳಮಣನ್ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿಮೆಗೆ ಹೆಸರು, **ಅಳಿತ್ತುಪ್ಪಣ್ಣಿಯುಮ್** - ಅಳಿಸಿಬಿಟ್ಟು ಪುನಃ ಮಾಡಿ **ಆಭರಣಂ ಪೂಟ್ಟಿಯುಮ್** - ಆಭರಣವನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, **ಅಳಗುಕಣ್ಡು** - ಅದರ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ, **ಉಗುಕ್ಕಿರದೋಡುಂ** - ಆನಂದಿಸುವದಕ್ಕೂ, **ಚೇತನಮಾನ ಕಿಳಿಯೈ** - ಚೇತನವಾದ ಒಂದು ಗಿಣಿಯನ್ನು, **ಪಂಜರತ್ತಿಲ್ ವೈತ್ತು** - ಪಂಜರದಲ್ಲಿಟ್ಟು, **ಪಾಲ್ ಕೊಡುತ್ತುಂ** - ಹಾಲು ಮೊದಲಾದ ಭೋಗವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು, **ವೇಣ್ಡಿನಪಡಿ** - ತನ್ನಿಷ್ಟಾನುಸಾರ, **ಪರಕ್ಕ ವಿಟ್ಟುಂ** - ಅದನ್ನು ಹಾರುವದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು, **ಅದಿ ಉಗಪ್ಪುಕ್ಕಂಡು** - ಅದರ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕಂಡು, **ಉಗಕ್ಕಿರದೋಡುಂ** - ತಾನೂ ಸಂತೋಷಪಡುವದಕ್ಕೂ, **ನಿರಪೇಕ್ಷರಾನ** - ಏನೊಂದೂ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ, **ಪೂರ್ಣ**ಕಾಮ್ರರಾದ, **ರಸಿಕರುಕ್ಕುಂ** - ಲೀಲಾವಿನೋದಶೀಲರಿಗೆ, **ವಾಶಿಯಿಲ್ಲೈಯಿರೆ** - ತಾರತಮ್ಯವೇನೂ ಇಲ್ಲವು. ಇಲ್ಲಿ **ನಿರಪೇಕ್ಷರಾನ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದಂದ ಇನ್ನೊಂದಭಿಪ್ರಾಯವೂ ತೋರಬಹುದು. ಏನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಎಂದರೆ

ಪ್ರಯೋಜನಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಕೃಪಾಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯವಿರಬಹುದು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಹೇತುಕಕೃಪಾಶಾಲಿಯು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು. ಆದುದರಿಂದ ಆತನಲ್ಲಿ ವೈಷಮ್ಯ ನೈರ್ಘೃಣ್ಯಾದಿಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುವದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಳಿಸಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಪುನಃ ಮಾಡಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಆನಂದಿಸುವದುಂಟು. ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಗಿಳಿಯನ್ನು ಪಂಜರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಲುಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ಹಾರುವದಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟು, ಅದು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟರೆ ತಾನೂ ಅದರಿಂದ ಆನಂದಿಸುವದುಂಟು. ಆ ಬೊಂಬೆಯೂ ಈ ಗಿಳಿಯೂ ಎರಡೂ ತನಗೆ ಶೇಷಭೂತವಾಗಿರುವದರಿಂದ, ಈ ಎರಡು ವಿಧ ಆನಂದದಲ್ಲೂ ಏನೊಂದೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರತಿಮೆ, ಗಿಳಿಗಳ ಯಜಮಾನನು ಹೇಗೆ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಅಚಿತ್ತುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಲೂ, ಚೇತನವರ್ಗದ ಸುಖದುಃಖೋಪಭೋಗಗಳಿಂದಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಆನಂದಿಸುವನು. ಈ ಮೇಲಿನ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ತುಂಬಾ ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಅಚೇತನವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿಕಾರಗಳಾದ ಮಹದಹಂಕಾರಾದಿರೂಪ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪಸೃಷ್ಟಿ, ತದನಂತರ ಅಂಡಾದಿವ್ಯಷ್ಟಿಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ವಿಚಿತ್ರರೂಪಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಆನಂದಿಸುವನು. ಇಲ್ಲಿ **ಅಳಿತ್ತು ಪ್ಪಣ್ಣಿಯುಮ್** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಪ್ರಳಯವೂ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಸೃಷ್ಟಿಲಯಗಳು ಯಾವಾಗ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೋ ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯಕಾಲವರ್ತಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಅವುಗಳಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಗತವು. **ಆಭರಣಂಪೂಟ್ಟಿಯುಮ್** - ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ಅಚೇತನ ವಿಕಾರಗಳು ನಾನಾವಿಧ ಸಸ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿ, ಪ್ರಾಣಿಶರೀರ ಸೃಷ್ಟಿ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಬಹು ಸುಂದರವಾಗಿಯೂ ರಮ್ಯವಾಗಿಯೂ ತೋರುತ್ತದೆಂಬುವದು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಅವುಗಳ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಆನಂದಿಸುವನು ಎಂಬುವದನ್ನು **ಅಳಗುಕಂಡು ಗಕ್ಕಿರದೋಡು** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗದಿಂದ ತೋರ್ಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದೆ **ಚೇತನವರ್ಗ**ವನ್ನು ಭೋಕ್ತೃಗಳನ್ನಾಗಿ ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಚೇತನಮಾನಕಿಳಿಯೈ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಗಿಳಿಯು ಹೇಗೆ ಸಾಕುವವನಿಗೆ ಹೃದ್ಯವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವಾದ ಈ ಜೀವಾತ್ಮಗಣವು ಹೃದ್ಯವಾದುದೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. **ಪಂಜರತ್ತಿಲ್‌ವೈತ್ತು** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಅನಾದಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಸಂಸಾರ

ಬಂಧವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಶಾಲ್‌ಕೊಡುತ್ತುಂ** - ಎಂಬುವದರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಕರಣ ಕಳೇಬರಯೋಗವೂ, ಕರ್ಮಾನು ಸಾರ ಭೋಕ್ತೃತ್ವವೂ ಸಹ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ವೇಣ್ಡಿನಪಡಿ ಪರಕ್ಕವಿಟ್ಟುವಿ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ತನ್ನಿಷ್ಟಾನುಸಾರ ಈ ಜೀವಾತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವನೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ವ್ಯಕ್ತಪಟ್ಟಿತು. **“ಭ್ರಾಮ ಯನ್ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಯಂತ್ರಾರೂಢಾನಿ ಮಾಯಯಾ”, “ದೈವಂ ಚೈವಾತ್ರ ಪಂಚಮಂ”** ಎಂಬೀ ಗೀತಾವಾಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವ್ಯಕ್ತವು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರವೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಸುಕೃತಿ ದುಷ್ಕೃತಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಾನುಸಾರ ಸುಖ ದುಃಖ ಭಾಕ್ಕುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನೆಂಬರ್ಥವಲ್ಲವು; ತನ್ನ ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಮೂಲಕ ಸುಕೃತಿ ದುಷ್ಕೃತಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಫಲಾನುಭವವೆಂದು ವಿಧಿಸಿರುವನೋ ಆ ಕ್ರಮ ಮೂಲಕ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಭೋಕ್ತೃಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಹಾಗೆ ಮಾಡದೆ ತನ್ನ ಮನ ಬಂದಂತೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನು ಸಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ವೈಷಮ್ಯ ನೈರ್ಘೃ ಣ್ಯಾದಿ ದೋಷಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಭೋಗ್ಯವಾದ ಅಚೇತನಕ್ಕೆ ವೈಚಿತ್ರ್ಯ ವನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿ ಆನಂದಿಸುವವರಲ್ಲೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಚೇತನವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಭೋಕ್ತೃಭಾವವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಆನಂದಿಸು ವದರಲ್ಲೂ ಏನೊಂದೂ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು **“ವಾಶಿಯಿಲ್ಲೈಯಿರೆ”** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಲೀಲೆಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಆನಂದವು ಪರಿ ಪೂರ್ಣ ಕಾಮನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇ ವಿನಾ, ಇತರರಿಗೆ ಉಂಟಾಗಲಾರದೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ನಿರಪೇಕ್ಷರಾನ** ರಸಿಕರುಕ್ಕು, ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು **“ಲೋಕವತ್ತು ಲೀಲಾಕೈವಲ್ಯಂ”** ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವು

ಈ ಮೇಲಿನಭಿಪ್ರಾಯಗಳೆಲ್ಲಾ, ಶರಣಾಗತಿದೀಪಿಕೆಯ ೧೧ನೆಯ ಶ್ಲೋಕವಾದ,

> **ಭೋಗ್ಯಂ ಮುಕುನ್ದ ಗುಣಭೇದಮಚೇತನೇಷು ಭೋಕ್ತೃತ್ವ ಮಾತ್ಮಸು ನಿವೇಶ್ಯ ನಿಜೇಚ್ಛಯೈವ । ಪಾಂಚಾಲಿಕಾ ಶುಕ ವಿಭೂ ಷಣ ಭೋಗದಾಯೀ ಸಮ್ರಾಡಿವಾತ್ಮ ಸಮಯಾ ಸಹನೋದ ಸೇತ್ವಂ ॥**

ಎಂಬುವದರಲ್ಲೂ ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ಉಪಪಾದಿತಗಳಾಗಿವೆ. ೭೫ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ. ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ,

ಗೀತವಾದಿತ್ರ ನಿರ್ಘೋಷಶ್ಶ್ರೂಯತೇ ಜಯತಾಂವರ ।
ನರ್ದತಾಂ ವಾನರಾಣಾಂ ಚ ಮೃದಂಗಾಡಂಬರೈಸ್ಸಹ ।
ಲಬ್ಧ್ವಭಾರ್ಯಾಂ ಕಪಿವರಃ ಪ್ರಾಪ್ಯರಾಜ್ಯಂ ಸುಹೃದ್ವೃತಃ।
ಧ್ರುವಂ ನಂದತಿ ಸುಗ್ರೀವ ಸ್ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಂ.

(ರಾಮಾ. ಕಿಷ್ಕಿಂ. ೧೭. ೨೬-೭) ಶ್ರೀರಾಮನು ಸುಗ್ರೀವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಾರಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಆತನು ಇಷ್ಟ ಮಿತ್ರರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಕೂಡಿ ಮಹತ್ತಾದ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದು ತುಂಬಾ ಹರ್ಷಗೊಂಡವರಾಗಿ ಆ ಕಿಷ್ಕಂಧೆಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಪ್ರಸ್ರವಣ ಗಿರಿಯ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ವಾಸಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ,

ಏಷಮೇ ಪರಮಃ ಕಾಮೋಯದೀಮಂ ರಾವಣಾನುಜಂ ।
ಲಂಕಾಯಾಂ ಸೌಮ್ಯ ಪಶ್ಯೇಯ ಮಭಿಷಿಕ್ತಂ ವಿಭೀಷಣಂ ॥

ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಶ್ರೀರಾಮನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ:— ಈ ವಿಭೀಷಣನು ಈ ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿರುವವನ್ನು ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಪರಮ ಕುತೂಹಲವು ನನಗುಂಟು. ಆದುದರಿಂದ ಅಭಿಷೇಕೋತ್ಸವವನ್ನು ಬೇಗ ನಡಿಸು ಎಂದೂ ಹೇಳಿದನು. ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದರಲ್ಲೇ ಆತನಿಗೆ ಪರಮ ಕುತೂಹಲವೆಂಬುವದು, ಸೀತಾನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಸುಗ್ರೀವಸಖ್ಯ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ರಾವಣವಧಪರಿವಿಗೂ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳು ನಡದಿದ್ದರೂ, ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದುಂಟಾದ ವಿಶೇಷ ದುಃಖಪೀಡಿತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಸೀತೆಯನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ವಿಭೀಷಣ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ನಡೆಸಿರುತ್ತಾರೆ

ಅಭಿಷಿಚ್ಯಚ ಲಙ್ಕಾಯಾಂ ರಾಕ್ಷಸೇಂದ್ರಂ ವಿಭೀಷಣಂ ।
ಕೃತಕೃತ್ಯಸ್ತದಾ ರಾಮೋ ವಿಜ್ವರಃ ಪ್ರಮುಮೋದಹ ।

ರಾವಣವಧಾನಂತರ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಭಕ್ತನಾದ ವಿಭೀಷಣನನ್ನು ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕಮಾಡಿಸಿ, ಮೊದಲೇ ಲಂಕಾಧಿಪತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನೇ ಅದು ನಡಿಯಬೇಕಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ತಾನೀಗ ಕೃತಕೃತ್ಯನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆನಂದಿಸಿದನು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹೇಗೆ ಆನಂದಿಸುವನು ಎಂದರೆ ಮಹರ್ಷಿಯು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. "**ಉತ್ಸವೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಪಿತೇವ ಪರಿತುಷ್ಯತಿ**", ಮಗನು ಒಳ್ಳೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ತಂದೆಯು ಹೇಗೆ ಆನಂದಪಡುವನೋ ಹಾಗೆ ಆನಂದಿಸುವನು.

ಆದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪ್ರಧಾನಫಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಕರ್ತೃತ್ವವು ಜೀವಾತ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಫಲಾನುಭವವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹೇಗೆ? **"ಶಾಸ್ತ್ರಫಲಂಪ್ರಯೋಕ್ತರಿ"** ಎಂಬ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಲ್ಲವೇ ? ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವನೊಬ್ಬನು, ಫಲಾನುಭವಮಾಡುವನಿನ್ನೊಬ್ಬನೆಂದರೆ, ಯಜ್ಞಮಾಡಲು ಯಾರಿಗೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯುಂಟಾಗಲಾರದಷ್ಟೆ ? ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶುಕದೃಷ್ಟಾಂತದಲ್ಲಿ, ಶುಕವು ಅಜ್ಞಾನವುಳ್ಳದುದಾದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಬಂಧವನ್ನು ನೀಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನಾಗಲಿ ಮಾಡಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪಾಂಚಾಲಿಕಾ, ಶುಕದೃಷ್ಟಾಂತಗಳು ಸರಿಹೋಗಲಾರವು ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ತೋರಿಬರಬಹುದು. ಒಬ್ಬ ಪರಿಚಾರಕನು ರಾಜನಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿಯೇ ವ್ಯಷ್ಟಾನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ, ರಾಜನು ಪ್ರಧಾನಭೋಕ್ತಾವಾದರೂ, ತಾನೂ ವ್ಯಷ್ಟಾನ್ನಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಭಾಗಿಯಾಗುವನೋ ಮತ್ತು ಪುತ್ರನು ಪಿತೃಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಗಯಾಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯರಾದವರಿಗೂ ಆ ಫಲವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ, ಇಲ್ಲೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಪ್ರಧಾನಫಲಿಯು, ಜೀವಾತ್ಮನು ಅವಾಂತರಫಲಿಯು.

ಎರಡನೇ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವು. ಶುಕದೃಷ್ಟಾಂತವು ಪ್ರಕೃತಿಬಂಧವೇನು, ಭೋಕ್ತಾವಾಗಿ ಕರ್ಮಫಲಾನುಭವವೇನು, ಇವುಗಳಿಗಾಗಿಯೇ ವಿನಾ ಶುಕವು ಬಂಧನಿವೃತ್ತಿಗೆ ಏನೊಂದೂ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲಶಕ್ತತೆಯುಳ್ಳದಾದುದರಿಂದ, ಜೀವನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಶುಕವೇನೋ ಅಜ್ಞಾನಿಯು, ಬಂಧನಿವೃತ್ತಿರೂಪ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಅದಕ್ಕಿಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಹಾಗಲ್ಲವು ತಾನು ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನು. ಜ್ಞಾನತ್ವ, ಆನಂದತ್ವ, ಅಮಲತ್ವಾದಿಗಳುಳ್ಳ ಪರಿಶುದ್ಧನು, ಅನನ್ಯಾರ್ಹ ಭಗವಚ್ಛೇಷಭೂತನು. ಆದುದರಿಂದ ಆತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಸ್ವಾಮಿದತ್ತ ಕರಣ ಕಳೇಬರ ಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಯೋಗ್ಯನು. ಆದರೆ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಭಿಮತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಆಚರಣೆಯುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ, ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ವಶನಾಗಿ ಅಂತಹ ಕೈಂಕರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇದುವರೆವಿಗೂ ಹೊಂದದಿರುತ್ತೇನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವು ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಈತನಿಗೆ ಲಭಿಸಬಹುದಾದುದರಿಂದ, ಆ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಹಾಗಲ್ಲದೆ ತಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಪರತಂತ್ರನಾದುದರಿಂದ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಬೇಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಶುಕದಂತೆಯೇ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಬಂಧವನ್ನು ಬಿಡಿಸುವನು ಎಂದರೆ ಆಗ ಮೋಕ್ಷೋಪಾಯ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಆನರ್ಥಕ್ಯವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯ ಪತಿಕೈಂಕರ್ಯವು ಯದ್ಯಪಿ

ಆನಪಿನ್ನ್ ಇಜ್ಯ, ಸ್ವನಿರ್ಭರತ್ವಪರ್ಯಂತ ರಕ್ಷ್ಯೈಕಾರ್ಥ್ಯಭಾವನಂ।
ತ್ಯಕ್ತರಕ್ಷಾಫಲಸ್ವಾಮ್ಯಂ ರಕ್ಷ್ಯಸ್ಯಾತ್ಮಸಮರ್ಪಣಂ ॥ ೭ ॥

ತನಗೇನೇ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವಾಗಿ ತಾನೇ ಅವಾಂತರಫಲಿಯಾದರೂ, ಅದು ಪತಿಗೆ ಅತಿಶಯಾವಹವಾಗುವದರಿಂದ ಪತಿಯು ಪ್ರಧಾನಫಲಿ ಎಂದು ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಏನೊಂದೂ ತೊಂದರೆಯಿಲ್ಲವು ಪತಿವ್ರತಾಶಿರೋಮಣಿಯು ಪತಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ಸಂಪಾದಿಸಲು ಹೇಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯರೂಪ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾದಳೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುವದಕ್ಕೆ ಈ ಚೇತನನೂ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಗಳನ್ನನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು.

ಹೀಗೆ ಅಂಗಿಯಾದ ಭರಸಮರ್ಪಣವಲ್ಲಿ ಮೂರು ಅಂಶಗಳಿರತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತಾವು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದುದನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ತಿಳಿದು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಡಲು ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಕಾರಿಕೆಯನ್ನನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. **ಆನಪಿನ್ನ್** - ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ ಫಲಿತ್ವವು ಸರಿಯಾದುದಾಗಿ, ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಫಲತ್ಯಾಗವೂ ಕೂಡ ಯುಕ್ತನಾದುದಾದನಂತರ, **ಇಜ್ಯ** - ಈ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, ಭರಸಮರ್ಪಣವೆಂದರೆ ಅರ್ಥವೇನೆಂಬುವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಕ್ಷ್ಯಸ್ಯ - ರಕ್ಷಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದವನ, **ಆತ್ಮಭರಾರ್ಪಣಂ** ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರವು, ಆತ್ಮಭರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವದು ಎಂಬರ್ಥವು. ಆದರೆ **ಆತ್ಮಭರಾರ್ಪಣಂ** - ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಇನ್ನೆಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡದೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ತನ್ನ ಭಾರದ ಸಮರ್ಪಣವೆಂದರೆ ತನಗೂ ಸಹ ರಕ್ಷಣಭರ ಉಂಟೆಂಬಾಭಿಪ್ರಾಯವು ತೋರುವದರಿಂದ, **ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣಂ** ಎಂಬ ಪಾಠನೇ ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣವೆಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ, **ಸ್ವನಿರ್ಭರತ್ವಪರ್ಯಂತ ರಕ್ಷ್ಯೈಕಾರ್ಥ್ಯಭಾವನಂ, ಸ್ವನಿರ್ಭರತ್ವಪರ್ಯಂತ** - ತನ್ನ ರಕ್ಷಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಭರವು ತನಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುವವರಿವಿಗೂ, **ರಕ್ಷ್ಯೈಕಾರ್ಥ್ಯಭಾವನಂ** ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯನಾದ ರಕ್ಷಕನಾದ ಆತನೊಬ್ಬನದೇ ಈ ಸ್ವರೂಪರಕ್ಷಾಭರ ಫಲಗಳೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವು, ಮತ್ತು **ತ್ಯಕ್ತರಕ್ಷಾಫಲಸ್ವಾಮ್ಯಂ** - ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟ, ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಫಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳ ಭಾವನೆಯು, ಎಂದರೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆ, ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಫಲ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯು; ರಕ್ಷಾಫಲಗಳೆರಡು ಯಾವಾಗ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೋ, ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಭರವೂ ತನ್ನದಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಅದರಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಗತವು; ಅಥವಾ ಅದು **ಸ್ವನಿರ್ಭರತ್ವ** ಶಬ್ದದಿಂದ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧ ಭಾವನೆಯೂ, ಮೂರ ವಿಧನಾದ ತ್ಯಾಗದ ಅನುಸನ್ಧಾನವೂ ಇರಬೇಕೆಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು: – (೧) ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಭರವೂ, (೨) ರಕ್ಷಣಭರವೂ, (೩) ಫಲಭರವೂ, ತನ್ನದಲ್ಲ ವೆಂಬ ಭಾವನೆಯೂ, ಮತ್ತು (೧) ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಭರವೂ (೨) ರಕ್ಷಣಭರವೂ, (೩) ಫಲಭರವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನೇ ಸೇರಿದುದು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೂ ಉಳ್ಳದ್ದೇ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನವು

ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತ ದೇಶಿಕರವರು, ತಾವು ಅನುಗ್ರಹಿ ಸಿರುವ ನ್ಯಾಸದಶಕದ ಪ್ರಥಮ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲೂ ಬಹು ಚನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿ ಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅಹಂ ಮದ್ರಕ್ಷಣಭರೋ ಮದ್ರಕ್ಷಣಫಲಂ ತಥಾ ।
ನ ಮಮ ಶ್ರೀಪತೇರೇವೇತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ನಿಕ್ಷಿಪೇದ್ಬುಧಃ ॥

"**ಅಹಂ** - ನನ್ನ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೂ, **ಮದ್ರಕ್ಷಣಭರಃ** - ನನ್ನ ರಕ್ಷಣದ ಭರವೂ **ಮದ್ರಕ್ಷಣಫಲಂ ತಥಾ** - ಮದ್ರಕ್ಷಣದ ಫಲವೂ ಕೂಡ, **ನ ಮಮ** - ನನಗೆ ಸೇರಿದುದಲ್ಲವು, **ಶ್ರೀಪತೇರೇವ** - ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೇ ಸೇರಿದುದೇ, **ಇತಿ** - ಎಂಬ ದಾಗಿ, **ಬುಧಃ** - ಪಂಡಿತನು, **ಆತ್ಮಾನಂ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್** - ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು" ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ **ನ ಮಮ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದ ರಿಂದ, **ತ್ಯಕ್ತರಕ್ಷಾಫಲ ಸ್ವಾಮ್ಯರೂಪ** ಅನುಸಂಧಾನವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ **ಶ್ರೀಪತೇರೇವ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, **ರಕ್ಷ್ಯೈಕಾರ್ಥ್ಯಭಾವನೆಯೂ** ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪನ್ನರೆಲ್ಲರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರಪದನದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಶದವಾಗಿಯೂ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿಯೂ ಹೇಳಬೇಕಾದುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವು. "**ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯನೇ,** ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅನುಕೂಲನಾಗಿಯೇ ವರ್ತಿಸುವೆನು, ಪ್ರತಿಕೂಲನಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಆಚರಿಸುವದಿಲ್ಲವು, ನೀನೊಬ್ಬನೇ ರಕ್ಷಕನು, ಇನ್ಯಾರೂ ಅಲ್ಲವು. ನೀನೇ ರಕ್ಷಿಸುವಿ ಎಂಬದಾಗಿ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟಿರು ವೆನು. ನಾನು ಮಹಾಪರಾಧಿಯು, ಅಕಿಂಚನನು, ನನಗಿನ್ಯಾರೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲ ವಾದುದರಿಂದ ನೀನೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರು, ಎಂಬ ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದ ಸೇರಿದ ಜ್ಞಾನ ದೊಂದಿಗೆ, ಈ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವೂ ನಿನ್ನದೇ, ಈ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವೂ ನಿನ್ನದೇ. ಆದುದರಿಂದ ಉಪಾಸನಾದಿ ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಶಕ್ತನಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ನೀನೇ ಆ ಉಪಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಆ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡು ; ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನನ್ನ ರಕ್ಷಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಯತ್ನವನ್ನೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವು, ನೀನೇ ನಿಂತು

ಸ್ತೋತ್ರತ್ತಿಲ್, "ವಪುರಾದಿಷು ಯೋ ಪಿ ಕೋಪಿವಾ
ಗುಣತೋ ಸಾನಿ ಯಥಾ ತಥಾ ವಿಧಃ

ರಕ್ಷಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಆದುದರಿಂದ ಈ ರಕ್ಷಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೂ ನನಗಿರುವದಿಲ್ಲವು ; ರಕ್ಷಾಫಲಗಳ ಅಧಿಕಾರವು ನನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿ ಇರುವದಿಲ್ಲವು; ಅನೆಲ್ಲವೂ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾದ ನಿನಗೇನೇ ಸೇರಿದವು. ಈ ಸಾಂಗ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ನನಗೇನೊಂದೂ ಕರ್ತೃತ್ವವಿಲ್ಲವು" ಎಂದು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗುರುವು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ದ್ವಯಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣವೇ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು.

ಆದರೆ, ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಈ ಅಂಗಿರೂಪ ಅನುಸಂಧಾನವು ಪ್ರಪದನವಾದರೆ, ಹಾಗೆ ಸ್ವರೂಪಸ್ವಭಾವಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದವರು ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲವೋ? ಇಂತಹ ಸ್ವರೂಪಸ್ವಭಾವಜ್ಞಾನವೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೆಯೂ, ತತ್ವವಿತ್ತುಗಳಲ್ಲದೆಯೂ ಇರುವವರೂ ಸಹ, ಈ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಎಂಬ ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರುಗಳ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಇದು ವಿರೋಧವಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಾಮುನೇಯರವರ ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನ ಶ್ಲೋಕವಾದ "ವಪುರಾದಿಷು" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೂ ಸಹ ಈ ಮೇಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ವಿರೋಧವಾದುದಲ್ಲವೇ ? ಎಂದರೆ ಈ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನರೂಪವಾಗಿ ಆ "ವಪುರಾದಿಷು" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶದಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತನಗೆ ಆಗ ಇರುವ ಜ್ಞಾನಮೂಲಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣವೂ ಕೂಡ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕವೆಂದು ಹೇಳಿ ಶಂಕಾಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ವಪುರಾದಿಷು - ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ, **ಆದಿ**ಪದದಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸು ಪ್ರಾಣ ಬುದ್ಧಿಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, **ಯೋಪಿಕೋಪಿವಾ** - ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದೋ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯೋ, **ಅಸಾನಿ** - ನಾನು ಆಗಿರುವೆನು, ಎಂದರೆ ಕೆಲವರು ದೇಹವೇ ಆತ್ಮಾವೆಂದೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇ ಆತ್ಮಾವೆಂದೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸೇ ಆತ್ಮಾವೆಂದೂ, ಧರ್ಮಭೂತಜ್ಞಾನವೇ ಆತ್ಮಾ ಎಂದೂ ಹೇಳುವರು, ಇವೆಲ್ಲಾ ಅಪಸಿದ್ಧಾಂತವು. ಇವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವು. ಯಾಮುನೇಯರ ಆತ್ಮಸಿದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ,

ತದಯಂ ತವ ಪಾದ ಪದ್ಮಯೋ
ರಹಮದ್ಯೈವ ಮಯಾ ಸಮರ್ಪಿತಃ” ಎಙ್ಗರತ್ನಕ್ಕೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಮೆನ್ನೆನ್ನಿಲ್?

ದೇಹೇನ್ದ್ರಿಯ ಮನಃಪ್ರಾಣ ಧೀಭ್ಯೋsನ್ಯೋsನನ್ಯಸಾಧನಃ ।
ನಿತ್ಯೋ ವ್ಯಾಪೀ ಪ್ರತಿಕ್ಷೇತ್ರಂ ಆತ್ಮಾಭಿನ್ನ ಸ್ಸ್ವತಸ್ಸುಖೀ ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಅಂತಹ ಸರಿಯಾದ ತತ್ವಜ್ಞಾನವನ್ನರಿತವನಾಗಿಯೋ, ಅಥವಾ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮವೋ, ಇಂದ್ರಿಯವೇ ಆತ್ಮವೋ, ಮನಸ್ಸೇ ಆತ್ಮವೋ, ಪ್ರಾಣವೇ ಆತ್ಮವೋ, ಬುದ್ಧಿಯೇ ಆತ್ಮವೋ ಅಥವಾ ಇವೆಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಯಾಗಿ ಆತ್ಮವೋ, ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಹಾಗೆ ಯಥಾ ರ್ಥವಾಗಿರುವದು ಆಗಿರುವೆನು. ಹಾಗೆಯೇ **ಗುಣತೋ ವಾ** - ಗುಣಗಳ ಮೂಲ ಕವಾಗಿಯೂ, **ಯಥಾ ತಥಾ ವಿಧಃ**-ಯಾವುದೋ ಕೆಲವು ಬಗೆಯ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ವನಾಗಿ, **ಅಸಾನಿ** - ಆಗಿರುವೆನು. ಎಂದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕೆಲವರು ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಅಣುವೆಂದೂ ಅಜಡವೆಂದೂ ಹೇಳುವರು, ನೈಯಾಯಿಕನು ವಿಭು ವೆಂದೂ ಕಾಷ್ಠಪ್ರಾಯನೆಂದೂ ಹೇಳುವನು; ಶಾಸ್ತ್ರರೀತ್ಯಾ ಕೆಲವರು ಕರ್ತೃತ್ವ ಭೋಕ್ತೃತ್ವಾದಿಗಳುಂಟೆಂದು ಹೇಳುವರು, ಇನ್ನು ಕೆಲವರಾದ ಸಾಂಖ್ಯರು ಕರ್ತೃ ತ್ವ ಭೋಕ್ತೃತ್ವಾದಿಗಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಯಥಾರ್ಥ ಗುಣ ಗಳು ಯಾವುವೋ ಅವುಗಳನ್ನುಳ್ಳವನಾಗಿಯೇ ಇರುವೆನು. ನನ್ನ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪವೇನ್ನು, ಯಥಾರ್ಥ ಗುಣಗಳಾವುವು ಎಂಬುವದನ್ನು ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ. ಆದು ದರಿಂದ **ತದಯಂ** - ಅಂತಹ ಯಥಾವತ್ತಾದ ಈ ಸ್ವರೂಪ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ, **ಅಹಂ** - ಅಹಂ ಎಂದು ತೋರುವ ನಾನು, **ತವ ಪಾದಪದ್ಮಯೋಃ** - ನಿನ್ನ ಎರಡು ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲೂ, **ಮಯಾ**-ನಿನ್ನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪಾಮೂಲಕವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕರಣ ಕಳೇಬರ ಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕಾದಿಗಳುಳ್ಳ ನನ್ನಿಂದ, **ಅದ್ಯೈವ** - ಇದುವರೆವಿಗೂ ಅನೇಕ ಭ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿದುದು ತಪ್ಪಿಹೋಗಿ, ನಿನಗೆ ಶೇಷಭೂತನೆಂಬ ಭಾವವು ನೆಲಗೊಂಡಿರುವ ಈ ಸುಸಮಯದಲ್ಲೇ, ಅಥವಾ ಸೌಗತನು ಜ್ಞಾನವುಕ್ಷಣಿಕವೆಂದರೂ, ಆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ **ಸಮರ್ಪಿತಃ** -

ದಾಸಭೂತಾಸ್ಸ್ವತಸ್ಸರ್ವೇ ಹ್ಯಾತ್ಮಾನಃ ಪರಮಾತ್ಮನಃ ।
ಅತೋ ಹಮಪಿ ತೇ ದಾಸ ಇತಿ ಮತ್ವಾ ನಮಾಮ್ಯಹಂ ॥

ಎಂದು ಈಶ್ವರಸಂಹಿತೆಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರನು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೂ, “**ಸ್ವತ್ವಮಾತ್ಮನಿ**

ಮುದ್ರೆಯಿಟ್ಟು ಯಿರುಕ್ಕಿರ ರಾಜಾರ್ಹ ಕಿಳಿಚ್ಚೀರೈ ಒರು ಹೇತುವಾಲೇ ತನ್ಕೈಯಿಲೆ ಇರುನ್ದಾಲ್ ರಾಜಾಕೈಕೊಳ್ಳುಮೆನ್ರು, ಉಳ್ಳಿರುಕ್ಕಿರ ಮಾಣಿಕ್ಕತ್ತಿನ್ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಙ್ಗಳೈ ವಿಶದಮಾಗ ವರಿಯಾದೆ ಕಿಳಿಚ್ಚೀರೈಯೋಡೇ ನಿಳಕ್ಕೊಡುಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ ದೇಹಾದ್ಯತಿರಿಕ್ತಾ

ಸಂಜಾತಂ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಿಸ್ಥಿತಂ" ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಸರ್ವಕ್ಕು ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಆತನ ಸ್ವತ್ತೆಂದೂ ವಿಷ್ಣುತತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೂ, ಸಮರ್ಪಿಸಿಲ್ಪಟ್ಟಿನು.

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ತನ್ನ ಯಥಾರ್ಥ ಸ್ವರೂಪ ಗುಣಗಳ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ, ಆತನ ಸ್ವತ್ತಾದ ಆತ್ಮನನ್ನು ಆತನ ಪಾದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಆ ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಉಪಪಾದನೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಎಙ್ಗರತ್ತುಕ್ಕು - ಈ ಮೇಲಿನ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ, **ತಾತ್ಪರ್ಯಮೆನ್ನೆನ್ನಿಲ್** - ಸರಿಯಾದಭಿಪ್ರಾಯವು ಏನೆಂದರೆ. ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಾರ್ಹ - ರಾಜನಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕ, **ಮುದ್ರೆಯಿಟ್ಟುಯಿರುಕ್ಕಿರ** - ರಾಜನ ಮುದ್ರೆ ಹಾಕಿರುವ, **ಕಿಳಿಚ್ಚೀರೈ** - ಚೀಲವು, ಮುದ್ರೆ ಹಾಕುವದು ಒಳಗಿರುವ ಆಭರಣದ ಏನೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸಬಾರದೇ ಇರುವದಕ್ಕಾಗಿ, **ತನ್ಕೈಯಿಲೆ ಇರುನ್ದಾಲ್** - ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದು ಸೇರಿದರೆ, **ರಾಜಾಕೈಕೊಳ್ಳುಮೆನ್ರು** - ರಾಜನು ಅಂಗೀಕರಿಸುವನೆಂಬದಾಗಿ, **ಉಳ್ಳಿರುಕ್ಕಿರ** ಆ ಚೀಲದಲ್ಲಿ, ಅಡಕವಾಗಿರುವ, **ಮಾಣಿಕ್ಕತ್ತಿನ್ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಙ್ಗಳೈ** - ಅಮೋಘವಾದ ರತ್ನದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನು, **ವಿಶದಮಾಗವರಿಯಾದೆ** - ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯದೆ ಎಂದರೆ ಅದು ರತ್ನವೆಂದು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು, ಆದರೆ ಆ ರತ್ನವೇನು ದೊಡ್ಡದೇ ಚಿಕ್ಕದೇ, ಒಳ್ಳೆ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದೇ ಇಲ್ಲವೇ, ಸಾಧಾರಣ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದೇ ಹೆಚ್ಚು ಖರೀದಿಯುಳ್ಳದೇ ಕಮ್ಮಿ ಖರೀದಿಯುಳ್ಳದೇ, ಎಂಬುವದೊಂದೂ ತಿಳಿಯದೇ ಎಂಬರ್ಥವು **ಕಿಳಿಚ್ಚೀರೈಯೋಡೆ** ಆ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಭಾಂಗಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಳ - ಹಿಂತಿರುಗಿ, **ಕೊಡುಕ್ಕುಮಾಪ್ಪೋಲೆ** - ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಹಾಗೆ, **ದೇಹಾದ್ಯ ತಿರಿಕ್ತನಾತ್ಮಾರ್ಹ** - ದೇಹವೇನು, ಆದಿಶಬ್ದದಿಂದ ಮೇಲಿನ ಆತ್ಮಸಿದ್ಧಿ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತಗಳಾದ ಇಂದ್ರಿಯ, ಮನಸ್ಸು, ಪ್ರಾಣ, ಬುದ್ಧಿಗಳೇನು, ಇವುಗಳಿಂತಲೂ ವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿ ಬೇರೆಯಾದ ಆತ್ಮಾವಿತ್ತ

ತ್ಮಾವಿನ್ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಸ್ಥಿತಿಗಳೈ ವಿಶದಮಾಗ ವಿವೇಕಿಕ್ಕ ವರಿಯಾದಾರ್, ಉಳ್ಳವರಿನ್ವೈಕೊಣ್ಡು ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣಂ ಪಣ್ಣಿನಾಲ್ ಅವ್ವಳವಾಲುಮ್ ಅನಾದಿಕಾಲಂ ಪಣ್ಣಿನ ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ಚೌರ್ಯತ್ತಾಲುಣ್ಡಾನ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಂ ಶಮಿಕ್ಕುಮೆಙ್ಗಿರ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥತ್ತಿಲೆ ತಿರುವುಳ್ಳಮ್.

ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವ ಸ್ಥಿತಿಗಳೈ - ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು, ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ:— **ಸ್ವರೂಪಸ್ಥಿತಿಗಳು**, ಅಣುತ್ವ, ಜ್ಞಾನತ್ವ, ಆನಂದತ್ವ ಅಮಲತ್ವಗಳು ; **ಸ್ವಭಾವಸ್ಥಿತಿಗಳು**. ಅಪ್ರಧಾನ ಫಲಿತ್ವ, ಸ್ವಾಧೀನ ಕರ್ತೃತ್ವ, ಅತ್ಯನ್ತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ, ತದೇಕ ಶೇಷತ್ವ, ರಕ್ಷ್ಯತ್ವಾದಿಗಳು ; **ವಿಶದಮಾಗ ವಿವೇಕಿಕ್ಕವರಿಯಾದಾರ್** - ಚನ್ನಾಗಿ ವಿವೇಚನ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಯದಿರುವವರೂ ಸಹ, **ವಿವೇಕಿಕ್ಕ ವರಿಯಾತ್ತಾಲುಮ್** ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರವು, ಚನ್ನಾಗಿ ವಿವೇಚನಮಾಡಿ ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವದರಿಂದಲೂ, ಎಂಬದಾಗಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕಿಕ್ಕವರಿಯಾದಾರ್ ಎಂಬ ಪಾಠವೇ ಸಮಂಜಸವಾದುದು, ಅದೇ **ಪಣ್ಣಿನಾಲ್** ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃಪದವು. **ಉಳ್ಳವರಿನ್ವೈಕೊಂಡು** - ಇರುವ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣವನ್ನು **ಮಾಡಿದರೆ ಅವ್ವಳವಾಲುಮ್** - ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ, ಅಥವಾ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ, ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಮಾಡಿದ, ಆತ್ಮಾಪಹಾರ **ಚೌರ್ಯತ್ತಾಲುಣ್ಡಾನ** - ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ಪರಮಾತ್ಮನ ಸ್ವತ್ತು, ಅಂಥಾದನ್ನು ತನ್ನದು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವದರಿಂದ ಆತ್ಮಾಪಹಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಚೌರ್ಯದಿಂದುಂಟಾದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವನ್ನು, **ಶಮಿಕ್ಕುಂ** - ಶಮನಮಾಡುತ್ತದೆ, ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ, **ಎಙ್ಗಿರ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥತ್ತಿಲೇ ತಿರವುಳ್ಳಂ** - ಎಂಬುವ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಉದ್ದೇಶ್ಯವು ಅಥವಾ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. **ವಪುರಾದಿಷು** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ವಿಶದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬ ರಾಜಾವಿಗೆ ಸೇರಿದ ಒಂದು ಥಾಂಗಿ ಮಾಡಿದ ರತ್ನವಡಕವಾಗಿರುವ ಚೀಲವು, ಒಬ್ಬನ ವಶದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಆ ರತ್ನದ ಮಹಿಮೆ ಏನೊಂದೂ ಈತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೂ, ಈತನು ಅನಂತರ ರಾಜಾವಿಗೇನೇ ಪುನಃ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಬಿಟ್ಟರೆ ರಾಜನು ಹೇಗೆ ಅದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾಗ್ರುವನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಜೀವಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವ ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿರುವ ಆತ್ಮಾವನ್ನೂ ಅದರ ರಕ್ಷಣಾ ಫಲಭರಗಳನ್ನು ಆತನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆಂಬ ಭಾವವು. ಏವಂಚ ಸಸ್ವರೂಪ

ಗುಣ ಮುಂತಾದವುಗಳ ವಿಶದ ಜ್ಞಾನದೊಡನೆ ಮಾಡುವ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಅನುಸಂಧಾನರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವದು ಸರ್ವೋತ್ತಮವು. ಆದರೂ ಅಂತಹ ವಿಶದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ತನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾಗಿ ಫಲಪ್ರದವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಇಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದ ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ಚೌರ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆಂದರೆ,

"ಅನ್ಯಥಾಸಂತಮಾತ್ಮಾನ ಮನ್ಯಥಾ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ।
ಕಿಂತೇನ ನಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಚೋರೇಣಾತ್ಮಾಪಹಾರಿಣಾ"

ಎಂಬ ಭಾರತವಾಕ್ಯಾನುಸಾರವಾಗಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತವಾದ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಆತನದು ಎಂದು ತಿಳಿಯದೆ, ಭ್ರಮಯುಕ್ತನಾಗಿ, ತಾನೇ ಸ್ವತಂತ್ರನು ಅಥವಾ ತಾನೇ ಪರಮಾತ್ಮನು, ಅಥವಾ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮಾ, ಬೇರೆ ಯಾವ ಪರಮಾತ್ಮನೂ ಇಲ್ಲವು, ಇತ್ಯಾದಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ವಶನಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಮೊದಲೂಗೊಂಡೂ ಮತ್ತು ತತ್ಪೂರ್ವವೂ ಸಹ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅನಾದಿಕಾಲಮಾಡಿದ ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ಚೌರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಈಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ಚೌರ್ಯದಿಂದುಂಟಾದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹವು ಶಮನವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ, ಈಗ ತಾನು ಭಗವಚ್ಛೇಷಭೂತನು, ಆತನಿಗೆ ದಾಸನು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರವಾದರೂ ಇರಬೇಕೆಂಬುವದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಾ ತನ್ನದು, ತನಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವುಂಟೆಂಬ ಭಾವನೆಗಳಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವತ್ತಾದ ಈ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂಬುವದು ಈ ಶ್ಲೋಕ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ಸುತರಾಂಇಲ್ಲವು. ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರು ಒಂದು ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿದನೇ ಎಂದು ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟರೆಂದು ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಪಾಶುರವ್ಯಾವುದೆಂದರೆ:—

ಎನದಾವಿ ಯುಳ್ ಕಲನ್ದ ಪೆರುನಲ್ಲುತವಿಕ್ಕೈಮಾ ।
ರೆನದಾವಿ ತನ್ದೊಳಿನ್ದೇನಿ ನಿಮೀಳ್ವದೆನ್ಬದುಣ್ಡೇ ।
ಯೆನದಾವಿ ಯಾವಿಯು ನೀ ಪೊಳಿಲೇಳು ಮುಣ್ಡವೆನ್ದಾ ।
ಎನದಾವಿ ಯಾರ್ ಯಾನಾರ್ ತನ್ದನೀ ಕೊಣ್ಡಾಕ್ಕನಿಯೇ ॥

ಏಳು ಲೋಕವನ್ನೂ ಪ್ರಳಯದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ನುಂಗಿದ ಎಂದರೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದ ಓ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನನ್ನ ಆತ್ಮಾವಿಗೂ ಕೂಡ ಅಂತರಾತ್ಮಾವಾಗಿ ನನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ, ನನಗೆ ಮಾಡಿದ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ನನ್ನ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಅಂದರೆ ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಪಾದದಲ್ಲಿ

ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡೆನು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಪ್ರತಿಕೂಲನಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು. ನನ್ನ ಆತ್ಮಾವಿಗೂ ಆತ್ಮನು ನೀನೇ ಎಂದರೆ ನನಗೂ ನಿಯಾಮಕನೂ ನೀನೇ; ಸತ್ತೆಯನಿತ್ತವನೂ ನೀನೇ, ಅಂಥಾವಸು ನಿನ್ನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ನೀನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿರುತ್ತೀಯೇ ಎಂಬುವದು ಪಾಶುರಾರ್ಥವು. ಇದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ **“ಭ್ರಾನ್ತಿ ಸಮಯತ್ತಿಲ್ ಸಮರ್ಪಿಕ್ಕವೇಣುಮ್, ತೆಲ್ಳ್ದಿನಾ ಕೊಡುತ್ತೋಮ್ ಎನ್ರಿರುಕ್ಕಕ್ಕಡವನಲ್ಲೇ ಎನ್ರಾರಿರೇ”** ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಪುನಃ **“ಪ್ರಕ್ಷಾಳನಾದ್ಧಿ ಪಙ್ಕಸ್ಯ ದೂರಾದಸ್ಪರ್ಶನಂ ವರಂ”** ಕೆಸರು ತುಳಿದು ಅನಂತರ ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಸರು ಮುಟ್ಟದಿರುವದು ಉತ್ತಮವಲ್ಲವೋ? ಎಂದಿರದೆ, ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣವನ್ನು ಮಾಡುವದೇತಕ್ಕೆ, ಅನಂತರ ಲಜ್ಜಿಸುವದೇತಕ್ಕೆಂದು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರೂ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿ, ಅನಂತರ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುತಾಪಪಟ್ಟರೆಂದು ಹೇಳುವದು ಉಚಿತವಲ್ಲವು. ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ದ್ರಾವಿಡವೇದಸಾಗರರಾದ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್ರವರಿಗೆ ಭ್ರಮವೂ, ಅನಂತರ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದನುತಾಪವೂ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವದು, ತುಂಬಾ ಅನುಚಿತವು. ಹಾಗೆಯೇ ಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಯಾಮುನೇಯರೂ ಕೂಡ **“ವಪುರಾದಿಷು”** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಾವು ಮಾಡಿದ ಶರಣಾಗತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮುಂದಿನ **“ಮಮ ನಾಥ”** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದು ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯೇ ಆಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಅನುತಾಪಪಟ್ಟರೆಂದೂ **“ಅಥವಾ ಕಿನ್ನುಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ತೇ”** ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆಂದೂ, ಕೆಲವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹೇಗೆಂದರೆ, “ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಜ್ಞಾನಗಳಿದ್ದು ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಶ್ರೀಹರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ, ಇತರರ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟದುದು ಹೇಗೆ ಉಪಾಯವಾಗಬಹುದು? ಅಂತಹ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ, **“ಅನ್ಯಥಾ ಸಂತಮಾತ್ಮಾನಂ”** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಆತ್ಮಾಪಹಾರರೂಪ ಚೌರ್ಯಕ್ಕೂ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ **“ಯಏವಂ ವಿದ್ವಾನಮೃತ ಇಹ ಭವತಿ, ನಾನ್ಯಃ ಪನ್ಥಾ ವಿದ್ಯತೇ ಅಯನಾಯ, ಕ್ಲೇಶಾನಾಂಚ ಕ್ಷಯಕರಂ ಯೋಗಾದನ್ಯನ್ನವಿದ್ಯತೇ”**, ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಂದ ಯೋಗವೇ ಉಪಾಯವೇ ವಿನಾ ಶರಣಾಗತಿಯು ಉಪಾಯವೇ ಅಲ್ಲವು, ಶರಣಾಗತಿಯು ಅಂಗವೇ ವಿನಾ ಅಂಗಿಯಾಗಲಾರದು; ಆದರೆ ಶರಣಾಗತಿಯೂ ಕೂಡ ಉಪಾಯವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೂ ಮೋಕ್ಷಫಲ ಉಂಟೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ

ಯಲ್ಲಾ ಎಂದರೆ, ಅದೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥವಾದವು, ಅಂಗದ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ, ಅದೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಉಪಾಯ ವಾಗಲಾರದು"; ಇತ್ಯಾದಿ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ತರಬಹುದು. ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುವರಾಗಿ **"ಮಮ ನಾಥ"** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದ ಸರಿಯಾದ ತಾತ್ಪರ್ಯವೇನೆಂಬುವದನ್ನೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಶ್ಲೋಕ ಯಾವುದೆಂದರೆ:—

ಮಮನಾಥ ಯದಸ್ತಿ ಯೋಽಸ್ಮ್ಯಹಂ ಸಕಲಂ ತದ್ಧಿ ತವೈವ ಮಾಧವ।
ನಿಯತಸ್ವಮಿತಿ ಪ್ರಬುದ್ಧಧೀರಥವಾ ಕಿನ್ನು ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ತೇ॥

ಮಮ ನಾಥ - ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಈ ಸಂಬೋಧನದಿಂದ ತಾನು ದಾಸನು, ತನಗೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ಸ್ವಾಮಿಯು, ಎಂಬ ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮಯಾಥಾತ್ಮ್ಯವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಓ ಸರ್ವಶೇಷಿಯಾದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಎಂಬರ್ಥವು; ಪ್ರಣವದ ಅಕಾರ ಮಕಾರಾರ್ಥಗಳು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. **ಯದಸ್ತಿ** - ತನಗೆ ಯಾವದು ಸಂಬಂಧವಾದುದು ಇದೆಯೋ, ಇದರಿಂದ ಆತ್ಮನ ಗುಣ, ಶರೀರ ಮತ್ತು ಈತನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸರ್ವವಸ್ತುಗಳೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈತನಿಗೆ ಸೇರಿದುದು ದೇಹವು, ಎಂದು ವ್ಯಾವರ್ತಿಸಿ ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ದೇಹಾತ್ಮಭ್ರಾಂತಿಯು ತೊಲಗಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ನಾಥ ಎಂಬುವದನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಸಂಬೋಧನೆಯಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, **ಮಮ ಯದಸ್ತಿ** - ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದುದು ಎಂಬದಾಗಿ ನೀನು ಕೃಪೆಗೈದುದು ಯಾವದಿದೆಯೋ ಎಂಬದಾಗಿಯೂ ಅರ್ಥಮಾಡಬಹುದು. **ಯೋಽಸ್ಮ್ಯಹಂ** – ನಾನು ಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆಯೋ, ಇದರಿಂದ ಮಕಾರದಿಂದ ತೋರುವರ್ಥವು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು, **ಸಕಲಂತದ್ಧಿ** - ಆ ಸಮಸ್ತವೆಲ್ಲವೂ, ಹಿ ಎಂಬುವದರಿಂದ, ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ವಿಷಯವೆಂಬ ಭಾವವು, **ತವೈವ** - ಪ್ರಥಮಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಸರ್ವಕಾರಣನಾದ, ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾದ ನಿನ್ನದೇ. ಇಲ್ಲಿ ಏವ ಎಂಬ ಅವಧಾರಣ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವದರಿಂದ ಉಕಾರಾರ್ಥವು ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಹೇ ಮಾಧವ** - ಓ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೇ, ಇಲ್ಲಿ ಅಕಾರದಿಂದಲೂ ದ್ವಯದಿಂದಲೂ ತೋರುವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿತ್ವವು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ನಿಯತಸ್ವಮಿತಿ** - ನಿನಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿ ನಿನಗೆ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿರುವೆನೆಂದು, **ಪ್ರಬುದ್ಧಧೀಃ** – ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದಲಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಮೂಲಕವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಆಚಾರ್ಯಮೂಲಕವಾಗಿಯಾಗಲಿ, ವಿಕಸಿತವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, **ಅಥವಾ** - ಹಿಂದೆ **"ವಪುರಾದಿಷು"** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದಹಾಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸದೇ ಹೋದರೆ, **ಕಿನ್ನು ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ತೇ** - ನಿನಗೆ ಇನ್ನೇನನ್ನು

ತಾನೇ ಸಮರ್ಪಿಸುವೆನು? ಇನ್ನೇನೊಂದೂ ಇಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಸಮರ್ಪಣೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನುತಾಪದಿಂದ ಹೇಳಿದ ಶ್ಲೋಕವಲ್ಲವು. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನೇ ಸಮರ್ಥನೆಮಾಡಿ, ಅಂತಹ ಸಮರ್ಪಣೆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, ಇನ್ನು ಯಾವುದನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವು? ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೇಯಾಗಿರುವಾಗ, ಯಾವುದನ್ನು ತಾನೇ ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಹೀಗೆ ಅರ್ಥಹೇಳದೆ, **ಅಥವಾ ಕಿನ್ನು ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ತೇ** ಎಂಬುವದರಿಂದ, ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ ಏನೋ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಅದು ಯುಕ್ತವಾದುದಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ತಾನೇ ಯಾವುದಿರುತ್ತದೆ; ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಯೆಂಬುವದೇ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟರೆಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳುವದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ಶ್ರೀ ದೇಶಿಕರವರಭಿಪ್ರಾಯವು. ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಇಷ್ಟೇ:—ಸರಿಯಾದ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೆ, ಶೇಷಭೂತಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯೇ ಸಾಕಾಗಿರುತ್ತದೆ; ಸರಿಯಾದ ಸ್ವರೂಪ ಗುಣಗಳ ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಾನೇ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವುದಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನೇ ನಿಷೇಧಿಸಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡಿಸಿದ ಶ್ಲೋಕವಲ್ಲವು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ **ಅದ್ಯೈವ ಮಯಾ ಸಮರ್ಪಿತಃ** ಎಂದು **ಅದ್ಯೈವ** ಎಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಿ ಒಡನೆಯೇ ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ? ಹಾಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿಷೇಧಿಸಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ೬೦ನೇ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ **ತನ್ಯೈವಾಸ್ಮಿ ಹಿ ಭರಃ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೂ ೬೪ನೇ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ, **“ತವಾಹಮಸ್ಮಿ ..... ಕಿಮಿದಂ ವ್ರತಂ ತೇ”** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೂ ಸಹ ವಿರೋಧವಲ್ಲವೇ? ಮತ್ತು ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ (೧) **ಮುಮುಕ್ಷುರ್ವೈ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** (೨) **ಓಮಿತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಯುಂಜೀತ** (೩) **“ತಂ ಗಚ್ಛಶರಣಂ ಹರಿಂ”** (೪) **“ಶರಣಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಯೇ ಧ್ಯಾನಯೋಗ ವಿವರ್ಜಿತಾಃ। ತೇಪಿ ಮೃತ್ಯುಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಯಾನ್ತಿ ತದ್ವೈಷ್ಣವಂ ಪದಂ” ॥** (೫) **ಅನೇನೈವತು ಮಂತ್ರೇಣ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್”** (೬) **ಗಚ್ಛಧ್ವಮೇನಂ ಶರಣಂ”** (೭) **ಯದ್ಯೇನ ಕಾಮ ಕಾಮೇನ ನಸಾಧ್ಯಂ ಸಾಧನಾಂತರೈಃ। ತೇನ ತೇನಾಪ್ಯತೇ ತತ್ತನ್ನ್ಯಾಸೇನೈವ ಮಹಾಮುನೇ”** ಇತ್ಯಾದ್ಯನೇಕ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ, ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಆಗ ರಾಮಾಯಣಾದಿ ಶರಣಾಗತಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ನೈರರ್ಥಕ್ಯವೂ, ಅಮೋಘ

ಚರಮಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ವಿಫಲತ್ವವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ಥಕ್ಯ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ, ಭಗವಚ್ಛೇಷತ್ವಾನುಸನ್ಧಾನವೇ ಭರನ್ಯಾಸವೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಡುವೆವು ಎಂದರೆ ಅದೂ ಕೂಡ ಅಸಂಗತವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಭಗವಚ್ಛೇಷತ್ವಜ್ಞಾನವಿರುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತಿಯುಂಟಾಗಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಸಂಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಕಷ್ಟದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಪ್ರಪನ್ನನು ಅಥವಾ ಶರಣಾಗತನಾಗಬಹುದು. ದಾಸನೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವು ಪರಾಜಿತನಾದ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಇಲ್ಲದಿರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಬರೀ ಶೇಷತ್ವಜ್ಞಾನವೇ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಸಾಲದೆಂದು ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಯಾಮುನೇಯರು ಚತುಶ್ಲೋಕಿಯಲ್ಲಿ **"ತಾತ್ವಾಂ ದಾಸಇತಿ ಪ್ರಪನ್ನ ಇತಿ ಚ"** ಎಂದು ಎರಡು ವಿಧ ಅನುಸಂಧಾನವೂ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಶ್ರೀಸ್ತೋತ್ರರತ್ನದಲ್ಲೂ **"ತ್ವದೀಯಸ್ತ್ವದ್ಭೃತ್ಯಸ್ತವಪರಿಜನ ಸ್ತ್ವದ್ಗತಿರಹಂ ಪ್ರಪನ್ನಶ್ಚೈವಂ ಸತ್ಯಹಮಪಿ ತವೈವಾಸ್ಮಿ ಹಿ ಭರಃ"** ಎಂದು ಪ್ರಕಟಿಸುವರಾಗಿ ಭೃತ್ಯಭಾವ ಪ್ರಪನ್ನಭಾವವೆರಡರನುಸನ್ಧಾನವೂ ಆವಶ್ಯಕವೆಂದೂ **"ಚ"** ಕಾರದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಉಜ್ಜ್ವಲಜ್ಞಾನದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ವಿರಾಜಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವರು ಮೊದಲು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಲಾಗಲಿ ಭ್ರಮದಿಂದಲಾಗಲಿ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಿ ಶೋಕಿಸಿದರೆಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡುವದುಚಿತವೇ ?

ಆದರೆ ಈ ಆತ್ಮವು ನಮಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಸರ್ವಚೇತನಾ ಚೇತನಗಳೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನದೇ ಆಗಿರುವಾಗ ಈ ಅಜಾಗಳ ಸ್ತನರೂಪವಾದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ? ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ, **"ಓಮಿತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಯುಂಜೀತ" "ಆತ್ಮಾನಂ ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್" "ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ" "ಉನ್ನಡಿಕ್ಕೀಳಮರನ್ದು ಪುಗುಂದೇನೆ" "ಅಹಮದ್ಯೈವ ಮಯಾ ಸಮರ್ಪಿತಃ" "ತ್ವತ್ಪಾದಾರವಿಂದ ಯುಗಳಂ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ"** ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇನು, ಆಳ್ವಾರಾಚಾರ್ಯಸೂಕ್ತಿಗಳೇನು, ಇವುಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರಪದನವನ್ನನುಷ್ಠಿಸುವದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವು. ಅಂತಹ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಗೆ ಫಲವುಂಟೆಂದು ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡತಕ್ಕದ್ದು. ವಿಧಿವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದವರಿಗೆ ವಾದವು ಅನಾವಶ್ಯಕವು. ವಾದಬೇಕಾದವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಉಪನಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶಮಾಡಿದ ಪಿತಾವಿಗೆ, ಆ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ **"ಕೃತೇ ಚ ಪ್ರತಿಕರ್ತವ್ಯಂ ಏಷ ಧರ್ಮಸ್ಸನಾತನಃ"** ಎಂಬುಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸಾರ ವಾಗಿ, ವಟುವು ಒಂದು ಗೋದಾನವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯ ವಿರುತ್ತದೆ ಆದರೆ **"ಅಷ್ಟವರ್ಷಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುಪನಯೀತ"** ಎಂಬ ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯಪ್ರಕಾರ, ಎಂಟು ವರ್ಷದ ಬಾಲನು ತಂದೆಗಾಗಿ ಗೋವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವು ? ಬಾಲನದಾಗಿ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಪಿತಾವಾದ ವನೇ ಒಂದು ಗೋವನ್ನಾಗಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹಿರಣ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ ಬಾಲನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟು **"ವರಂದದಾಮಿ"** ಎಂದು ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದನ್ನು ತಾನೇ ಪರಿಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ ಈ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಸ್ಯ ಶೋಕ ಲಜ್ಜೆಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲದಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ದಾಸಭೂತವಾದ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಆತನ ಅಮೋಘವಾಕ್ಯಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವದರಲ್ಲಿ, ಅನುತಾಪಲಜ್ಜೆಗಳು ಹೇಗೆ ? ಆದರೆ ಬಾಲನು ಅಜ್ಞಾನಿಯು, ಆದುದರಿಂದ ಹಾಸ್ಯಶೋಕ ಲಜ್ಜೆ ಗಳಿಗೆ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲವು, ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಇವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹು ದೆಂದರೆ, ಆಗ ವಿಧಿಬದ್ಧವಾದ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃತ್ವಾಭಿಮಾನವನ್ನು ವಹಿಸಿ ದಂತಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಪ್ರಕಟನರೂಪವಾದ ಅಹಂ ಕಾರ ಮಮಕಾರತ್ಯಾಗದಿಂದನುಷ್ಠಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಶೋಕಕ್ಕಾಗಲಿ ಲಜ್ಜೆಗಾಗಲಿ ಕಾರಣವೇ ಇರುವದಿಲ್ಲವು.

ಆದುದರಿಂದ, ಅಲ್ಲಿ ವಟುವು ಜ್ಞಾನದಿಂದಲೇಯಾಗಲಿ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದೇ ಯಾಗಲಿ ಪಿತಾವಿನ ಗೋವನ್ನೇ ಪಿತಾವಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ವಿಧಿ ವಾಕ್ಯಬಲದಿಂದ ಆವಶ್ಯಕವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಅಶಕ್ತ ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪಾಮೂಲಕ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಕರಣ ಕಳೇಬರಯೋಗ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರದತ್ವ, ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸಿದ್ಧೋಪಾಯತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಉಪಕಾರಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಧಿವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವತ್ತಾದ ಈ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಆತನಿಗೇನೇ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಆವಶ್ಯಕವು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಆದರೆ ಈ ಆತ್ಮಾ ಯಾರದು ಎಂದು ಸರ್ವಜ್ಞನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರೆ, ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಪ್ರಪನ್ನನು, **"ನಿಯತಸ್ತ್ವಂ"** "ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ನಿನ್ನದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿ" ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆಯಲ್ಲಾ, ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನದು ಎಂಬ "**ಪ್ರಬುದ್ಧ**" ಜ್ಞಾನವಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಶಿರಸಾವಹಿಸಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುವನು. ಆದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ **"ಇನ್ನೇನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಲಾದೀತು,"** **"ಅಥವಾ ಕಿನ್ನು ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ ತೇ"** "ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ

ಇದುಕ್ಕು ಮೇಲ್ "ಮಮ ನಾಥ ಯದಸ್ತಿ" ಎನ್ಗಿರ ಶ್ಲೋಕತ್ತಿಲ್ ಇಸ್ಸಮರ್ಪಣತ್ತೈಪ್ಪಱ್ಱ ವನುಶಯಂ ಪಣ್ಣಿನ್ನಾರ್, ಸ್ವರೂಪಾದಿ

ಯಲ್ಲಾ", ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ **ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವಿರುವದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಣೆ ಏನೋ ಆವಶ್ಯಕವೆಂಬುವದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ; "**ಅಥವಾ ಕಿನ್ನು**" ನಿನ್ನದಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೇನನ್ನು ತಾನೇ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾದೀತು ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇದರಿಂದ **ಸಮರ್ಪಣವೇ** ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ? ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನೇನೋ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಆದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ತಾನೇ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾದೀತು.

ಶ್ರೀ ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರವರೂ ಈ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮದಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಾದುದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು

"ಆರೆನಕ್ಕು ನಿನ್ ಪಾದಮೇ ಶರಣಾಗತ್ತನ್ದೊಳಿನ್ದಾಯುನಕ್ಕೋರ್ ಕೈಮಾರು ನಾ ನೊನ್ರಿಲೇನ್ ಎನದಾವಿಯುಮುನದೇ"

ಎಂಬ (೫. ೭. ೧೦) ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಓ ವಾನಮಾಮಲೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವೆಯನ್ನೀಯುವ ದೇವನಾಯಕಸ್ವಾಮಿಯೇ, **ಎನಕ್ಕು ಆರು** - ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಮಾರ್ಗವು, **ನಿನ್ ಪಾದಮೇ** - ನಿನ್ನ ಚರಣವನ್ನೇ **ಶರಣಾಗತಂದೊಳಿಂದಾಯ್** - ಉಪಾಯವಾಗಿ ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತೀಯೇ ಈ ಮಹೋಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ, **ಉನಕ್ಕು** - ನಿನಗೆ, **ಓರ್ ಕೈಮಾರು** - ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವನ್ನು, **ನಾನ್** - ಅಕಿಂಚನನಾದ ನಾನು, **ಒನ್ರು ಇಲೇನ್** - ಮಾಡಲು ಒಂದು ವಿಧವಾದುದೂ ಇಲ್ಲವು, **ಎನದಾವಿಯುಮ್** - ನನ್ನದು ಎಂದು ನಾನು ಅನಾದಿಭ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದಾಗಿಯೂ, ಈಗ ನಿನ್ನ ಚರಣಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಈ ಆತ್ಮಾವು, **ನಿನ್ನದೇ** - ನಿನ್ನ ಸ್ವತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನದಾಗಿ ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರತ್ಯುಪಕಾರವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಮಮನಾಥ ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಸಙ್ಗ್ರಹವಾಗಿ ಸದೃಷ್ಟಾನ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:—

ಇದುಕ್ಕುಮೇಲ್ - ಈ ಹಿಂದಿ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ "**ಮಮನಾಥ ಯದಸ್ತಿ**" ಎನ್ನುವ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ, **ಸಮರ್ಪಣತ್ತೈಪ್ಪಱ್ಱ** - ವಪುರಾದಿಷು ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತ, **ಅನಿಶಯಂ**

ವಿವೇಕ ಮಿನ್ರಿಕ್ಕೇ ಸಮರ್ಪಿಕ್ಕಪ್ಪುಕ್ಕಾಲುಮ್, ತನ್ನುಡೈಯ ದ್ರವ್ಯತ್ತೈ ರಾಜಾವುಕ್ಕುಪಹಾರಮಾಗಕೊಡುಪ್ಪಾರೈಪ್ಪೋಲೆ, ಯೆನ್ನದೆನ್ಗಿರ ವಭಿಮಾನತ್ತೋಡೆಸಮರ್ಪಿಕ್ಕಿಲ್ ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ಚೌರ್ಯಮಡಿಯಱ್ಱತಾಗಾ

ಪಣ್ಣಿಱ್ಱುಮ್ - ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುವದೂ ಕೂಡ, **ಸ್ವರೂಪಾದಿ ವಿವೇಕ ಮಿನ್ರಿಕ್ಕೇ** - ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ವೈಲಕ್ಷಣ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವ ವಿವೇಕವಿಲ್ಲದೇನೇ, ಇಲ್ಲಿ **ಆದಿ**ಪದದಿಂದ **ಗುಣಾದಿ**ಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. **ಸಮರ್ಪಿಕ್ಕಪ್ಪುಕ್ಕಾಲುಮ್** - ಸಮರ್ಪಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ, **ತನ್ನುಡೈಯದ್ರವ್ಯತ್ತೈ** - ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು, **ರಾಜಾವುಕ್ಕು** - ರಾಜನಿಗೆ, **ಉಪಹಾರಮಾಕ ಕ್ಕೊಡುಪ್ಪಾರೈಪ್ಪೋಲೇ** - ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡುವವರ ಹಾಗೆ **ಎನ್ನದೆಙ್ಗಿರ ಅಭಿಮಾನತ್ತೋಡು** - ನನ್ನದು ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ, **ಸಮರ್ಪಿಕ್ಕಿಲ್** - ಸಮರ್ಪಿಸಿದುದಾದರೆ, **ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ಚೌರ್ಯಂ** - ಆತ್ಮಾಪಹಾರಮಾಡಿದ ಕಳ್ಳತನವು, **ಅಡಿಯಱ್ಱದಾಗಾದು** - ಸಮೂಲವಾಗಿ ನಾಶವಾದುದಾಗುವದಿಲ್ಲವು, **ಎನ್ಗೈಕ್ಕಾಹ ವತ್ತನೇ** - ಎಂಬುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕಾಗಿಯೇ, **ಅಲ್ಲದು** - ಹೊರತು, **ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತಮಾಯ್** - ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಂದರೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ **ತಾಮ್ ಅನುಷ್ಠಿತ್ತ ಸಮರ್ಪಣತ್ತೈ** - ತಾವು "**ವಪುರಾದಿಷು**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಿದ ಆತ್ಮ ಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು, **ಅಜ್ಞಕೃತ್ಯಮಾಕ್ಕಿನ ಪಡಿಯನ್ರು** - ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದುದಲ್ಲವು. ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕವಾದ "**ವಪುರಾದಿಷು**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ **ಅಹಮದ್ಯೈವ ಮಯಾ ಸಮರ್ಪಿತಃ** ಎಂದು ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ **ಮಮ ಯದಸ್ತಿ ಯೋಽಸ್ಮ್ಯಹಂ** - ಸಕಲವೂ **ತವೈವ** ನಿನ್ನದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ; ಹೀಗಿರುವಾಗ್ಗ, **ಅಥವಾ ಕಿನ್ನು ಸಮರ್ಪಯಾಮಿತೇ**, ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು ತಾನೇ ಏನಿರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಸರ್ವವೂ **ನಿಯತಸ್ವಂ** - ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು, ಹೀಗೆ **ಪ್ರಬುದ್ಧಧೀಃ** ಒಳ್ಳೇ ಜ್ಞಾನವು ತಲೆದೋರಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಏನೆಂದರೆ, ಈ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯು ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತವಾದ ಉಪಾಯವಾದುದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಈಗಲೇ ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಚನ್ನಾಗಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಸಕಲ ಚಿದಚಿತ್ತುಗಳೂ ನಿನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳಾಗಿ ನೀನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಗೃಹಾರಾಮ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಪಶು

ದೆನ್ಗೈಕಾಕವತ್ತನ್ನೈ, ಅಲ್ಲದು ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತಮಾಯ್‌ತ್ತಾನ್ ಅನುಷ್ಠಿತ್ತ ಸಮರ್ಪಣತ್ತೈ ಅಜ್ಞಕೃತ್ಯ ಮಾಕ್ಕಿನ ಪಡಿಯನ್ರು.

ಪತ್ನಿಪುತ್ರಾದಿಗಳೂ, ನಾನೂ ಸಹ ನಿನ್ನ ಪದಾರ್ಥವೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನ ಹುಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ ಯಾವುದು ತಾನೇ ನನ್ನದು, ಯಾವುದು ತಾನೇ ನಾನು ಸಮರ್ಪಿಸಬಹುದು ಆದುದರಿಂದ ಈ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ನಾನು ನಿನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೂ ಅದು ನಿನ್ನದೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೇ ವಿನಾ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯು ಅಜ್ಞಾನಕೃತವಾದುದು, ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದೆನೇ ಎಂದು ಶೋಕಿಸಿದರು ಎಂಬ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾದ ನಂತರ ಶೋಕಿಸಿದರು ಅಥವಾ ಲಜ್ಜಿಸಿದರು ಎಂದು ಅರ್ಥಹೇಳಿದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ತುಂಬಾ ಪ್ರಬಲತರವಾದ ದೋಷಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಭೂತವಾಗುತ್ತದೆ. "ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್" ಇತ್ಯಾದಿ ಹಿಂದೆ ೧೦೪ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ವಿಧಿವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಗೆ ತಮಾಹಂ ನಾನು ನಿನ್ನವನೆಂಬ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನವು, ತನ್ನ ಕರ್ತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವು, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇನೇ ಪ್ರಯೋಜನವು ಎಂಬ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ ತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತೇ ವಿನಾ, ಇತರರು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಅದು ತನ್ನದಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಲಜ್ಜಿಸಿದುವು ಅಥವಾ ಪರಿತಾಪಪಟ್ಟರೆಂಬರ್ಥವಲ್ಲವು. ಪರಿತಾಪ ಯಾವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜನಿಗೆ ತನ್ನ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಹಾಗೆ, ತನ್ನ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುತ್ತೇನೆ, ಎಂಬ ಅಭಿಮಾನದಿಂದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿದರೆ ಆಗ ಅದು ಭರನ್ಯಾಸವಾಗದು, ಆಗ ಆತ್ಮಾಪಹಾರ ರೂಪಚೌರ್ಯವೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಸ್ವಾಮಿನಿಗಮಾನ್ತ ದೇಶಿಕರವರಿಗೆ ಇತರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಖೇದವುಂಟಾದೀತೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಹಾಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವವರ ನಾಮಧೇಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವದಿಲ್ಲವು. ಇದು ಮಹನೀಯರುಗಳ ನಿಯತಸ್ವಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿ **ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತ ಮಾಯ್** - ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಜೀವಾತ್ಮನ ಸರಿಯಾದ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲ

ದೆಯೂ, ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರತ್ಯಾಗಪುರಸ್ಸರವಾಗಿ ಶೇಷತ್ವಾನುಸಂಧಾನ ದಿಂದ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯು ಸರಿಯಾದ ಉಪಾಯವೇ ಎಂದೂ, ನಿಸ್ಸಂದೇಹ ವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವೆಂದೂ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂದೂ, ಉಪ ದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಇತಿಹಾಸವೂ ಉಂಟು. ಮಹಾ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿ ಒಂಬದನಾಯಿರಪ್ಪಡಿ ಕರ್ತಾವಾದ ಶ್ರೀ ನಂಜೀಯರವರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ಶಿಷ್ಯರೊಬ್ಬರು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು ; ಏನೆಂದರೆ. "ಸರ್ವೇಶ್ವ ರನೇ ಸ್ವತಃ ಉಪಾಯವಾಗಿರುವಾಗ ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಮೂಲಕ ನಮಗಾಗತಕ್ಕ ದ್ದೇನು ತಾನೇ ಇದೆ"? ಎನ್ನಲು ; ಇದಕ್ಕೆ ನಂಜೀಯರು ತುಂಬಾ ಪರಿ ತಾಪದಿಂದ, ಕೃಷ್ಣ ಕೃಷ್ಣನೆಂದು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡವರಾಗಿ, "ನಾಥ ಮುನಿಗಳು ಮೊದಲುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಷ್ಟುಜನ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರುಗಳೂ ಇದನ್ನು ಪರಮ ರಹಸ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾ ಕ್ರಮ ವಾಗಿ ಬಂದುದನ್ನು, ಇದರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನರಿಯದ ಅಜ್ಞಾನಿಯಾದ ನಿನಗೆ ಮಹಾಪಾಪಿಯಾದ ನಾನು ಉಪದೇಶಿಸಬಹುದೇ'' ಎಂದು ವಿಷಾದವನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆಂದು ಶ್ರೀ ವಡಕ್ಕು ತಿರುವೀಧಿಪಿಳ್ಳೈಯವರು ಈಡಿನಲ್ಲಿ (೬. ೧೦. ೪) ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂಬ ಭಾವವು ಈಚಿಗೆ ಉಂಟಾದುದೇ ವಿನಾ, ಹಿಂದಿನವರಭಿಪ್ರಾಯವು ಸುತರಾಂ ಅಲ್ಲವು. ಇಲ್ಲಿ **ತಾಂ ಅನುಷ್ಠಿತ್ತ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದರೆ :— ಶ್ರೀ ಯಾಮುನೇಯರು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳು, ತತ್ವವಿತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರೇಸರರು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಇದಮಿತ್ಥಂ ಎಂದು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸಿದ್ಧಿತ್ರಯ ಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದವರು, ತತ್ವ ಯಾಥಾರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಾವಿಷ್ಟಮನಸ್ಕರಾಗಿ, ಮೊದಲು ತಪ್ಪಾಗಿ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪ ವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟು, ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲವೆಂದು ಎಂದಿ ಗಾದರೂ ಹೇಳಿಯಾರೇ ? ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಮಹನೀಯರು ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತ ವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸಿರುವದೇ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಮುಖ್ಯವಾದುದಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ "**ಅಲ್ಲದು**" ಎಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಮುಂದೆ "**ವಪುರಾದಿಷು**" "**ಮಮನಾಥ**" ಎಂಬೀ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕ ಗಳಿಂದಲೂ ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನೆಂದು ತಿಳಿಸು ತ್ತಾರೆ. "**ವಪುರಾದಿಷು**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾಗಿರುವದು, ಶಾಸ್ತ್ರ ದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸು ಎಂದು ವಿಧಿವಾಕ್ಯವಿರುವಷ

ಆಕೆ ಇರಣ್ಡು ಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲುಮ್ ಯಥಾವಸ್ಥಿತ ಸ್ವರೂಪಾದಿ ವಿವೇಕ ಮಿಲ್ಲೈಯೇ ಯಾಗಿಲುಮ್, "ನಮಃ" ಎನ್ರು ಸ್ವಸಂಬಂಧ ಮರುಕ್ಕೈಯೇ "ಅಹಮಪಿ ತವೈವಾಸ್ಮಿಹಿ ಭರಃ" ಎನ್ನುಮ್ಪಡಿ ಭರಸಮರ್ಪಣ ಪ್ರಧಾನ ಮಾನಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥತ್ತಿಲ್ ಸಾರಮೆನ್ರುದಾಯ್‌ತ್ತು.

ರಿಂದ, ತದನುಗುಣವಾಗಿ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯು. ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರ್ಯಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತವಾಗಿರುವದು ಇಷ್ಟುಮಾತ್ರವೇ ಆದರೆ, ತಾವು ಈಗ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನ ಅಥವಾ ಭರನ್ಯಾಸವೆಂದು ಹೇಳಿರುವದರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಭರ ಸಮರ್ಪಣೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ ರಕ್ಷಾಫಲಸಮರ್ಪಣೆಗಳಿಂದಲೂ ಸೇರಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದಲ್ಲವೇ ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲೇ ಭರನ್ಯಾಸವು ಸ್ವರೂಪ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಫಲ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಗಳುಳ್ಳದೆಂದು ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿದೆ.

ಆಗ - ಹೀಗಿರಲಾಗಿ ಎಂದರೆ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ **ವಪುರಾದಿಷು "ಮಮ ನಾಥ"**ವೆಂಬೀ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಯುಕ್ತವಾದುದಾದರೆ, **ಇರಣ್ಡು ಶ್ಲೋಕತ್ತಾಲುಮ್** - ಈ ಎರಡು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದಲೂ, **ಯಥಾವಸ್ಥಿತ ಸ್ವರೂಪಾದಿ ವಿವೇಕ ಮಿಲ್ಲೈಯಾಗಿಲುಮ್** - ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ವಭಾವಾದಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಜ್ಞಾನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ **"ನಮಃ ಎನ್ರು ಸ್ವಸಂಬಂಧ ಮರುಕ್ಕೈಯೇ** - ನಮಃ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಈಷದಪಿ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ ಭಾವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವದೇ, **"ಅಹಮಪಿ ತವೈವಾಸ್ಮಿಹಿ"** "ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನವನೇ ಸರಿ ಎಂಬ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣೆಯು" **ಎನ್ನುಂಪಡಿ** - ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, **ಭರಸಮರ್ಪಣ ಪ್ರಧಾನಮಾನ** - ಹೀಗೆ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯೇ ಮುಖ್ಯೋಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳುವ **ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥತ್ತಿಲ್** - ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಾದ ಕಠಶ್ರುತಿ ಪಾದ್ಮಪುರಾಣ ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ, **ಸಾರಮೆನ್ರುದಾಯಿತ್ತು** - ಬಹಳ ಸಾರವಾದ ಅಮೋಘವಾದಂಶವು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಇನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳು ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯತಕ್ಕವುಗಳಿರಬಹುದು. ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಇದು ಸಾರವಾದುದೆಂಬ ಭಾವವು, **ಅಹಮದ್ಯೈವಮಯಾ ಸಮರ್ಪಿತಃ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣವೂ, **ನಿಯತಸ್ವಂ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಸ್ವರೂಪ ಸಮರ್ಪಣೆಯೂ, **ಸಕಲಂ ತವೈವ** ಎಂಬುವದರಲ್ಲಂತರ್ಗತವಾದ ಫಲಸಮರ್ಪಣೆಯೂ ಮೂರೂ ಈ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನದಲ್ಲುಂಟು

ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟು ಅತ್ಯಂತ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ **ಸಾರವೆಂಬ ಭಾವವು.**

ಭಗವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಶರಣಾಗತಿಯೂ ಒಂದು ಮುಖ್ಯೋಪಾಯವಾಗಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ **ವಪುರಾದಿಷು** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾಮುನೇಯರು ಆತ್ಮಭರಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಈ ಭರಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾರವತ್ತಾದ ಅನುಸಂಧಾನವು ಯಾವುದೆಂದರೆ —ತನಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬ ತಿಳಿಯುವಿಕೆಯು. ಇದನ್ನು **"ಮಮನಾಥ"** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರು. ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರತ್ಯಾಗವು ಇಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಸಾರವತ್ತಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದ ಶ್ಲೋಕವೇ ವಿನಾ, ತಾವು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆನಲ್ಲಾ ಎಂಬ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಹೇಳಿದುದಲ್ಲವು. ಹಾಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಹೇಳಿದುದಾದರೆ **"ಅಹಮಪಿ ತವೈವಾಸ್ಮಿಹಿ ಭರಃ"** ಎಂದು ಮುಂದೆ ೬೦ನೇ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡ್ತುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾದುದು; ಇದು ಸ್ವರೂಪ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾ ಫಲಭರಗಳ ನಿಕ್ಷೇಪರೂಪವಾದುದು. ಈ ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಕರ್ತೃತ್ವ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗಗಳ ಮೂಲಕ, ಎಂದರೆ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನಡಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದು ಮುಖ್ಯಾಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆ ೬೦ನೇ ಶ್ಲೋಕವು ಯಾವುದೆಂದರೆ :---

ಪಿತಾತ್ವಂ ಮಾತಾತ್ವಂ ದಯಿತ ತನಯಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಿಯ ಸುಹೃ
ತ್ತ್ವಮೇವ ತ್ವಂ ಮಿತ್ರಂ ಗುರುರಸಿ ಗತಿಶ್ಚಾಸಿ ಜಗತಾಮ್ ।
ತ್ವದೀಯ ಸ್ತ್ವದ್ಭೃತ್ಯ ಸ್ತವ ಪರಿಜನ ಸ್ತ್ವದ್ಗತಿರಹಂ
ಪ್ರಪನ್ನ ಶ್ಚೈವಂ ಸತ್ಯಹ ಮಪಿ ತವೈವಾಸ್ಮಿಹಿ ಭರಃ ॥

ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ

ತ್ವಮೇವ - ನೀನೇ ನನಗೆ, **ಪಿತಾ** - ತಂದೆಯು, ತಂದೆಯು ಹೇಗೆ ಸತ್ತಾದಾಯಕನೂ ಆಗಿ, ಹಿತಪ್ರವರ್ತಕನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ನೀನೂ ; ನಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ತಂದೆಯು ಸೋಪಾಧಿಕ ಪಿತಾ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಲಕ್ಷ್ಮಣನು, 'ಅಹಂತಾವನ್ಮಹಾರಾಜೇ ಪಿತೃತ್ವಂ ನೋಪಲಕ್ಷಯೇ ಎಂದು ದಶರಥನಲ್ಲಿ ಪಿತೃಭಾವವನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು. ಹಾಗಾದರೆ ಪಿತೃಭಾವವೆಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ, **ಭರ್ತಾಭ್ರಾತಾ ಚ ಬಂಧುಶ್ಚ ಪಿತಾ ಚ ಮಮ ರಾಘವಃ**, ತಂದೆ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸರ್ವ ವಿಧ ಬಂಧವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಶ್ರೀರಾಮನೇ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದನು, ಹಾಗೆಯೇ **ಮಾತಾ ತ್ವಮೇವ** - ಪೂರ್ಣವಾತ್ಸಲ್ಯವಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುವ

ತಾಯಿಯೂ ನೀನೇ, **ದಯಿತ ತನಯಸ್ತ್ವಂ**-ಸರ್ವಾನಂದವನ್ನೀಯುವ ಪ್ರಿಯ ಪುತ್ರನು ನೀನೇ, **ಪ್ರಿಯಸುಹೃತ್ತ್ವಮೇವ** - ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕನಾಗುವ ಪ್ರಿಯ ಸ್ನೇಹಿತನೂ ನೀನೇ, **ಗುರುರಸಿ ತ್ವಮೇವ** - ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಗುರುವೂ ನೀನೇ, **ಜಗತಾಂ ಗತಿಶ್ಚಾಸಿ** - ಜಗತ್ತಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಪಾಯಭೂತನಾಗಿ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸುವನೂ ನೀನೇ,ನಾನಾದರೋ **ತ್ವದೀಯಃ**-ನಿನ್ನವನು, ನಿನಗೆ ಶೇಷಭೂತನು, **ತ್ವದ್ಭೃತ್ಯಃ**-ನಿನ್ನ ಸೇವಕನು, **ತವಪರಿಜನಃ**-ನಿನಗೆ ಕೈಂಕರ್ಯಮಾಡತಕ್ಕವನು,**ತ್ವದ್ಗತಿಃ**–ನೀನೇಗತಿಯಾಗಿ ಉಳ್ಳವನು,ಎಂದರೆ ನೀನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಗತಿಯಿಲ್ಲದವನು, **ಪ್ರಪನ್ನಃ**–ನಿನಗೆ ಶರಣಾಗತನು, **ಏವಂ ಸತಿ**-ಹೀಗೆ ನಿನಗೂ ನನಗೂ ಸಂಬಂಧವಿರಲಾಗಿ, **ಅಹಮಪಿ ತವೈವಾಸ್ಮಿ ಹಿ ಭರಃ**-ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನವನೇ, ನನ್ನ ಕರ್ತೃತ್ವ ಲೇಶಕೂಡ ನಿರಪೇಕ್ಷವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಭಾರವು ನಿನ್ನದೆ ಯಾಗಿರುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೇ". **ವಪುರಾದಿಷು** ಮಮನಾಥ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ತಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ **ನಿಯತಸ್ವಂ** ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದುದೇ ಭರನ್ಯಾಸದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಎಂಬುವದು ಈ **ಪಿತಾತ್ವಂ** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಿಂದವ್ಯಕ್ತಪಡುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪದನವೆಂದರೆ ಶೇಷತ್ವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಫಲ ಭರನ್ಯಾಸಮಾಡುವದೇ ಎಂಬ ಭಾವವು. ಇಲ್ಲಿಯೂ **ತ್ವದೀಯಃ**ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸ್ವರೂಪ ಸಮರ್ಪಣೆಯೂ, **ತವಪರಿಜನಃ** - ಎಂಬುವದರಿಂದ ಫಲಸಮರ್ಪಣೆಯೂ, **ತ್ವದ್ಗತಿಃ, ಅಹಮಪಿತವೈವ** ಎಂಬುವದರಿಂದಲೂ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಸಮರ್ಪಣೆಯೂ, ಹೀಗೆ ಮೂರರ ಭರವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲೇ ಎಂಬಪಾರತಂತ್ರ್ಯವೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಹಿಂದೆ ಪ್ರಪದನವೆಂದರೆ ಸ್ವರೂಪ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಫಲಗಳ ಭರನ್ಯಾಸವೆಂದೂ ಎಂದರೆ ಶೇಷತ್ವ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ರಕ್ಷಾಫಲಗಳ ನ್ಯಾಸಾನುಸಂಧಾನವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ದ್ವಯವು ಅಂತಹ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರವೆಂದೂ ಸಹ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಇಂತಹ ಶೇಷತ್ವಾನುಸಂಧಾನದಿಂದ ಸೇರಿದ ಭರನ್ಯಾಸವು ದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಯುಕ್ತವಾದುದು. ಆದುದರಿಂದ ದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದೆಂಬುವದನ್ನುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಶೇಷತ್ವಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಳವು.

ಇಪ್ಪಡಿ – ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅದು ಹೇಗೆ ಉಪಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂಬುವದನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೂ **"ಶೇಷತ್ವಾನುಸಂಧಾನ ವಿಶಿಷ್ಟ**

ದ್ವಯೇ ಶೇಷತ್ವ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಸನ್ಧಾನಂ

ಇಪ್ಪಡಿ ಶೇಷತ್ವಾನುಸನ್ಧಾನ ವಿಶಿಷ್ಟಮಾನ ಸ್ವರಕ್ಷಾ ಭರಸಮರ್ಪಣಂ ದ್ವಯತ್ತಿಲ್ ಉಪಾಯ ಪರಮಾನ ಪೂರ್ವಖಣ್ಡತ್ತಿಲ್ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ಪೂರ್ವಕ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣ ಗರ್ಭಮಾನ ಶರಣಶಬ್ದೋಪಶ್ಲಿಷ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಪದತ್ತಿಲೆ ಶೇರ್ತ್ತು ಅನುಸನ್ಧಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಪ್ತಂ.

ಮಾನ ಸ್ವರಕ್ಷಾ ಭರಸಮರ್ಪಣಂ" ಎಂಬುವದರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. **ಶೇಷತ್ವಾ........ಭರಸಮರ್ಪಣಂ** – ತಾನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಶೇಷಭೂತನೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನು ಫಲಾಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಸಮರ್ಪಿಸೋಣವು. ತನ್ನನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸದೇ ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರವು ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದುದರಿಂದ ತನ್ನ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣದಲ್ಲೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮಸಮರ್ಪಣೆಯೂ ಅಂತರ್ಗತವು; ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಅರ್ಥವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಸ್ವರಕ್ಷಣಾಭರಸಮರ್ಪಣವು ಯಾವಾಗ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಅದರೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದುಂಟಾಗುವ ಫಲಭರಸಮರ್ಪಣೆಯೂ ಕೂಡ ಅದರಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಗತವು. ಆದುದರಿಂದಲೇ **ಸ್ವರಕ್ಷಾ ಭರಸಮರ್ಪಣ** ವೆಂದು ಹೇಳದೆ **ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣಂ** ಎಂದೂ ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ, ಆದುದರಿಂದ ಇಂತಹ ಭರನ್ಯಾಸವು, **ದ್ವಯತ್ತಿಲ್** - ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ, **ಉಪಾಯಪರಮಾನ** - ಉಪಾಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ, **ಪೂರ್ವಖಣ್ಡತ್ತಿಲ್** - **ಪೂರ್ವಭಾಗ**ದಲ್ಲಿ, **ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣ ಗರ್ಭಮಾನ** – ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ, **ಶರಣಶಬ್ದೋಪಶ್ಲಿಷ್ಟ ಕ್ರಿಯಾಪದತ್ತಿಲೆ** - ಶರಣ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಪದ್ಯೇ ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದಲ್ಲಿ, **ಶೇರ್ತು ಅನುಸನ್ಧಿಕ್ಕ ಪ್ರಾಪ್ತಂ** - ಈ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾಡಬಹುದು. **ಶರಣ** ಶಬ್ದವು ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ಆತನೇ ಉಪಾಯಭೂತನೆಂದು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಪರಿಕರ ವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶರಣ ಶಬ್ದವು ಉಪಾಯವನ್ನೂ, ಉಪಾಯವಾದ ಉಪಾಸನಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನೇ ರಕ್ಷಕನನ್ನಾಗಿ ಇಟ್ಟು ಅನುಸನ್ಧಾನವನ್ನೂ ಸಹ ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬ ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಧಾತುವು ಬುದ್ಧ್ಯರ್ಥವಾದುದರಿಂದ **ರಕ್ಷಿಷ್ಯತೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಃ**" ಎಂದರೆ "ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ರಕ್ಷಿಸದೇ ಬಿಡನು" **ಎಂಬ ಪೂರ್ಣ**

ನಂಬಿಯುಕೆನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಅನುಸಂಧಾನವನ್ನು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈ ಧಾತುವಿಗೆ ಪ್ರ ಎಂಬ ಉಪಸರ್ಗವೂ ಸೇರಿರುವದರಿಂದ ಆ ದೃಢವಿಶ್ವಾಸದ ಆಧಿಕ್ಯವನ್ನು ಎಂದರೆ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಿಟ್ಟಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಭರವನ್ನು ಈ ಕ್ರಿಯಾಪದವು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ **ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವು ಬೋಧಿತವಾಯಿತು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ಯಾವಾಗ ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಆಗ ಸ್ವರೂಪ ಫಲನ್ಯಾಸಗಳೂ ಅದ ರಲ್ಲೇ ಅಂತರ್ಗತವೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆಯಷ್ಟೇ, ಆದುದ ರಿಂದ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನರೂಪ ಭರನ್ಯಾಸವು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಆದರೆ ಶೇಷ ತ್ವಾನುಸಂಧಾನವು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ ಎಂದರೆ, **ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ರಕ್ಷ್ಯ ರಕ್ಷಕ ಭಾವವು ಯಾವಾಗ ಬೋಧಿತವಾಯಿತೋ, ಆಗ ಶೇಷತ್ವವು ಅರ್ಥ ವಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನದ ಸ್ವರೂಪವೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವು. ದ್ವಯದ ಪೂರ್ವಖಂಡವೇ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಬೋಧಿಸು ವದರಿಂದ, **ಉಪಾಯಪರಮಾನ ಪೂರ್ವಖಂಡತ್ತಿಲ್** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವು **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾತ್ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ **ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಗರ್ಭಮಾನ** ಎಂಬುವದು ಹೇತುಗರ್ಭ ವಿಶೇಷಣವು. ಹಾಗೆ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೂ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣವೂ ಸಹ **ಶರಣಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವದರಿಂದಲೇ, ತನಗೆ ಆ ರಕ್ಷಾವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದು ಭರವೂ ಇಲ್ಲವು, ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ರಕ್ಷಿಸದೇ ಎಂದಿಗೂ ಇರಲಾರನೆಂಬ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವೂ ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ, ಸ್ವರಕ್ಷಣಾದಿ ಭರಸಮರ್ಪಣವನ್ನೂ ಕೂಡ, ಆ **ಶರಣಂಪ್ರಪದ್ಯೇ** ಎಂಬಲ್ಲಿಯೇ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಪರಿಕರವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಂಗಗಳ ಅನುಸಂಧಾನವೂ, ಈ ಅಧಿಕಾರ ದಲ್ಲಿ ಅಂಗಿಯಾದ ಭರನ್ಯಾಸದ ಅನುಸಂಧಾನವೂ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ರಮವಿರುವಾಗ, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಹಾಗೆ, ಇವುಗಳನುಸಂಧಾನವು ಚಿರಕಾಲ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವು ಬಾಧಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ,

"ತಸ್ಮಾತ್ಸಕೃತ್ಕೃತೇನೈವ ಕರ್ಮಣಾ ಯೇನ ಮಾನವಃ ।
ಸಕೃಜ್ಜಪ್ತೇನ ಮಂತ್ರೇಣ ಕೃತಕೃತ್ಯಸ್ಸುಖೀಭವೇತ್ ॥
ತಂ ಬ್ರೂಹಿ ಭಗವನ್ಮಂತ್ರಂ ದಯಾರ್ದ್ರ ಹೃದಯೋಹ್ಯಸಿ ।

ಸಾಙ್ಗಸ್ಯ ಅಙ್ಗಾನಾಂ ಏಕ ಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢತ್ವಂ, ಸಾಙ್ಗ ಪ್ರಪದನಂ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ.

ಇಪ್ಪಡಿ ಇವ್ವೈ ಆರುಮ್ (ಇವ್ವೈಯನೈತ್ತುಮ್) ಇಮ್ಮನ್ತ್ರತ್ತಿಲ್ ವಿಮರ್ಶದಶೈಯಿಲ್ ತನಿತ್ತನಿಯೇ ಅನುಸನ್ಧಿತ್ತಾಲುಮ್, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ

ಎಂದರೆ ಯಾವ ಮಂತ್ರದ ಜಪವನ್ನು ಸಕೃದನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವದರಿಂದ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ನಿರತಿಶಯಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವನೋ, ಅಂತಹ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೀವು ದಯಾರ್ದ್ರಹೃದಯರಾದುದರಿಂದ ನನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿರಿ ಎಂದು ಭಗವಂತನು ಚತುರ್ಮುಖನಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟನೆಂದೂ, ಅಂತಹ ಮಾರ್ಗ ಉಂಟೆಂದು,

"ವಿದ್ಯತೇ ಯೇನ ತತ್ಕರ್ಮ ಕೃತಮಾತ್ರೇಣ ಕರ್ಮಣಾ ।
ಮಾಮಾಪ್ನೋತಿ ನರೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಮಮಾತ್ಮಾ ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ"

ಪ್ರಪದನವು ಅಂಥಾದ್ದೆಂದು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಉಪದೇಶಿಸಿದುದರಿಂದ ಭರನ್ಯಾಸವು ಸಕೃದನುಷ್ಠೇಯವೆಂದು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

"ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಸ್ಯ ಕೃತ್ಯಂ ನೈವಾನ್ಯದಿಷ್ಯತೇ ।
ಸಕೃದೇವ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಃ ಕೃತೋಽಯಂ ತಾರಯೇನ್ನರಂ ॥

ಎಂದರೆ "ಪ್ರಪನ್ನನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಭರನ್ಯಾಸವು ಸಕೃದೇವ ಒಂದೇ ಸಲ ಮಾತ್ರವೇ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಹಾಗೆ ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರವೇ ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಭರನ್ಯಾಸವು ಈ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ, ಇದೀಗ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವು" ಎಂದು ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ವಿಧಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಅನುಸಂಧಾನವು ಚಿರಕಾಲಸಾಪೇಕ್ಷವಾಗುವದಾದರೆ, ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾದುದಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಎಂಬೀ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅಙ್ಗಾಙ್ಗಗಳೆಲ್ಲವೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲೇ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರುವದರಿಂದ ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನವು ಸಕೃತ್, ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲಮಾತ್ರ, ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು.

ಇಪ್ಪಡಿ - ಹಿಂದಿನ ಪರಿಕರವಿಭಾಗದಲ್ಲೂ ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲೂ ಸಹ ಉಪಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, **ಇವ್ವೈ ಆರುಮ್** - ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ ಒಂದು ಅಂಗಿಯೂ ಸೇರಿ ಆರು ಅರ್ಥಗಳು, ಇವ್ವೈಯನೈತ್ತುಮ್ ಎಂಬ ಪಾಠವಾದರೆ

ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ದಶೈಯಿಲ್ ಅಲ್ಲಾದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಙ್ಗಳ್‌ಪೋಲೆ ಸಾಙ್ಗಮಾನ ಪ್ರಧಾನಮ್ ಏಕಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢಮಾಮ್. ಆಕೈಯಾಲೆ ಯಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಮ್ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯಮಾಯ್‌ತ್ತು.

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಎಂಬರ್ಥವು ಎಂದರೆ ಈ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳೆಲ್ಲವೂ, **ಇಮ್ಮನ್ತ್ರತ್ತಿಲ್** - ಈ ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ, **ವಿಮರ್ಶ ದಶೈಯಿಲ್** - ಆನುಕೂಲ್ಯಾದಿ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ, ಸ್ವರೂಪಫಲ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸರೂಪ ಅಂಗಿಯೂ ಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆಂದು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ, **ತನಿತ್ತನಿಯೇ ಅನುಸನ್ಧಿತ್ತಾಲುಮ್** - ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಅವಗಾಹನೆಗೆ ಬಂದರೂ, **ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿದಶೈಯಿಲ್** - ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಮಹಾ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಬೋಧ[೧]ಉಂಟಾಗುವ ದೆಸೆಯಲ್ಲಿ, **ಅಲ್ಲಾದ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಙ್ಗಳ್‌ಪೋಲೆ** - ಇತರ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂಗಳ ಹಾಗೆ ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ೧. ಪಂಚಾವಯುವಗಳುಳ್ಳ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವೂ, ವೇದದಲ್ಲಿ ಅಙ್ಗವಾಕ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯವೂ, ಇವುಗಳ ಹಾಗೆ, **ಸಾಙ್ಗಮಾನ ಪ್ರಧಾನಮ್** - ಅಙ್ಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಙ್ಗಿಯೂ, **ಏಕಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢಮಾಮ್** - ಒಂದೇ ಸಲ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹತ್ತಬಹುದು ಎಂದರೆ ಗೋಚರವಾಗಬಹುದು. ಈ ಪ್ರಪದನದ ಅಂಗಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪರಿಕರವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದುದು, ಅವುಗಳ ಭಾವವೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ವಿಶದವಾಗಿ ಬೋಧವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಉದ್ದೇಶ್ಯದಿಂದ ಅವುಗಳ ಅನುಸಂಧಾನವು ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಬಳಿಕ ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಅಂಗಿಯ ಸ್ವರೂಪವು ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಪೃಥಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಿದುದು ಆವುಗಳ ಭಾವವೆಲ್ಲಾ ಚನ್ನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋರಲಿ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಿಂದ. ಆ ವಿಮರ್ಶೆದೆಶೆ ಕಳೆದು ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಅಂಗಾಂಗಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು. ಒಂದು ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಪಂಚಾವಯುವಗಳು ಉಂಟು, ವಿಮರ್ಶೆ ದೆಶೆಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದನಂತರ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥದೆಶೆಯಲ್ಲ

---

[೧] ಪಂಚಾವಯುವಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ :— [೧] ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ-ಸಾಧಿಸುವದು ಪಕ್ಷವಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವದು, [೨] ಹೇತುವು, ಕಾರಣವು [೩] ಉದಾಹರಣ, ದೃಷ್ಟಾಂತವು [೪] ಉಪನಯ-ದೃಷ್ಟಾಂತ ದಾರ್ಷ್ಟಾಂತಿಕ ಸಮನ್ವಯವು, [೫] ನಿಗಮನವು-ಉಪಸಂಹಾರವು

ಎಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿ ಏಕಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವು, ಎಂಬ ಭಾವವು. ಹಾಗೆಯೇ ವೇದದಲ್ಲಿ ಉಪಸರ್ಜನವಾಕ್ಯ, ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯವೆಂದುಂಟು. ಉಪಸರ್ಜನವಾಕ್ಯವು ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ ಅಪ್ರಧಾನವಾದುದು. ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಬೋಧ ಉಂಟಾಗುವಾಗ ಉಪಸರ್ಜನ ಪ್ರಧಾನವಾಕ್ಯವೆರಡೂ ಏಕ ಬುದ್ಧ್ಯಾರೂಢವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. **ಆಕ್ಯೈಯಾಲಿ**-ಹೀಗೆ ಏಕಬುದ್ಧ್ಯಾ ರೂಢವಾಗುವದರಿಂದ, **ಯಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರಂ** - ಶ್ರುತಿ ಮೊದಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ, ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವು **ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯಮಾಯ್ತು** - ಒಂದೇ ಸಲ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು. ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪದಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅರ್ಥಗಳುಂಟು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ, ಆಯಾ ಅರ್ಥಗಳ ಸ್ಮರಣದಿಂದುಂಟಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಬಲದಿಂದ ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲೇ ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಆಯಾ ಅಂಗಗಳ ಮತ್ತು ಅಂಗಿಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಸ್ಮರಣದಿಂದ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲೇ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾಭಿಪ್ರಾಯವುಬುದ್ಧಿಗೆ ಒಂದೇ ಸಲ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದುದರಿಂದ ಅದು ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯವು, ಒಂದೇ ಸಲ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಉಪಾಸನದ ಹಾಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆವರ್ತಿಯು ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರುತ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ :—

೧. "ತದ್ದ್ವಯಂ ಸಕೃದುಚ್ಚಾರ ಸ್ಸಂಸಾರ ವಿಮೋಚನಂ ಭವತಿ"
೨. ದ್ವಯಾತ್ಪರತರೋ ಮನ್ತ್ರೋ ನಾಸ್ತಿ ಸರ್ವಪ್ರದೋ ನೃಣಾಂ।
ಯಸ್ಯೋಚ್ಚಾರಣ ಮಾತ್ರೇಣ ಪರಾಂ ಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್।
೩. ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಸ್ಯ ಕೃತ್ಯಂ ನೈವಾನ್ಯದಿಷ್ಯತೇ।
ಸಕೃಜ್ಜಪ್ತೇನ ಮಂತ್ರೇಣ ಕೃತಕೃತ್ಯಸ್ಸುಖೀಭವೇತ್।
ಸಕೃದೇವ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಃ ಕೃತೋಯಂ ತಾರಯೇನ್ನರಂ ॥
೪. ಸಕೃದೇವ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೇ।
ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ ॥

ಎಂಬಿವೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಕೃದನುಷ್ಠೇಯವೆಂಬುವದು ಸಿದ್ಧವು.

ಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಮಾಣಗಳೇನೋ ಒಂದೇ ಸಲ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ವಿಧಿಸುತ್ತವೆ, ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅನುಸನ್ಧಾನವು ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಏಕರೂಢವಾದುದರಿಂದ, ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾತ್ರವೇ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ತಿಳಿಸುವವರಾಗಿ, ಇಂತಹ ಕ್ಷಣಕಾಲಾನುಷ್ಠೇಯವಾದ ಪ್ರಪದನವು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಯಾದೀತು ಎಂಬ ಸಂದೇಹವು

ಕ್ಷಣಸಾಧ್ಯ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯೇ ಶ್ರುತಿ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ

ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಧ್ಯಮಾನ ಧಾನುಷ್ಕನುಡೈಯ ಲಕ್ಷ್ಯವೇಧಾರ್ಥಮಾನ ಬಾಣಮೋಕ್ಷಮ್ ಕ್ಷಣಕೃತ್ಯಮಾಗಿರಾಪ್ಪೋಲೆ ಇವ್ವಾತ್ಮರಕ್ಷಾ ಭರಸಮರ್ಪಣಮಿರುಕ್ಕುಂಪಡಿ ಯೆನ್ರು ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧಮ್.

ಕೆಲವರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಾಧಿಸೀತು ಎಂದು ನೆನಿಸಿ, ಶ್ರುತಿಯು ಉಪಪಾದಿಸಿರುವ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮೂಲಕ ಅಂತಹ ಸಂದೇಹ ನಿವಾರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ "**ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಸಾಧ್ಯಮಾನ**" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ, ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಂಗಪ್ರಪದನವು ಕ್ಷಣಸಾಧ್ಯವಾಗಿ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯವೆಂಬುವದಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ ದೃಷ್ಟಾನ್ತವು.

ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಾಧ್ಯಮಾನ - ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾದ, ಆ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಯಾವ ವಿಧವಾಗಿ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕದ್ದು, ಅದನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವ ಕ್ರಮ, ಅದಕ್ಕೆ ಹೆದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವದು, ಬಾಣವನ್ನು ಎಳೆದು ಹಿಡಿಯುವದು, ಗುರಿತಾಕುವ ಹಾಗೆ ಬಿಡುವದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಸಾಧ್ಯವಾದ, **ಧಾನುಷ್ಕನುಡೈಯ** - ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದನ, **ಲಕ್ಷ್ಯವೇಧಾರ್ಥಮಾನ** - ಗುರಿಯನ್ನು ಬೇಧಿಸುವ ಎಂದರೆ ಹೋಗಿ ಗುರಿಗೆ ತಾಕುವ, **ಬಾಣಮೋಕ್ಷಮ್** - ಬಾಣಬಿಡೋಣವು, **ಕ್ಷಣಕೃತ್ಯಮಾಗಿರಾಪ್ಪೋಲೆ** - ಹೇಗೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದ ಕೆಲಸವೋ ಹಾಗೆ, **ಇವ್ವಾತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣಂ** - ಈ ಸ್ವರೂಪಫಲದಿಂದ ಕೂಡಿದ ತನ್ನ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣವೂ ಕೂಡ, **ಇರುಕ್ಕುಂಪಡಿ** - ಇರುವ ಸ್ಥಿತಿಯಾದುದು ಎಂದರೆ ಈ ರಕ್ಷಾಭರ ಸಮರ್ಪಣದ ಕ್ಷಣಕೃತ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯು ; **ಎನ್ರು** - ಎಂಬುವದು, **ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧಮ್** - ಶ್ರುತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದುದು. ಆ ಶ್ರುತಿ ಯಾವುದೆಂದರೆ. ಮುಂಡಕದಲ್ಲಿ

ಪ್ರಣವೋ ಧನುಶ್ಶರೋಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಮುಚ್ಯತೇ ।
ಅಪ್ರಮತ್ತೇನ ವೇದ್ಧವ್ಯಂ ಶರವತ್ತನ್ಮಯೋ ಭವೇತ್ ॥

"ಪ್ರಣವವೇ ಧನುಸ್ಸು, ಆತ್ಮವೇ ಬಾಣವು, ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆ ಬಾಣಕ್ಕೆ ಗುರಿಯು ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದುದರಿಂದ, ಬಾಣಬಿಡುವ ಹಾಗೆ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿ ಬಾಣವು ಗುರಿಯನ್ನು ಸೇರುವಹಾಗೆ, ಆತ್ಮನು ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು. ಆಗ **ತನ್ಮಯೋಭವೇತ್** - ಪರಮಾತ್ಮ ಸಾಮ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವನಾಗುತ್ತಾನೆ

ಎಂದರೆ ದೇವತ್ವಮನುಷ್ಯತ್ವಾದಿಗಳು ಹೋಗಿ ಜ್ಞಾನೈಕಾಕರತೆಯಿಂದ ಸಾಮ್ಯ ವನ್ನು ಹೊಂದುವನು. **ಶರವತ್** ಎಂದಿರುವದರಿಂದ ಶರಲಕ್ಷ್ಯಗಳ ಹಾಗೆ ಭಿನ್ನ ವಾದುದರಿಂದ ಸಾಯುಜ್ಯವೇ ವಿನಾ ಸ್ವರೂಪೈಕ್ಯವಿಲ್ಲವು. ಇ‍್ಞ ಮಯರ್ಟ್ ಪ್ರಾಚು ರ್ಯಾರ್ಥದಲ್ಲಿ," ಎಂಬುವದು ಈ ಶ್ರುತಿಯ ಅರ್ಥವು. ಬಾಣಪ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಶರವನ್ನು ಬಿಡುವ ಧಾನುಷ್ಕನು ಬೇರೆ ಇದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸುವ ಬೇರೊಬ್ಬನು ಯಾರೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದು. ದೃಷ್ಟಾನ್ತಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಮಾ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಳಿರುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತವಾದುದು ಪ್ರಣವವೇ ಧನಸ್ಸು, ತನ್ಮೂಲಕವಾಗಿ "ಓಮಿತ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಯುಞ್ಜೀತ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮಾವಿನ ಪರಮಾತ್ಮನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಆತ್ಮಾ ಶರವೆಂದೂ, ಲಕ್ಷ್ಯವು ಪರಬ್ರಹ್ಮ ವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತವಾದ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾ ಭರನ್ಯಾಸವು ಕ್ಷಣ ಕೃತ್ಯವೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಣಮೋಕ್ಷವು ಹೇಗೆ ಕ್ಷಣಸಾಧ್ಯವಾದುದೋ, ಭರನ್ಯಾಸವೂ ಹಾಗೆ ಕ್ಷಣಸಾಧ್ಯವಾದುದೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದರೂ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಡುವ ಧಾನುಷ್ಕನ್ಯಾರು ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನವು ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಬಾಧಿಸಿದುದಾದರೆ ಆಗ ಸಿದ್ಧೋಪಾಯನಾದ ಭಗವಂತನೇ ಆಗಲಿ, ಆಚಾರ್ಯನಾದರೂ ಆಗಲಿ ಆಗ ಬಹುದು, ಎಂದು ಉತ್ತರ ಹೇಳಬಹುದು. ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರವರಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪದನವು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಗುರುಮುಖೇನವೇ ನಡಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯ ವಿರುವದರಿಂದ ಸಙ್ಕಲ್ಪಸೂರ್ಯೋದಯದ ದ್ವಿತೀಯಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ರುತ್ಯರ್ಥ ವನ್ನುಪಪಾದಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ **"ಸತ್ವವದ್ಭಿಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಃ"** ಈ **"ಪ್ರತ್ಯಗ್ಬಾ ಣಃ",** ಈ ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬ ಬಾಣವು ಸತ್ವಗುಣದ ಆಧಿಕ್ಯವುಳ್ಳ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಮೋಘಶ್ಲೋಕವ್ಯಾವುದೆಂದರೆ:—

ಲಕ್ಷ್ಯೇ ಯತ್ರ ಶ್ರುತಿಮಿತಗುಣಾಕೃಷ್ಟಿಲಬ್ಧಾವಧಾನೈಃ
ಪ್ರತ್ಯಗ್ಬಾಣಃ ಪ್ರಣವಧನುಷಾ ಸತ್ವವದ್ಭಿಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಃ ।
ಮಧ್ಯೇ ವಕ್ಷಸ್ಸ್ಫುರತಿ ಮಹಸಾ ಪತ್ರಲಃ ಕೌಸ್ತುಭಾತ್ಮಾ
ಪದ್ಮಾಕಾಂತಸ್ಸಭವತು ದಯಾದುಗ್ಧಸಿಂಧುಃ ಶ್ರಿಯೈವಃ ॥

ಇದರರ್ಥವೇನೆಂದರೆ; ಯಾವ, ಪ್ರಾಪ್ಯಪ್ರಾಪಕನೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಹೊಂದಿದ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ನಾರಾಯಣರಾದ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಬಾಣ ಬಿಡುವವರು ಹೇಗೆ ಕಿವಿ ತನಕ ಎಳದು ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲೇ ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗಮಾಡುವರೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧವಾದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಪರಮಾತ್ಮನ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಗಳಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತ್ಯರೂಪಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿ, ದೇವತಾಂತರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಲಕ್ಷ್ಯದಲ್ಲೇ **ಇಟ್ಟ** ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಸತ್ವಗುಣವೇ **ಮುಖ್ಯವಾಗಿವುಳ್ಳ** ಧರ

ಮಾಚಾರ್ಯರಿಂದ ಪ್ರಣವವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ ಸಮರ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ, ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೌಸ್ತುಭಮಣಿಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಕಪತ್ರವನ್ನೂ ಕೂಡ ಹೊಂದಿದಹಾಗೆ ತೋರುವನಾಗಿ, ಕೌಸ್ತುಭಸ್ಥಾನೀಯನಾಗಿ, ಶೋಭಸುತ್ತಾನೋ, ಅಂತಹ ದಯೆ ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ ಪ್ರಾಯನಾದ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ನಮಗೆ ಎಂದರೆ ಈ ಸಂಕಲ್ಪಸೂರ್ಯೋದಯ ಪಠನ, ಶ್ರವಣ, ನಟನೆ ಮಾಡುವ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸರ್ವಶ್ರೇಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಮಂಗಳಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಭರನ್ಯಾಸವು ಕ್ಷಣಕೃತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವದು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಮಾತ್ರವೇ ಅಲ್ಲವೆಂದೂ, ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣಪ್ರಾಪ್ತವೆಂದೂ ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **"ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧಂ"** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದರೆ ಕೆಲವರು **"ಉಪಾಯ ಇತಿ ವಿಶ್ವಾಸೋ ದ್ವಯಾರ್ಥಶ್ಶರಣಾಗತಿಃ"** ಎಂದರೆ "ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ನಮಗೆ ಉಪಾಯವು ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಶರಣಾಗತಿಯೂ, ಅದೇ ದ್ವಯಮನ್ತ್ರಾರ್ಥವು ಎಂದು ಹೇಳುವದರಿಂದ, ಈ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನರೂಪ ಭರನ್ಯಾಸವು ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವು; ತಾಯಿಯೇ ತಾನಾಗಿ ಮಗುವಿನ ಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಲು ಕಂಕಣಬದ್ಧಳಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ತಾನೇ ರಕ್ಷಕನಾಗಿ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಾಗಿರುವಾಗ, ರಕ್ಷಿಸದೇ ಇರುವನೇ ? ನಾವುಗಳು ಭರಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ? ಎಂದರೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸಮಾಧಾನವನ್ನು **"ಇಬ್ಬರಸಮರ್ಪಣವೇ"** ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಕೆಲವರಭಿಪ್ರಾಯವು ಭರಸಮರ್ಪಣವು ಅನಾವಶ್ಯಕವೆಂದೂ, ಆತನೇ ಯಾರಾದರೂ ವಿಶ್ವಾಸ ತೋರಿಸಿದರೆ ಸಾಕೆಂಬ ಅವಸರ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸಿಬಿಡುವನೆಂದೂ ಹೇಳುವರು. ಆದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅವಸರ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯು ಇರುವದೇನೋ ಸರಿಯೇ ; ಆದರೂ ಇತರ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಾ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡುವನಾಗಿ, ತಾನು ವಿಧಿಸಿರುವಹಾಗೆ ರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸರೂಪ ಆತ್ಮನಿಕ್ಷೇಪವನ್ನು ಮಾಡಿದರೇನೇ ಚೇತನನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುವನು, ಅನ್ಯಥಾ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕರವರಿಗೆ ಮೊದಲಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಸಮಂಜಸವಲ್ಲವೆಂದು ತೋರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾತ್ಯಕಿತಂತ್ರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭರನ್ಯಸನಮೇವ ಪ್ರಪತ್ತಿಮಂತ್ರೇಷು ಪ್ರಧಾನಮಿತ್ಯನುಸಂಧೇಯಂ.

ಇಬ್ಭರಸಮರ್ಪಣಮೇ ಪ್ರಪತ್ತಿಮನ್ತ್ರಙ್ಗಳಿಲ್ ಪ್ರಧಾನಮಾಕ ಅನುಸಂಧೇಯಮೆನ್ನುಮಿಡತ್ತಿಲ್ "ಅನೇನೈವ ತು ಮನ್ತ್ರೇಣ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ । ಮಯಿನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ" ಎನ್ರು ಸಾತ್ಯಕಿತಂತ್ರತ್ತಿಲೆ, ಭರಸ್ವೀಕಾರಮ್ ಪಣ್ಣುಗಿರ ಶರಣ್ಯನ್ ತಾನೇ ತೆಳಿಯ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾನ್.

ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಭರನ್ಯಾಸವೇ ಮುಖ್ಯವೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವು.

ಇಬ್ಭರಸಮರ್ಪಣಮೇ - ಈ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣವೇ, **ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮನ್ತ್ರಙ್ಗಳಿಲ್** - ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಧಾನಮಾಕ** - ತುಂಬಾ ಮುಖ್ಯವಾದುದೆಂದು, **ಅನುಸಂಧೇಯ ಮೆನ್ನುಮಿಡತ್ತಿಲ್** - ಎನ್ನುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, "**ಅನೇನೈವತು ಮನ್ತ್ರೇಣ** - ಈ ದ್ವಯಮಂತ್ರದಿಂದಲೇ **ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂ** - ತನ್ನ ಆತ್ಮಾವನ್ನು, **ಮಯಿ** - ನನ್ನಲ್ಲಿ, **ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್** - ಇಡತಕ್ಕದ್ದು, ಇದರಿಂದ ರಕ್ಷಾಭರನಿಕ್ಷೇಪವೇ ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಹೀಗೆಯೇ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ, ಅನುವಾದಮಾಡಿ ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. **ಮಯಿ** - ಪ್ರಪನ್ನನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭರವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಆದರದಿಂದ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ನನ್ನಲ್ಲಿ, **ನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಕರ್ತವ್ಯಃ** - ಹೀಗೆ ರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು, **ಕೃತಕೃತ್ಯಃ** - ಯಾವ ಉಪಾಯವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದವನೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೇನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲದವನೂ **ಭವಿಷ್ಯತಿ** - ಆಗುವನು" **ಎನ್ರು ಸಾತ್ಯಕಿ ತಂತ್ರತ್ತಿಲೆ** - ಎಂದು ಸಾತ್ಯಕಿ ತಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಭರಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು, **ಪಣ್ಣುಗಿರಶರಣ್ಯನ್** - ಮಾಡುವ ಸರ್ವ ರಕ್ಷಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ತಾನೇ, ತೆಳಿಯ**-ಸಂಶಯಗಳೆಲ್ಲಾ ತೊಲಗುವ ಹಾಗೆ ವಿಶದವಾಗಿ, **ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಾನ್** - ಕೃಪಯಾ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಸಂಶಯಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ. ತಾಯಿಯಹಾಗೆ ತಾನಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಕಂಕಣಬದ್ಧನಾದವನು ಭರಸಮರ್ಪಣವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುವನೇ ಎಂಬುವದೊಂದು ಸಂಶಯವು, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದರಿಂದ, ಅದೇ ಶರಣಾ

ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕ್ರಮಃ

ಇದಿಲ್ ಸಾಂಗಾನುಷ್ಠಾನಮಾಯ್ತ್ತದು:--ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗ ಮಮತಾತ್ಯಾಗ ಫಲತ್ಯಾಗ ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗ ಪೂರ್ವಕಮಾನ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದ್ಯರ್ಥಾನುಸಂಧಾನತ್ತೋಡೆ ಗುರುಪರಂಪರೋಪಸತ್ತಿಪೂರ್ವಕದ್ವಯವಚನ ಮುಖತ್ತಾಲೆ ಸ್ವರೂಪಫಲನ್ಯಾಸ ಗರ್ಭಮಾನ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣಂಪಣ್ಣುಗೈ.

ಗತಿಯು ಎಂಬುವದು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಶಯವು, ಇಂತಹ ಯಾವದೊಂದು ಸಂದೇಹಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದಹಾಗೆ ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನೇ ತನ್ನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಾಭರವನ್ನಿಡತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆಂದು ಸಾತ್ವಕಿತಂತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಶೇಷತ್ವಜ್ಞಾನವೇ ಶರಣಾಗತಿಯು, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವೇ ಶರಣಾಗತಿಯು ಎಂದು ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಂಶವೇನೂ ಇಲ್ಲದುದರಿಂದ, ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ಈ ಶಾಸ್ತ್ರಪಙ್ಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದವು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ "**ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಕರ್ತವ್ಯಃ**" ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಇಲ್ಲಿ "**ಮಯಿ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಕರ್ತವ್ಯಃ**" ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರನ್ಯಾಸವೆಂದು ಅರ್ಥ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಇದರ ಸಾಂಗಾನುಷ್ಠಾನ ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ರಮವನ್ನುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕ್ರಮವು.

ಇದಿಲ್ - ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಅಂಗಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಸಾಙ್ಗಾನುಷ್ಠಾನಮಾಯ್** - ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವಾಗಿ, **ಅತ್ತದು** - ನಿಷ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು, ಯಾವುದೆಂದರೆ. ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗ, ಮಮತಾತ್ಯಾಗ, ಫಲತ್ಯಾಗ, ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗ, **ಪೂರ್ವಕಮಾನ** - ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ಆನುಕೂಲ್ಯಸಙ್ಕಲ್ಪಾದ್ಯರ್ಥಾನುಸಂಧಾನತ್ತೋಡೆ** - ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪ, **ಆದಿ**ಶಬ್ದದಿಂದ ಇನ್ನು ನಾಲ್ಕು ಅಂಗಗಳಾದ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನ, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸ, ಕಾರ್ಪಣ್ಯ, ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಈ ಐದು ಅಂಗಗಳನ್ನು ದ್ವಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಅರ್ಥಾನುಸಂಧಾನದೊಂದಿಗೆ, **ಗುರುಪರಂಪರೋಪಸತ್ತಿಪೂರ್ವಕ** - ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಗುರುಗಳ ಪರಂಪರೆಯ ಧ್ಯಾನ ಪ್ರಣಾಮಗಳೊಂದಿಗೆ, **ಉಪಸತ್ತಿ** - ಉಪಸದನವು

ಎಂದರೆ ಧ್ಯಾನಪ್ರಣಾಮಗಳು, **ದ್ವಯವಚನಮುಖತ್ತಾಲೆ** - ದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣೆಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ, **ಸ್ವರೂಪಫಲನ್ಯಾಸಗರ್ಭಮಾನ** - ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ಫಲದ ನ್ಯಾಸ, ಇವುಗಳಿಂದ ಸೇರಿದ, **ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣಂ ಪಣ್ಣುಗೈ** - ಆತ್ಮರಕ್ಷಾಭರಸಮರ್ಪಣವನ್ನು ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಂತ್ರವಾದ ದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಆನುಕೂಲ್ಯಾದಿ ಅಂಗಗಳ ಅನುಸಂಧಾನವು ಹೇಗೆ ಆವಶ್ಯಕವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಗುರುಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಣಾಮ ಧ್ಯಾನಾದಿಗಳೂ ಆವಶ್ಯಕವು. ಇದು ಅಂಗವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ **ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ** ಗುರುಪರಂಪರಾಧ್ಯಾನವು ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಗುರುಪರಂಪರೋಪಸತ್ತಿ ಪೂರ್ವಕ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಇಲ್ಲಿ **ದ್ವಯವಚನತ್ತಾಲೆ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸದೆ, **ದ್ವಯವಚನಮುಖತ್ತಾಲೇ** ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುವದರಿಂದ, ಅಧಿಕಾರಭೇದದಿಂದ ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾಂತ ದೇಶಿಕರವರೇ ನಿಕ್ಷೇಪರಕ್ಷೆ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ, ಕೆಲವು ಪ್ರಪತ್ತಿ ಪ್ರಯೋಗ ಭೇದಗಳುಂಟೆಂದು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಸಾಂಗಾನುಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗೆಂಬುವದನ್ನು ಸಾರವಿವರಣೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೃವು ವಿವರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ, ಹೇಗೆಂದರೆ: ಈ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವು ಮೂರು ವಿಧವು. ಸ್ವನಿಷ್ಠೆ, ಉಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ, ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆ ಎಂಬದಾಗಿ. ಸ್ವನಿಷ್ಠೆಯ ಕ್ರಮ ಹೇಗೆಂದರೆ. ಆಚಾರ್ಯಾನುಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ಗುರುಪರಂಪರೆಯನ್ನನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿ, "ಅಖಿಲಹೇಯಪ್ರತ್ಯನೀಕ" ಎಂಬದಾಗಿ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರವರಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಮೇರೆಗೆ, ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ, ಸೌಶೀಲ್ಯ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಸೌಲಭ್ಯ, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ, ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವ, ಸಹಜ ಕಾರುಣಿಕತ್ವ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪತ್ವ, ಪರಮೋದಾರತ್ವವೇ ಮೊದಲಾದ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನು ನಾರಾಯಣ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ದ್ವಯದ ಶ್ರೀಮಚ್ಛಬ್ದದಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೊಂದಿಗೆರುವ ಭಾವವನ್ನು ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ದ್ವಯದ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣ ಎಂಬೆರಡು ಪದಗಳ ಅರ್ಥಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನ ಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ತಾನು ಮಹಾಪರಾಧಿಯಾದುದರಿಂದ ಅಕಿಂಚನನೆಂದು ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾಡಿ, ಮಹಾನುಭಾವನೇ ನಿನಗೆ ಸದಾ ದಾಸಭೂತನಾದ ನನಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬರೂ ಗತಿಯಿಲ್ಲದೆ ನೀನೆ ಗತಿಯಾದುದರಿಂದ ನಿನ್ನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜ್ಞಾನಮೂಲಕ ಚರಣೌ ಶರಣಮಹಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವನ್ನೂ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವನ್ನೂ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವನ್ನೂ ಅನುಸಂಧಾನಮಾಡುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ನೀನೇ ಉಪಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಇದನ್ನು ನಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕೇವಿನಾ ನನ್ನ ಯತ್ನವು ಈಷದಪಿ ಇರುವದಿಲ್ಲವು. ನನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯು ಮತ್ತು ಆ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ **ಶ್ರೀಮತೇ ನಾರಾಯಣಾಯ ನಮಃ** ಎಂಬಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಸರ್ವದೇಶ ಸರ್ವಕಾಲ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೋಚಿತ ಸರ್ವವಿಧ ಕೈಂಕರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಮಗಾಗಿ ಎಸಗುವೆನು. ಇದು ನನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯಲ್ಲವು.

ಉಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ ಹೇಗೆಂದರೆ: ಶ್ರೀರಂಗಾದಿ ದಿವ್ಯದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ, ಆಚಾರ್ಯರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಸಮುದಾಯಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವರು ಉಚ್ಚರಿಸಿದಹಾಗೆ ಉಚ್ಚರಿಸೋಣವು. ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆಂದರೆ: ಪ್ರಥಮತಃ ಪುರುಷಕಾರ ಪ್ರಪದನವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದನಂತರ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನೂ ಆಕೆಗಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳನ್ನೂ ಅನುಸನ್ಧಾನಮಾಡಿ ಹಾಗೆಯೇ ನಾರಾಯಣಶಬ್ದದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಹೇಯ ಪ್ರತ್ಯನೀಕತ್ವ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಾಕರತ್ವಗಳನ್ನನುಸಂಧಾನಮಾಡಿ, ಹೇಳಿಕೊಡುವರೇನೆಂದರೆ. ಸ್ವಾಮಿ! ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅನುಕೂಲನಾಗಿಯೇ ಇರುವೆನು, ಎಂದಿಗೂ ಪ್ರತಿಕೂಲನಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು. ನೀನು ನಿನ್ನ ದಾಸನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೀ ಎಂಬ ಪೂರ್ಣನಂಬಿಕೆಯುಂಟು. ನಾನು ಮಹಾಪರಾಧಿಯು, ಆದುದರಿಂದ ನೀನಲ್ಲದೆ ನನಗಿನ್ಯಾರೂ ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸು. ಈ ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯವೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನದು, ನನ್ನದಲ್ಲವು, ಅವರುಗಳ ರಕ್ಷಣಭರವನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲೇ ಇಟ್ಟಿರುವೆನು, ನನಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವವಿಧ ಸಂಬಂಧವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು, ಉಪಾಸನಕ್ಕೆ ಅಶಕ್ತನಾದುದರಿಂದ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ನಿಂತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಭರವೂ ನಿನ್ನದೇ ನನ್ನದಲ್ಲವು. ರಕ್ಷಾಫಲವು ಕೂಡ ನಿನ್ನದೇ ನನ್ನದಲ್ಲವು. ಈ ಭರನ್ಯಾಸದ ಕರ್ತೃತ್ವವೂ ನನಗಿಲ್ಲವು. ಈ ಪ್ರಪದನವು ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಗೆ ವಶವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರವೇ ವಿನಾ ಫಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲವು. ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವದೇ ಉಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ.

ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆ – ಇದರಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಪ್ರಪದನವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುತ್ತಾರೆ. "**ನಾನು**" ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ "**ಈತನು**" ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವರು. ಅಥವಾ ಅವರೇ "**ಅಹಂ**" ಎಂದು ಪ್ರಪದನವನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿ, **ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯ** ವೆಂದು ಹೇಳುವದರಲ್ಲೇ ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸಚ್ಛಿಷ್ಯನೂ ಸಹ ಅಂತರ್ಗತನು.

ಕರ್ತೃತ್ವ ಮಮತಾಫಲ ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗಾನಾಂ ಹೇತೂಪನ್ಯಾಸಃ

ಇಕ್ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕು ನಿಬಂಧನಮ್, ತನ್ ಕರ್ತೃತ್ವಮುಮ್ ಅವನಡಿಯಾಗ ವನ್ದದೆನ್ರು ತನಕ್ಕು ಯಾವದಾತ್ಮ ಭಾವಿಯಾನ ಭಗವ ದೇಕ ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯಯರಿಗೈ.

ಈ ಉಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆ ಆಚಾರ್ಯನಿಷ್ಠೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ದ್ವಯಮನ್ತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯೂ ಉಂಟು.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವು ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗ, ಮಮತಾ ತ್ಯಾಗ, ಫಲತ್ಯಾಗ, ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗಗಳ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ದ್ದೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಅವುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯ ಗಳಿಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ:—

ಇಕ್ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕು - ತನಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವವಿಲ್ಲವೆಂಬನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ **ನಿಬಂಧನಂ** - ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, **ತನ್ ಕರ್ತೃತ್ವಮುಮ್** - ತಾನು ಕರ್ತಾ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವದು, ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನರೂಪ ಕರ್ತೃತ್ವವು, **ಅವನಡಿಯಾಗವನ್ದದೆನ್ರು** - "**ಪರಾತ್ತು ತಚ್ಛ್ರುತೇಃ**" ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿಸಿರುವ ಹಾಗೆ ಪರಮ ಪುರುಷನ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಬಂದುದೆಂಬದಾಗಿ, **ತನಕ್ಕು** - ತನಗೆ, **ಯಾವದಾತ್ಮಭಾವಿಯಾನ** - ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವು ಎಲ್ಲಿವರಿವಿಗೆ ಇರುತ್ತದೋ ಅದುವರಿವಿಗೂ ಎಂದರೆ ಸದಾ, **ಭಗವ ದೇಕಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯಯರಿಗೈ** - ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೇನೇ ತಾನು ಪರತನ್ತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯೋಣವು. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಈತನನ್ನು ಕರ್ತಾವೆಂದು "**ಕರ್ತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ವತ್ವಾತ್**" ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಶ್ರುತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧಿನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಈತನು ವರ್ತಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಜ್ಞಾಚ್ಛೇದೀ ಮಮದ್ರೋಹೀ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗವು ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೂ, ಸ್ವಾನುಭವ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೂ ಕರಣ ಕಳೇಬರಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಕರ್ತೃತ್ವವಿದ್ದರೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಲೀಲಾರೂಪಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿಯೇ "ಕರಣ ಕಳೇಬರಯೋಗ" ವನ್ನು ದಯಪಾ ಲಿಸಿ, ಈತನಿಗೆ ಸತ್ತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ತನ್ನ ಸಙ್ಕಲ್ಪ

ಮಮತಾತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕುಮ್ ಫಲತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕುಮ್ ನಿಬಂಧನಂ:— ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಙ್ಗಳುಡೈಯ ಸ್ವರೂಪಾನುಬಂಧಿ ಭಗವದೇಕ ಶೇಷತ್ವ ಜ್ಞಾನಮ್.

ಮೂಲಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಇಚ್ಛಾ, ಪ್ರಯತನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಪೂರ್ವ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಪ್ರೇರಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ, ಇವನ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಯಾವಾಗಲೂ ಭಗವದಧೀನವು, ಆದುದರಿಂದ ತಾನು ಭಗವಂತನಿಗೇನೆ ಪರತನ್ತ್ರನು ಎಂಬ ಜ್ಞಾನದ ಮೂಲಕ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗವೆಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಭಗವದೇಕಪಾರತಂತ್ರ್ಯಜ್ಞಾನವೇ ಕರ್ತೃತ್ವತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣವೆಂಬ ಭಾವವು. ಒಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಪರತನ್ತ್ರನಾಗಿರುವದು, ಲೋಕವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಇರುವದುಂಟು. ಹಾಗಿಲ್ಲದೆ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು ನಿತ್ಯವಾಗಿ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪರತನ್ತ್ರನಾಗಿರುವದರಿಂದ, **"ಯಾವದಾತ್ಮಭಾವಿ"** ಎಂಬವಾಗಿಯೂ, ಮತ್ತು **"ಭಗವದೇಕ"** ವೆಂಬದಾಗಿಯೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಭರನ್ಯಾಸವು ತುಂಬಾ ಅಮೋಘವಾಗಿ ನಿರತಿಶಯಫಲಪ್ರದವಾದುದು. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅಂತಹ ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮಮತೆಯು ಹೇಗೆ ದೋಷಾವಹವು? ಮತ್ತು ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗೆ ಮೋಕ್ಷ ಬೇಕು, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಫಲತ್ಯಾಗವನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಅನುಸನ್ಧಾನ ಮಾಡಬೇಕು.? ಎಂಬೀ ಶಙ್ಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ :—

ಮಮತಾ ತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕುಮ್ ಫಲತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕುಂ ನಿಬಂಧನಂ - ತನಗೆ ಮಮತೆ ಫಲ, ಇವುಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂಬನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ:—**ಆತ್ಮಾತ್ಮೀಯಙ್ಗಳುಡೈಯ** - ತನ್ನ ಮತ್ತು ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರ, **ಸ್ವರೂಪಾನುಬಂಧಿ** - ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿದ, **ಭಗವದೇಕ ಶೇಷತ್ವ ಜ್ಞಾನಮ್** - ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ತಾನೂ ಮತ್ತು ಆತ್ಮೀಯಗಳೂ ಸಹ ಪ್ರಯೋಜನವಾದವೆಂಬ ಜ್ಞಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವಾಗ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ಭಗವಂತನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನ ಉಂಟಾಯಿತೋ, ಆವಾಗ ತನಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಫಲದ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಏರ್ಪಡುವದರಿಂದ, ಫಲತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಶೇಷತ್ವಜ್ಞಾನವು ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ತಾನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ತನಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲವೂ ಕೂಡ ಶೇಷಭೂತವಾದುದರಿಂದ ತಾನು ಅನುಷ್ಠಿಸಿದ ಪ್ರಪ

ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕು ನಿಬಂಧನಂ :—ಶರಣ್ಯಪ್ರಸಾದನ ಮಾನನಿವನುಡೈಯನುಷ್ಠಾನಮ್ ಪ್ರಧಾನ ಫಲತ್ತುಕ್ಕು ವ್ಯವಹಿತ ಕಾರಣಮಾಗೈಯುಮ್, ಅಚೇತನಮಾಗೈಯಾಲೆ ಫಲಪ್ರದಾನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾಶ್ರಯ ಮಲ್ಲಾಮೈಯುಮ್.

ತ್ರಿಯೂ ಕೂಡ ಆದೇ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಶೇಷಭೂತವಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಮಮತೆ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ? ಮಮತಾತ್ಯಾಗ ಉಂಟಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂಬ ಭಾವವು. ಆದರೆ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನು, ಪಿತಾ ಆಚಾರ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವರುಗಳಿಗೂ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿದ್ದಾನಲ್ಲಾ, ಭಗವದೇಕ ಶೇಷತ್ವಜ್ಞಾನ ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ, ಅದಕ್ಕಾಗಿ **ಸ್ವರೂಪಾನುಬಂಧಿ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಆ ಶೇಷತ್ವಗಳೆಲ್ಲಾ ಸೋಪಾಧಿಗಳಾದವು; ಶ್ರಿಯಃಪತಿಗೆ ಶೇಷಭೂತನಾಗಿರುವದು ಮಾತ್ರ ನಿರುಪಾಧಿಕವು ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಸ್ವರೂಪಾನುಬಂಧಿ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು.

ಆದರೆ ಅನುಷ್ಠಿಸುವನಿಗೆ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಫಲೋಪಾಯತ್ವಜ್ಞಾನವು ಆವಶ್ಯಕವು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೋ? ಪ್ರಧಾನ ಫಲವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣಾನುಭವಕ್ಕೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಉಪಾಯವಾದುದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಪ್ರಧಾನ ಫಲಕ್ಕೆ ತಾನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಕಾರಣವಾಗಲಾರದು ಎಂಬ ಅನುಸಂಧಾನ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿ ಉಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗವು ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದರೂ, ಅಂತಹ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವಕ್ಕೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರವು ವಿಧಿಸುವಾಗ, ಅದು ಉಪಾಯವೇ ಅಲ್ಲವೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವು ತಾನೇ ಹೇಗೆ ಸರಿಹೋಗುತ್ತದೆ, ಎಂಬೀ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿ ಫಲೋಪಾಯತ್ವವು ತನಗಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಈಶ್ವರನೇ ಫಲೋಪಾಯವೆಂದೂ, ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಫಲದಾಯಿಕವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನನುಗ್ರಹ ಮೂಲಕ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಫಲಪ್ರದನೆಂದೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗತ್ತುಕ್ಕು ನಿಬಂಧನಂ - ಫಲವನ್ನು ಕುರಿತ್ತು ಈ ಭರನ್ಯಾಸವು ಉಪಾಯವೆಂಬ ಭಾವದ ತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ:— **ಶರಣ್ಯ ಪ್ರಸಾದನಮಾನ** - ಸರ್ವರಕ್ಷಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, **ಇವನುಡೈಯ ಅನುಷ್ಠಾನಂ** - ಈತನ ಭರನ್ಯಾಸರೂಪ ಅನುಷ್ಠಾನವು, **ಪ್ರಧಾನ ಫಲತ್ತುಕ್ಕು** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಅನವಚ್ಛಿನ್ನಕೈಂಕರ

ಭಗವತ ಏವ ಫಲೋಪಾಯತ್ವಂ

ಈಶ್ವರರ್ ಫಲೋಪಾಯಮಾಗಿರದು, (ಎಙ್ಗರದು) ಸಹಜ ಸೌಹಾರ್ದ್ದತ್ತಾಲೆ ಕರಣ ಕಳೇಬರ ಪ್ರದಾನಂ ತುಡಙ್ಗಿ ದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣ ಪರ್ಯಂತಮಾಗ ಸರ್ವತ್ತುಕ್ಕುಮ್ ಆದಿಕಾರಣಮಾನ ತಾನೇ ಪ್ರಸಾದ

ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪರ್ಯಂತವಾದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮಾನುಭವಕ್ಕೆ, **ವ್ಯವಹಿತ ಕಾರಣ ಮಾಕೈಯುಮ್** - ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗದೆ ಪರಂಪರಯಾ ಕಾರಣವಾಗೋಣವೂ ; ಮತ್ತು **ಅಚೇತನ ಮಾಗೈಯಾಲೆ** - ಭರನ್ಯಾಸವು ಚೇತನವಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, **ಫಲಪ್ರದಾನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾಶ್ರಯ ಮಲ್ಲಾಮೈಯುಮ್** - ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಲ್ಲದೇ ಇರೋಣವೂ ಸಹ; ಹೀಗೆ ಇವೆರಡೂ ಆ ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳೆಂಬ ಭಾವವು. ಈ ಭರನ್ಯಾಸದ ಮುಖ್ಯೋದ್ದೇಶವು ಸರ್ವಲೋಕ ಶರಣ್ಯನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿರುವಾಗ, ಪ್ರಧಾನಫಲಕ್ಕೆ ಅದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಕಾರಣವಲ್ಲವು, ಮತ್ತು ಅದು ಚೇತನವಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪ್ರಧಾನ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯವಲ್ಲವು. ಆದುದರಿಂದ ಭರನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಫಲೋಪಾಯವೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಆ ಫಲೋಪಾಯತ್ವತ್ಯಾಗಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.

ಹಾಗಾದರೆ, ಫಲೋಪಾಯತ್ವವು ಎಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ವಿಶದೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಫಲೋಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹೇಗೆ ಎಂದು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಫಲೋಪಾಯತ್ವವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೇ ಸಲ್ಲತಕ್ಕದ್ದು.

ಈಶ್ವರನ್ - ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, **ಫಲೋಪಾಯ ಮಾಗಿರದು** - ಫಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪಾಯವಾಗಿರೋಣವು, (ಎಙ್ಗರದು ಎಂದು ಪಾಠವಾದರೆ ಫಲವನ್ನು ಕುರಿತು ಉಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳೋಣವು ಎಂಬರ್ಥವು) :—**ಸಹಜ ಸೌಹಾರ್ದ್ದತ್ತಾಲೆ** - ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯಿಂದ, **ಕರಣ ಕಳೇಬರ ಪ್ರದಾನಂ**- ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಚೇತನವು ಅಚೇತನ ಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿತೇ ಎಂಬ ಪರಿತಾಪದಿಂದ ಆ ಚೇತನರುಗಳಿಗೆ ಅವರವರುಗಳ ಪೂರ್ವಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಶರೀರೇಂದ್ರಿಯ ಯೋಗವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದುದು, **ತುಡಙ್ಗಿ** - ಮೊದಲುಗೊಂಡು

ಪೂರ್ವಕ ಸಙ್ಕಲ್ಪ ವಿಶೇಷವಿಶಿಷ್ಟ ನಾಯ್ ಕ್ಕೊಂಡು ಅವ್ಯವಹಿತ ಕಾರಣ ಮಾಕೈಯಾಲುಮ್, ಉಪಾಯಾನ್ತರ ಶೂನ್ಯನುಕ್ಕು ಅವ್ವೋ ಉಪಾಯ ಸ್ಥಾನತ್ತಿಲೆ ನಿವೇಶಿಕ್ಕೈಯಾಲುಮ್.

ದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣ ಪರ್ಯಂತಮಾಗ - ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನರೂಪಮಂತ್ರವಾದ ದ್ವಯವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಪರ್ಯಂತವಾಗಿ, ಎಂದರೆ ಉಪಾಯಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವವರಿವಿಗೂ ತಾನೇ, **ಸರ್ವತ್ತುಕ್ಕುಂ ಆದಿಕಾರಣಮಾನ** – ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಮೂಲಕಾರಣ ಭೂತನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ತಾನೇ, **ಪ್ರಸಾದ ಪೂರ್ವಕ**– ಅನುಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾದ, **ಸಙ್ಕಲ್ಪ ವಿಶೇಷ ವಿಶಿಷ್ಟನಾಯ್ ಕ್ಕೊಂಡು** - ಈ ಚೇತನನ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಸುಕೃತ ರೂಪವಾದ ಅನುಕೂಲ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾದ ಸಂಕಲ್ಪವಿಶೇಷದಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ, **ಅವ್ಯವಹಿತ ಕಾರಣ ಮಾಗೈಯಾಲುಮ್** - ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿಯೇ ತಾನೇ ಕಾರಣವಾಗುವದರಿಂದಲೂ **ಉಪಾಯಾನ್ತರ ಶೂನ್ಯನುಕ್ಕು** - ಉಪಾಸನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನಿಗೆ **ಅವ್ವೋ ಉಪಾಯಸ್ಥಾನತ್ತಿಲೆ** - ಅಂತಹ ಉಪಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, **ನಿವೇಶಿಕ್ಕೈಯಾಲುಮ್** - ತಾನೇ ನಿಲ್ಲುವದರಿಂದಲೂ, ಆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಫಲೋಪಾಯನೆಂದು ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದೆಂಬ ಭಾವವು.

ಹಿಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸವು ಭಗವದನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದೀತೇ ವಿನಾ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಫಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಫಲಪ್ರಧಾನ ಸಂಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಚೇತನವಲ್ಲದುದರಿಂದ ಆಶ್ರಯವಲ್ಲವೆಂದೂ, ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಫಲೋಪಾಯವಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವೆರಡೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿರುವದರಿಂದ ಆತನೇ ಫಲೋಪಾಯವು ಹೇಗೆಂದರೆ:—ಈತನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯು ಅನೇಕ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

"ಅಚಿದ ವಿಶಿಷ್ಟಾನ್ಪ್ರಳಯೇ ಜನ್ತೂ ನವಲೋಕ್ಯ ಜಾತನಿರ್ವೇದಾ ।
ಕರಣಕಳೇಬರ ಯೋಗಂ ವಿತರಿಸಿ ವೃಷ ಶೈಲನಾಥ ಕರುಣೇತ್ವಂ" ॥

ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಅಚಿತ್ಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದ ಚೇತನರಿಗೆ ಅವರವರ ಪೂರ್ವ ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಈ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಕೃಪೆಯು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಆ ಚೇತನರ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಸುಕೃತವನ್ನೇ ಅಭಿಮಾನಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಮಾನುಷಜನ್ಮ ಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕಾದಿಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಸಚ್ಛಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಅವುಗಳನ್ನುಪದೇಶಿಸುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಸಂಗ ಗುರೂಪಸದನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಅನಂತರ ಶರಣಾ

ಗತಿ ಮನ್ತ್ರವಾದ ದ್ವಯೋಚ್ಚಾರಣೆ ಮೂಲಕ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಆತನ ನಿರ್ವ್ಯಾಜಕೃಪೆಯೇ ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಆತನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಕಾರಣನು. ಆದುದ ರಿಂದಲೇ **ಅವ್ಯವಹಿತ ಕಾರಣನು** ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಚೇತನನ ಸುಕೃತವೇ ಕಾರಣವಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ ಅಂತಹ ಸುಕೃತಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೂ ಕರಣ ಕಳೇಬರ ಯೋಗಾದಿಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ತದನುಸಾರ ನಿಯಮನ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೂ ಆತನೇ ಕಾರಣವಾದುದರಿಂದಲೇ **ಆದಿಕಾರಣವಾದ ತಾನೇ** ಅವ್ಯಹಿತ ಕಾರಣವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಈತನ ಅಲ್ಪವಾದ ಯಾದೃಚ್ಛಿಕ ಸುಕೃತವನ್ನೇ ವ್ಯಾಜ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಅನುಗ್ರಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಿತಪ್ರವರ್ತನೆ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಫಲಪ್ರದಾನದವರಿ ವಿಗೂ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ನಿಯಮಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವಾದ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದ ಅಶಕ್ತತೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ಯೋಗದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿಂತು ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಫಲಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಆತನೇ ಫಲೋಪಾಯವೆಂದು ಸ್ಥಾಪಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಹೀಗೆ ಆತನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾದ ಕಾರಣವಾದುದರಿಂದಲೂ, ಯೋಗದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿಂತು ಫಲ ಕೊಡುವದರಿಂದಲೂ, ಆತನೇ ಫಲೋಪಾಯ ವೆಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಆದರೆ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಜ್ಞಾನವು ನಿತ್ಯವಾದುದು, ಅದು ವಿಕಾಸವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧದ ಮೂಲಕ ಅದರ ಪ್ರಕಾಶವು ಮುರಿಸಿಹೋಗಿ ರುತ್ತದೆ. ಸ್ವಾಮಿಕೃಪೆ ಯಾವಾಗ ಉಂಟಾಯಿತೋ, ಆಗ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ನಿವೃತ್ತಿ ಮೂಲಕ "**ಯಥಾ ನ ಕ್ರಿಯತೇಜೋತ್ಸ್ನಾ**" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, (೪೯೩ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ) ತನ್ನ ನೈಜವಾದ ಸ್ವರೂಪದ ಆವಿರ್ಭಾವ ಉಂಟಾಗಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣಾನುಭವ ಪರ್ಯನ್ತವಾದ ಫಲಪ್ರಾಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ; ಹೀಗಿರುವಾಗ ಈಶ್ವರ ಸಂಕಲ್ಪದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಏನು? ಆತನು ಹೇಗೆ ಅವ್ಯ ವಹಿತ ಕಾರಣನು? ದುಷ್ಕರವಾದ ಚಿರಕಾಲದ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸದಿಂದ ಲಭಿಸ ತಕ್ಕ ಫಲವು, ಬಹು ಸುಕರವಾಗಿ ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿ ರುವ ಭರನ್ಯಾಸದಿಂದ ಉಂಟಾಗಿಲ ಯೋಗಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ತಾನೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ನಿಂತು ನಡಿಸಿಕೊಡುವನೆಂಬುವದು ಹೇಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ? ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವಸಂಕಲ್ಪಾಧೀನವೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈಶ್ವರ ಸಂಕಲ್ಪಾಧೀನವೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆಯೇ? ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸರ್ವ ಕಾರ ಣತ್ವವೆಂಬುವದು ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ

ಇಙ್ಗನಿರುಕ್ಕೈಕ್ಕಡಿ ಧರ್ಮಿಗ್ರಾಹಕಪ್ರಮಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರತ್ತಾಲೆ ಅವಗತ ಪ್ರಮಾಣ ವಸ್ತುಸ್ವಭಾವಂ. ಆಗೈಯಾಲ್ ಇವ್ವರ್ಥಂ ಯುಕ್ತಿಗಳಾಲ್ ಚಲಿಪ್ಪಿಕ್ಕ ಪ್ಪೊಣ್ಣಾದು.

ಸ್ವಸಂಕಲ್ಪ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಅವ್ಯವಹಿತ ಕಾರಣನೆಂದೂ, ಉಪಾಯಾನ್ತರ ಶೂನ್ಯನಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಆ ಉಪಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೆರವೇರಿಸುವನೆಂದೂ ಹೇಳುವದು ಹೇಗೆ ? ಎಂಬ ಆಕ್ಷೇಪಗಳಿಗೆ ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಙ್ಗ ನಿರುಕ್ಕೈಕ್ಕಡಿ – ಹೀಗಿರುವದಕ್ಕೆ ಮೂಲವು ಎಂದರೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿಕ್ಕೊಂಡು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದಕ್ಕೂ ಉಪಾಯಾನ್ತರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ನಿಂತು ಉಪಾಯವಾಗಿರುವನೆಂಬುವದಕ್ಕೂ ಮೂಲಕಾರಣವು, **ಧರ್ಮಿಗ್ರಾಹಕಪ್ರಮಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರತ್ತಾಲೆ** – ಧರ್ಮಿಯೊಂದುಂಟು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರಮೂಲಕವಾಗಿ, ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಿಯು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು, ಆತನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಶಾಸ್ತ್ರಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ, **ಅವಗತಪ್ರಮಾಣ ವಸ್ತು ಸ್ವಭಾವಂ** - ತೋರಿಬರುವ ಧರ್ಮಗಳೇ ಮೂಲವು ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು ; ಆ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆಂದರೆ :—ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಮೂಲಕಾರಣನೆಂದೂ, **ಸರ್ವಸ್ಯ ಶರಣಂ ಸುಹೃತ್** - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಾಯಭೂತನಾಗಿ ರಕ್ಷಕನು ಎಂದೂ, ಆತನ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದೆ **ತೇನವಿನಾ ತೃಣಮಪಿ ನ ಚಲತಿ** ಎಂದೂ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅಕಿಂಚನರಾಗಿ ದೀನರಾಗಿ ಇತರೋಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಶಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಕೃಪೆಯುಳ್ಳವನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತದೆ. **ಆಗೈಯಾಲ್** - ಆದುದರಿಂದ ಎಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣವಾದುದರಿಂದ, **ಇವ್ವರ್ಥಂ** - ಈ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಸಂಕಲ್ಪ ವಿಶೇಷ ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿ ತಾನೇ ಉಪಾಯವಾಗಿ ನಿಂತು ನೆರವೇರಿಸುವನೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು, ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ **ಚಲಿಪ್ಪಿಕ್ಕಪ್ಪೊಣ್ಣಾದು** - ಕದಲಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲವು. ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವನ್ನು ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಾಕುವದು ಎಂದಿಗೂ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂಬ ಭಾವವು, **ಯಥಾ ನ ಕ್ರಿಯತೇ ಜ್ಯೋತ್ಸ್ನಾ** ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮುಕ್ತನಿಗುಂಟಾಗುವ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾವಿರ್ಭಾವಕ್ಕೆ, ರತ್ನಮಾಲಿನ್ಯ ಹೋಗಲು ಚೇತನ ಸಂಕಲ್ಪವು ಹೇಗೆ ಆವಶ್ಯಕವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರ ಸಙ್ಕಲ್ಪವೂ ಆವಶ್ಯಕವು. ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣವು, "ತೇ ವದನ್ತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಧರ್ಮಂ ಸನಾತನಂ"

ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಂ ಪ್ರತಿ ಶ್ರೀ ವಾತ್ಸ್ಯವರದಾಚಾರ್ಯಾಣಾಂ ಸಙ್ಗ್ರಹೋಕ್ತಿಃ

ಇಸ್ಸಾಙ್ಗಾನುಷ್ಠಾನತ್ತುಕ್ಕು **ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳರುಳಿಚ್ಚೆಯುಮ್** ಶುರುಕ್ಕು—"ಅನಾದಿಕಾಲಂ ದೇವರೀರುಕ್ಕು ಅನಿಷ್ಟಾಚರಣಂ ಪಣ್ಣಿ

"ಶರಣ್ಯಂ ಶರಣಂ ಚ ತ್ವಾಮಾಹುರ್ದಿವ್ಯಾ ಮಹರ್ಷಯಃ |
ಅನ್ವೃತಂ ಸಾಧನಂ ಸಾಧ್ಯಂ ಸಂಪಶ್ಯನ್ತಿ ಮನೀಷಿಣಃ" ||

(ರಾ. ಯುದ್ಧ ೧೨೦-೧೮)

ಇತ್ಯಾದಿ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮೂಲಕವಾಗಿ ದ್ವಯಪೂರ್ವಖಂಡದಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುವ ಉಪಾಯಭಾವವನ್ನೇ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತದೆ.

ಹೀಗೆ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರು, ಭರನ್ಯಾಸವು ಐದು ಅಂಗಗಳಿಂದಲೂ ಒಂದು ಅಂಗಿಯಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದುದಾಗಿ ಸಕೃತ್ಕರ್ತ್ರವ್ಯವಾಗಿಯೂ, ಅಲ್ಪ ಕಾಲಾನುಷ್ಠಾನ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಆ ಅಂಗಿಯೂ ಮೂರು ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಸ್ವರೂಪ ರಕ್ಷಾಫಲನ್ಯಾಸ ಉಳ್ಳದ್ದಾಗಿಯೂ, ಶೇಷತ್ವ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಫಲ ಫಲೋಪಾಯತ್ವ ತ್ಯಾಗಗಳ ಮೂಲಕ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದುಪದೇಶಿಸಿದರು. ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಲು ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಇವು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಾಗಿ ತೋರಿದರೂ ಭಾಗವತರಾದ ಮಹನೀಯರ ಅನುಮತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾದರೆ, ಅಂತಹ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಲವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ತಮಗೆ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕರಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಂದಿ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾಧಿಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ (೧೩೩ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ) ಪೌತ್ರರಾಗಿಯೂ, ಮಹಾ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾಗಿ ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದವರಾಗಿಯೂ ಇರುವದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಆ ಮಹಾ ಭಾಗವತಾನುಮತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ

ಈ ಸಾಙ್ಗ ಭರನ್ಯಾಸ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯವರ ಸಙ್ಗ್ರಹೋಕ್ತಿಯು:—

ಇಸ್ಸಾಙ್ಗಾನುಷ್ಠಾನತ್ತುಕ್ಕು - ಈ ಮೇಲೆ ಉಪಪಾದಿಸಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಐದು ಅಂಗಗಳೂ, ಮೂರು ದಳಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗಿಯೂ, ಇರುವ ಭರನ್ಯಾಸವು ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ ಫಲೋಪಾಯತ್ವ ಫಲತ್ಯಾಗಗಳಿಂದ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂಬುವದಕ್ಕೆ, **ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್** - ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ವಾತ್ಸ

ಗೈಯಾಲೆ ಸಂಸರಿತ್ತು ಪೋಃನ್ದೇಽ; ಇನ್ರುಮುದಲ್ ಅನುಕೂಲನಾಯ್ ವರ್ತ್ತಿಕ್ಕಕ್ಕಡವೇಽ ; ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣಂ ಪಣ್ಣಕ್ಕಡವೇನಲ್ಲೇಽ ; ದೇವರೀರೈಪ್ಪೆರುಗೈಕ್ಕು ಎನ್ಕೈಯಿಲೊರು ಕೈ ಮುಃದಲಿಲ್ಲೈ ; ದೇವರೀರೈಯೇ ಉಪಾಯಮಾಗ ವರುದಿಯಿಟ್ಟೇಽ ; ದೇವರೀರೆ ಉಪಾಯಮಾಗ ವೇಣುಮ್ ; ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿಯಿಲಾದಲ್, ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿಯಿಲಾದಲ್, ಎನಕ್ಕಿನಿ ಒರು ಭರಮುಣ್ಡೋ ವೆನ್ರು."

ವರದಾಚಾರ್ಯರೆಂಬ ಅಪರ ನಾಮಧೇಯವುಳ್ಳ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್‌ರವರು, **ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ಯುಮ್ ಶುರುಕ್ಕು** - ದಯಮಾಡಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಸಂಗ್ರಹೋಕ್ತಿಯು ಏನೆಂದರೆ :—ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯವು ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. "**ಅನಾದಿಕಾಲಂ** - ಅನಾದಿ ಕಾಲದಿಂದಲೂ, **ದೇವರೀರುಕ್ಕು** - ನಿಮಗೆ (ಈಶ್ವರನಿಗೆ) **ಅನಿಷ್ಟಾಚರಣಂ ಪಣ್ಣುಗೈಯಾಲೆ** - ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದುದನ್ನು ಆಚರಿಸುವದರಿಂದ, ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದುದು ಯಾವುದೆಂದರೆ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವದು, ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಮಾಡುವದು, ಕೃತ್ಯಾಕರಣ ಅಕೃತ್ಯಕರಣಗಳು ಇವುಗಳಿಂದ ಭಗವನ್ನಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿ, **ಸಂಸರಿತ್ತುಪೋಃನ್ದೇಽ** - "**ಕ್ಷಿಪಾಮ್ಯಜಸ್ರಂ ಮಶುಭಾಽ ಆಸುರೇಷ್ವೇವ ಯೋನಿಷು**" (ಗೀ ೧೬. ೧೯) ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂಸಾರದಲ್ಲೇ ಬಿದ್ದು ಹೋದೆನು ; ಇದರಿಂದ ಆಕಿಂಚನ್ಯವೂ ಅನನ್ಯಗತಿತ್ವವೂ ತೋರಿಬರುವದರಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿ ಎಂಬುವದು ಸೂಚಿತವಾಯಿತು, **ಇನ್ರುಮುದಲ್** - ಇನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ **ಅನುಕೂಲನಾಯ್ ವರ್ತ್ತಿಕ್ಕಕ್ಕಡವೇಽ** - ಅನುಕೂಲನಾಗಿಯೇ ಇರುವೆನು ಎಂದರೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಚೋದಿತವಾದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸುವೆನು, ಇದರಿಂದ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪವು ತೋರಿಬರತ್ತದೆ; **ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣಂ** - ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯನ್ನು, **ಪಣ್ಣಕ್ಕಡವೇ ನಲ್ಲೇಽ** - ಮಾಡತಕ್ಕವನೆಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲವು ; ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನ ಸಙ್ಕಲ್ಪರೂಪಾಂಗವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು ; **ದೇವರೀರೈಪ್ಪೆರುಗೈಕ್ಕು** - ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ಯವಾಗಿ ಹೊಂದುವದಕ್ಕೆ, **ಎಽ ಕೈಯಿಲ್** - ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ, **ಒರುಕೈಮುದಲಿಲ್ಲೈ** - ಒಂದು ಮೂಲಧನವೂ ಇಲ್ಲವು, ಎಂದರೆ ಕರ್ಮಯೋಗಾದಿ ಉಪಾಸನೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತ್ಯಾದಿಗಳು ಯಾವುವೂ ಇಲ್ಲವು ; ಇದರಿಂದ ಆಕಿಂಚನ್ಯವು ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ದೇವರೀರೈಯೇ** - ತಮ್ಮನ್ನೇ, **ಉಪಾಯಮಾಗ** - ಉಪಾಯವಾಗಿ, **ಅರುದಿಯಿಟ್ಟೇಽ** - ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆನು ;

ಇದರಿಂದ ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸವು ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ದೇವರೀರೆ ಉಪಾಯ ಮಾಗವೇಣುಮ್** – ತಾವೇ ಉಪಾಯವಾಗಬೇಕು ; ಇಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ತೃತ್ವವರಣ ಭರನ್ಯಾಸಗಳು ಅಡಗಿವೆ. **ಅನಿಷ್ಟ ನಿವೃತ್ತಿ ಯಿಲಾದಲ್** – ಪುಣ್ಯ ಪಾಪ ರೂಪಕರ್ಮಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, **ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಿಲಾದಲ್** – ಪುರುಷಾರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ, **ಇನಿ ಒರು ಭರಮುಣ್ಡೋ?** – ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಭರ ಉಂಟೋ ? ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲವು ಎಂಬ ಭಾವವು ಇದರಿಂದ ಸ್ವರೂಪ ರಕ್ಷಾಫಲಗಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಸಂಪೂರ್ಣಭರವು ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲೇ ಎಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ಎನ್ರು** ಎಂದರೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಅಭಿಯುಕ್ತರ ಸಂಗ್ರಹ ವಾಕ್ಯವು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಯಿತು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಸಾಂಗ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನದ ಅನುಸಂಧಾನ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯವರೇ ನ್ಯಾಸದಶಕವೆಂಬ ಹತ್ತು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಂದ ತಾವೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಭಗವದಾರಾಧನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಠನೀಯವಾದವು.

ಮೇಲಿನ ಸಂಗ್ರಹವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್ರವರು, **ಇನ್ರು ಮುದಲ್ ಅನುಕೂಲನಾಯ್ ವರ್ತ್ತಿಕ್ಕಕ್ಕಡವೇನ್** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ **ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ** ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರೀ ಕೂರೇಶ ವರದಾಚಾರ್ಯರೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹನೀಯರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ, ಮುಂದಿನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಪ್ರಪದನಕ್ಕೆ ಅಂಗವೇ ? ಇಲ್ಲವೇ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರವೇ ಅಂಗವೇ ? ಮುಂದೆ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿಗಳು ಪ್ರಪನ್ನನಿಗೆ ಆವಶ್ಯಕವಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗೆ ಉತ್ತರಕಾಲಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅಂಗವಾದರೆ ಪ್ರಪದನವು ಸಕೃತ್ತಾಗಿ ಅಲ್ಪಕಾಲ ಕರ್ತ್ತವ್ಯವೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಯಾವಜ್ಜೀವವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಅಂಗಪೂರ್ಣವಾದರೆ, ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ಅಂಗಗಳು ಇಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಅಂಗಿ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೂ **"ಕಾರಣಾ ಭಾವಾತ್ ಕಾರ್ಯಾಭಾವಃ"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ ಲಭಿಸಲಾರದು ಇತ್ಯಾದಿ ಶಂಕೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೇಲಿನ ಮಹನೀಯರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ತಪ್ಪಲ್ಲವು. ಪ್ರಪದನವು ಸಕೃತ್ಕರ್ತ್ತವ್ಯವೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವೂ ತಪ್ಪಲ್ಲವು. ಎರಡನ್ನೂ ಸಮನ್ವಯಿಸಿ ಸಮಂಜಸಾರ್ಥವನ್ನುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭರನ್ಯಾಸದ ಕಾಲದ ಅನುಕೂಲ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯನಿವೃತ್ತಿಗಳ ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಂಗಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯೆಂದೂ, ಉತ್ತರ

ಉತ್ತರ ಕಾಲಾನು ವೃತ್ತ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾಧೀನಾಂ ಅಙ್ಗತ್ವನಿರಾಸಃ

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದಿಗಳ್ ಉಪಾಯ ಪರಿಕರ ಮಾಯ್ ಸಕೃತ್ತಾ ಯಿರುಕ್ಕುಮ್. ಮೇಲಿವನ್ ಕೋಲಿನ ವನುಕೂಲ ವೃತ್ತ್ಯಾದಿಗಳೋಡೆ ಪೋರುಗಿರವಿಡಮುಮ್ ಉಪಾಯ ಫಲಮಾಯ್ ಯಾವದಾತ್ಮಭಾವಿಯಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್.

ಕಾಲಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳೂ ಪ್ರಪದನ ಫಲವೆಂಬಭಿಪ್ರಾಯುವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವದಲ್ಲದೆ, ಅದರ ಮೇಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಸಹ ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಪದನಾನಂತರವೂ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಗಳ ಅಙ್ಗತ್ವ ಉಂಟೆಂಬ ಶಂಕಾನಿರಾಸವು.

ಇವ್ವಿಡತ್ತಿಲ್ - ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಸಾಂಗ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, **ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾದಿಗಳ್** - ಇಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪದದಿಂದ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನಗಳೆರಡೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು, ಈ **ಉಪಾಯ ಪರಿಕರಮಾಯ್** - ಈ ಭರನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾಗಿ, **ಸಕೃತ್ತಾಯಿರುಕ್ಕುಮ್** - ಆ ಭರನ್ಯಾಸ ಕಾಲಿಕಮಾತ್ರವಾಗಿ ಆ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಅಂಗಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪವೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ವರ್ಜನವೂ ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೇಡವೋ ಎಂದರೆ, ಆವಶ್ಯಕವೇನೋ ಹೌದು; ಆದರೆ ಆಗ ಅವು ಉಪಾಯ ಫಲವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. **ಮೇಲ್** - ಆ ಭರನ್ಯಾಸಾನಂತರ, **ಇವರ್ ಕೋಲಿನ ವನುಕೂಲವೃತ್ತ್ಯಾದಿಗಳೋಡೆ** - ಈ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದವನು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ಮುಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ, **ಪೋರುಗಿರವಿಡಮುಮ್** ಹೋಗುವ ಸಂದರ್ಭವು, **ಉಪಾಯಫಲಮಾಯ್** - ಆ ಭರನ್ಯಾಸದ ಫಲವಾಗಿ, **ಯಾವದಾತ್ಮಭಾವಿಯಾ ಯಿರುಕ್ಕುಂ** - ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಇರುವದಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈತನು ಮಾಡಿದ ಭರನ್ಯಾಸಾನುಷ್ಠಾನದ ಉತ್ತರಕಾಲದ ಆನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ, ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅಂಗವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭರನ್ಯಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಗಗಳು ಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಏರ್ಪ

ಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಅಂಗಗಳೇ ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅಂಗಿನಿಷ್ಪತ್ತಿಯೂ ಸಹ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭರನ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಈ ಅಂಗಗಳಿವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಉತ್ತರಕಾಲದ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿಗಳ ಸಂಕಲ್ಪರೂಪ ಅಂಗವು ಆವಶ್ಯಕವೆಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಹೇಗೆಂದರೆ ಉಪನಯನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರನು ಆಚಾರ್ಯನ ಆಜ್ಞೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರು, ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವನ್ನಾಚರಿಸು, ಭಿಕ್ಷಾಚರಣೆಮಾಡು, ಎಂದರೆ, ಬಾಢಂ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾನೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಎಂದು ಭಾವಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿಗಳ ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಅಂಗಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿಯೇ ಶ್ರೀ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್‌ರವರ ಸಂಗ್ರಹವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ "ಅನುಕೂಲನಾಯ್ ವರ್ತ್ತಿಕ್ಕಕ್ಕಡವೇನ್ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣಂ ಪಣ್ಣಕ್ಕಡವೇನಲ್ಲೇನ್" ಎಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ ಆನುಕೂಲ್ಯಸ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪಃ ಎಂಬುವದರಲ್ಲಿ, ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಅಂಗವಾಗಿರುವದೇನೋ ಸರಿಯೇ. ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಸ್ಯವರ್ಜನಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸಂಕಲ್ಪವೇನೂ ತೋರಿಬರುವದಿಲ್ಲವು, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ನಿವೃತ್ತಿ ಮಾತ್ರ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾದರೆ ಉತ್ತರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಆವಶ್ಯಕವಿಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ ಆನುಕೂಲ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹೇಗೆ ಆವಶ್ಯಕವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಆವಶ್ಯಕವು, ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಕೃತ್ತ್ವ ಹೇಗೆ ಸರಿಹೋಗ್ಗುತ್ತದೆ ? ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರೀ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್ ಮೊದಲಾದವರು ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರುವದು ಸರಿಯೋ ? ಎಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸಂಕಲ್ಪರೂಪವಾದುದೇ ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು ; ಹೇಗೆಂದರೆ :—

> **ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಂ ಪರಿತ್ಯಕ್ತ ಮಾನುಕೂಲ್ಯಂ ಚ ಸಂಶ್ರಿತಮ್ ।**
> **ಆನುಕೂಲ್ಯೇತರಾಭ್ಯಾಂತು ವಿನಿವೃತ್ತಿ ರಪಾಯತಃ ॥**

ಎಂಬ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಎರಡರ ಸ್ವರೂಪ ಮಾತ್ರವೇ ತೋರಿಬರುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಆನುಕೂಲ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸ್ವರೂಪವೇ ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಬಂದರೂ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಕಲ್ಪವೇ ಎಂದು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನದ ಸಂಕಲ್ಪವೆಂದು, ಹಿಂದೆ ಸಂಕಲ್ಪ ಶಬ್ದವಿರುವದರಿಂದ ಭಾವಿಸಬಹುದು ಎಂದೂ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯಸ್ಯವರ್ಜನಂ ಎಂದು ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೇ ಅಂಗವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಸಂಕಲ್ಪವೆಂದು, ಅರ್ಥ ಹೇಳಲ ಸಾಧ್ಯವೆಂದೂ, ಭಾವಿಸುವದಾದರೂ, ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೆಂದೂ, ಮುಂದಿನ ಎರಡು ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ,

ಇವತ್ತಿಲ್ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಮುಮ್ ಅಮ್ಮಾಳ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದ ಪಡಿಯೇ ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪಮ್ ಪೋಲೆ ಸಙ್ಕಲ್ಪರೂಪಮಾನಾಲುಮ್ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯಮೆನ್ನು ಮಿಡಂ ಸುಸ್ಪಷ್ಟಂ.

ಇವತ್ತಿಲ್ – ಈ ಭರನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಅಂಗಗಳೆಂದು ಹೇಳಿರುವವುಗಳಲ್ಲಿ, **ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನವೂ** ಕೂಡ, **ಅಮ್ಮಾಳ್ ಅರುಳಿಚ್ಚೆಯ್ದಪಡಿಯೇ** - ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್‌ರವರು ಮೇಲಿನ ಸಂಗ್ರಹವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ **ಆನುಕೂಲ್ಯ ಸಙ್ಕಲ್ಪಮ್ ಪೋಲೆ ಸಙ್ಕಲ್ಪರೂಪಮಾನಾಲುಮ್** – ಆನುಕೂಲ್ಯಸಂಕಲ್ಪವು ಹೇಗೆ ಸಂಕಲ್ಪರೂಪವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೂ ಕೂಡ ಸಂಕಲ್ಪರೂಪವಾದರೂ ಕೂಡ, **ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯಮೆನ್ನು** – ಆ ಭರನ್ಯಾಸ ಕಾಲಿಕವಾಗಿ, ಉತ್ತರೋತ್ತರಕಾಲಿಕವಾಗದೆ ಒಂದೇ ಸಲ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, **ಎನ್ನುಮಿಡಂ** - ಎಂಬುವ ಸಂದರ್ಭವು, **ಸುಸ್ಪಷ್ಟಂ** - ಸುವ್ಯಕ್ತವು. ಉಪನಯನದಲ್ಲಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುವನೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವು ಹೇಗೆ ಸರಿಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಪ್ರವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ಸಂಕಲ್ಪವೂ ಸರಿಯೆಂದು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು ಅದರ ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ನಿವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ಸಹ ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುವದರಿಂದ, ಶ್ರೀ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್‌ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಸಂಕಲ್ಪವು ಸಹ ಸರಿಯೇ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಸಾಮಂಜಸ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶನಮಾಡಿದರು. ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಂ ಎಂಬುವದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನದ ಸಂಕಲ್ಪವೆಂದಾಯಿತೋ ಆಗ ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಕ್ಷಣಿಕವಾದುದರಿಂದ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯತ್ವವು ಉಂಟಾಯಿತು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಕ್ಕೆ ಮೂರು ವಿಧವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಮೇಲೆ ಶ್ರೀ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್‌ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ (೧) ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವೆನೆಂಬ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸಂಕಲ್ಪವು (೨) ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿರೂಪ ಮನೋ ನಿಶ್ಚಯದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯು ಅಥವಾ (೩) ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ನಿವೃತ್ತಿಯು. ಶ್ರೀ ನಡಾದೂರಮ್ಮಾಳ್‌ರವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಹಾಗಾದರೂ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ನಿವೃತ್ತಿಯೇ ಸರಿಯಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ದೇಹಾವಸಾನದವರಿವಿಗೂ ಇದರ ಸ್ವರೂಪ ನಿವೃತ್ತಿಯು ಬೇಕಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಸಕೃತ್ಕರ್ತವ್ಯತ್ವ ಹೇಗೆ ? ಎಂಬಾಕ್ಷೇಪಕ್ಕೂ ಸಹಸರಿಯಾದ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಮುಂದಿನ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

೧. "ಅಪಾಯೇಭ್ಯೋ ನಿವೃತ್ತೋಽಸ್ಮಿ" ಎಂಗಿರಪಡಿಯೇ ಅಭಿಸನ್ಧಿ ವಿರಾಮ ಮಾದಲ್, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ನಿವೃತ್ತಿ ಯಾದಲಾನಾಲುಮ್, ಅದಿಲ್ ಪ್ರಥಮಕ್ಷಣಮಂಗಮಾಯ್ ಮೇಲುಳ್ಳದು ಫಲಮಾಗಕ್ಕಡವದು. ಇಪ್ಪಡಿ ವಿಶ್ವಾಸತ್ತಿಲುಮ್ ಪಾರ್ಪ್ಪದು.

"ಅಪಾಯೇಭ್ಯೋ ನಿವೃತ್ತೋಽಸ್ಮಿ" ಭರನ್ಯಾಸ ವಿಘ್ನಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ, ಎಙ್ಗಿರಪಡಿಯೇ – ಎಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀತನ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ **ಅಭಿಸನ್ಧಿವಿರಾಮಮಾದಲ್** – ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಂ ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಸಂಧಿಯ ನಿವೃತ್ತಿ ಎಂಬದಾಗಿಯಾದರೂ, ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಭಾವದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವಾದರೂ ಸರಿಯೇ, **ಅದಿಲ್ ಪ್ರಥಮಕ್ಷಣ ಮಙ್ಗಮಾಯ್** - ಆ ಭರನ್ಯಾಸದ ಕ್ಷಣದ ಪ್ರತಿಕೂಲಾಭಿಸನ್ಧಿವಿರಾಮವನ್ನಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಂಗವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, **ಮೇಲುಳ್ಳದು** – ಉತ್ತರ ಕಾಲಿಕವಾದುದನ್ನು, **ಫಲಮಾಗಕ್ಕಡವದು** - ಆ ಭರನ್ಯಾಸ ಫಲವಾಗಿ ಆಗಬಹುದು. ಪ್ರತಿಕೂಲಾಚರಣ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಲಿ, ಅಥವಾ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯದ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗಲಿ, ಆ ಭರನ್ಯಾಸ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಬಹುದು. ಅದೇ ಅಂಗವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಅದರ ಉತ್ತರಕಾಲದ ನಿವೃತ್ತಿಗಳನ್ನಾದರೋ ಆ ಭರನ್ಯಾಸದ ಫಲವಾಗಿ ಭಾವಿಸಬಹುದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಅಂಗಗಳಿಗೂ ಉಂಟಾದ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಹಾಗೆ **ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸ** ವೆಂಬ ಅಂಗಕ್ಕೂ ಕೂಡ ಉಂಟು. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ರಕ್ಷಿಸೇ ರಕ್ಷಿಸುವನೆಂಬ ಪೂರ್ಣ ನಂಬಿಕೆಯು ಭರನ್ಯಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಕೇ, ಅಥವಾ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಇರತಕ್ಕದ್ದೇ, ಎಂದು ವಿಕಲ್ಪಿಸಿ ನೋಡಿದರೆ, **"ತಥಾ ಪುಂಸಾ ಮವಿಸ್ರಂಭಾತ್ಪ್ರಪತ್ತಿಃ ಪ್ರಚ್ಯುತಾಭವೇತ್"** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಇಂತಹ ಪೂರ್ಣವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಪತ್ತಿಯು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಬಹುದೆಂಬದಾಗಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಉತ್ತರ ಕಾಲಿಕ ವಿಶ್ವಾಸವು ಆವಶ್ಯಕವಾದರೆ, ಅದು ಭರನ್ಯಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಅಙ್ಗವಾದೀತೆಂಬ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷವು ಒದಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಮಹಾ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಅಂಗವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ, ಉತ್ತರಕಾಲಿಕವನ್ನು ಅದರ ಫಲರೂಪವಾಗಿ ಭಾವಿಸ

---

೧. ಲಕ್ಷ್ಮೀತಂತ್ರ ೫೦-೨೧೫

"ಪ್ರವೃತ್ತಿರನುಕೂಲೇಷು ನಿವೃತ್ತಿ ಶ್ಚಾನ್ಯತಃ ಫಲಂ।
ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತಾಚ್ಚ ಸ್ಯಾ ತ್ಸಂಕಲ್ಪೇ ಚ ಪ್ರಪತ್ತಿತಃ॥"

ತಕ್ಕದ್ದು ನ್ಯಾಯವೆಂಬ ಭಾವದಿಂದ, ಇಪ್ಪಡಿವಿಶ್ವಾಸತ್ತಿಲ್ ಸಾರ್‌ಪ್ಪದು - ಹೀಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವೆಂಬ ಅಂಗದಲ್ಲೂ ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದು ಎಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಿವಾದಾಸ್ಪದವಾದ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮದಾಚಾರ್ಯರವರು ವಿವೇಚನ ಮಾಡಿ ಸರ್ವಸಮಂಜಸವಾದ ಸಿದ್ಧಾನ್ತರೂಪ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸಿದ್ಧಾನ್ತರೂಪಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಚನ್ನಾಗಿ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಗೊಳ್ಳುವ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ಆ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕಾರಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯುಂಟು. ಅದನ್ನನುಸರಿಸಿ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲೂ ಒಂದು ಕಾರಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಏನೆಂದರೆ, ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನದಲ್ಲೂ, ಮಹಾವಿಶ್ವಾಸದಲ್ಲೂ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾದುದನ್ನು ಅಂಗವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಸಕೃತ್ವವನ್ನು ಭಾವಿಸಬಹುದೆಂದೂ, ಉತ್ತರಕಾಲಿಕವಾದುದನ್ನು ಈ ಭರನ್ಯಾಸದ ಫಲವೆಂದೂ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅನೇಕರು ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನನುಷ್ಠಿಸದೆ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯವರ್ಜನಾದಿಗಳನ್ನುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರಲ್ಲಾ ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಎಂದರೆ, ಅಂಥಾವರಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತದ ಮೂಲಕ ಅದು ಪ್ರಾಪ್ತವೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅನುಕೂಲೇಷು - ಪ್ರಪತ್ತ್ಯುತ್ತರಕಾಲಿಕಗಳಾದ ಅನುಕೂಲವಾದ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ, **ಅನ್ಯತಃ ನಿವೃತ್ತಿಶ್ಚ** - ಇನ್ನೊಂದಾದ ಎಂದರೆ ಪ್ರತಿಕೂಲ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯೂ ಕೂಡ, ಇವೆರಡೂ ಕೂಡ, **ಫಲಂ** - ಫಲಭೂತವಾದವುಗಳೇ ಸರಿ ಈ ಫಲಗಳು ಯಾವ ಕಾರಣಗಳಿಂದುಂಟಾಗಬಹುದೆಂಬುವದನ್ನು ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ:— ಆ ಫಲವು, '**ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತಾಚ್ಚ** – ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತದಿಂದಾಗಲಿ, **ಸ್ಯಾತ್** - ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ, ಅಥವಾ **ಸಙ್ಕಲ್ಪೇ** – ಪ್ರಪದನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಆನುಕೂಲ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾತಿಕೂಲ್ಯ ನಿವೃತ್ತಿಗಳು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಡಲಾಗಿ, **ಪ್ರಪತ್ತಿತಶ್ಚ** - ಪ್ರಪದನದಿಂದಲೂ ಕೂಡ, **ಸ್ಯಾತ್** - ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವದು ಫಲರೂಪವಾಗಿಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗು

ಆಕೈಯಾಲ್ ಇರುನ್ದನಾಳಿಲ್ ನಿರಪರಾಧ ಕೈಙ್ಕರ್ಯತ್ತೈಯುಮ್ ಪ್ರಾರಬ್ಧಶರೀರಾನನ್ತರಮ್ ಮೋಕ್ಷತ್ತೈಯುಮ್ ಶೇರ ಫಲಮಾಗ ಕ್ಕೊೞಿ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಪಣ್ಣುಮಾರ್‌ಗಳ್ ನಿಪುಣರ್.

ತ್ತವೆ. ಈ ಫಲವು ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತ ವಿಶೇಷ ದಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವಿರುವವನಿಗೆ, ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಕಲ್ಪದ ಫಲವಾಗಿ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು.

ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಮಾಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವಜ್ಜೀವವೂ ನನಗೆ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿಗಳುಂಟಾಗಲೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ದರೆ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಮೂಲವಾಗಿಯೇ ಆ ಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಪತ್ತಿಮಾಡಿದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಸಂಕಲ್ಪವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಪ್ರಬಲ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಕೂಲಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾದರೆ, ಅಂತಹ ಪ್ರತಿಕೂಲಬುದ್ಧಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಗಾಗಿ ಪ್ರಪತ್ತಿಯನ್ನನುಷ್ಠಿಸಿದರೆ, ಆಗಲೂ ಆ ಫಲಗಳು ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಲಭಿಸುವವು ಪ್ರಪದನವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇವೆರಡು ಫಲಗಳು ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತದಿಂದುಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ತಾತ್ಪರ್ಯವು. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಪದನಾನು ಷ್ಠಾನಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಾಗಲೇ ಇವುಗಳನ್ನೂ ಫಲವಾಗಿ ಸಂಕಲ್ಪಿಸೇ ವಿವೇಕಿಗಳು ಪ್ರಪದನವನ್ನು ಮಾಡುವರೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಧಿಕಾರ ಪರಿ ಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಆಕೈಯಾಲ್ - ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಪದನ ಮಾಡಿದರೆ ಫಲವಾಗಿ ಯಾವಜ್ಜೀವ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲ ನಿವೃತ್ತಿ ಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, **ಇರುನ್ದನಾಳಿಲ್** - ಜೀವಮಾನವಿರುವತನಕ, **ನಿರಪರಾಧಕೈಂಕರ್ಯತ್ತೈಯುಮ್** - ಪ್ರತಿಕೂಲಾ ಚರಣೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿರೂಪ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು, **ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಶರೀರಾನನ್ತರಂ** - ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವನ್ನು ಕಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಎತ್ತಿದ ಶರೀರ ಪಾತವಾದನಂತರ, **ಮೋಕ್ಷತ್ತೈಯುಮ್** - ಮೋಕ್ಷವನ್ನೂ ಸಹ, **ಶೇರ** - ಎರಡನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ, **ಫಲಮಾಗ** - ಫಲವಾಗಿ, **ಕೋೞಿ** - ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, **ನಿಪು ಣರ್** - ಪ್ರಜ್ಞಾಶಾಲಿಗಳಾದ ವಿವೇಕಿಗಳು, ಇವರು ಯುಕ್ತಾಯುಕ್ತಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ತಿಳಿಯುವ ಬುದ್ಧಿಯೋಗವುಳ್ಳವರಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ **ನಿಪುಣರ್**, **ಪ್ರಪತ್ತಿಪಣ್ಣುಮಾರ್‌ಗಳ್** - ಪ್ರಪದನವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಿಸುವರು. ಇಲ್ಲಿ **ನಿಪುಣರ್** ಎಂದು ಏತಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆಂದರೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಭರನ್ಯಾಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ

ಉರವೇ ಪರಮೆನ್ಱುಡೈಕ್ಕಲಮ್ ವೈತ್ತನರನ್ಱು ನಮ್ಮೈ
ಪ್ಪೆರವೇ ಕರುತಿ ಪೆರುನ್ತಕವುಱ್ಱ ಪಿರಾನಡಿಕ್ಕೀೞ್

ಜ್ಜೀಪವೂ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಕೂಲನಿವೃತ್ತಿಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಅನುಷ್ಠಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೊಂದೂ ಸಂದೇಹವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು. ಆಗ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ನಡಿಯದೇ ಹೋದರೂ ಹೋಗಬಹುದು. ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಬಯಿಸುವಾಗ ಇದನ್ನೂ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದರೆ. ಪ್ರಪತ್ತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾದಿಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಅಂಥಾವನಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಸುಕೃತವೂ ಇದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ವಿಶೇಷವೇ ಸರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಹಾಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸದೆ ಪ್ರಪದನ ಮಾಡುವವನಿಗಿಂತಲೂ ಈ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಪ್ರಪದನ ಮಾಡುವವನು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು ಎಂದು **ನಿಪುಣರ್** ಎಂಬದಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾದ ಸಾಂಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನವು ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರವು, ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯನ ಕೃಪೆಯೂ, ಶೇಷತ್ವರೂಪ ಸಂಬಂಧವೂ ಸಹ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣಗಳು ; ಆ ಅನುಷ್ಠಾನವು ವ್ಯಾಜಮಾತ್ರವಾದರೂ ಅವಶ್ಯವನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು, ಹಾಗೆ ಅನುಷ್ಠಿಸುವದು ಆಚಾರ್ಯ ಮೂಲಕವಾದ ಪ್ರಯುಕ್ತ, ಆಚಾರ್ಯಸಂಬಂಧವೂ ಕೂಡ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಧಾನವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಹಾಗೆ ಆಚರಿಸಿದನಂತರ ನಾವು ನಿರ್ಭರರಾಗಿ, ನಿಶ್ಶಂಸಯರಾಗಿ ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ, ಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕರಾಗಿರತಕ್ಕದ್ದಾದುದರಿಂದ, ಇದರ ಮೂಲಕ ವೇದವೇದಾನ್ತವಿದ್ಯಾಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ತಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಸರ್ವಶರಣ್ಯನ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು ಎಂದು ಮುಂದಿನ ಪಾಶುರದ ಮೂಲಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ :---

ಅರ್ಥ - **ನಮ್** - ನಮಗೆ ಉಜ್ಜೀವಕರಾದ, ಮಱೈ ಮುಡಿಶೂಡಿಯ ಮನ್ನವರೇ, **ಮಱೈ** - ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, **ಮುಡಿಶೂಡಿಯ** - ಮೂರ್ಧಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ **ಮನ್ನವರೇ** - ರಾಜರುಗಳಾದ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳೂ **ಉರವೇ** - ಚೇತನನಿಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಇರುವ ಶೇಷ ಶೇಷಿರೂಪ (ದಾಸತ್ವ ಸ್ವಾಮಿತ್ವ) ಸಂಬಂಧದಿಂದಲೇ, **ಇವನುಯಿರ್** - ಈ ಜೀವಾತ್ಮನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು **ಕಾಕ್ಕಿನ್ರ**-ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ, **ಓರುಯಿರ್**.- ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಸತ್ತಾದಾಯಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ, **ಉಣ್ಮೈಯೈ** - ಸಹಜ ಕಾರುಣ್ಯರೂಪ ಸ್ವಭಾವ

ಉರವೇ ಇವನುಯಿರ್ ಕ್ಕಾಕ್ಕಿನ್ರ ವೋರು ಯಿರುಣ್ಮೈಯ್ಯೈ ನೀ
ಮರವೇಲೆನ ನಮ್ ಮರೈಮುಡಿ ಶೂಡಿಯ ಮುನ್ನವರೇ ॥ ೧೯ ॥

ವನ್ನು, **ನೀ ಮರವೇಲ್** – ಆಕಿಂಚನನಾದ ನೀನು ಎಂದಿಗೂ ಮರಿಯಬೇಡ, **ಎನ** - ಎಂದು ಎಂದರೆ ಎಂಬದಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿ, **ಅನ್ರು** - ಆಗನಿಂದ ಎಂದರೆ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದ ಮೊದಲು ಪ್ರಪದನಕಾಲದವರಿವಿಗೂ, **ನಮ್ಮೈ** - ಜಡಪದಾರ್ಥದ ಹಾಗಿದ್ದ ನಮ್ಮನ್ನು, **ಪೆರವೆ** - ತನ್ನ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕಾಗಿಯೇ, ತನ್ನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿಯೇ, **ಕರುದಿ** - ಉಪಾಯಭೂತನಾಗಿ ಕೃಷಿಮಾಡಿ, **ಪೆರುಂ ತಗವು** - ನಿರ್ಹೇತುಕವಾದ ತನ್ನ ಅಧಿಕ ಕೃಪೆಯನ್ನು, **ಉತ್ತ** - ಹೊಂದಿದವನಾದ, **ಪಿರಾ** - ಹೀಗೆ ಕರಣ ಕಳೇಬರ ಪ್ರದಾನ, ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರದಾನ ಗುರೂಪಸದನ, ಪ್ರಪತ್ತ್ಯನುಷ್ಠಾನ ಮೊದಲಾದ ಮಹೋಪಕಾರಗಳನ್ನೆಸಗುವ ಸರ್ವಶರಣ್ಯನ, **ಅಡಿಕ್ಕೀಳ್** – ಪಾದಾರವಿಂದದ ಕೆಳಗೆ, **ಪರಂ ಅರವೇ**-ನಮಗೆ ಯಾವುದೊಂದು ಭರವು ಇಲ್ಲದೇ ಇರೋಣವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ, **ಅಡೈಕ್ಕಲಮ್**-ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತುವೆಂದು, **ವೈತ್ತನರ್** - ಇಟ್ಟಿರಲ್ಲವೇ ?

ತಾತ್ಪರ್ಯ—ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹೊಂದಲು ಎರಡು ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣಗಳು. ಒಂದನೇದು, ಸರ್ವಶರಣ್ಯನ ಸಹಜವಾದ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕೃಪೆಯು, ಎರಡನೇದು ವೇದವೇದಾನ್ತಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಭೌಮರಾದ ನಾಥಯಾಮುನ ರಾಮಾನುಜ ಮುನಿಗಳಾದ **ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರು**ಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿರುವ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೆ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರುಗಳು. ಹಾಗಾದರೆ ಪ್ರಪದನವೇನು, ಸಾಧ್ಯೋಪಾಯವಲ್ಲವೋ ಎಂದರೆ ಅದು ವ್ಯಾಜರೂಪವಾದುದು ಎಂಬಭಿಪ್ರಾಯವು. ವ್ಯಾಜರೂಪವಾದರೂ ಇದನ್ನನುಷ್ಠಿಸಲೇ ಬೇಕೇ ಎಂದರೆ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೇ ಎಂದು ತಿಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ **ಪಿರಾನಡಿಕ್ಕೀಳ್ ವೈತ್ತನರೇ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿಯೇನೋ ತನ್ನ ಸಹಜಕಾರುಣ್ಯದಿಂದ ತನ್ನ ಮಗುವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಕಂಕಣಬದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಮೊಗುವು ಸ್ತನ್ಯವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಬೇಕಷ್ಟೆ. ಮೊಗುವಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಸ್ತನ್ಯಪಾನರೂಪವೃತ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಜರೂಪವಾಗಿದ್ದರೂ ಆವಶ್ಯಕವೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಹಜ ಕಾರುಣ್ಯವು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರೂ ಈತನು ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ವ್ಯಾಜರೂಪವಾಗಿ ಆವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು. **ಉಯಿರ್ ಕಾಕ್ಕಿನ್ರ ವೋರುಯಿರುಣ್ಮೈಯ್ಯೈ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ಯಾವಾಗ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲಿ ಎಂದು ಅವಸರ ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿರುವ, ಎಲ್ಲಾದಕ್ಕೂ ಅಂತರಾತ್ಮನಾದ,

ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಪ್ರಧಾನಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಹೇಗೆಂದರೆ, ಆತನ ಈ ದಿವ್ಯ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು "ನೀಮರವೇಲ್" ನೀನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವು ಎಂದು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರು ಉಪದೇಶಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ನಮಗೆ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಹಿತೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೂ ಇರುವ ಶೇಷಶೇಷಿ ಭಾವವನ್ನು ನಮ್ಮಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವಹಾಗೆ ಮಾಡಿ, ನಮಗಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿರುವ **ಉದಾರ ಮನಸ್ಕರಾದ** ನಮ್ಮ ಆಚಾರ್ಯರೇ ಎರಡನೇ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರಣವು. ಹೀಗೆ ಹಿತೋಪದೇಶಮಾಡಿದವರು ಯಾರೆಂದರೆ—**ಮರೈಮುಡಿ ಶೂಡಿಯ ಮನ್ನವರೇ**- ವೇದವೆಂಬ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ರಾಜರು. ಇಂಥಾವರು ಹೇಳಿದುದು ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವು, ಆದುದರಿಂದ ಆಕಿಂಚನರಾದ ನಮಗೆ ಮಾಡುವ ಅವರುಪದೇಶವು ಪರಮಗ್ರಾಹ್ಯವು.

"ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ರಥಾರೂಢಾ ವೇದ ಖಡ್ಗಧರಾ ದ್ವಿಜಾಃ ।
ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಮಪಿ ಯದ್ಬ್ರೂಯುಸ್ಸ ಧರ್ಮಃ ಪರಮೋಮತಃ ॥

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ರಥವನ್ನು ಆರೋಹಣೆಮಾಡಿ, ವೇದವೆಂಬ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ರಾಜರಾಗಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವೇದವೆಂಬ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದವರಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಅಥವಾ **ಮರೈಮುಡಿ** – ವೇದಗಳಿಗೆ ಶಿರೋಭೂಷಣವಾಗಿರುವ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು, **ಶೂಡಿಯ** - ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವರು ಎಂಬರ್ಥವನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು. **ನೀಮರವೇಲೆನ** ಎಂದುಪದೇಶಿಸಿದುದರಿಂದಲೂ, ಆಚಾರ್ಯರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯೇ ಇಂತಹ ಹಿತೋಪದೇಶ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದಲೂ, ಅವಸಾನಕಾಲವನ್ನು ಗೊತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಒಡನೆಯೇ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುಮುಖೇನ ಅನುಷ್ಠಿಸತಕ್ಕದ್ದೆಂದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದ ಭರಸಮರ್ಪಣವು ಆಚಾರ್ಯಕೃತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಆಚಾರ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯಿಂದ ಈ ಚೇತನನಿಗೆ ಪ್ರಬಲಕರ್ಮಬಲದಿಂದ ವಶ್ಯವಲ್ಲದ ಸ್ವಾಮಿಯ ರಕ್ಷಕತ್ವವು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಲಭಿಸುತ್ತದೆಂಬ ಭಾವವೂ ತೋರಿಬರತ್ತದೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೇ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಯಾಮುನ ಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ತೋತ್ರರತ್ನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ "**ಪಿತಾ ಮಹಂ ನಾಥಮುನಿಂ ವಿಲೋಕ್ಯ ಪ್ರಸೀದ** ಮದ್ವೃತ್ತ ಮಚಿನ್ತಯಿತ್ವಾ" ಎಂಬಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

"ಸಿದ್ಧಿರ್ಭವತಿ ವಾ ನೇತಿ ಸಂಶಯೋಽಚ್ಯುತ ಸೇವಿನಾಂ ।
ನಸಂಶಯೋಽಥ ತದ್ಭಕ್ತ ಪರಚರ್ಯಾ ರತಾತ್ಮನಾಂ",

ಎಂದರೆ ಅಚ್ಯುತಸೇವೆಮಾತ್ರ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯುಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂದೇಹವಾದರೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ಇರಬಹುದು; ಆದರೆ ಆ ಅಚ್ಯುತನ ಭಕ್ತರ ಪರಿಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸಿದ್ಧಿಯು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವೆಂದು ಹೇಳಿರುವಹಾಗೆ, ಆಚಾರ್ಯಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಭಗವತ್ಪ್ರಸನ್ನತೆಯು ನಿಸ್ಸಂಶಯವೆಂಬುವದನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಿಂದೆ ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರದಲ್ಲಿ "ಆಚಾರ್ಯವತ್ತಯಾಮುಕ್ತೌ" ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. (೪೫ ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ) ಇಂತಹ ನಮ್ಮ ಪರಮಾಚಾರ್ಯರು ಏನುಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿರು ತ್ತಾರೆಂದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಅವನ ಪಾದಾರವಿಂದದ ಕೆಳಗೆ **ವೈತ್ತನರ್** - ಇಟ್ಟವರು ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ನಮಗಾಗಿ ತಾವೇ ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಾವನ್ನು ಅಲ್ಲಿರಿಸಿ ಶರಣಾಗತಿ ಮಾಡಿದಂಥಾ ಪರಮೋಪಕಾರರು; ರಕ್ಷ್ಯವಸ್ತು ಎಂಬದಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು ಎಂಬ ಭಾವವು; ಎಂದರೆ ಶ್ರಿಯಃಪತಿಯ ತಿರುವಡಿಯಕೆಳಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸುವಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೂ ನಾರಾಯಣನಿಗೂ ಸಹ ಈ ಚೇತನನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡಲು ಅರ್ಹನು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಪುರುಷಕಾರರೂಪ ಪರಮೋಪಕಾರವನ್ನು ಎಸಗಿದವರೆಂಬ ಭಾವವು ಇಲ್ಲಿ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಏನೆಂದರೆ :—ಆಚಾರ್ಯಮುಖೇನ ಈ ಭರನ್ಯಾಸವು ವ್ಯಾಜರೂಪವಾದರೂ ಅನುಷ್ಠಿಸಲೇಬೇಕೆಂಬುವದು ; ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ರಕ್ಷಿಸಿಬಿಡುವನು, ಆದುದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಾಜವು ಅನಾವಶ್ಯಕವು ಎಂದು ಭಾವಿಸಕೂಡದೆಂಬುವದು. ಭರಸಮರ್ಪಣವು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ, ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಾದವು ನಿರರ್ಥಕವು.

ಇಲ್ಲಿ "ಅರವೇ ಪರಂ, ನಮಗೆ ಯಾವದೊಂದು ಭರವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರೋಣವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ, ತಾನು ಈ ಪ್ರಪತ್ತಿಮೂಲಕ ನಿರ್ಭರನಾದನೆಂದೂ, ಅರವೇ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅವಧಾರಣವಿರುವದರಿಂದ ಆ ವಿಷಯವು ನಿಶ್ಶಂಸಯವೆಂದೂ, ಅಡೈಕ್ಕಲಂ ಎಂದು ಪುರುಷಕಾರತ್ವವು ತೋರುವದರಿಂದ ನಿರ್ಭಯನಾದನೆಂದೂ, ವೈತ್ತನರ್ ಎಂಬುವದರಿಂದ ತಾವು ಹರ್ಷಾತಿರೇಕವುಳ್ಳವರಾದರೆಂದೂ ಕೃತಕೃತ್ಯರೆಂದೂ ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಅವತಾರಿಕೆ. ಹಿಂದಿನ ಪಾಶುರದಲ್ಲಿ ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳು ಆಚಾರ್ಯಾನುಷ್ಠಾನರೂಪ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದುವ್ಯಾಜಮಾತ್ರವಾದರೂ, ಆ ವ್ಯಾಜವನ್ನೇ ಸ್ವಾಮಿಯು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದಅನುಷ್ಠೇಯವೆಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದರು. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಶ್ಲೋಕದಿಂದ, ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನ ಕರ್ಮಯೋಗಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಾದ ಪರಮಾಚಾರ್ಯನ

ಯುಗ್ಯಸ್ಯಂದನ ಸಾರಥಿ ಕ್ರಮವತಿ ತ್ರಯ್ಯನ್ತ ಸಂದರ್ಶಿತೇ
ತತ್ವಾನಾಂ ತ್ರಿತಯೇ ಯಥಾರ್ಹ ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂತಾನನಿ ।

ಮೂಲಕ ಪ್ರಪದನಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಿದವನಿಗೇ ನಿರ್ಭರತ್ವಸಿದ್ಧಿಯೆಂದು ಉಪಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಕೆಲವು ಶಙ್ಕಾಗಳಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳಿ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಶಙ್ಕಾಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ.

೧. ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೊಬ್ಬನೇ ಹೇತುವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಹೇಳುವಾಗ, ಈ ಪ್ರಪದನವು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಜರೂಪದಲ್ಲಾದರೂ ಹೇತುವಾದೀತು ?

೨. ಈತನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವು "**ಸ್ವಯಂ ಮೃತ್ಪಿಂಡಭೂತಸ್ಯ ಪರತಂತ್ರಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ**" ಎಂದು ಭಾರತ ಶಾನ್ತಿ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ, ಇರುವಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯವಿರುವವನು ಏನನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಿಸಿ ಮಾಡಲಾದೀತು ? ಈತನು ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಕರ್ತೃತ್ವವಿದೆಯಲ್ಲಾ ? ಎಂದರೆ; ಆ ಕರ್ತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವೇ ? ಹಾಗೆ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯ ಉಂಟೆಂದು "**ಪರಾತ್ತು ತಚ್ಛ್ರುತೇಃ**" ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲೂ, ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲೂ, ಇತರ **ಶಾಸ್ತ್ರ**ಗಳಲ್ಲೂ ಮೂಲಮಂತ್ರದಲ್ಲೂ ತೋರಿಬರುವದಿಲ್ಲವೇ ? ಅಂತಹ ಪಾರತಂತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿರುವವನ ಮೂಲಕ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಭರನ್ಯಾಸಾದಿಗಳನ್ನು ಎದರು ನೋಡಬಹುದೋ ? ಇತ್ಯಾದಿ ಶಂಕಾಗಳಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವು ಈ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಅರ್ಥ - **ಯುಗ್ಯಸ್ಯಂದನ ಸಾರಥಿಕ್ರಮವತಿ, ಯುಗಂ ವಹನ್ತೀತಿ ಯುಗ್ಯಾಃ,** ನೊಗವನ್ನು ಹೊರತಕ್ಕವು ಯುಗ್ಯಾಃ, ಆದುದರಿಂದ **ಯುಗ್ಯವೆಂದ್ರ** ಕುದುರೆಗಳು **ಸ್ಯಂದನ** - ರಥ, **ಸಾರಥಿ**-ರಥನಡಿಸುವವನು, ಇವರುಗಳ **ಕ್ರಮವತಿ** - ರೀತಿಯನ್ನುಳ್ಳ, **ತ್ರಯನ್ತಸಂದರ್ಶಿತೇ** - ವೇದಾನ್ತಗಳಿಂದ ಚನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, **ಯಥಾರ್ಹ ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂತಾನನಿ, ಯಥಾರ್ಹ** - ಅವವುಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ, **ವಿವಿಧ** - ನಾನಾಬಗೆಯಾದ, **ವ್ಯಾಪಾರ** - ವ್ಯಾಪಾರಗಳ, **ಸಂತಾನನಿ** - ಪರಂಪರೆಗಳುಳ್ಳ, **ತತ್ವಾನಾಂ** - ತತ್ವಗಳ, **ತ್ರಿತಯೇ** - ಅಚಿತ್ತು ಚಿತ್ತು ಈಶ್ವರರೆಂಬ ಮೂರರೊಳಗೆ, ಎಂದರೆ ಮೂರನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ನೋಡಿದುದ್ದಾದರೆ, **ತ್ರಿಷು** - ಈ ಮೇಲಿನ ಮೂರು ತತ್ವಗಳಲ್ಲೂ, **ಹೇತುತ್ವಂ** - ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಭಾವವುಂಟು ; **ಉಭಯೋಃ** - ಜೀವಾತ್ಮರಾದ **ಚಿತ್ತಿನಲ್ಲೂ, ಈಶ್ವರನಲ್ಲೂ, ಕರ್ತೃಭಾವಃ** - ಕರ್ತೃತ್ವವುಂಟು ;

ಹೇತುತ್ವಂತ್ರಿಷು ಕರ್ತೃಭಾವ ಉಭಯೋಃ ಸ್ವಾಧೀನತೈಕತ್ರ ತತ್
ಸ್ವಾಮಿಸ್ವೀಕೃತ ಯದ್ಭರೋ ಯಮಲಸಸ್ತತ್ರ ಸ್ವಯಂನಿರ್ಭರಃ॥೬೫॥

ಇತಿ ಕವಿತಾರ್ಕಿಕ ಸಿಂಹಸ್ಯ ಸರ್ವತಂತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಸ್ಯ ಶ್ರೀಮದ್ವೇಙ್ಕಟ ನಾಥಸ್ಯ ವೇದಾನ್ತಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಕೃತಿಷು ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರೇ

ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರೋ ದ್ವಾದಶಃ

ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ

ಏಕತ್ರ – ಒಬ್ಬನಾದ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ, **ಸ್ವಾಧೀನತಾ** – ಆ ಕರ್ತೃತ್ವವು ತನಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿರುವಿಕೆಯು ಎಂದರೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಎಂದರೆ ನಿಯಂತೃತ್ವವು ಉಂಟು; ಇದರಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮರಲ್ಲಿರುವ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಪರಾಯತ್ತವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದುದೆಂಬ ಭಾವವು. ಮೂರರಲ್ಲೂ ಹೇತುತ್ವವೂ, ಎರಡರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಜೀವ ಪರಮಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃತ್ವವೂ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸ್ವತಂತ್ರಕರ್ತೃತ್ವವೂ ಉಂಟೆಂದು ಇವರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. **ತತ್** - ಆ ಕಾರಣದಿಂದ, **ಅಲಸಃ** - ಪರಾಯತ್ತ ಕರ್ತೃತ್ವ ಉಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ ಅಕಿಂಚನಾದವನು, **ಅಯಂ** – ಈ ಪ್ರಪನ್ನನಾಗಿದ್ದಾನೆ. **ಸ್ವಾಮಿ ಸ್ವೀಕೃತಯದ್ಭರಃ** - ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಪ್ರಪತ್ತಿ ಫಲವಾದ ತನ್ನ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ತತ್ಫಲ ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಯಾವ ಭರವುಂಟೋ, **ತತ್ರ** – ಆ ರಕ್ಷಣೆ ಫಲಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ, **ಸ್ವಯಂ** - ತಾನು, **ನಿರ್ಭರಃ** – ಯಾವುದೊಂದು ಭರವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲವು, ಎಂದರೆ ತಾನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದವನಾದುದರಿಂದ ಇನ್ನೇನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದಿರುವದಿಲ್ಲವು ಎಂಬ ಭಾವವು.

ತಾತ್ಪರ್ಯ - ಮೂರು ತತ್ವಗಳುಂಟೆಂದು ಹಿಂದೆ ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. "**ಅತೋ ಭೋಕ್ತಾಭೋಗ್ಯಂ ತದುಭಯನಿಯನ್ತೇತಿ ನಿಗಮೈಸ್ತ್ರಿಭಕ್ತಂ**" ಎಂಬುವದರಿಂದ, ಈ ತತ್ವತ್ರಯ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವು ಶ್ರೀ ಭಾಷ್ಯಕಾರರಿಂದಾಗಲಿ ತಮ್ಮಿಂದಾಗಲಿ ಕಲ್ಪಿತವಲ್ಲವು, ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧವಾದುದೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಸಲ ಹೇಳಿದರೆ ಉಪದೇಶವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಮೂರು ತತ್ವಗಳುಂಟೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗಿ **ತತ್ವಾನಾಂ ತ್ರಿತಯೀ** ಎಂಬು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ತರಾರ್ಧದಿಂದ ಚಿತ್ತು ಅಚಿತ್ತುಗಳೆರಡೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ವಿಶೇಷಣಗಳಾಗಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ವಿಶೇಷ್ಯವೆಂಬ

ಭಾವವೂ ಸೂಚಿತವಾಗುವದರಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾನ್ತವು ಸರ್ವ ಶ್ರುತಿ ಸಮಂಜಸವಾದುದೆಂಬುವದು ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಈ ಮೂರು ತತ್ವಗಳೆಂಥಾವುಗಳೆಂದರೆ :—**ಯುಗ್ಯಸ್ಯಂದನ ಸಾರಥಿ ಕ್ರಮವತಿ**, ರಥದ ಹಾಗೆ ಮೂರೂ ಒಟ್ಟಿಗಿರುವಂಥಾವು, **ಕುದುರೆಗಳು** ಅನೇಕ ವಾಗಿ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಬದ್ಧ ಜೀವರುಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವೆ. **ರಥವು** ಪ್ರಧಾನ ಅಥವಾ ಅಚಿತ್ತನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ, **ಸಾರಥಿ**ಯಾದವನು ರಥವನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ನಡಿಸುವದರಿಂದ ಸರ್ವ ಪ್ರೇರಕನಾದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನನ್ನು ಸಾರಥಿ ಶಬ್ದವು ಬೋಧಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಶ್ವವು ಹೇಗೆ ರಥಕ್ಕೆ ಸಾರಥಿಯಿಂದ ಹಗ್ಗದಮೂಲಕ ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನೂ ಈ ಶರೀರ ದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಮೂಲಕವಾಗಿ ಈಶ್ವರನಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗಿ, ಆ ಈಶ್ವರನೇ ಈತನಿಗೆ ಅಂತ-ರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಈತನ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನೂ ನಡಿಸುವನೆಂಬ ಭಾವವು. ಇದು "**ಭೋಕ್ತಾ ಭೋಗ್ಯಂ ಪ್ರೇರಿತಾರಂಚಮತ್ವಾ**" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪ ಟ್ಟಿರುತ್ತದೆಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೂರು ತತ್ವಗಳೂ ಯುಗ್ಯಸ್ಯಂದನ ಸಾರಥಿಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೋಲಿರುತ್ತವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೋಲಿರುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿರುವದು ತಾವಲ್ಲವು, ಶ್ರುತಿಯೇ ಹಾಗೆ ಉದ್ಘೋಷಿಸಿ ಹೇಳಿರುತ್ತದೆಂದು **ತ್ರಯನ್ತ ಸಂದರ್ಶಿತೇ** ಎಂಬುವದ ರಿಂದ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಶ್ರುತಿ ಯಾವುದೆಂದರೆ : — "**ಯಥಾಪ್ರಯೋಗ್ಯ ಆಚರಣೇ ಯುಕ್ತ ಏವ ಮೇವಾಸ್ಮಿನ್ ಶರೀರೇ ಪ್ರಾಣೋಯುಕ್ತಃ**" ಇದ ರರ್ಥವು :— **ಯಥಾ** - ಹೇಗೆ, **ಪ್ರಯೋಗ್ಯಃ** - ಯುಗವೆಂದರೆ ನೊಗ ಆದುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಅಶ್ವಗಳು, **ಆಚರಣೇ** - ರಥದಲ್ಲಿ, **ಯುಕ್ತಃ** - ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೋ, **ಏವಮೇವ** - ಹಾಗೆಯೇ, **ಅಸ್ಮಿನ್ ಶರೀರೇ** – ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ **ಪ್ರಾಣಃ** - ಜೀವಾತ್ಮನು, **ಯುಕ್ತಃ** - ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನು ಸಾರಥಿ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡಲಿಲ್ಲವು. ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಎಂದು "**ತದನುಪ್ರವಿಶ್ಯ**" ಇತ್ಯಾದಿ ಅನೇಕ ಶ್ರುತಿಗಳಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ಆತನು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಾರಥಿಯಹಾಗೆ ಪ್ರೇರಿತಾ ಎಂಬು ವದೂ ಸುವ್ಯಕ್ತವು.

ಈ ತತ್ವತ್ರಯವೂ ಇನ್ನೂ ಎಂಥಾದ್ದೆಂದರೆ **ಯಥಾರ್ಹ ವಿವಿಧವ್ಯಾಪಾರ ಸಂತಾನನಿ** - ಅವವುಗಳ ಯೋಗ್ಯತಾನುಸಾರ ವ್ಯಾಪಾರ ಪರಂಪರೆಗಳುಳ್ಳವುಗಳು ಹಿಂದೆಯೇ ಅಚೇತನ, ಚೇತನ, ಈಶ್ವರರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಾವುವು ಎಂದು ತತ್ವತ್ರ ಯಾಧಿಕಾರದಲ್ಲೇ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಗ್ರಹಿಸತಕ್ಕ

ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಯಾವುವೆಂದರೆ:—ಅಚೇತನದ ವ್ಯಾಪಾರವು **ಸತತವಿಕ್ರಿಯಾ** ಎಂದು ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ ಸತತ ಪರಿಣಾಮಶೀಲವಾದುದಾಗಿ ಸ್ವರೂಪವಿಕಾರ ಉಂಟಾಗಿರುವಂಥಾದ್ದು (೪೩೩ನೇ ಪುಟ ನೋಡಿ) **"ಈಶ್ವರನುಡೈಯ ಲೀಲಾರಸತ್ತುಕ್ಕುಮಾಕ ಸಮಮಾಕವುಮ್ ವಿಷಮಮಾಕವುಮ್ ಪರಿಣಾಮ ಸನ್ತತಿಯುಡೈತ್ತಾಯ್ ದೇಹೇನ್ದ್ರಿಯಾದಿ ರೂಪತ್ತಾಲೆ ಅವ್ವೋವ್ಯಾಪಾರಙ್ಗಳೈಯುಮ್ ಪಣ್ಣುಗೈ"** ಹೀಗೆ ಅಚೇತನವು ವಿವಿಧ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂತತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಬದ್ಧಚೇತನನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಸ್ವರೂಪ ಪರಿಣಾಮರೂಪ ವ್ಯಾಪಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಈಶ್ವರಾಧೀನವಾಗಿಯೂ ಈಶ್ವರನಿಗೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಿರುವ ಕರ್ತೃತ್ವಾದಿಗಳು (೪೫೭ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ). ಇವುಗಳು ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಾನುಭಯರೂಪಗಳಾದ ಮೂರು ವಿಧ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು (೪೬೪ನೆಯ ಪುಟ ನೋಡಿ,) ಈಶ್ವರವ್ಯಾಪಾರಗಳು— ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಆತನು ನಿಯಾಮಕನಾಗಿ ಸತ್ತಾದಾಯಕನಾಗಿ ತನ್ನ ಆನಂದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡುವ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ, ಅನ್ತಃ, ಪ್ರವೇಶ, ನಿಯಮನ, ಲಯಾದಿಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಈತನಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ತೃತ್ವವುಂಟು. ಹೀಗೆ ತತ್ವತ್ರಯವೂ ವಿವಿಧವ್ಯಾಪಾರಸಂತತಿಯುಳ್ಳದ್ದು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಈ ತತ್ವತ್ರಯದಿಂದ ಸದಾ ಪರಂಪರಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವದರಿಂದಲೇ **ವ್ಯಾಪಾರಸಂತಾನನಿ** ಎಂಬ ಪ್ರಯೋಗವು. ಅಚೇತನವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಪರಿಣಾಮಹೊಂದುವ ವ್ಯಾಪಾರವೂ, ಚೇತನರಲ್ಲಿ ಪರಾಧೀನ ಕರ್ತೃತ್ವವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪರೂಪ ಸ್ವತಂತ್ರಕರ್ತೃತ್ವಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ವಿವಕ್ಷಿತಗಳು.

ಈಶ್ವರನು ಎಲ್ಲಾದರಲ್ಲೂ ಇರುವನು; ಚಿತ್ತು ಅಚಿತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವಂಥಾದ್ದು, ಈಶ್ವರನು ಎಲ್ಲಾದರಲ್ಲೂ ಇರುವದರಿಂದ ಚೇತನಾಚೇತನನೊಂದಿಗೂ ಇರುವನು; ಹೀಗೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಚಿದಚಿದ್ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ ಈಶ್ವರನು ಕಾರಣವಾಗಿ, ಇವುಗಳೇ ಸ್ಥೂಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ಸ್ಥೂಲ ಚಿದಚಿದ್ವಿಶಿಷ್ಟ ಈಶ್ವರನಾಗುವದರಿಂದ ಈ ಮೂರರಲ್ಲೂ ಹೇತುತ್ವ ಉಂಟೆಂದು, **ಹೇತುತ್ವಂ ತ್ರಿಷು** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಹೀಗೆ ಮೂರೂ ಕಾರಣದಲ್ಲಿದ್ದುದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ಇರುವದರಿಂದ ಹೇತುಭಾವವು ಮೂರಕ್ಕೂ ಇದ್ದರೂ, ಅಚೇತನವು ಕ್ರಿಯಾ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಸಙ್ಕಲ್ಪ ಮೂಲಕ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ಉಳ್ಳದ್ದೇ ವಿನಾ, ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃತ್ವವಿಲ್ಲವು ಎಂದರೆ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿರೂಪವಾದ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಮಿಕ್ಕ ಚೇತನರು, ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಎಂದು **"ಕರ್ತೃಭಾವ ಉಭಯೋಃ"** ಎಂಬುವದರಿಂದ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈಶ್ವರನಿಗೇನೋ ಕರ್ತೃತ್ವ ಉಂಟೆಂದು ಆಸ್ತಿಕ

ರೆಲ್ಲರೂ ಅಂಗೀಕರಿಸುವರು, ಶ್ರುತಿಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಜೀವನಿಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಕರ್ತೃತ್ವ ಉಂಟೆಂದು "ಕರ್ತಾಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥವತ್ತ್ವಾತ್" ಎಂಬ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ (೨. ೩. ೧) ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಈತನಿಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕರಣ ಕಳೇಬರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆತನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಜ್ಞಾನಮೂಲಕ ಶ್ರುತಿಗಳ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲೆಂದು ಆತನು ಸಙ್ಕಲ್ಪಿಸಿರುವದರಿಂದ ಈ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಆತನಿಗೂ ಅಧೀನವು

ಆದರೆ ಈ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೂ ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಇರುವ ಕರ್ತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಟು. ಜೀವರುಗಳ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಸ್ವಾಮಿ ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕಧೀನವಾದುದು. ಅವರವರುಗಳ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತಾನುಸಾರ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಇವರನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವದರಿಂದಲೂ, ಅವುಗಳನ್ನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಕೊಟ್ಟ ಜ್ಞಾನ ವಿವೇಕ ಮೂಲಕ ಅವರು ಮಾಡುವದರಿಂದಲೂ ಅವರ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಪರಾಯತ್ತವಾದುದು. ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಙ್ಕಲ್ಪವು ಹೀಗೆ ಇನ್ನಾರಿಗೂ ಅಧೀನವಾಗಿರದೆ, ಸರ್ವವೂ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಙ್ಕಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಸ್ವಾಧೀನತ್ರೈಕರ್ತೃ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು "ಪರಾತ್ತು ತಚ್ಛ್ರುತೇಃ" ಎಂಬ ಸೂತ್ರದಲ್ಲಿ ಇವನ ಕರ್ತೃತ್ವವೆಲ್ಲಾ ಅಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವೇನವಿರುವ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆಗ ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆ ಈತನು ಹೇಗೆ ಬದ್ಧನಾದಾನು, ಶ್ರುತಿಯ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯ ವೈಯರ್ಥ್ಯ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂಬ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಬಂದರೆ ಮುಂದಿನ ಸೂತ್ರವು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳುತ್ತದೆ :— ಕೃತಪ್ರಯತ್ನಾಪೇಕ್ಷಸ್ತು ವಿಹಿತಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಾವೈಯರ್ಥ್ಯಾದಿಭ್ಯಃ ಈ ಜೀವನ ಕರ್ತೃತ್ವವು ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಧೀನವಾದರೂ ಜೀವನ ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಯಾವಾಗ ವಿಧಿ ನಿಷೇಧರೂಪ ಶಾಸ್ತ್ರವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ವೈಯರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವೋ, ಆಗ ಈ ಜೀವನು ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹಗಳಿಗೂ ಪಾತ್ರನಾದನು. ಹಾಗಿಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಶಾಸ್ತಾವಾಗಲು ಕಾರಣವೇ ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವು. ಇದೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು ಗೀತೆಯಲ್ಲೂ,

ಅಧಿಷ್ಠಾನಂ ತಥಾ ಕರ್ತಾ ಕರಣಂ ಚ ಪೃಥಗ್ವಿಧಂ ।
ವಿವಿಧಾಶ್ಚ ಪೃಥಕ್ಚೇಷ್ಟಾ ದೈವಂ ಚೈವಾತ್ರ ಪಂಚಮಂ ॥ (೧೮-೧೪)

ಎಂಬಲ್ಲಿ ಉಪಪಾದಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಹಿತವಾದುದೇಯಾಗಲಿ, ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧವಾದುದೇಯಾಗಲಿ ಇರುವ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನೇಯಾಗಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಲುಪಕ್ರಮಿಸಿದರೆ, ಅಂತಹ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಐದು ಕಾರಣಗಳುಂಟೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳ

ಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. (೧) ಜೀವನ ಶರೀರವು (೨) ಕರ್ತ್ತಾವಾದ ತಾನು, (೩) ಕರ್ಮನಿಷ್ಪತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು (೪) ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚವಿಧವಾಯುವೂ (೫) ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾದ **ದೈವಮೇವಚ**, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ ಪರಮಾತ್ಮನು. ಇಲ್ಲಿಯೂ ಜೀವಾತ್ಮನನ್ನು ಕರ್ತ್ತಾವೆಂದು ಹೇಳಿ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಧಾನಕರ್ತ್ತಾವೆಂದುಪದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ತೃತ್ವವೂ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಈಶ್ವರಾಯತ್ತ ಕರ್ತೃತ್ವವೂ ಉಂಟೆಂದು ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಹೀಗೆ ಈಶ್ವರ ಸಙ್ಕಲ್ಪಾಧೀನನಾಗಿರುವದರಿಂದಲೇ ಈ ಪ್ರಪನ್ನನೂ ಕೂಡ **ಅಲಸಃ**, ಅಕಿಂಚನನು, ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವೇಶ್ವರನೇ ಗತಿಯಾಗುಳ್ಳವನಾದುದರಿಂದ, ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಹಾಗೆ,

"ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯಾಯ ತವಾಸ್ಮೀತಿ ಚ ಯಾಚತೆ ।
ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ದದಾಮ್ಯೇ ತದ್ವ್ರತಂ ಮಮ ॥
"ಮಿತ್ರಭಾವೇನ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಂಚನ ।"
"ಮಾಮೇಕಂ ಶರಣಂ ವ್ರಜ । ಅಹಂತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯೋ
ಮೋಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮಿ", ಆತ್ಮಾನಂ ಮಯಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ । ಮಯಿನಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಕರ್ತ್ತವ್ಯಃ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ"

ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತೋರುವಹಾಗೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ಈ ಭರನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಯಾವಾಗ ಈ ಭರನ್ಯಾಸವು ಅನುಷ್ಠಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತೋ, ಒಡನೆ ಸರ್ವೇಶ್ವರನು ರಕ್ಷಣಫಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆತನೇ ವಹಿಸುವದರಿಂದ, ಅವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ **ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಭರಃ**, ತನಗೆ ಮುಂದೆ ಯಾವುದೊಂದು ಭರವೂ ಇರುವದಿಲ್ಲವು ಆದುದರಿಂದ ತಾನು ಆಗ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದವನೆಂಬ ಮುಂದಿನ ಅಧಿಕಾರಸೂಚನೆಯು ತೋರಿಬರುತ್ತದೆ.

ಇಂತು ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರದ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ
ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರಕ್ಕೆ
ತಿರುನಾರಾಯಣಪುರಂ ವಿಜಯರಾಘವ ಶರ್ಮನ
'ಆಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ'
ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಅರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳು ಸಮಾಪ್ತವಾದವು
ಶ್ರೀಮತೇ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಹಾ ದೇಶಿಕಾಯನಮಃ

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧಪತ್ರಿಕೆ

ಪೇಜು	ಪಙ್ತ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೯೪೭	೭	ವೈಷಷ್ಯ	ವೈಷಮ್ಯ
೯೪೯	೧೯	ಆನಂತರ	ಅನಂತರ
೯೫೩	೨೩	ಸಮುಚ್ಚ್ಯಯತ್ತ್ರಿಲೆ	ಸಮುಚ್ಚ್ಯಯತ್ತ್ರಾಲೆ
೯೫೪	೧೩	ಪರಸ್ಪರೆ	ಪರಸ್ಪರ
೯೫೫	೧೪	ವಾದ	ವಾದವು
೯೫೬	೧೦	ವಿಲ್ಲವು,	ವಲ್ಲವು,
೯೫೮	೧೧	ಸಮುಸ್ಸರ್ಸ	ಸಮುಸ್ಸರ್ವ
೯೫೯	೧೭	ತಸ್ಯಾಧಸಕ್ತ	ತಸ್ಮಾದಸಕ್ತ
೯೬೧	೧೮	ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ	ಇದು ಬೇಕಿಲ್ಲವು,
೯೭೯	೨೩	ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ	ಉಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ ;
೯೭೦	೧೩	ಅಂಶಹ	ಅಂತಹ
,,	೧೮	ಉಂಟದಾವಡು	ಉಂಟುಮಾಡುವ
೯೭೧	೧೨	ಉಪಾಯನಾಗ	ಉಪಾಯನಾಗು
,,	೨೪	ಲಕ್ಷೀಶಂ	ಲಕ್ಷ್ಮೀಶಂ
೯೭೨	೯	ಹೋಗವ	ಹೋಗುವ
"	೨೩	ಆದಕ್ಕಾಗಿ	ಅದಕ್ಕಾಗಿ
೯೭೫	೩	ರಾಕ್ಷಸಿಗಳುಕ್ಯ	ರಾಕ್ಷಸಿಗಳುಕ್ಕ
೯೭೬	೨೧	ಆದಕಾರಣದಿಂದ	ಆ ಕಾರಣದಿಂದ
,,	೨೩	ಮುಂದಿನು	ಮುಂದಿನ
೯೮೨	೧೯	ಸಹಿತಾ	ಸ್ವಹಿತಾ
೯೮೬	೧೭	ರಾಮುಗೋಷ್ಠಿ	ರಾಮ ಮತ್ತು ರಾಮುಗೋಷ್ಠಿ
೯೯೪	೨೪	ಆನ್ಯಾಯವಾಗಿ	ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ
೯೯೭	೩	ಮಾಡಿದು	ಮಾಡಿದ
೧೦೦೨	೧೨	ಅಭಿಪ್ರಾಯವು	ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.
೧೦೦೩	೪	ಆವರ್ತ	ಆವರ್ತ
೧೦೦೪	೨೫	ಏಂದು	ಎಂದು

೧೦೦೫	೧೭	ಅರ್ಥವಾಗಿ	ಅರ್ಥವಾಗಿ
೧೦೦೬	೧೧	ವಿಶೇಷಣಗಳೇ	ಈ ವಿಶೇಷಣಗಳೇ
,,	೧೨	ಈ ಕಾರಣ	ಕಾರಣ
,,	೨೧	ಶಕ್ತಿಯುವನು	ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು
೧೦೦೭	೨೭	ನಾಲ್ಕನೇ	ನಾಲ್ಕನೆಯ
೧೦೦೮	೧೦	ಅದರ	ಆದರ
೧೦೦೯	೧೧	ಅರ್ಥಳಾಯಾಗಿ	ಅರ್ಥಳಾಗಿ
೧೦೧೮	೨೪	ಅಷ್ಟು	ಅಷ್ಟು
೧೦೧೯	೧೭	ತ ಅಲ್ಪ	ಇಂತಹ ಅಲ್ಪ
೧೦೨೩	೧೪	ಸಜ್ಡಲ್ಪ	ಸಙ್ಕಲ್ಪ
೧೦೨೫	೧೬	ಎಂಬಾರ್ರುವರು	ಎಂಬಾರ್ರುವರು
೧೦೨೭	೪	ಸದನು ಸಕ್ಕೃಂಧಾನ	ಸಕೃದನು ಸಂಧಾನ
೧೦೨೬	೧೫	ಕೊಣ್ಡಪ್ಪೇರು	ಕೊಣ್ಡಪ್ಪೇರು
೧೦೩೨	೧೦	ಹೇಳಿದರು	ಹೇಳಿದರು
೧೦೩೩	೨೨	ಅ ಅಹಂ	ಆ ಅಹಂ
,,	೧೪	ಆಹಿ	ಅಹಿ
೧೦೩೪	೧೮	ಭಾವವು	ಭಾವವು ;
೧೦೩೬	೧	ಉಪಾಯಾರ್ಥೆಕ	ಉಪಾಯಾರ್ಥೈಕ
,,	೮	ನಿನೇ	ನೀನೇ
೧೦೩೭	೨೩	ಆರ್ಥ	ಅರ್ಥ
,,	೨೭	ಯಿರುಕ್ಕೈಯಿಲುವ್	ಯಿರುಕ್ಕೈಯಾಲುವ್
೧೦೪೧	೩	ನಿಷ್ಟ	ನಿಷ್ಠ
೧೦೪೨	೧೬	ಇಷಾದರೂ	ಇಷ್ಟಾದರೂ
೧೦೪೩	೨೦	ಆಜಾರ್ಯರು	ಆಚಾರ್ಯರು
೧೦೫೧	೪	ಅದ್ದ	ಅದು
೧೦೫೪	೧೫	ತಿಳಿಳಿದರು	ತಿಳಿದರು
೧೦೬೦	೨	ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು	ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು.
೧೦೬೧	೧೧	ಶೈಷಿ	ಶೇಷಿ
೧೦೬೩	೧೬	ಕರ್ತ್ರಾವಾಗ್ರಿ	ಕರ್ತ್ರಾವಾಗಿ
೧೦೬೪	೬	ಎನ್ರು	ಎನ್ರು
೧೦೬೫	೧೯	ನಿಯಮಿತ	ನಿಯತ
೧೦೬೬	೧೯	ಸವಳಾಯಾ	ಸಮಯಾ

೧೦೭೦	೨೮	ಹೇಳಿರುವದಂದ	ಹೇಳಿರುವದರಿಂದ
೧೦೭೨	೨೭	ಆತ್ಮಾಸನುಯಾ	ಆತ್ಮಸಮಯಾ
೧೦೭೭	೫	ಆವೆಲ್ಲವು	ಅವೆಲ್ಲವೂ
೧೦೭೯	೫	ಬ್ರಹ್ಮಣೆ	ಬ್ರಹ್ಮಣಿ
೧೦೮೧	೧೮	ಆತಾ	ಆತ್ಮಾ
೧೦೮೫	೧೦	ತಾತ್ವಾಂ	ತಾಂತ್ವಾಂ
೧೦೮೭	೨೭	ಹಿಂದಿ	ಹಿಂದಿನ
೧೦೯೪	೧೧	ಆರ್ಥವಾಗಿ	ಅರ್ಥವಾಗಿ
"	೧೪	ಸ್ವರಕ್ಷಾಭರ	ಸ್ವರಕ್ಷಾದಿ ಭರ
೧೧೦೦	೨೮	ಭರನ್ಯಾಸರೂಪ್ಯ	ಭರನ್ಯಾಸರೂಪ
"	೨೯	ಕೈಂಕರ	ಕೈಂಕರ್ಯ
೧೧೧೦	೨೫	ಕೃಪೆಯ	ಕೃಪೆಯು
೧೧೨೧	೧೩	ಲಭಿಸುವವು	ಲಭಿಸುವವು.
೧೧೨೬	೨೦	ಯುಗ್ಯವೆಂದು	ಯುಗ್ಯವೆಂದರೆ
೧೧೩೯	೧೨	ಅನ್ತಃ, ಪ್ರವೇಶ	ಅನ್ತಃಪ್ರವೇಶ

ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಅಚಾರ್ಯ ಹೃದಯಾನ್ವೇಷಿಣೀ

ಎಂಬ ಕನ್ನಡ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ತಾತ್ಪರ್ಯಗಳೊಡನೆ

ಶ್ರೀ ನಿಗಮಾನ್ತ ಮಹಾದೇಶಿಕರವರ

೧.	ಅಭೀತಿಸ್ತವವೆಂಬ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಥಸ್ತೋತ್ರವು	೦	೧೨	೦
೨.	ಶ್ರೀಸ್ತುತಿ ಎಂಬ ಶ್ರೀ ರಂಗನಾಯಕೀ ಸ್ತೋತ್ರವು	೦	೧೨	೦
೩.	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ಗುರುಪರಂಪರಾಸಾರವು	೦	೧೨	೦
೪.	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ಉಪೋದ್ಘಾತಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಸಾರನಿಷ್ಕರ್ಷಾಧಿಕಾರವು	೦	೯	೦
೫.	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ಪ್ರಧಾನಪ್ರತಿತಂತ್ರಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಅರ್ಥಪಞ್ಚಕಾಧಿಕಾರವು	೦	೧೨	೦
೬.	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ತತ್ವತ್ರಯಾಧಿಕಾರವು	೦	೧೨	೦
೭.	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ಪರದೇವತಾ ಪಾರಮಾರ್ಥ್ಯಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಾಧಿಕಾರವು	೦	೧೦	೦
೮.	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ಅಧಿಕಾರಿವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರವು, ಉಪಾಯವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಪ್ರಪತ್ತಿಯೋಗ್ಯಾಧಿಕಾರವು	೦	೯	೦
೯.	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ಪರಿಕರವಿಭಾಗಾಧಿಕಾರವು ಮತ್ತು ಸಾಙ್ಗಪ್ರಪದನಾಧಿಕಾರವು	೦	೧೧	೦
೧೦	ಶ್ರೀಮದ್ರಹಸ್ಯತ್ರಯಸಾರವು :— ಕೃತಕೃತ್ಯಾಧಿಕಾರವು	ಪ್ರಿಂಟಾಗುತ್ತಲಿದೆ		
೧೧.	ಶ್ರೀ ಯಾಮುನೇಯರವರ ಚತುಶ್ಶ್ಲೋಕೀ	೦	೮	೦

ಮೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸುವವರಿಗೆ ಮುಂದೆ ಅಚ್ಚಾಗುವ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಪೋಸ್ಟು ಚಾರ್ಜು ಇಲ್ಲದೆ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಡುವುವು.

ಸಿ. ಎಂ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರ್,
ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಇಲಾಖಾ, ರಿಟೈರ್ಡ್ ಸರ್ಕಲ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್,
ಬಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ.